

KAAN KARITAN POKO

KEHCAMHOKACHO

3

Estudo de Lições Bíblicas
Livro 3

Robert Hawkins
Florine Hawkins

Missão Evangélica da Amazônia
Boa Vista, Roraima

Lições e Aplicações Adicionais

Julie Champlin

Tradução de Lições e Aplicações Adicionais

Samuel Santos de Souza

Revisão

André de Oliveira
Valdemir de Souza
Onésimo Aaka Wai Wai

Coordenação Editorial

Charles Champlin

Publicação

MEVA - Missão Evangélica da Amazônia

Todos os direitos reservados a

© MEVA - Missão Evangélica da Amazônia
ISBN: 978-65-995445-0-7

Permissões de uso de ilustrações bíblicas

Ilustrações nas páginas 4, 5, 6, 9, 13, 23, 26, 29, 32 (2^a), 36, 39, 42 (2°), 45, 46, 48, 49, 52, 53, 55, 56, 58, 59, 62, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 75, 76, 79, 80, 83, 86, 90, 94, 97, 102, 103, 106, 107, 110, 111, 114, 115, 118, 122, 123, 126, usadas com permissão de Cook Communications Ministries International. © 1996 David C. Cook.

Ilustrações nas páginas 16 e 42 (1^a) são da série de ilustrações da Chronological Pictures usadas com permissão da New Tribes Mission. © New Tribes Mission.

Ilustração na página 1 por Horace Knowles usada com permissão da British and Foreign Bible Society. © The British and Foreign Bible Society 1954, 1967, 1972, 1995.

Ilustrações nas páginas 32 (1^a), 98 por Louise Bass usadas com permissão da British and Foreign Bible Society. © The British and Foreign Bible Society 1994.

Ilustração na página 19 usada com permissão da Bibleplaces.com.
© Bibleplaces.com.

(Edição 3)
Boa Vista, Roraima
2021

Kehcamhokacho 66

Xuaw Emicinono Riñenho Yewrutoponho

Rukas 1:5-25; Rukas 1:57-80; Epesu 1:11

Tukukmaxmu: Epesu 1:4 – Pahxa rma kîhtînoyatkeñe so Kaan roowo yakîhtonaw rma ha ka. On wara kekñe kpoko so, Ñexamro wahsîyas amñe omxîkrî me Xesus Kristu yakrono me exirî ke so. Kiñwanî ro me xa wiîrasî, Kicicitho mîkyam kica, kacho mera ro mak. Ero wa oñirirî me ñexamro wahsîyasî, kekñe kpoko so.

CEKATÎMSOM

Taa, on wara tî xatkeñe Ixaw Yana komo, Babiroña pononho komo tî mokyatkeñe Kanan pona xa hara. Kaan mîn ñiiñfatkeñe. Ñexamro kayaritomonî ro exihra rma tko xakñe. Xenciu komo mak xatkeñe ñexamro kayaritomon me. Kaan yanme weronomano riñe komo marha xatkeñe. Ero yinhîrî Kaan Karitan mewreñe ro exihra takî xakñe. Pahkî ka exihra xakñe, 400 cimñipu wicakî pahkînon.

Ero yinhîrî iito Xerusaren po tî xakñe Kaan ya tîmsom pokono. Sakarias tî mîk xakñe noro yosotî. Isabew tî mîk xakñe yipici yosot hara. Kiñwan komo tî mîkyam xatkeñe. Kporin komo mtapotarî tî ñnewehcatkeñe kiñwañhe xa. Yîmxîtanî ro tko tî mîk xakñe yipici okwe. Nocwakomotho me takî tî xakñe okwe, poritomotho me marha tî xakñe Sakarias okwe. Taa, Sakarias takî cekñe Kaan mîn yaka kotoporem yakñitome. Ero yimaw Kaan mînî mkai takî tî xatkeñe tooto komo meñpono pîn. Kaan yakro tî ñîmtapowatkeñe iito. Sakarias yexitaw Kaan mîn yaw.

Taa, ero yimaw Kporin komo yancun takî tî ñesenpekñe Sakarias ya tîtîk. Kotoporem yakñitopo mîtwo tî ñecececekñe. On wara takî tî kekñe ancu yîwya, Ai Sakarias, on wara wîkes awya, amñe takî tî apici ñewruya, kîñrî ciki yîmxîkrî. Noro ciki osohtoko Xuaw me. Ixaw Yana komo weronomañe me xa takî tî nai noro tpoñmamîche. Ñexamro ropotarî takî tî nakname Kporin komo ponaro tak ehtome so hara okre. Ero wa tî ñexamro nakiñwame Kporin komo yesamaka Noro ponaro tak ehtome so mokyataw, kekñe tî. Yîmtapotarî yentache ñeserepoketîkekñe takî tî Sakarias. On wara makî tî kekñe ancu ya, Apohana, cirihñ cma re menpesî owya, yaaro xa amtapotarî yaw roro nas amñe, kachome owya, kekñe tî. Ero ke on wara tî kekñe hara ancu yîwya, Kabriew ow ha, Kaan mîtwono xa. Noro rma oyeñepew amumuru yewrutope yekatîmtome awya. Ero ke yîmtapotan me thakwa tak masî yohno mak ha re. Amñe amumuru yewruche mak tîmtapotaxmu me tak mas hara. Ero wa awexirî ke tak Yaarono xa mîn noro ñekatmo owya, mîñkesî tak, kekñe tî ancu.

Taa, Kaan mînî mkai rma tî xatkeñe Kaan yakro tîmtapotaxmu komo. Ahce kacho pahkî nai Sakarias Kaan mîn yaw? ketkeñe. Anku yenîhra tî xatkeñe ñexamro. Taa, noro yepatakache takî pokupoku kekñe makî tî, yîmtapotara thakwa tî xakñe okwe. Ahce wa ñex hara? ketkeñe tî noro poko. Kaan ñenpotho na ñenwo Kaan mîn yaw, ketkeñe makî. Ero wa tî ketkeñe tooto komo Sakarias poko.

Taa, amñe takî tî tarke xakñe Isabew, Sakarias pici, Anku mtapotarî yaw roro rma tî xakñe noro. Yîmxîkrî yewruche Xuaw me takî noro ciki nosohcetkeñe ancu mtapotarî yaw roro

rma. Ero yimaw takî tî nîmtapowaknê hara Sakarias yîmtapotachonhîrî yaw roro xaknê. Ero yimaw tahwore xa tî xatkeñe tîmxîkrî komo poko. On wara tî ketkeñe tooto komo noro yewrutopo yentache, Ahce wa tak noro nai ha amnê tpoîmamtîkache? ketkeñe tî.

KPANATANMETOPO

Kweronomâne pen Marakias pen mahyaka exihra ro mak takî xaknê Kaanî mtapotarî 400 cimnîpu pahkînon. Ixaw Yana komo on wara ñesehtînoyatkeñe Kaanî rma re wa nai kîxe so ha? Kesemetanmetopo komo re wa ñeeñha ha? 400 cimnîpu mahyaka mak takî, Kaan meñekekñe Xuaw Bacista tîmtapotarî yekatîmñe me Ixaw Yana komo yakîrwamañe me Xesus mtapotarî yentañe me ehtome so.

Kaan yaw makî nai tîmxîkrî komo citopo. Enko xe Kaan ñeñepeskñe Kmam, Peroci marha Xesus poko yîmtapotaxi Wai Wai komo yaka. Kaan ñeñepesî missionario komo tîmtapotarî yentatome tooto komo ya. Kaan marha Wai Wai komo meñekekñe tîmtapotarî yekatîmñe me anarî yana komo ya. Epesu 1:11 kesî Kaan makî meñekesî tîmxîkrî komo. Kaan marha niiñasî tîmxîkrî komo cetapickatopo pokono me. Epesu 2:10 on wara nîike, Kaan makî niiñasî tîmxîkrî komo kiñwan poko cetapickaxmu me. Atwicakî nai kiñwan poko ketapickacho? Kaan nai tîmxikrî komo, tîmtapotarî yewefîñe me makî exi xe so nasî. Tîmtapotarî yekatîmñe me exi xe so nasî tîmxîkrî komo, anarî komo tooto komo ya. Akronomano riñe me so marha exi xe nasî Kaan tîmxîkrî komo.

- **Kaan makî meñekesî tîmxîkrî komo.**

- **Kaan makî niiñasî tîmxîkrî komo kiñwan poko cetapickaxmu me.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Babiroña poi mokuche hara Ixaw Yana komo onok warai komo tak xatkeñe ñexamro kayaritomon me? Xenciu komo tak xatkeñe Ixaw Yana komo kayaritomon me.
2. Atî wicakî pahkînon exihra xakñe Kaan yanme weronomano riñe? 400 cimñipu Kaan yanme weronomano riñe exihra tak xakñe.
3. Ahce wa xa xakñe sakarias Kaan pokó, yipici marha? Kaanî mtapotarî tî ñewehcatkeñe kiñwañhe.
4. Nocwakomo me xakñe yipici, Isabew. Atararo tî xatkeñe yîmxîkrî komo? Exihra ro makî ka xakñe yîmxîkrî komo.
5. Ahce wa tak kekñe ancu Sakarias ya? Amñe tak amumuru ciki ñewruyasî, kekñe ancu.
6. Ahce wa kekñe ancu Sakarias ya, Ero pokono mîk amñe amumuru, Kekñe yîwya ahce wa kekñe? Ixaw Yana komo weronomañe me nasî tpoñmamîche, Kicicme awehtopo komo poxunkacoko, kañe me nasî, kekñe ancu.
7. Tîmtapotarî yanwekîche Sakarias ya ahce wa tak kekñe ancu yîwya? Yîmtapotan me ka masî. Amñe amumuru yewruche mak tîmtapotaxmu me mas hara, kekñe.
8. Yumumuru yewruche ahce wa noro ciki nosohcetkeñe yîm komo? Xuaw me tî nosohcetkeñe ancu mtapotarî yaw roro.

Kehcamhokacho 67

Xesus Yewrutoponho Exitu Pona Emahcitoponhîrî

Mateus 1:18-25; Rukas 1:26-38; 2:1-38; Mateus 2:1-18; Xuaw 3:16

Tukukmaxmu: Mateus 1:23 – Ñetahsîyasî tak amâne wooxam iñnomnî. Kûrî me cik ñewruyasî. Noro tak nosohcexe Emañwew me, kekñe tî. Kakro so nasî Kaan, kacho tî mîn, Emañwew, kacho.

CEKATÎMSOM

Taa, 6 nuuñi exitaw tak Isabew yetahsîtoponho on wara takî tî xakñe anarî hara wooxam. Emasî mîk xakñe, Maria tî mîk xakñe noro yosotî. Nasare pono mîk xakñe. Noro yewton po marha tî xakñe kîrî, Xose tî mîk xakñe noro yosotî. Xose pici me tî xakñe Maria. Mooxe makî tko ka xatkeñe, cipici me xa ka ahsîra xakñe Xose. Ero yimaw takî tî ancu ñesenpekñe Maria ya. Kabriew tî mîk xakñe ancu yosotî. On wara tî kekñe Kabriew Maria ya, Ai, Maria, ahwotakî xa takî, awakro xa tî nai Kaan, kekñe yîwya. Kopi, kekñe takî tî Maria. Ñesereperekîne xa takî tî. On wara tî kekñe hara ancu yîwya, On wara takî tî mai amâne, metahsîya takî tî amâne. Amrerî takî tî ñewruya. Xesus me tak osohtoko ewruche. Amâne tak Ixaw Yana komo kayaritomon me nasî eroromero, kekñe ancu. On wara tko kekñe Maria, Ahce wa thakwa re kewruya? Oyiño exihra ro makî ka nasî, kekñe. On wara tî ñeyukyakñe ancu, Kiîwanî ro Yekatî tî mokya aropotaka. Noro yanme takî tî metahsîya. Ero ke Kaan mumuru Mîkî, kacho me tak nasî Noro amâne, kekñe tî. Taa, kekñe takî tî Maria, ero wa wai ham amâne, kekñe tî. Ero wa tî ancu ñekaiporekñe Xesus yewruto Maria ya.

Ero yinhîrî rma takî tî mooxe cekñe Maria Sakarias pici yaka, Isabew yaka ha. Iito tî xakñe 3 nuuñi. Ero yinhîrî cekñe hara Nasare pona hara. Tarke Maria yehtopo yentache Xose ya ahwora ro mak xakñe. Okwe ro makî, kekñe tî tîropotaw. Noro yahsîra wai ham okwe, kekñe tî. Ero yimaw tak kosope Xose yîwînîkyataw ancu takî tî ñesenpekñe yîwya hara. On wara tî kekñe yîwya, Ai Xose, erasîra esko. Maria ahsîko rma apici me. Tarke rma nasî Maria Kaan mumuru ro ke. Ixaw Yana Komo yakîwamañe me tak nasî yimrerî amnê. Ewruche ciki Xesus me osohtocoko, kekñe tî ancu. Ero ke Maria takî tî nahsîyakñe rma Xose cipici me. Pokohra tko tî ka xakñe, yîmrerî yewruto momokrî pokô tî ka xakñe. Ewruche Xesus me takî tî nosohcetkeñe ancu mtapotarî yaw roro rma.

Taa, ero yimaw kayaritomo tî xakñe, miyan komo kayaritomonî rma mîk xakñe. Ewrutopo pahnoke xa exitaw on wara takî tî kekñe noro, Ahnoro roowo pono komo, awya so wîñkesî, kayaritomo purantan tak tîmcoko owya, kekñe. Ero ke on wara tî xatkeñe Ixaw Yana komo, ewrutoponhîrî po so xakñe karita, iyanan komo yosotî xakñe tmewreso ero yaw. Ero ke iina so tî cetkeñe kayaritomo purantan tîmso, Xose, Maria komo meero. Nasare pono tî mîkyam xatkeñe. Ero ke mooxe thakwa tî cetkeñe Beren pona kayaritomo purantan tîmso. Ewruporo tî xakñe Maria. Wara rma cetkeñe rma Xose yakro mooxe Beren pona.

Beren pona epatakache so pawana yenmacho tî ñepoñakñe Xose mîimo ha. Xakñe rma re ero yipu. Eken keñehra tko tî xakñe meñpora pawana komo exirî ke Beren po ero yimaw.

Ero ke okno mîn yaka makî tî cekñe yîwînso Maria yakro. Iito exitaw so ñewruyakñe rikomo ciki. Tîmrerî ciki takî tî womcekñe Maria. Okno nahrî yen yaka mak ñewruyakñe, cuh pona. Ero wa Xesus ñewruyakñe.

Taa, ero yimaw rma iito marha xatkeñe opeña yosom komo. Woskara po tî xatkeñe Beren mítwono po rma. Kosope tî xatkeñe iito toh komo yenîrî poko. Ñexamro ya takî tî ñesenpekñe ancu ponañe rma. Kporin komo weyuru marha tî ñesenpekñe. Katparekñe ro mak. Ero ke ñeraswatkeñe ro mak opeña yosom komo tîtîk ancu takî ñesenpekñe. On wara tko tî kekñe yîwya so, Erasîra ehcoko. Awahworetopo komo xa tan wekatîmyas awya so. Mînto Beren po tak ñewru oroto awowñe komo. Aporin komo rma Mîk ha, Kristu rma, kekñe. Ero wa kache, tîtîk ñetakîcetkeñe meñpora ro mak takî tî ñesenpetkeñe ancu kom hara. Iito re tî ñîmtapowatkeñe. On wara tî ketkeñe, Kiñwañhe xa mai ham Apa, tîtkacerî tak Kaan ya. Kah yawno Mîkî Kaan, mehxan yawno ha, Noro ya tîtkacerî ha. Roowo pono komo wakresî Kaan ahwokan me ehtopo komo ke, ketkeñe tî ancu komo.

Ero wa kache kah yaka takî tî cetkeñe hara ancu komo. On wara tak tî ketkeñe opeña yosom komo, Kaikatko ewruxapu yenso ciki, ketkeñe. Ero ke cetkeñe takî tî kañpe. Iito okno mîn yaw rma tî ñeeñatkeñe Xose, Maria, rikomo ciki marha. Enîche cetkeñe hara opeña yosom komo. Tîcetaw so mîk hak ya tî ñekatîmyatkeñe ancu komo yesenpotoponho, rikomo ciki yentoponho marha. Ñesereketkeñe ro makî tî yîmtapotarî komo yentache. Ahce warai xa Mîk rikomo kopi? ketkeñe. Ero wa tî xatkeñe opeña yosom komo.

Taa, on wara takî tî xatkeñe Xose komo, 8 kaamo exitaw mak Xesus yewrutoponho, Xerusaren pona tî naafatkeñe Kaan mîn yaka xa. Kaan ya tîmsom marha tî naafatkeñe. Ero yimaw rma iito xakñe poritomotho xa Simeaw tî mîk xakñe noro yosotî. Kaan ponaron tî mîk xakñe, Kiñwanî ro Yekatî xakñe yîropotaw. Kaan Yekatî yanme rma tî mokyakñe Xesus mren yenso. Enîche ciki tî cenaka nahsîyakñe. On wara tî kekñe Noro poko, Miyan komo yakîñwamañe rma Moso amñe okre. Naxe rma tko yîwîrîyakañe kom hara okwe, kekñe. On wara takî tî kekñe Maria ya, Ero wa cehsom komo exirî ke paraxkaxapu wara tak nas aropotarî amñe okwe, kekñe tî. Ero wa kekñe Simeaw Xesus mren poko ciki.

Iito marha tî xakñe wooxam hara, nocwakomotho. Ana tî mîk xakñe noro yosot hara. Xesus mren yenîche nahwowakñe ro makî. Kiñwañhe Kaan nai ham okre, kekñe. Ero yinhîrî on wara tî kekñe, Xesus mren tak wenwo okyo, kekñe tî mîk hak ya Kaan mîn yaka mohxapu komo ya.

Taa, iito rma tî xatkeñe Xose komo Beren po rma tîyanan komo yaw. Asakî cimñipu rma tî xatkeñe iito. Ero yimaw takî tî takîhsom komo tî mokyatkeñe Xerusaren pona. Xiñko yenîñe ro komo tî mîkyam xatkeñe. On wara tî ketkeñe ñexamro Xerusaren pono komo ya, Ai, tooto komo, ahto wa nai rikomo ciki, Ixaw Yana komo kayaritomon me ewruxapu ciki? ketkeñe tî. Noro mamakan me yutupentaxi amna moko, ketkeñe tî iiton komo ya. Ahce wa na ketkeñe Xerusaren pono komo yîwya so. Yohno rma tî ñekatîmyatkeñe kayaritomo ya, Eroces ya. Ero ke tîmsom pokono yenîñe komo tî nañikyakñe Eroces. On wara tî kekñe yîwya so, Ahto cewrusom tî Mîkî Kristu, kacho ha? kekñe. On wara tî ñexamro ñeyukyatkeñe, Beren po tî ñewruya. Ero wa nîike Kaan Karitanî rma, ketkeñe tî. Ero ke on wara tî kekñe Eroces xiñko yenîñe ro komo ya, Taa, Beren pona etocoko ham noro yenso ciki. Enîche awya so amohcoko owya ekatîmso. Ow marha owto xe wasî enso. Oporin Amoro ham okre, kaxe wasî yîwya, kekñe. Ero wa tî kekñe Eroces. Cemaronwakñe ro makî kica.

Ero ke cetkeñe xīko yenîne ro komo Beren pona. Xīko tî cekñe yîywatu so Xesus mren tî xakñe mîmo yaw, ero yepoi tî xīko ñecececekñe. Ero ke iina tî cetkeñe ñexamro Xerusaren pona. Asakâ cimñipu tak xakñe Noro yewrutoponho ero yimaw. Noro mamakan me tî nutupenwatkeñe xīko yenîne komo. Tîmsom tî nîmyatkeñe yîwya cepethîkemu mko ha. Ero yinhîrî tî cetkeñe hara xīko yenîne komo. Eroces yari tko tohra tî xatkeñe. Anarî yaw tî ñetîrametkeñe tîrowon komo pona hara. Ero wa Tumumuru nukurunpekñe Kaan.

Iito rma tko tî xakñe Eroces Xerusaren po. Xīko yenîne komo yetîramacho ponaro tî xakñe. Tohra ro mak xatkeñe yîhyari ero ke nîrwonakñe xa tak Eroces. Oyemîknoce ham kica xīko yenîne komo, kekñe. Xesus mren xera ro makî tî xakñe noro okwe. Noro waihka xe ro mak tî xakñe okwe. Ero ke sorgtatu komo tî ñeñepékñe Beren pona. On wara tî kekñe yîwya so, Beren pona etocoko. Kîrî mren komo waihkacoko asakâ cimñipu exitaw ewrutoponhîrî komo. Ero xawyakan komo meero etapacoko, kekñe okwe. Ero ke cetkeñe sorgtatu komo Beren pona. Iitono komo ciki tî waihketkeñe kîrî mren komo meñpora okwe. Nîwracetkeñe xa tak yaake yîsonînhîrî komo, yîmînhîrî komo marha. Xesus mrenî reha waihkara rma tî xatkeñe. Ancu tî kekñe Xose ya kosope, Ai Xose etocoko amyamro Exitu pona. Rikomo ciki aacoko, kekñe yîwya. Ero ke yohno rma tî cetkeñe Xose komo Exitu pona. Sorgtatu komo mokuhnaw rma tî cetkeñe. Ero wa tî Xesus mren nukurunpekñe Kaan waipîra ehtome. Iito rma tî ka xatkeñe Xose komo Exitu po. Eroces pen waipuche ñetîrametkeñe hara Kanan pona hara. Nasare pona tî cetkeñe cewtonhîrî komo pona hara. Iitono ro me takî tî xatkeñe. Ero wa tî xatkeñe.

KPANATANMETOPO

Kîwyam cencexe emapona ro mak Xesus yewrutoponho pokono. Kîim komo Kaan ñeñeperekne Tumumuru roowo pona, rikomo me ewrutowe woxam Maria xîkrî me. Pahsan, Mîk Xesus, ahnoro yakîhtonhenho rma. Roowo yakîtoñenho Mîk Xesus, kaamo yakîtoñenho marha, ahnoro nakîhcekne Xesus, kîwyam meero yînakîtothîrî. Noro yipu rma Xesus ñewruyakne tan roowo po rikomo me ciki, kanîmne komo me, kukurun komo me.

Kîpînîyaw so xakne Kaan, ero ke ñeñeperekne Tumumuru roowo pona. On wara kahra xakne Xesus Tîim ya, Apa owtoxera wasî roowo pona ewruso rikomo me ciki, kahra xakne. Tîim makî ñewehecakne Xesus. Xesus nîhtînoyakne ro makî meñpono pîn komo tooto tîxera ehtopo komo, twaihkacho marha pahxa rma. Kaan nîhtînoyakne ro makî meñpono pîn komo tooto kicicitho me ehtopo komo. Ero ke Kaan kekne on wara kwaihtopo ke makî cepemarî moxam kicicitho. Eroromero thakwa xatkeñe cemoxenore so Kaan yai tooto komo. Xesus takî mokye roowo pona, kicicme kehtoponhîrî komo yepemaxi. Xesus makî tak ñepemekne Kicicme kehtoponhîrî komo twaihtopo ke.

Oroto amoro on wara kapore nasî Kaan ya, Kiîwañhe ro makî Apa oxe awehtopo. Kiîwañhe ro makî Apa Xesus yeñepetoponho awya roowo pona. Kiîwañhe ro makî Xesus waihye oyemtaka, ñepemai marha kicicme oyehtoponho. Oroto ow akronomakî Apa Xesus xe makî ow cirko amtapotarî yewetîne me makî takî ow cirko, kapore.

- **Kîxe so xakne Kaan, ero ke Tumumuru ñeñeperekne ewruso tooto me.**
- **Kaan xîkrî komo kiîwañhe xa mai ham kapore nasî Kaan ya, Tumumuru yeñeperî ke, Xesus, roowo pona kicicme kehtoponhîrî komo yepemaxi.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa kekñe Kabriew Maria ya? On wara kekñe yîwya, Mîmxîkwasi takî amñe. Kaan mumuru rma tak nasî amrerî me amñe, kekñe.
2. Ahce wa kekñe ancu Xose ya hara? Kîrwañhe rma nasî Maria. Ahsîko rma apici me rma, kekñe.
3. Ahce wa kekñe kayaritomo ahnoro tooto komo ya ero yimaw? Kayaritomo puranatan tîmcoko, kekñe.
4. Ahce warai yaw xatkeñe Xose komo Xesus yewruyataw? Okno mîn yaw xatkeñe.
5. Ahce wa kekñe ancu opeña yosom komo ya cewñan ha ka? Oroto ñewru awowñe komo Beren po, kekñe.
6. Atararo tak ñesenpetkeñe ancu komo ero yimaw? Meñpono pîn komo ro makî ancu komo ñesenpetkeñe.
7. Ahce wa kekñe Simeaw Xesus mren pokon ciki? Miyan komo yakîwamañe Moso. Naxe rma tko amñe yîwîrîyakañe kom hara okwe, kekñe.
8. Onoke warai komo ya tî ñekatîmyakñe Ana hara Xesus yentoponho tîwya? Takiîwamañe ponarono komo ya tî ñekatîmyakñe.
9. Ahce wa ketkeñe xiîko yenîne komo Xerusaren pono komo ya? Ahto nai rikomo ciki Ixaw Yana komo kayaritomon me ewruxapu? ketkeñe.
10. Ahce wa kekñe Eroces xiîko yenîne komo ya cemaro me kica? Xesus mren yenîche ekatîmtamcoko owya. Owto xe marha wasî yutupentaxi noro mamakan me, kekñe cemarowakñe kica.
11. Ahce wa kekñe Eroces sowtatu komo ya kîirî mren komo poko? Kîirî mren komo waihkatatko Beren pono ahnoro, kekñe Eroces kica.
12. Ahce wa kekñe ancu Xose ya ero yimaw? Etocoko oroto Exitu pona waipîra ehtome amxîkrî ciki, kekñe.
13. Ahcemaw Xesus yukurunpera xakñe Kaan? Noro waihyataw kicicme kehtopo komo yepetho me ero yimaw noro yukurunpera xakñe.
14. Ahce wa tîtketu Kaan ya amñe kah yaw kesemetanmetopo yekmexpotoponho poko? Yaaro ow yukurunpera mîxakñe. Ow rma menpoñakñe, oyekatî marha mîkaricekñe, tîtkexe amñe kah yaka kîwtoche so.

Kehcamhokacho 68

Xesus Pořmamtoponho

Rukas 2:41-52

Tukukmaxmu: Rukas 2:52 – Iito rma takî tî Xesus pořmamyakñe. Takîhsa marha tî nehtîkekñe mîn hak poko. Kiřwaňhe tî Kaan ñeeňakne Noro yehtopo okre. Poyino komo marha tî kiřwaňhe ñeeňatkeñe. Ero wa tî xakñe Xesus.

CEKATÎMSOM

Eroces pen waipuche Exitu poi, Nasare pona tî ñetírametkeñe hara Xose komo. Iito tak pořmamyakñe Xesus yîhyaw so.

Amâe 12 cimnípu exitaw ewrutoponhîrî Xose komo cetkeñe xa hara Xerusaren pona, Xesus marha cekñe akro so. Eseresmaxi tî cetkeñe Paskwa yimawno me. Yaake ro enmapuche takî tî ceken komo pona cetkeñe hara. Iito re tî cetkeñe tooto komo, Karireia pona títosom komo. Xesus tko tî ñetínmomyakñe Xerusaren po rma. Yíhtînopîra tî xakñe yîson komo meþpora exirî ke iina re títosom komo. Kokmamyataw tko tî Xesus ñepořatkeñe. Exihra tî xakñe okwe. Ero ke tî Xerusaren pona ñetírametkeñe hara Xose komo. Pahkî tî ñepořatkeñe eníhra rma. Amâe takî tî ñeeňatkeñe. Kaan mîn yaw xakñe ceremaxi panatanmekno riňe komo yakro. Ñexamro yakro tî ñesencekñe Kaanî mtapotarî poko. Ñeserekotkeñe ro makî tî panatanmekno riňe komo takîhsa xa Xesus mtapotarî poko. On wara tî kekñe yîson yîwya, Okopuci, ahce kacho mokuhra mehxe amna yakro? Pahkî amna aweporakñe okwe, kekñe. On wara tî kekñe Xesus, Ahce kacho ow mepořatkeñe? Tîm nantomatho Mîkî. Ero ke Noro wa ñexamro yakro takî tî cekñe Nasare pona. Iito mak tî xakñe yîhyaw so, ewetîñe me marha tî xakñe.

Amâe takî poritomo me cehtîkache Xose komo yaw exihra tak xakñe Xesus. Ñetařákñe miya so tooto komo panatanmekrî poko, kařpen komo karihtotopo poko, kicicitho yekatî yeňepetopo poko marha. Meþpono pîn komo mokyatkeñe Noro yenso. On wara tî xakñe ero yimaw anarî ewto po xakñe panatanmekno rirî poko. Mîimo yaw xakñe Noro yentaňe komo meþpono pîn. Ero yimaw takî tî iina cetkeñe yîson komo, akno komo marha. Xesus yakro tîmtapota xe tî xatkeñe. Ewomra tko xatkeñe mîimo yaka, yîmkai makî tî xatkeñe. On wara ketkeñe mîimo yawno komo. Mînto nai anocwan, awakno komo marha mîimo mkai. Awakro tîmtapota xe tî natu, ketkeñe. Tîpanatanmekrî komo wece makî tko tî ñetapoyankekñe Xesus. Moxamu rma tan onocwan komo, oyakno kom ha. Kah yaw nas Apapa, Noro matapotarî yewetîñe me awexitaw so oyakno me maxe, oyepeka me marha maxe, onocwan me marha, kekñe makî tî. Ero wa tî kekñe Xesus.

Anarî kaamo po hara Nasare pona tî ñetíramekñe Xesus. Sabatu po takî tî cekñe Xutew komo yesenmetopo yaka. Iito cexitaw Kaan Karitan nîmtapotarekñe esenmexapu komo ñentarî me. Isaias nmewretho nîmtapotarekñe. On wara kacho tî nîmtapotarekñe, Kaan Yekatî keňe wasî. Noro rma ohkapekñe tîmtapotarî yekatîmňe me, emyawnomnî komo yakiřwamacho yekatîmňe me ha, ahwokatîkaxapu komo yahworeňe me marha, kacho tî

nîmtapotarekñe. Yîmtapotareche on wara tî kekñe yîwya so. Kaan Karitan wîmtapotarew ero wa kacho yaw rorono rma nasî tan achew so oroto, kekñe yîwya so.

Yîmtapotarî yentache tî ñeserepoketkeñe xa ñexamro, nanwekyatkeñe makî tî. Kopi, ahce wa moso nîmtapowa takîhso hara? Maria mrerî mak mexe moso ha. Naxe rma akno komo, epeka komo marha, ketkeñe tî. Yîmtapotarî yenta xera ro makî tî xatkeñe. Ero ke on wara takî tî kekñe Xesus, Yaaro tan wîkesî awya so, on wara naxe kweronomañe ro komo, cewtonî ro po cexitaw so yîmtapotarî yentañe pîn me naxe iitono komo okwe, kekñe tî. Ero yinhîrî takî tî nîrwonatkeñe Xesus poko. Îh pona tî naafatkeñe kayi ro aîmachome okwe. Etahsîpora tko tî xakñe Xesus yîwya so. Yichere so rma tî cekñe anana makî. Ero wa tî xatkeñe Xesus poko Noro yenmayipu komo rma okwe. Iina mak nai ekatîmtopo.

KPANATANMETOPO

Ahnoro tooto komo yakîhtoñenho Mîk Xesus, roowo yakîhtoñenho marha, kaapu yakîhtoñenho marha. Ero wara kahra ro makî tko tî xatkeñe Nasare pono komo. Nencetkeñe rma re ka pen komo karihtotponho yîwya. Anarî ewto pono komo reha tî neserepoketkeñe me pono p n komo. Ka pen pen komo tî naa atkeñe yîhyaka Noro nkaritorî me. P ra reha xatkeñe Noro yewtonî ro pono komo okwe. N wonatkeñe mak n examro reha Noro poko okwe. Ahce wa cexirî ke so ero wa xatkeñe n examro Noro poko? On wara na xatkeñe owya, n ehcoyoponketkeñe ro mak ha na. On wara na ketkeñe, Noro ciki we nak ne y mren. Poritomo reha ow ha. Ero ke ow xa was  tak hsor noro yopo. Ahce kacho opanatanmek ne wara N mtapowa hara kica, ketkeñe na Xesus poko okwe.

Ero ke on wara w ikes awya so hara, Ahce warai me Xesus mee natu, ahce warai me Noro m ht noyat ha? Ki wan Mîk ham, m iketu mak na anarimaw Xesus poko okwe. Yaaro rma re m ikexe ero wara. Miya xe rma tko kapore nas  Noro poko. Oyakîhtoñenho Mîk ham okyo, roowo yakîhtoñenho marha, kaapu yakîhtoñenho marha. Noro yipu rma tko n etwaikapek ne kicicme oyehtopo yepetho me. Oyakifwama ne me tak nas okre. Noro pona ee ataw owya oyaki wames  tak, oropotar  naki wames  hara ki wan me okre, kapore nas . Ero ke on wara kapore nas  y wya kahra ka awexitaw, Apa kah yawno, Xesus w ht noyas  oyak t ne me hara, k rwan me tak ori ne me, amx kr  me xa ori ne me ha. Ero ke Noro pona tak wee as . Kicicme oyehtoponho yai oyow ne me, kasko men oroto. Ero wa ketaw awya Kaan Yekat  mokyas  aropotaka, yaxan me awekat  nak hces hara ero yimaw rma. Ero wa mak w ikes .

- **T im t i n ewe cak ne Xesus, t isom marha t i n ewe cak ne (Rk 2:51).**
- **Ayopono komo me encoko aamo komo, anocwan komo marha (IYP 5:16).**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce pokon tî xaknê Xesus 12 cimnîpu exitaw cewrutoponhîrî, Kaan mîn yaw tî xaknê ahce pokon? Panatanmekno riñe komo yakro tî xaknê Tîim mtapotarî pokon.
2. Poñmamtîkara ka cexitaw ahce wa xaknê Xesus Xose pokon, tîson pokon marha? Ñexamro yewetîñe me tî xaknê.
3. Onok warai komo natu Xesus yakno me, Noro yepeka me marha, Noro nocwan me marha? Kaanî mtapotarî yewetîñe komo naxe ero warai me.
4. Ahce wa ka xatkeñe Xesus yakno komo noro pokon, Kaan me ma noro ñeeñatkeñe? Pîra, Kaan me Xesus yîhtînopura ka xatkeñe okwe.
5. Kaan Karitan yîmtapotareche Nasare pono komo ñentarî me ahce wa tak kekñe hara esenmexapu komo ya? Kaan Karitan wîmtapotarew ero wa kacho yaw rorono rma nasî tan achew so rma, kekñe.
6. Tawake xatkeñe Nasare pono komo Xesus pokon awya so? Pîra, nîrwonaknê xa matko Noro pokon. Tañmacerî kîa îh poi, ketkeñe okwe.
7. Ahce wa cexirî ke so nîrwonatkeñe Nasare pono komo Xesus pokon? Ñehcoyoponketkeñe hana iitono komo Xesus mren yenîñenho komo. Noro yopo takîhsom me ñesehtînoyatkeñe ham kica.
8. Ahce wa kapore nai Xesus pokon? On wara xa kapore nasî Xesus pokon, Oyakîtoñenho Mîkî, roowo yakîtoñenho marha, kaapu yakîtoñenho marha, kapore nasî Noro pokon.
9. Ahce wa kapore nai Kaan ya Xesus pokon? Apa kah yawno. Xesus wîhtînoyasî oyakîtoñenho me, oyakîfwamañenho me, kicicme oyehtoponho yepemañenho me marha. Ero ke Noro pona tak weeñasî oroto, kapore nasî yîwya kahra ka awexitaw so.

Kehcamhokacho 69

Xuaw Yehtoponho Emicinono Riñenho

Mateus 3:1-12; Rukas 3:1-18; Xuaw 1:1-8

Tukukmaxmu: 1 Xuaw 1:9 – Kicicme kehtoponhîrî komo yekatîmîche kîwya so, ero yipu tak nîhcamnoyasî Kaan ... Kîkoroketîkexe so marha exihra tak ehtome kicicitho me kehtoponhîrî.

CEKATÎMSOM

On wara takî tî xakñe Xuaw tpoñmamche, axawa imo po no me mak xakñe pohnîntaw no me makî. Tooto komo tko tî cetkeñe yîhyaka yîmtapotarî yentaxi. Meñpono pîn komo cetkeñe. On wara tî kekñe Xuaw yîwya so, Kicicme awehtoponhîrî komo tak poxunkacoko, emicicoko marha. Ero wa awexitaw so Kaan tak nîhcamnoyasî kicicme awehtoponhîrî komo, kekñe tî yîwya so. Ero ke noro takî ñewehcatkeñe meñpono pîn komo. Kicicme cehtoponhîrî komo ñekatîmyatkeñe. Ero wa oyexi xera tak wasî, ketkeñe marha yîwya. Taa, noro yipu komo tî ñemicinoyakñe Xuaw. Ero pokono me tî xakñe Xuaw Kaan yanme Xesus ponaro tak ehtome so tooto komo Noro yesenpoché.

Ero yimaw on wara ketkeñe tooto komo Xuaw pokó, Kristu rma na moso, ketkeñe tî. Pîra, kekñe takî tî Xuaw yîwya so, Kristu pîn ow ha. Noro xa ñesenpesî amñe awya so. Pahnoke tak nasî Noro yesenpotopo. Noro mokuche anarî ke tak awemicinoyaxe so, Kiñwanî ro Yekatî ke awemicinoyaxe so, wehto ke marha awemicinoyaxe so. Amñe ñhe takî tî Parisew komo meero cetkeñe Xuaw yaka esemicinoposo yîwya, Satusew komo marha tî cetkeñe yîhyaka esemicinopo so. On wara tko tî kekñe Xuaw yîwya so, Okoyi yeepamrî mak amyamro okwe. Kaan men nîrwonasî apoko so. Kicicme awehtoponhîrî komo takî poxunkacoko. Kiñwanîhe marha tak ehcoko kiñwanîhe awehtopo komo yesenpotome, kekñe yîwya so. Ero ke noro yipu komo yemicinopira tî xakñe Xuaw kicicme cehtoponhîrî komo poxunkara rma exirî ke so okwe. Ero wa tî kekñe Xuaw tooto komo ya Xesus ponaro xa ehtome so takî Noro mokuche.

KPANATANMETOPO

Ahce wa tai kicicme kehtoponhîrî komo yekatîmra kexitaw so Kaan ya? Ero wara kexitaw so Xesus ponarora mak taxe okwe. Enko ka Parisew komo yehtopo, Satusew komo marha. Kicicme cehtoponhîrî komo yekatîmra ro makî tî xatkeñe okwe. Kiwan komo mak amna okre, ketkeñe kicicme cexitaw so rma kica. Ero ke Xesus yehtopo xa yîhtînopîra ro makî tî xatkeñe. Kaan mumuru ro xa Mîkro, kahra ro mak xatkeñe. Tooto tho mak mîkro, ketkeñe makî Xesus poko. Kicicitho mîkro, ketkeñe marha Noro poko okwe. Camkî ro mak xatkeñe okwe Xesus poko. Ero wa xa marha men kicicme kehtoponhîrî kiiña xe so ekatîmra kexitaw so Kaan ya. Camkî kiifasî Kaan Karitan poko, poxumra enîñe me marha kiifasî Kaan Yekatî yîmtapowataw kropotaw so camkî marha cencexe. Kica, tîtkexe mak yîmtapotarî poko. Ero wa taxe kicicme kehtoponhîrî komo yekatîmne pîn me kexitaw so. Ero ke ero wa kexitaw so, cesekatîmpore tak nai oroto Kaan ya, yaaro xa cesekatîmpore. Kîcemarontachonhîrî nasî cekatîmpore yîwya, rîwoxe kehtoponhîrî marha na nai anarimaw kropotaw so ekatîmnî rma ka okwe. Kîmxîkrî komo yeitonponho exitaw rma kropotaw cesekatîmpore nasî oroto Kaan ya. Kicicme wehx kica Apa, omxîkrî weeyakñe kica pahxa. Ero wara oyexi xera tak wasî, kapore nasî yîwya. Kîmxîkrî ya marha cesekatîmpore ero wara kehtoponhîrî exitaw kropotaw. Ahce wa na kicicme kehtoponhîrî exitaw Kaan Yekatî na nîike awya, Esekâtîmko men ero poko, nîike na. Ero ke Noro men cewetpore yohno rma. Ero yipu poko awesekatîmche tpoxwe ñhe tak nasî Kaan Karitan awya, camkîra ñhe marha mences okre. Ero ke Parisew komo wara exihra ro mak cexpore nasî, Cesekatîmsom me xa matko cehcerî Kaan ya, kînwîrîmathîrî komo ya marha cesekatîmpore nasî, ero wa kexitaw so. Ero wa cehcerî.

- **Kaan makî ñeñepesî tîmtapotarî yekatîmne tooto komo ya, kicicme cehtoponhîrî yahsîpînkachome yîwya so.**
- **Tooto komo on roowo pono komo kicicme cehtoponhîrî yai cetowpore nasî Kaan ya takî kicicitho ow ha kapore nasî (1 Xuaw 1:9).**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahto xakñe Xuaw tpōmamche? Axawa imo po xakñe, pohnîntaw makâ.
2. Ahce wa kekñe Xuaw tîhyaka esenmexapu komo ya? Kicicme awehtoponhîrî komo poxunkacoko, emicicoko marha. Ero wa awexitaw so kicicme awehtoponhîrî komo tak nîhcamnoyasí Kaan, kekñe yîwya so.
3. Kristu rma na mîkro, ketkeñe tooto komo Xuaw poko. Ahce wa ñeyukyakñe Xuaw? Pîra, Kristu pîn owî. Amñe tak noro xa tak mokyasî awakiñwamañe me, kekñe yîwya so.
4. Ahce wa xatkeñe Parisew komo, Satusew komo marha kicicme cehtoponhîrî komo poko? Kicicme amna nas kica, kahra ro mak xatkeñe ñexamro. Ero ke ñexamro yemicinopîra xakñe Xuaw.
5. Ahce wa ehtome so, Kicicme awehtoponhîrî komo ekatîmcoko Kaan ya, kekñe Xuaw? Xesus ponarono me xa tak ehtome so amñe, ero wara kekñe yîwya so.
6. Ahce wa tatu Xesus poko kicicme kehtoponhîrî komo poko esekatîmra kexitaw so? Xesus Kristu ponarora mak taxe okwe esekatîmra kexitaw so.
7. Onoke ya cesekatîmpore nai kicicme kehtoponhîrî komo poko? Kaan ya

Kehcamhokacho 70

Xesus Yemicitonpo, Yukukmachonhîrî Marha

**Mateus 3:13-17, 4:1-11; Mahkus 1:9-13; Rukas 3:21-22, 4:1-13
1 Petru 5:8-9; 1 Xuaw 5:4-5**

Tukukmaxmu: Ciaku 4:7 – Ero ke Kaan ya tak etîmcoko Noro yanton me. Ciabu yeñepene me ehcoko totohme tak ahyai so.

CEKATÎMSOM

Taa, pahkî ka xaknê Xesus Nasare po makî. Xose tî xaknê yîm wara rma. Ero ke noro yaw tî xaknê, tînocwan yaw marha tî xaknê noro ñewekcaknê. 30 cimñipu exitaw tak ewrutoponhîrî cetarisom me takî tî xaknê. Miya so tî ñetafaknê. Yihcirî me tî ceknê Xuaw yaka, Xotaw yepu yecihtaka. Xuaw ya esemicinoposo tî ceknê. Anarme tko tî keknê Xuaw yîwya. Oyopono xa Amoro Apa, keknê Xesus ya. Oyemicinoñe me cehsom xa matko amoro, wîkesî, keknê tî yîwya. Pîra, kesemicinopesî rma awya kiîwañhe tooto komo yehtopo yaw roro oyehtome, keknê tî. Ero ke takî tî Xesus ñemicinoyaknê rma Xuaw. Ero yinhîrî ecichtaka Xesus yawomuche ñetahrunkêne takî tî kaapu. Kaan Yekatî takî tî ñîcekñe potkuku warai me. Pow, tai, Xesus pona takî tî ñetahsîyaknê. Ero yimaw marha kah yawno mtapotarî ñesencekñe. On wara tî keknê, Omumuru cik Moso okwe, yiixe xa oyehtopo. Tawake ro mak wasî Noro poko, keknê. Ero wa keknê Kporin komo Xesus poko.

Ero yinhîrî miya tak tî ceknê hara Xesus ponîntaka ro makî. Kaan Yekatî rma tî iina naafaknê Ciabu ya yukukmapotome. Iito xaknê 40 kaamo. Ero wicakî pahkî eseresmara ro makî tî xaknê. Ero ke tî ñîromanaknê xa tak okwe. Ero yimaw takî tî Ciabu mokyaknê yîhyaka. On wara tî keknê noro yîwya, Ai Xesus, Kaan Mumuru me awexitaw ontho ika akîhtoko awru me toopunhîrî. Amtapotarî ke mak akîhtoko, keknê. On wara tko tî keknê Xesus yîmtaka, On wara kesî Kaan Karitan, kecehtoñe komo rma re mîn kuru komo, ero mak pîn ha tko. Kaanî mtapotarî marha nasî kecehtoñe me hara. Ero wa nasî Kaanî mtapotarî ahnoro, keknê.

Ero yinhîrî takî tî Xesus naafaknê anana hara Ciabu, Kaan yewton pona takî. Kaan mîn meretkoso tî naafaknê potucinchîrî pona xa takî. On wara keknê xa hara Xesus ya, Taa, Kaan Mumuru Ow ha, mîkesî ha re. Xehxa ika ahromko. On wara kes hara Kaan Karitan, Tancun komo ñeñepesî Kaan akurunpeñe me. Cemyaw so awahsîyaxe ehtakatapara awehtome toh pona, kesî, keknê Ciabu. On wara makî tî keknê hara Xesus, On wara marha kesî Kaan Karitan, Aporin komo yukukmara ro mak ehcoko kicicitho poko, keknê Xesus.

Ero yinhîrî tak Xesus takî tî naafaknê xa hara Ciabu. Îh pona tî naafaknê kawno pona xa. Iito takî tî kayaritomo komo ñenpekñe Xesus ya. Roowo poko hakno komo tî ñenpetîkekñe yîwya, noro yipu komo yemyawno marha tî ñenpekñe, cepethîkem xa. On wara takî tî keknê Xesus ya, Atupentakî omamakan me, Oporinî ro xa amoro, kasko marha owya. Ero wa awexiche tak opoko ñexamro kayaritomon me tak kiiñasî, ñexamro yemyawno pen marha wîmyas awya kiîwanî ro okre, keknê Ciabu yîwya. On wara makî tî keknê Xesus yîmtaka xa hara, Miya kâa etoko Satan. On wara marha kesî anarî hara Kaan Karitan yawno, Aporin komo mamaka mak atupentacoko. Oporinî ro Amoro, kasko Noro ya makî. Noro mak ewetîcoko, kesî marha Kaan Karitan, keknê hara Xesus Ciabu ya. Ero ke Xesus

yai takî tî ceknê Ciabu. Ancu komo takî mokyatkeñe Xesus yînahmaxi. Ero wa tî xaknê Xesus. Ciabu yewetîra ro mak xaknê Xesus. Kaâpe xa nasî noro Ciabu yopo ro makî.

KPANATANMETOPO

Kanmero makî kexi xe kexitaw so kaâpera nasî kropotarî komo okwe. Ciabu nasî kaâpe kyopo so ro mak. Ero ke ahce wa ceñepetu Satanas kîhyai so. Satanas yewetî xera ro mak taxe Kaan xîkrî me kexitaw. Wara rma anarimaw cewehtasî rma kica. Cemacakesî ro mak anarimaw kicicitho yaka okwe. Onoke xa kîkarice Satanas yeñepeñe me tak kehtome, noro yewetîra kehtome marha? Xesus makî kîkaricesî, Noro Yekatî nasî kropotaw. Ero ke Xesus ponaro xa kexitaw Noro rma kîkaricesî, ciabu ñeñepesî kîhyai so. Kîkaricesî marha Kaan yanmen poko roro kehtome so. Noro ponaro mak kexitaw tko ero wa kiifasî. Ero ke on wara kapore roro nasî Kaan ya, Apa kah yawno, Xesus ponaro xa ow cirko, akaritan ponaro marha ow cirko kaâpe ehtome oropotarî Satanas yopo, kapore nasî. Kaan Karitan marha nasî cempore roro, tukukmapore marha nasî emapona roro, Kaan wanorî marha tarpore roro nasî. On wara marha kapore nasî Kaan ya, Apa kah yawno aaxatî me xa ow cirko. Xesus xatî me marha, apona enîñe me xa marha ow cirko, kapore nasî. Ero wa ketaw roro kîwya kaâpe ñiiâfasî kropotarî. Kanmero mak kiîwañhe kexi xe kexitaw Satanas men nasî kyopono me okwe. Noro yewetîne me men cehtîkesî. Xesus pona xa cencerî, Noro xa nasî kîkaritoñe me, tîmtapotarî ke kîkaricesî. Ero wa mak wîkesî.

Kaanî mtapotarî makî nukukmeñe Xesus ciabu yeyuhtopo me, ciabu ya tukukmetaw. Epesu 6:16-17 nîke on wara, ciabu ya kukukmacho komo nai waiwî wehto ke potkem wara. Ero waiwî ke ciabu kwetu so. Ero ke kwoce so kicicme kehtopo xatî me makî kiiâfasî. Kukurun komo me nasî Xesus pona entopo makî. Xesus pona mak eñataw kîwya so anarî pona enîhra ro makî, ero wa kexitaw so ciabu yuhre ke etwopora ro makî taxe. Kaan marha nîmye kîhtîpîrî wom kîwya so. Ciabu nai ciri xe kicicitho poko kesehtînotopo kîhtîpîrî komo yaka. Kaan pona entopo nasî kîhtîpîrî wom wara kukurunpesî kicicme kesehtînotopo yai. Kaan marha nîmye kacipara imo eecokan iyorî ketarmacho komo ciabu yakro. Kacipara imo eecokan Kaan nîmîtho mîkro yîmtapotarî. Xesus nukukmekñe ha Kaanî mtapotarî ciabu yakro cetañmetaw. Ero ke kiñwantaw tîmtapotarî yîhtînopuxe nai Kaan kîwya so, ciabu yakro ketañmatome so. Kaanî mtapotarî ke makî ketañmetaw ciabu yakro, ciabu ñemahciyasî kîhyai so. Waano 119:11 kesî on wara: Amtapotarî weyamye roro oropotaka kicicme exihra ro makî oyehtome apoko. Ero wa tooto Kaanî mtapotarî yeyamyataw tîropotaka yîmtaporetaw takî ñewehcasî Kaanî mtapotarî.

- **Kaanî mtapotarî makî kakronometo so kicicitho yaka epîrkan me.**
- **Tîmtapotarî yîmtapotarexe nai Kaan kîwya so, ahsîxe marha, ewetîxe marha nai kîwya so.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Miya so cetarisom me cexitaw Xesus ahna ka ceknê yiycirî me? Xotaw yecihtaka tî ceknê Xuaw yaka.
2. Ow cma re memicinoyasî, keknê Xesus Xuaw ya. Ahce wa Xuaw ñeyukyaknê? On wara keknê, Oyemicinoñe me xa matko kîhtînoyasî amoro oyopono me awexirî ke, keknê.
3. Ecihtaka Xesus yawomuche onoke xa ñesenpekñe potkuku warai me? Kaan Yekatî ñesenpekñe ero yimaw.
4. Kaanî mtapotarî marha ñesencekñe ero yimaw. Ahce wa keknê Xesus poko? Omumuru cik Moso okwe yiixe xa oyehtopo. Tawake ro mak wasî Noro poko, keknê.
5. Xesus yîromanataw xa onoke tak mokyakñe yîhyaka? Ciabu mokyakñe kica.
6. Ahce wa ka keknê Xesus Ciabu ya yukukmachome? Kaan mumuru me awexitaw on toopunhîrî akîhtoko awru me, keknê.
7. Ahce wa keknê xa hara Ciabu yîwya? Xehxa Kaan mîn meretîni ahromko. Ancu tak mokya awahsîso ehtakatapara awehtome toh pona, keknê.
8. Ahce wa keknê xa hara Ciabu yîwya? Omamakan me atupentakî. Oporinî ro xa Amoro, kasko marha owya. Ero yinhîrî roowo poko hakno komo kayaritomon me kiifasî, keknê.
9. Tanme ro mak Ciabu ñeyukyakñe Xesus awya so? Pîra, Kaan Karitan xa nukukmekñe noro yeyuhtopo me.
10. Ahce wa xa kapore nai Kaan ya kiîwañhe kehtopo komo poko? Apa kah yawno, Xesus ponaro xa tak ow cirko. Akaritan ponaro marha ow cirko kaâpe ehtome oropotarî Satanas yopo.
11. Ahce wa tai kanmero kiîwañhe kexi xe kexitaw? Satanas yewetîñe me xa takî cehtîkesî kica.

Kehcamhokacho 71

Xesus Yakrono Ro Komo Pokono

**Mateus 4:18-22; Mahkus 1:16-20; 2:14-17; 3:13-19; 6:7-13, 30-31;
Xuaw 1:35-51**

Tukukmaxmu: Mateus 4:19 – Nexamro yenîche on wara tî kekñe Xesus yîwya so, Amohcoko owenari. Oyakrono me roro tak ehcoko. Tooto yanîmñe me tak kiîraxe so hara, kekñe tî yîwya so.

CEKATÎMSOM

Taa, on wara takî tî xakñe Xesus ciabu ya tukukmatopo yenañche, Karireia rowon pore tî ñetañfakñe. Ewto pona so cekñe anarimaw, woskara pore marha ñetañfakñe anarimaw hara, ïh pona marha cekñe anarimaw. Tooto pen tî mokyatkeñe Noro wenari yîmtapotarî yentaxi, kañpen komo marha tî ñekyatkeñe anarî komo yîhyaka Xesus ya karihtopotome yîwya. Ero yimaw rma Xuaw yari tî cekñe xa hara Xesus. Xesus yenîche on wara tî kekñe Xuaw Noro poko, Mîkro ha opeña xîkrî, Kaan yoku warai. Roowo poko hakno komo yehtoponho yîhcannoñe Mîk ha, kekñe tî. Ero wa kacho yentache tî Xuaw yakrono komo cetkeñe Xesus wenari. Asakî tî cetkeñe. Nexamro yenîche on wara tî kekñe Xesus yîwya so, Ahce xe matu? kekñe tî. On wara tî ñeyukyatkeñe, Kpanatanmekñe, ahto wa mai, ketkeñe tî. Amohcoko enso, kekñe tî Xesus yîwya so. Ero ke tî ñexamro cetkeñe Xesus yakro, ñenmayatkeñe takî tî yîhyaw. Antre tî mîk xakñe anarî Xesus yaw cenmaxmu. On wara xakñe noro, yohno rma cekñe takno yañihso. Simaw tî mîk xakñe akno yosotî. On wara tî kekñe, Kristu xa amna ñenwo. Amoko xe ka enso, kekñe tî. Ero ke cekñe tak Simaw Xesus yaka. On wara tî kekñe Xesus yîwya, Ai, Simaw amoro, Oroto tak anarme kosohces hara. Sepasî me tak kosohcesî, kekñe. Toopu, kacho rma mîn Sepas, kacho.

© Bibleplaces.com

Amñe ñhe tuuna imo yecihtarî ñetañfakñe Xesus. Nexamro takî tî ñeeñakñe xa hara, Simaw tî ñeeñakñe. Petru kacho rma tî mîk noro. Noro yakno marha tî ñeeñakñe Antre hara. Mîye yañmarî poko tî xatkeñe ootî yanîmtome. On wara tî kekñe Xesus yîwya so, Oyakrono me roro tak ehcoko. Tooto yanîmñe me tak kiîraxe so hara, kekñe. Ero ke ero yimaw rma tîmîyenthîrî komo nahsîpînketkeñe. Xesus wenari roro takî tî cetkeñe. Ero yinhîrî anarî komo marha tî ñeeñakñe Xesus. Ciaku tî xakñe anarî yosotî. Noro yakno marha tî xakñe iito, Xuaw tî mîk xakñe noro yosotî. Tîm komo yakro tî xatkeñe ñexamro. Nexamro marha tî nañikyakñe Xesus. Ero ke Tîm komo tî nînomyatkeñe kanawa yai, Xesus wenarino me marha tî xatkeñe ñexamro hara.

Ero yimaw iito rma ka xakñe Xesus Becsaita po, Antre komo yewton po. Ero yimaw takî Piripe takî tî ñeeñakñe hara Xesus. Oyakro amok ha, kekñe tî yîwya. Ero ke noro marha tak xakñe Xesus yakrono ro me. Yihcirî me tko tî Piripe cekñe Natanaew yenso. On wara tî kekñe yîwya, Ai, Kristu xa amna ñenwo. Kaan Karitan yaw ekaiporexapu rma Mîk amna ñenwo. Xesus Mîk Noro yosotî, Xose mumuru ha, Nasare pono, kekñe. Okre, kekñe Natanaew. Kîwan komo ma re mîkyam Nasare pono komo awya? kekñe tî. Amoko xe ka enso, kekñe Piripe. Ero ke Piripe yakro tak cekñe Natanaew. Xesus yaka cetaw rma on

wara tî kekñe Xesus noro poko, Ixaw Yana xa mîkro cemarontanî ro, kekñe tî. On wara tî kekñe hara Natanaew Xesus ya, Ahce wa xa ero warai me ow mîhtînopu kopi? kekñe tî. On wara tî kekñe hara Xesus, Awañikîra ka exitaw Piripe kenwo. Mînto ka awexitaw piiku yepu yapomyaw kenwo rma, kekñe tî. Ai ha, kekñe tî Natanaew, Kaan Mumuru ro xa Amoro ham. Ixaw Yana kayaritomon xa, kekñe tî Xeus ya.

Amñe ñhe takî tî cekñe hara Xesus esama yaw. Ero yimaw kayaritomo purantan yahsîñe tî ñeeñakñe hara. Repi tî mîk xakñe noro yosotî, Mateus marha mîk xakñe noro yosot hara. On wara kekñe Xesus yîwya, Ai oyakno owenari tak amoko, kekñe. Ero ke tak ahnoro nahnipînkekñe poko cehtoponhîrî. Xesus wenari roro takî tî cekñe. Amñe takî tî erewsî ñiiñakñe Mateus Xesus yerewusmacho. Meñpono pîn komo tî nañikyakñe, Xesus yeseresmayem komo. Kayaritomo purantan yahsîñe komo nañikyakñe, anarî komo marha. Yînañikithîrî komo yenîche Parisew komo ya Xesus takî tî ñîwîrîyaketkeñe kica. Kicicitho komo yakro ñeseresmesî kica, ketkeñe tî Xesus poko. On wara tî ñeyukyakñe Xesus, Kiñwan komo yakîfwamaxi mokuhnînhîrî ow, kicicitho komo yakîfwamaxi mohxapu xa matko Owî ha, kekñe. Ero yinhîrî Repi takî xakñe Xesus wenari tîtosom me hara. Ero wa Xesus nañikyakñe twenari roro cetarisom komo. Yînpanatanmekrî me roro takî tî xatkeñe ñexamro.

Amñe takî tî anarî komo marha nañikyakñe Xesus tînpanatanmekrî ro me ehtome so. Xutas meero tî nañikyakñe tînpanatanmekrî me. Xesus xatî wara ka ñesenpekñe. Xesus npanatanmekrî komo purantan yenîñe me tî xakñe noro. Kicicme rma tko tî xakñe okwe. Yînahrî komo yapontopo cma re tî mîn xakñe puranta. Ero poko tko tî ñeñepanakñe Xutas. Tîwyanî ro me nahsiyakñe yupurantan komo poyi kica. Ero wa tî xakñe Xutas. Kicicme ehtopo rma re ñîhtînoyakñe Xesus. Wara rma noro nañikyakñe rma tînpanatanmekrî ro me.

Taa, 12 tak xatkeñe Xesus npanatanmekrî komo. Ñexamro takî tî ñiiñakñe Xesus kicicitho yekatî yeñepeñe me, kañpen komo karihtoñe me marha. On wara kacho yekatîmñe me marha ñexamro ñeñeppekñe, Pahnoke tak nasî kah yawno yesenpotopo, kacho yekatîmñe me ehcoko, kekñe yîwya so. Ero ke cetkeñe miya so ro mak ero wa kañe me. Pahkî etariche so mokyatkeñe hara Xesus yaka. Tahwore tak xatkeñe ero yipu poko.

Amñe tak on wara tî kekñe Xesus tînpanatanmekrî komo ya, Ahce wa ketu tooto komo opoko? Noro xa Mîkro ham, ketu ahce wa? kekñe. On wara tî ñeyukyatkeñe, Xuaw Bacista pen mîkro, kexe anarî komo apoko, Erias penî tko na mîkro, ketu anarî kom hara, Xeremias pen mîkro, ketu anarî kom hara, ketkeñe. Ai ha, kekñe Xesus. Taa, ahce wa mîketu amyamro reha opoko? kekñe yîwya so. On wara tî kekñe Petru, Kristu xa Amoro, Kaan Mumuru ro xa, waipînî ro mumuru ha, kekñe. On wara Xesus ñeyukyakñe Yaaro mîkesî Petru. Kaan nakronomatho xa amoro ham. Tooto mak ero wa oyehtopo enpora xakñe awya. Apapa kah yawno xa ñîhtînomexpekñe awya, kekñe. Ero wa kekñe Xesus Petru ya.

KPANATANMETOPO

Xesus nîmtapowakîne tîpanatanmekrî komo yakro, O wenari makî amohcoko, kekñe ti. Xesus mtapotaconhîrî Xuaw 10:27 yaw, ahce wai kîwyam? Xesus mtapotarî cencetu ha re kanihtopo komo? Kaan yoku makî kîwyam opeña, Xesus ya kañihtopo komo yencetaw kîwyam so tîtopore nas noro wenari. Ahce wa cencetu Xesus mtapotarî? Kaanî mtapotarî yeñataw roro makî cencexe Xesus mtapotarî tîkeñe pasto ñekatîmrî yencetaw marha kîwyam so, eskora tomiñikaw panatanmekno riñe komo ñekatîmrî marha. Ahce wa xa kexitaw so Xesus yakro tîhcetu? Xesus yakro ro tîhcexe Kaanî mtapotarî yewehcataw makî, Kaan yakro makî kîmtapowataw so marha. Amyamro hara riikomo komo Xesus wenari awtoxe so matu ha amyamro ero ke cewetpore nasî amo komo, anocwan komo marha.

Xesus eñepeno ñiifakîne tîpanatanmekrî komo tooto komo cheka panatanmekno riso, kicicme awehtoponhîrî komo takî poxunkacoko kaxi. Kîwyam Xesus yakrono me kexitaw so, kîwyam marha tîmtapotapore nasî anarî komo yakro, kicicme ehtoponhîrî yañmacho pokó, Xesus yakrono me makî takî ehtome so. Xesus mokuhra rma ka exitaw, enko ahce wa kekñe tîpanatanmekrî komo ya, yîmtapotareko Matues 28:19-20.

Ero ke on warai pokó kantomexe so, miya so tak etocoko mîk hak rowon pono komo cheka watohnî me ro mak. Opoko panatanmekno ciicoko oyakrono me tak ehtome so. Emicinono marha ciicoko. Apapa yanme emicinono ciicoko, Yumumuru yanme marha, Kiñwanî ro Yekatî yanme marha. Ero wa emicinono ciicoko. Miyan komo rma panatanmetatko. Apanatanmetopo komo mencetkeñe roro omtapotachonho, ero rma mahrimacoko hara ñexamro ñentarî me hara. Ahna so na awcetaw so awakro so wa was ha. Awakro so wasî miya roro on wara rma awehtopo komo yenatîtopo pona roro amen, kekñe Xesus yîwya so. Amen.

- **Kaan kañikyatu so takrono me.**

- **Kaan nai tîmxîkrî komo yîmtapota xe anarî komo yakro, Xesus yakrono me ehtome so marha.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa kekñe Xuaw Xesus poko Noro yenîche? On wara kekñe, Mîkro ha opeña xîkrî Kaan yoku. Kicime tooto komo yehtponho yihamnoñe Mîk ha, kekñe Xesus poko.
2. Xesus wenari tîtosomnhîrî komo ika etacicoko? Anarî cewñe ñetahcasî, anarî tak ñetahcas cewñe hara. Ero wa etacicoko cenatkaxi ro.
3. Ahce pokono me xatkeñe Antre komo, Ciaku komo marha? Ootî yanîmñe komo mîkyam xatkeñe.
4. Ahce warai yanîmñe me tak ñexamro ñiiñakñe Xesus? Tooto komo yanîmñe me tak ñexamro ñiiñakñe.
5. Ahce warai me ka ñesenpekñe Xutas? Kîrwan warai me ka ñesenpekñe tohnaw makî.
6. Ahce pokono me tîpanatanmekrî komo ñeñepékñe? Kañpen komo karihtoñe me, kicicitho yekatî yeñepeñe me, Pahnoke takî nasî kayaritomo me Kaan yesenpotopo, kacho yekatîmñe me marha.
7. Ahce wa kekñe Petru Xesus yehtopo poko? Kristu xa Amoro Kaan mumuru ro, waipînî ro mumuru ha, kekñe.
8. Eserepokara ñhe awexitaw so ahce wa kapore nai Kaan ya? Apa kah yawno, ceserepokaxmu me xa tak ow cirko Xesus poko. Yiixatî me marha ow cirko, Noro pona enîñe me marha ow cirko, kapore nasî Kaan ya.

Kehcamhokacho 72

Xesus Panatanmekno Niiřakñe Meřpono Pîn Komo Kîrî Yih̄tînoñe, Kîrî Akpîn Marha

Mateus 4:23-25; 5:1-12; 7:24-27

Tukukmaxmu: Mateus 7:21 – On wara marha wîkes awya so, kekñe xa hara tî Xesus, anarî komo rma re naxe Tporin me oyetaciñe komo. Apa, Kporin komo xa Amoro okre, kañe me naxe owya. Kah yawno maywen mera rma tko naxe okwe anarî komo ero wa kañe komo rma. Apapa kah yawno mtapotarî yewetîne komo makî reha naxe omaywen me.

CEKATÎMSOM

Meřpora ro makî cetkeñe Xesus wanari tpanatanmetopo yentaxatî komo. Ero ke Xesus iipî nawnukyakñe, meřpono pîn komo ñeremetkeñe yîmtapotarî yentatome. Kaan ñeñepetho xa Mîkro xakñe Xesus tîmtapotarî yekâfîmñe me. Ero ke on wara ketkeñe ahnoro Kaanî mtapotarî mîkro yarono ro xa. On wara marha kekñe Xesus meřpono pîn komo ya, oroto makî ahcamhokara so wasî. Pahxa rma thakwa Kaan nîmyakñe tîmtapotarî Moises pen ya.

Xesus panatanmekno niiřakñe meřpono pîn komo Moises pen ya, Kaan nîmîtho kpanatanmetopo pokó. Kaan mewrekñe tîmtapotarî toopu pokó ero takî ñekatîmyakñe yîwya so.

Xesus nîhtînoyakñe Kaan mîn yenîñe komo yehtopo ow xa yana kañe me xatkeñe. Kaan mîn yenîñe komo xatkeñe kiřwan mîkyam kaxe makî tooto komo tpoko so. Kaan maywen me xa exihra xatkeñe, Kaan xe rma re xatkeñe Kaan pona rma re ñeñatkeñe yaana me cesenpotome so makî tîyanan komo ya. Nexamro xatkeñe weeřa yîmkare yuskmumnî wara makî, wara rma yaw takî tko xakñe tuuna tusmuyem.

On wara kekñe Xesus: Mîhtînoyaxe kiřwantaw, on wara kekñe Kaan, anarî komo tooto waihkara men ehcoko kekñe. Owî hara wîkesî awya so, awakno komo pokó arwontaw so, awepeka komo pokó marha, ero wa awexitaw so waihkañe wara rma masî aropotaw. Ero wa awexitaw Kaan ñeñekarî me takî masî amoro (Matues 5:21-22).

Xesus nîmtapowakñe rma akro so, mîhtînoyaxe kipici pîn pokó kexitaw so kicicme ro makî kehtopo me nasî wooxam hara ciiño pîn pokó exitaw kicicme ehtopo marha nîhtînoyaxe. Ow takî wîkesî on wara awya so, kîrî na ñeeña wooxam weece iixe cehtopo me ero wa exiche pokó wa nai ha tîropotarî ke rma (Matues 5:25-28). On wara kekñe hara Xesus, on wara wîkesî hara awya so, kicicme kehtopo me xa nasî kipici yahsîpînkacho anarî wooxam yahsîtopo kipici me. Ero wa xa marha wooxam hara ciiño yahsîpînketaw, anarî yahsîyataw kîrî ciiño me (Mateus 5:32; Rukas 16:18).

Panatanmekno niiřakñe rma Xesus, on wara kekñe kicicme wexi kapore nasî aňemetanmekîthîrî komo ya. Ero wa kahra awexitaw so, Kaan marha takî nasî yîhcannopura kicicme awehtoponhîrî komo (Mateus 6:14-15).

On wara kekñe hara Xesus. Me pura ro makî re n mtapowaxe tooto komo Kaan x kr  me cehtopo komo poko. Wara rma tooto komo tko naxe puranta xe mak Kaan xe cehtopo komo yopo. Ero ke Xesus kek ne, on wara ahce na xe awehtopo komo ponaro xa maxe me pura. Puranta xe awexitaw so, kaamo po roro meseht noyas , ahce wa xa wai me pura puranta yahs tome, ahce wa xa wee na me pura puranta kacho poko. Kaan xe awexitaw hara on wara meseht noyaxe kaamo po roro, ahce wa xa Kaan pona wee na, ahce wa xa Kaan wewehca kacho poko. Aamo komo kah yawno n ht noyas  ahce xe na awehtopo komo. Ero ke Kaan nai t ixe cehtopo xe makî ahce na xe kehtopo yopo (Mateus 6:24-33).

Cew ne makî nas  naat  ki wa he cepetaxmu. Kicicme epetan ro makî. Ero nas  kropotar  komo kuknon yenpo ne me, ki wa he kehtopo, kicicme kehtopo marha. Anar  komo naxe tooto komo ero yaw roro. Ahce wai poko k mtapotacho k nir th r  naat  yeper r  wara nai. Naat  exitaw epetantho kicicitho t hkoces , takniyas  marha. Kaan x kr  p n komo naxe naat  epetantho kicicitho wara. Kaan na mes  t mx kr  p n komo wehto imo ywaka.

Xesus n kat myak ne ehtoponh r . On wara kek ne omtapotar  yenta ne komo n newhcaxe, k nir  t m n cii ne wara toopu pona roowo yukman ponan wara. Am ne tuuna mokyas  knukmes  marha, wara rma y m n nas  ceipu emacakara. Omtapotar  yewet ne p n komo re ha naxe k nir  yohno t m n cii ne wara axawa pona mak  eepu yecihtaka. Am ne tak  tuuna mokyas  eepu marha tak  nukmes  n emacakes  tak  y m nth r  (Matues 7:24-27)

KPANATANMETOPO

Ero wa panatanmekno n ifak ne Xesus tooto komo, me pono p n komo. Xesus ya tpanatanmetopo komo yencetaw tooto komo n esereketke ne ro mak  y mtapotar  poko Kaan yanmen wara xa panatanmekno n iif s  ketke ne Xesus poko.

Kaan n mtapowak ne kropotar  komo poko weewe pokono wara. Kaan x kr  komo re ha n perwaxe ki wan naat  yeper r  wara (Karasias 5:22-23). Kaan x kr  p n komo reha n perwaxe kicicitho nat  yeper r  me mak  (Karasias 5:19-21).

Ero ke ahce wa tatu k wyam? Cencexe, cewehcaxe marha Kaan  mtapotar ? Kirwan poko kexir  ke so cma? Ki wa he kehtopo poko taxe Kaan xe kehtopo komo yenpotome, ki wa he tooto komo ya kesenpotome so Kaan x kr  me. Kaan n ht noyas  ahce na poko kehtopo komo. Kropotar  komo n e nas  ki wantaw.

On wara kek ne Kaan kropotar  komo t  nai m imo wara. Cewet  xe mak  nas  Kaan k wy so? Kaan yewet ne me kexitaw so, kropotar  komo nas  ceipu Noro yakro. Ero wa kexitaw so m imo ci n ho toh kanahtaka roowo yukman ponan wara taxe. ciabu nas  kmacakaxe so anarmepan kewkukmacho ke. Kaan yewet ne me kexitaw so ciabu yewet ra taxe kewkukmetaw so. Anarimaw so tapota nas  kpoko so, anarimaw kesemetanmetopo komo nai. Kaan nai tpona en ne me kexi xe so, ahwora kexitaw so, anarimaw karpera kexitaw so tpona mak  en  xe nas  Kaan.

Kaan x kr  p n komo reha naxe axawa pona m imo cixapu wara mak tuuna yepu yecihtaka ha. Tuuna mokyataw yukmache tak  n emacakes  mak . Ero wa xa marha naxe Kaan x kr  p n komo. Ciabu mak  n newhcaxe, n ep rkexe mak  kicicme cehtopo komo yaka. Anarimaw so n examro tapota ke ne naxe, n esemetanmekyatu marha na, ero wa cexitaw so Kaan poko mak n mtapowatu kicicme okwe.

- **Kaan nîhtînoyasâ ro makî kesehtînotopo
komo, kropotawno komo ha.**

- **Kaan xîkrî komo twerî ro makî cexpore
nasâ Kaanî mtapotarî yentacho pokô,
ewetîcho pokô marha.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Kakno kepeka komo pokô tîrwoñen me kyam makî kexi xe so nai Kaan ha? Pîira ro makî. Ero wa kexitaw so tîrwoñen me kakno kepeka komo pokô, tooto waihkañe wara rma tasâ.

2. Kîirî rma cetahsîpînkapore nai awya so cipici anarî yakro cipitacho me hara? Woxam marha tahsîpînkapore rma nai ciiñonhîrî anarî yahsîtome kîirî ciiñ me hara? Pîira ro makî. Kaan men nîrwonasâ kîirî pokô cipici yahsîpînkañehîrî pokô, woxam cinonhîrî yahsîpînkañehîrî pokô marha (Marakias 2:16).

3. Onoke xa nîhtînoya ahnoro kesehtînotopo komo, iixe xa kehtopo komo marha kropotaw so? Kaan makî nîhtînoyasâ ahnoro (Waano 139:1-4).

4. Ahce wa tîhtînoyatû naatî kîwan? Kiŵañhe epetacho pokô makî.

5. Ahce wa reha nai naatî kicicitho? Kicicitho naatî nasâ takñisom me makî.

6. Kaanî mtapotarî yencetaw, ewehcataw marha kîwya so, ahce wai mîimo warai xa kîwyam? Kiŵañhe mîimo cixapu warai xa kîwyam toopu pona cixapu warai roowo yukman ponan wara xa ha.

7. Onoke warai nai epîrkan me tapota keñe cexitaw ahwora cexitaw marha? Kaan ponarono mak tooto.

8. Onoke warai reha ñepîrke hara tapota keñe cexitaw, ahce wa so na cexitaw? Kaan ponarono pîn tooto.

9. Ahce wa xa cexpore nai tooto kaþpe cehtome? Kaanî mtapotarî makî centapore, cewetpore marha.

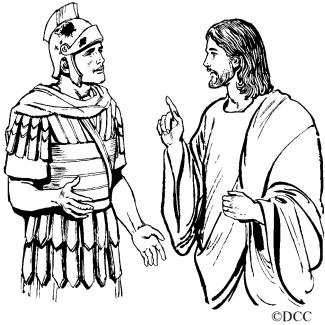
Kehcamhokacho 73

Xesus Nakiŵwamekñē Sowtatu Yantmañē Yanton

Mateus 8:5-13; Rukas 7:1-10

Tukukmaxmu: Isaías 55:11 – Ero wara xa marha nasî omtapotarî omtai toxapu. Tohnaw mak mokuhra nasî ohyaka hara. Oyanme ciûno ritopo rma mîn omtapotarî. Ero wa ciûno riñe me tompe, ketaw owya, ero wara rma cesî ehñara rma.

CEKATÎMSOM

On wara takî tî xakñē Xesus, miya so mak ñetafakñē. Ewto pona so tî cekñē anarî pona, anarî pona hara, ero wa tî ñetafakñē. Taa, Kapanau pona takî tî cekñē. Iito tî xakñē tooto, Ixaw Yana pîn. Homanu tî mîk xakñē, sowtatu yantomañē. Ixaw Yana xatî pîn komo tî mîkyam xatkeñē Homanu komo. Ero warahra reha tî xakñē noro, tpoyino komo warahra. Ixaw Yana xatî tî mîk xakñē, ñexamro wakreñē me. Esenmetopo komo tî ñirpekkñē, kiñwan. Noro yanton takî tî namotoyakñē yîpînîn yaw ehtopo tî okwe. Ero yimaw tî Xesus yekaci ñencekñē antomañē. Ero ke Xesus yañikñē komo tî ñeñepekkñē, Ixaw Yana kom ha. Tanton

karihtoso moku xe tî xakñē Xesus. Ero ke tî cetkeñē Xesus yañihso. On wara tî ketkeñē yîwya, Apa, mîmokyasî cma re sowtatu yantomañē yanton karihtoso, ketkeñē. Kiñwan mîkî sowtatu yantomañē, amna xatî xa mîkî. Amna yesenmetopo ñirpekkñē meero okre. Kiñwan mîk okre. Ero ke amna moko noro yanme awañiso, ketkeñē tî Xesus ya. Ero ke cekñē takî tî Xesus esama yaw noro mîn wece. Moose rma exitaw Xesus anarî komo tî ñeñepekkñē hara sowtatu yantomañē yîhyaka. On wara tî ketkeñē ñexamro, Ai Apa, on wara tî nîike awya sowtatu yantomañē, Awewrucpe xera ro mak wasî. Oyopono ro xa Amoro, noro pîntho makî reha ow. Ero ke omîn yaka mokuhra na mai. Wara rma kañpera xa nasî oyanton. Ero ke noro cma re mîkaricesî. Mîmtapowa mak na eñexa rma oyanton yakîwamacho poko. Amtapotarî yanme tak kiñwañhe nas hara. Sowtatu yantomañē ow. Amok ha, wîñkesî sowtatu ya, ero ke mokyasî. Miya etoko, wîñkesî anarî ya hara. Ero ke noro cesî omtapotarî yanme makî. Ero wa xa marha kîhtînyasî, amtapotarî yanme mak oyanton mîkaricesî, kesî, ketkeñē Xesus ya. Yîmtapotarî yentache ñieserepopekkñē xa takî tî Xesus Sowtatu yantomañē poko. Kiñwañhe xa tî ñencekñē ero wa kacho. On wara tî kekñē Xesus twenari tmohsom komo ya, Kiñwañhe ro mak wencesî noro mtapotarî. Opona xa tak ñeeña ham. Ero wa opona enîñe komo xa enîhra wasî Ixaw Yana komo meero, kekñē Xesus. Ero ke tohra rma tî xakñē Xesus antomano riñe mîn yaka. Añihso mohxapunhîrî komo ñetîframetkeñē hara. Antomano riñe mîn yaka toche so iito tak tî noro yanton takî tî ñeeñatkeñê piiri, kiñwañhe takî tî xakñē okre. Ero wa tî xakñē Xesus yanme rma.

KPANATANMETOPO

Kaan yanan pîn mîk xakñe sowtatu yantomañe. Wara rma Kaan pona enîne me xa xakñe Kaan yananî ro komo yopo. Ahce wa mai amoro hara? Kaan karitan yekatîmîne pîn me na matu? Wara rma Kaan pona enîne me xa awexitaw amtapotarî ñencesî. Ahce wa natu amxîkrî komo? Epeña wara rma nasî kicicme kehtopo kropotawno ha. On wara kapore nai Kaan ya ñexamro poko, Apa kah yawno, omxîkrî komo cirko Xesus pona enîne ro me xa. Kicicitho ponarora ro mak ñexamro cirko. Apona xa weeñasî ero wa ehtome so. Yaaro tan wîkesî, aponaro xa wasî ero wa xa marha omxîkrî komo ciitome awya. Ero wa kacho. Amtapotarî ñencesî Kaan awewecasî marha. Kiřwaňhe tak ñiiřasî amxîkrî komo. Yukukmakî xe.

Sowtatu yantomañe mîkro xakñe Xutew yanan pîn, ero yipu rma tko noro nîhtînayakñe Xesus karitîro me cirihñi ciiñe me. Sowtatu yantomañe Xesus pona ñeňakñe ero ke Xesus tohra xakñe yîmîn yaka, maywen yehcemaxi. Sowtatu yantomañe nîhtînayakñe moxe rma Xesus exitaw tîmîn yai akro makî yîmtapotaxe xakñe tmaywen ya kiřwamacho poko.

Isaias 55:10-11 yaw Kaan nîke on wara:

On wara nasî tuuna, ñeepi kom ha, kah yai mokyasî. Ero yinhîrî tohra nasî kah yaka hara. Roowo xa matko nîhyasî. Ero ke tak naatî ñepemrutunwasî epetachome tak okre. Naatî yatho me ñeperwasî tmararîyem komo ñirirî xa hara, iyuru komo me marha okre. Ero wara nasî tuuna yanme, tmohsom yanme ha. Ero wara xa marha nasî omtapotarî omtai toxapu. Tohnaw mak mokuhra nasî ohyaka hara. Oyanme ciino ritopo rma mîn omtapotarî. Ero wa ciino riñe me tompe, ketaw owy, ero wara rma cesî ehñara rma.

Tîmtapotarî yewetîxe ro makî nasî Kaan kînya so yarono ro xa yîmtapotarî, sowtatu yantomañe wara rma. Enko xe noro Xesus mtapotarî ponaro xakñe tmaywen yakiřwamatome. Ahce wa tîhtînayatu Kaanî mtapotarî? Kaanî mtapotarî tîhtînayaxe Kaan karitan yîmtapotaretaw makî kînya so. Ero ke kaamo pororo tîmtapotarepore nasî Kaan Karitan, yukwaipîthîrî komo marha tahsîpore nasî kihtîpîrî komo yaka. Xesus tahwore xakñe sowtatu yantomañe poko, yîmtapotarî ponaro exirî ke tmaywen yakiřwamacho me. Kaan marha nasî tahwore kpoko so yarono yîmtapotarî ponaro kexitaw so ewehcataw marha kînya so.

- **Kaanî mtapotarî nasî kařpe ro makî cirihñi ciiñe me.**
- **Kaan nasî tîmtapotarî yewetîñe me kexi xe so.
Waano 119:160 – Yaarono mîn amtapotarî ahnoro mak. Kiřwan mîn amtapotarî, kpanatanmetopo awya. Towhnî ro mak mîn ha.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa sowtatu yantomañe ciri xe xakñe tmaywen Xesus ya? Karihto xe makî xakñe tmaywen Xesus ya.
2. Ahce wa kekñe sowtatu yantomañe Xesus ya tanton yakiŵwamacho pok? Mîmokyasî cma re omîn yaka noro yakiŵwamaxi, kekñe awya so? Pîra, oyopono ro mak Amoro Apa. Ero ke amtapotarî ke mak oyanton akiŵwamakî moxe rma ka awexitaw, kekñe.
3. Ahce kacho wa sowtatu yantomañe Xesus toxehra xakñe tîmîn yaka? Sowtatu yantomañe nîhtînoyakñe moxe rma tîmîn yai Xesus exitaw, tîmtapotarî ke makî nakirwamesî omaywen kacho nîhtînoyakñe.
4. Ahce kacho Xesus ñeserepokekñe sowtatu yantomañe pok? Sowtatu yantomañe Xesus pona enîrî ke Xutew komo ya entopo yopo ro makî noro ñeñakñe Xesus pona.
5. Xesus nakiŵwamay ha sowtatu yantomañe mtapotarî yaw roro? Nhnk.
6. Kîwyen hara Xesus mtapotarî cewetpore ha? Nhnk.
7. Ahce kacho Kaanî mtapotarî cewetipore nai? Ahnoro Kaanî mtapotarî exirî ke yarono me.

Kehcamhokacho 74

Xesus Nîtîkmamnayoakñe Ocwo Imo

Mahkus 4:35-41

Tukukmaxmu: Waano 145:19 – Yiixe kehtopo tîmñe Mîk tponarono komo ya. Yîmtapotarî komo nêncesi yukurunpetome so tak.

CEKATÎMSOM

Anarî kaamo po ñikitho imo yecihtaw tî xakñe Xesus tînpantanmekrî komo yakro. Ero yimaw tî kanawa yaka ñesenkayakñe Xesus. Yînpantanmekrî komo marha tî ñesenkayatkeñe noro yakro tîtotohme so. Ero ke takî tî cetkeñe kanawa yaw. Porin yaw cetkeñe, ero ke mapitaka tî cekñe Xesus yîwînso. Ñikitho rakataw ka exitaw so nocowonakñe ro mak tak kopi. Tuuna takî tî ñekahximekñe ro makî. Kanawa tî ñetarîcekñeenorirî yaro okwe. Ero ke Xesus tî ñenpaketkeñe yînpantanmekrî komo. Apa, apa, cenoñas okwe, ketkeñe tî. On wara tko tî ñeyukyakñe Xesus, Ahce kacho opona enîhra mat okwe, kekñe tî yîwya so.

Ero wa kache piiri tak nawomyakñe Xesus. Ñeexi tak ha, atîtmamko ha, kekñe takî tî ocwo ya, tuuna ya marha. Ero ke, tî, kekñe takî tî. Tîtpe tak xakñe ocwo ero yimaw rma. Ñeserepoketkeñe xa takî tî yînpantanmekrî komo Xesus poko. Onoke xa Moso hara kopi? ketkeñe. Ocwo nîtîfîresî tîmtapotarî ke mak, tuuna marha nîtîfîresî. Yîmtapotarî ñewehca ham, ketkeñe. Ero wa tî ketkeñe Xesus panatanmekrî komo.

©DCC

KPANATANMETOPO

Xesus panatanmekrî komo nîhciyatkeñe Xesus yakro tîtopo komo wahra makî tko Noro nîhtinoyatkeñe okwe. Yîhtînopîra xatkeñe kiîwantaw kaîpe Xesus yehtopo. Xesus Mîkro Kaan rma. Tooto me tko ñewruyakñe Noro marha.

Tooto komo tko nîhtînoyatkeñe Xesus kweronomâenhîrî komo Erias pen wara, Xuaw Bacista pen wara marha. Amñe yînpantanmekrî komo ñenatkeñe Xesus ya kaîpen komo karihtopo ocowoimo yîtîkmanotopo marha, ero yimaw makî tak ñexamro nîhtînoyatkeñe Xesus Kaan me rma. Kaan makî ñiifasî ero yipu komo, Xesus ñiiritho warai komo. Amñe ñhe, takî Xesus ñîmtapowakñe Cewñan makî Amna Apapa yakro, ero wa nasî Amna, kekñe (Mateus 10:30).

Kîwyam hara? Xesus yenîhra ro makî taxe. Petru kekñe on wara, 1 Petru 1:8-9 Noro yenîhra rma ka maxe amyamro. Yiixe rma tko maxe, enîhnî xe rma. Noro ponaro xa maxe enîhra awexitaw so rma ka. Ero ke Noro poko mahwocetîkexe ro mak okre ekatîmrî yopo. Kiîwanî ro me Xesus mîhtînoyaxe. Noro pona enîrî ke awya so aropotarî komo tak

nakiŵamekñe. Ero ke tahwore xa tak maxe okre. Ero wa maxe Kaan ya awakiŵamacho komo poko.

Xesus yenihra rma kexitaw so kîwyam oroto, Noro pona enîne me kexi xe so nasî Kaan. Xesus pona enîne me taxe miyahxe ñhe Kaan Karitan yîmtapotaretaw makî kîwyam.

Ahce wa matu aweraswataw so hara? Anarî komo tî ñeresawatu erem pona. Ocowo imo wara nasî erem, eraspeto ha. Wara rma Kaan ponaro xa kexitaw so erekwura ro mak nasî erem. Satanâsî mtapotarî mîn keremkacho. Kaanî tko nas Satanâs yopono ro me. Ero ke erasîra ro mak cexpore nasî Satanâsî mtapotarî poko. Kaan yakro mak tîmtapotapore nasî akurunpetopo poko. On wara marha kapore nasî, Kaan Yekatî nasî oropotaw worokyam yopono ro xa, kapore nasî aweraswataw so.

On wara natu anarî komo, apehceme nîrwona anarimaw cipici poko. Woxam na nîrwona ciiño poko hara. Kîmxîkrî komo poko tîrwonas anarimaw okwe. Satanâs yanme xa tasî ero wa kîrwonataw so. On wara marha na natu kîrî anarimaw, woxam ponaro mak nas okwe, cipici pîn ponaro. Noro yipu ponaro xa kiri xe nasî Satanâs. On wara tko tîhtînopore nasî, kanme ro so mak kîrwon yeñepera ro mak tas okwe. Kanmero so marha kicicitho kuknon yeñepera tasî. Satanâs yopono pîn kîwyam. Kaan mak ero yipu ñeñepesî kropotai so. Ero ke tîmtapotapore nasî Kaan yakro eñepetopo poko. Yaaro xa kapore nasî. Apona xa takî weeñas kicicitho yeñepetome ohtîpîrî yai, kasko Kaan ya. Noro nasî Satanâs yopono me. Amtapotarî ñencesî yaaro xa ketaw. Satanâs tak ñeñepesî.

- **Ahnoro roowo pono komo yakîtoñenho
Mîkî Xesus ero ke Noro nasî kaŕpe ocowo
komo, tuuna komo yopo.**

- **Kaan xîkrî me kexi xe kexitaw so Xesus
pona makî cenpore nasî Kaan Mumuru
pona makî.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahto xakñe Xesus tînpanatanmekrî komo yakro? Kanawa yaw xatkeñe eepu kwaw.
2. Ahce wa xakñe Xesus? Nîwînîkyañe makî tî Xesus.
3. Ahce kacho yînpanatanmekrî komo Xesus ñenpaketkeñe? Ñexamro ñeraswatkeñe twaihtopo komo pona ocowoimo ke.
4. Ahce wa takî Xesus ñiiñfakñe? Xesus takî nîmtapowakñe ocowo, tuuna komo yakro, ero yimaw rma ñîtîtmamyakñe okyo.
5. Ahce kacho yînpanatanmekrî komo ñeraswatkeñe Xesus ya yîtîtkmannopuche ocowoimo? Kaâpe Xesus yehtopo pona ñeraswatkeñe.
6. Kaan xîkrî komo cerahtîmpore nai ha erem pona? Pîira ro makî karitî ro makî Mîkî Kaan erem yopo, kaâpe ro makî nasî Kaan ciabu yopo. Kaan xîkrî me awexitaw amoro, Kaan Yekatî nasî aropotaw.

Kehcamhokacho 75

Xesus Ñeñepékñé Worokyam Kîrî Ropotai

Mateus 8:28-34; Mahkus 5:1-20; Rukas 8:26-40

Tukukmaxmu: Waano 145:6 – Awehtoponhîrî marha ñekatîmyaxe aponarono komo Apa. Kaâpe ro mak cehtopo ñenpekñé Kporin komo cirihñî cirirî ke, kexe. Ow marha wekatîmyasî kyopono me xa awehtopo.

CEKATÎMSOM

Ero yinhîrî eeco pona takî tî nawomyakñe Xesus tînpanatanmekrî komo yakro. Ero yimaw rma takî tî worokyam keñarî takî tî mokyakñe Xesus yaka. Ero wa tî xakñe pahxanînhîrî rma. Mîimo yawhra ro makî tî xakñe. Yocco yewtatho yaw makî tî ñenmayakñe kopi. Karitî ro makî tî mîk xakñe. Noro napomiyatkeñe rma re porisia komo kuripara ke rma. Cimicithîrî makî tî nawocekñe okyo. Ero yimaw on wara kekñe Xesus yîwya, Onoke awosotî, kekñe tî. Rexiaw ow ha, kekñe tî. Ero wa tî xakñe noro yosotî meñpora exirî ke worokyam yîropotaw.

On wara tî ketkeñe worokyam komo, Xesus Amoro, Kaan Mumuru xa, Kyopono ro Mumuru ha, ketkeñe. Amna cma re eñepera masî ewtarî imo yaka. Mînto xa nai kuuxi meñpono pîn. Yîropotaka so makî cma re amna meñepesî, ketkeñe yîwya. Taa, iina etocoko, kekñe tî yîwya so. Ero ke tooto ropotai ñepataketkeñe, kuuxi ropotaka so ñewomyatkeñe hara. Ero yimaw rma ñemerketkeñe takî tî kuuxi ahnoro. Puhyaka takî tî cetkeñe kaâpe ro makî. Komomomomo, ketkeñe takî tî. Ñenoñatkeñe takî tî kuuxi pen ahnoro okyo. Kiñwañhe takî tî xakñe worokyam keñarînhîrî. Takîhsa takî tî ñîmtapowakñe okre. Ero wa tî worokyam ñeñepékñé Xesus. Iina mak wekatîmyasî.

Amîne tooto komo ewto pono komo ñeñatkeñe kîrî worokyam keñarînhîrî kiñwañhe takî xakñe okyo ceponontoso, ero wa enîche tîwya so ñeraswatkeñe ro makî tooto komo Xesus pona. Kaâpe Xesus yehtopo pona ñeraswatkeñe. Anarimaw ñesetînoyatkeñe on wara kicicme kehtopo komo poko takî men Xesus keñeketu so ketkeñe makî. Ero ke tooto komo ñeñepetkeñe makî cewton komo poi.

Kîrî akiñwamaxapu takî tîto xe xakñe Xesus yakro ero ke kmokyasî awakro Apa kekñe yîwya. Xesus tko kekñe kîrî ya, Etoko xa matko apoyeno komo yaka. Ekatîmta takî Kaan ya awakiñwamachonhîrî apoyeno komo ya, kekñe. Kîrî ñewehcakñe Xesus mtapotarî. Ero ke takî ñetîrakeñce cewton pona hara, ñekatîmyakñe takî ahnoro Kaan ya takîñwamachonhîrî ahnoro. Anarî ewto pona takî cekñe xa hara iito ñekatîmyakñe xa hara Kaan ya takîñwamachonhîrî xa hara. On wara kekñe, Worokyam tak ñeñepay oropotay, ero ke Xesus yakrono me takî wasî, kekñe. Kaan nowyakñe cerahsom me ehtoponhîrî yîropotai.

Amâne takî Xesus ñetíramekñê hara kîrî worokyam keñarînhîrî yewton pona. Ero yimaw takî tooto komo Xesus xe takî xatkeñe. Ahnoro ro makî ero ewto pono komo Xesus momokyatkeñe, Kaanî mtapotarî yentaxe marha takî xatkeñe (Rukas 8:40).

KPANATANMETOPO

Kîrî yehtoponho wara xa kexi xe so nasî Kaan ahce wa so na Kaan ya kakiwamachonhîrî komo yekatîmñê me kexi xe so nasî Kaan. Kicicme kehtoponhîrî komo takî Kaan nîhcamnoyakñê kapore nasî tooto komo ya. Kaan marha nîhcamnoyakñê cerahsom me kehtoponhîrî komo karitî ro makî Mîkro Kaan ciabu yopo ro makî kapore marha nasî anarî komo ya. Tînakîtothîrî komo tooto xe ro makî nasî Kaan kapore marha nasî. Ero ke tpona enî xe makî nasî Kaan cewñe so tooto komo waipîn me ehtome so.

Ahrunkakî akaritan Waano 145. Cewñe so tooto komo yîmtapotarecoko yîhkotonhîrî komo cenatkaxi ro on Waano karitan.

Amtapotarî nasî Kaan kiwanî ro me awehtopo yenpoñe me owya. Owî akronomakî oroto anarî komo yakro omtapotacho pokonko xe kiwañhe awehtopo menpoi owya owî marha manîmye twaihsomunhîrî.

- **Kaan makî nasî ahnoro yopono ro. Ero ke Noro pokonko makî tahwotacerî, cewanomacerî marha.**
- **Kiwañhe Kaan yehtopo yekatîmñê me makî cehcerî kîwyam anarî komo ya hara.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce yaw ñenmayakñe worokyam keñarî? Yocco yewtatho yaw mak ñenmyakñe okwe.
2. Ahce wa ketkeñe worokyam como Xesus ya? Xesus Amoro Kaan Mumuru xa, Kyopono ro Mumuru ketkeñe.
3. Ahna tak cetkeñe worokyam como tooto ropotawnonho? Kuuxi pen ropotaka takî cetkeñe hara.
4. Ahce wa tak xakñe kuuxi pen worokyam toche yîropotaka so? Ñemerketkeñe tak kuuxi pen ahnoro. Yukwaka tak tî cetkeñe kaâpe. Ñenoâtkeñe tak okwe.
5. Ahce wa kapore nai Kporin como ya kîmxîkrî como ropotarî poko? Omxîkrî cirko Xesus pona enîne ro me. Yukurunpeko kicicitho ponarora ro mak ehtome, kapore nasî.
6. Ahce wa kapore nai keraswataw so? Kaan yakro tîmtapotapore nasî kurunpetopo poko. Kaan Yekatî nasî kropotaw so worokyam yopono xa, kapore marha nasî.
7. Ahce wa kapore nai Kaan ya yîrwomra tak kehtome so? Apa, Xesus pona tak weeñasî yîrwomra tak oyehtome, kapore nasî.

Kehcamhokacho 76

Repra Keñarî Nehcemekñe Xesus Ewuhnî Newtonrekñe Marha

Matues 8:1-4; Rukas 17:11-18; 18:35-43

Tukukmaxmu: Rukas 18:38 – Ero ke Xesus ya tak tî kekñe ewuhnî. Eei, Xesus, Tapi pen yepamtho Amoro. Opînîn yaw ñhe thakwa esko, kekñe tî. Ero wa tî kekñe Xesus ya. Kaâpe tî kekñe.

CEKATÎMSOM

Xesus yaka mokyakñe repra keñarî. Xesus yamrinaka tî ñeremekñe tosokuru po. Kaan Mumuru me Xesus ñîhtînoyakñe repra keñarî, karitî me marha kehcemañe me ñîhtînoyakñe. Ero ke Xesus ya kekñe repra keñarî. Apa, oyehcema xe awexitaw owî ehcemakî ha kekñe.

Repra keñarî xakñe kariptera erekî keñe xakñe yupun pore. Xesus yimaw repra keñarî komo ñesewyahruyatkeñe, ñemtaraketkeñe takî kaþpe. Tusmui, tusmui, mokuhra ehcoko, ketkeñe anarî komo mooxe ehtome so yîhyai so, ero epefa ahsîra ehtome so ha. Ero epefa poko cei ketaw anarî komo yohno ro makî ahsîno ñiiþakñe okwe.

Xesus tko xakñe noro kîrî pînîyaw ro makî tîyopo. Ero yipu yentache Xesus takî tî ñetapoyankekñe. Teme, kekñe takî tî repra keñarî poko. On wara tî kekñe yîwya, Awakiþwama xe rma wasî, kekñe. Kiþwañhe tak esko erekî keñehra takî ha, kekñe tî. Ero ke ero yimaw rma takî tî kiþwañhe tak xakñe yupun, repra keñarînhîrî.

Xesus reha erasîra ro makî xakñe kîrî yeþeþan pona. Xesus ñehcemekñe kîrî, yupun takî xakñe kiþwañhe ro makî okre, yîropotarî marha takî xakñe kiþwan me okre.

Anarî kaamo po hara, Xesus cekñe anarî ewto pona tînpanatanmekrî komo yakro. Amîne mokyatkeñe ewto mîtkoso ñhe, ero yimaw ñeñatkeñe 10 yakenon repra keñarî komo. Repra keñarî komo thakwa tî ewto po exihñî me xatkeñe. Ero ke ñexamro ñîwînîkyatkeñe ewtarî yaw makî ðîh po. Ewto pono komo tko tooto komo naþatkeñe repra keñarî komo nahrî ewto panaka. Repra keñarî komo tî ewto po exihñî me xatkeñe etapickan me marha xatkeñe ewto po epamrî pona mararî poko marha xatkeñe etapickan me.

Xesus takî ñeñatkeñe repra keñarî komo ero ke takî ñetahcatkeñe ñexamro. On wara ketkeñe, Xesus, karitîro, amna ñhe thakwa akronomakî, ketkeñe. Xesus takî eyukno ñiiþakñe, Taa, etocoko Kaan mîn yenîne komo yaka enpota tko apun komo kekñe yîwya so. Ero ke ñexamro ñeñatkeñe Xesus, Xesus pona marha ñeñatkeñe takiþwamacho komo. Cetaw so rma takî cewñe so takî yupun komo ñetakiþwamekñe ñicihyakñe takî.

Amîne cewñe akrono komo ñeeñakñe tupun kiþwañhe ehtopo ero yimaw rma ñîtîkmamyakñe. Kaâpe ro makî ñemtarakekñe, kiþwañhe xa Kaan nai ham okre kekñe. Noro takî ñetîrakekñe hara Xesus yaka. ñepîrkekñe takî tosokmuru po Xesus yamrinaka. Nutupenwakñe ro makî roowo pona roro. Kiþwañhe ro makî kekñe Xesus ya. Samaritano yana mîkî xakñe noro kîrî.

Ero ke Xesus takî kekñe yîwya. Ahto takî natu hara 9 nhîrî komo awakrononhîrî komo? 10 komo thakwa re wakiwama hara? Ero ke takî kekñe yîwya kîrî etîramaxapu ya, awonko ha. Opona enîrî ke makî kiîwañhe takî masî, kekñe.

Ero yinhîrî takî Xesus cekñe Xeñko pona. Iito takî ñeñakñe kîrî ewuhnî. Noro yosotî xakñe Bacimew. Bacimew ñencekñe wara hakî kacho meñpono pîn komo tooto komo mtapotarî ero ke ahce wa natu kekñe tooto komo ya. Ero ke ñekatîmyatkeñe yîwya Xesus Mîkî mokyasî ha ketkeñe.

Bacimew takî kañpe ñemtarakekñe Xesus ya entatome. Xesus, Tapi pen yepamtho Amoro. Opînîn yaw ñhe thakwa esko, kekñe. Ero ke Xesus takî ñitîtkmamyakñe, noro ehcoko kekñe takî tooto komo ya, Bacimew poko. Ero ke ñekyatkeñe tooto komo Bacimew Xesus yaka. Ekîche takî, Xesus kekñe yîwya, Ahce wa kyam awiri xe mai owya ha? Noro takî ñeyukyakñe, Apa, enî xe makî wasî, kekñe. Ero ke takî on wara kekñe Xesus yîwya. Cewke tak esko. Opona enîrî ke mak awya cewke tak masî, kekñe tî. Ero ke takî Bacimew cekñe Xesus wenari, kiîwañhe xa nai ham Kporin komo kekñe Kaan poko. Meñpono pîn komo ñeñatkeñe Xesus ya cirirî, ero ke ñexamro marha nahwowatkeñe Xesus poko.

KPANATANMETOPO

Tooto komo pînîn yaw xakñe Xesus. Yîpînîn yaw so xa xakñe Xesus. Xesus ñeñakñe 10 repara keñarî komo nakifwamekñe takî. Nexamro yehcemache takî Xesus ya, cewñe makî ñetîframekñe Xesus yaka kiîwañhe ow makifwama kaxi Xesus ya. Ahce wa kîwyam hara? Kaan ya kakronometaw so, repara keñarînhîrî Xesus yaka mohxapu wara re tatu ha, 9 nhîrî komo wara xa katî tatu etîramara kiîwañhe kaxi?

Xesus marha xakñe Bacimew pînîn yaw ro makî. Bacimew mîkî xakñe ewuhnî. Esama yakumyaw cehsom makî mîkî xakñe, opurantan ñhe karî poko. Xesus ñeñakñe Bacimew ropotarî kiîwantaw, tîixe xa ehtopo.

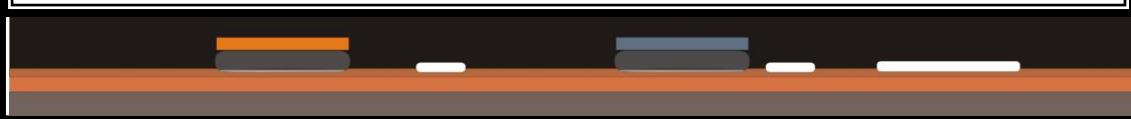
Xesus marha ñeñakñe tooto komo ropotarî. Ero ke tooto komo ropotarî marha nakiwamekñe, kicicme ehtoponhîrî komo marha nîhcamnoyakñe, ero ke on wara kekñe Xesus Akatpareñe komo me kmokyakñe ona roowo pona. Ero ke opona eñataw awya so awarpanawno mera takî maxe ha, kekñe tî (Xuaw 12:46).

Kicicme kehtopo komo nasî awarpan wara ro makî okwe. Xesus makî mokyakñe roowo pono komo weyuru me. Kaan yaka esama yenpoñe me marha mokye.

Noro yehtopo nasî tmewreso Kaan Karitan yaw Xesus yîhtînotome kîwyam so, ewetîtome marha kîwyam so. Kaan xîkrî komo marha anarî komo pînîn yawno me cexpore nasî. Kañpen komo yenso marha tîtopore nasî Kaan yakro yîmtapotaxi noro poko, Kaan Karitan tîmtapotarepore marha nasî yîñentarî me. Kîwyam marha takronomapore nasî tooto komo Xesus wara rma.

- **Xesus nakiŵwamekñē tooto komo kicicme ehtoponhîrî komo marha nîhcarnoyakñē.**
- **Kaan xîkrî komo kaŵpen komo pînîn yawno me cexpore nasî, cesemetanmesom komo marha.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce kacho repra keñarî komo xatkeñe ewto panaw? Repra keñarî komo tî xatkeñe ewto pora, anarî komo yahsîra ehtome ero epeña.
2. Ahce mîkro repra? Repra mîkro erekî yîhcipîrî pokono ecipînîro oko.
3. Xesus nakiŵwamekñē 10 komo repra keñarî atwicakî takî ñetîrametkeñe kiŵwañhe xa ow makiŵwama kaxi Xesus yaka? Cewñe makî ñetîramekñē Xesus yaka kiŵwañhe kaxi.
4. Ahce kacho Xesus nakiŵwamekñē ñexamro kîrî komo? Xesus akiŵwamano ñiiñakñê tpona enîrî ke makî yîwya so.
5. Ahce wa xa tooto komo kaŵpen komo yakronoma xe nai Kaan? Kîwyam tîmtapotapore nasî pokon so, tîmtapotarepore marha nasî Kaan Karitan akro so. Tarpore marha nasî yînahrî komo, wokru komo marha kaŵpen komo yaka.
6. Ahce kacho tooto komo pînîn yawno me cexpore? Tooto komo pînîn yawno me cexpore nasî, Kaan wara rma kîpînîn yawno wara. Anarî komo pînîn yawno me kexitaw so Kaan nasî tahwore kpoko so.
7. Ahce kacho ero yipu ñekatîmya Kaan Karitan yaw? Xesus yîhtînotome makî kîwyas so ero yipu ñekatîmyasî Kaan Karitan yaw, Noro pona takî entome kîwyas so.

Kehcamhokacho 77

Rikomo Nenpakekñe Xesus, Wooxam Marha Nakiŵwamekñe

Mahkus 5:21-43; Rukas 8:41-56

Tukukmaxmu: 2 Korintu 12:9 – Pîra, kekñe hara Kporin komo owya, pîra. Awakiŵwamara wasî. Kwakresî rma tko akaritotopo ke. Kaŕpe oyehtopo xa ñehtíkesî akaritotíkacho me okre kaŕpera awexitaw rma, kekñe owya. Ero wa Kporin komo kekñe owya. Ero ke kaŕpera oyehtopo pokor ma tak kahwomasî. Ero yipu pokor kahwomasî kaŕpe xa tak Kristu yehtopo ehtome oropotaw.

CEKATÎMSOM

On wara takî tî xakñe Xesus, ñikitho imo wacekñe kanawa yaw. Eeco pona awomuche takî tî iitono komo mokyatkeñe yîhyaka meñpono pîn. Ero yimaw yîhyaka takî tî mokyakñe anarî. Xairu tî mîk noro yosotî. Xesus yamrinaka tî ñeremekñe tosokmuru po. Cerewre takî tî ñîmtapowakñe Noro yakro. On wara tî kekñe yîwya, Apa, waiporo nas okwe oyemsîrî. Mîmokyasî cma re meretîyahsîso kiŵwañhe tak ehtome hara, kekñe. Ero ke noro yakro tî cekñe Xesus. Tooto pen komo marha cetkeñe Noro yakro meñpono pîn komo. Xesus po makî tî cetkeñe takpî cexirî ke so.

Ero wa cetaw so wooxam takî tî mokyakñe hara Xesus mkai. Kaŕpen tî mîk xakñe okwe. Kamxukwakñe roro kaŕpera cehso ro okwe. Kehcemañe komo ya tî re ñesehcemapekñe emapona tohnaw mak okwe. Tupurantanthîrî ñîmtîkekñe noro yipu komo ya cehcemacho yepetho ha tî re. Wara ñhe tko exihra rma xakñe. Miya xe xa matko tî ñehtîkekñe okwe. Noro yipu tî mokyakñe Xesus mkai, Noro ponon mak takî tî napeyakñe, teme. Ero yimaw rma kiŵwañhe tak xakñe okre ñîtîmamyakñe kamxutachonhîrî. On wara tko tî xakñe Xesus, Kaŕpe cehtoponhîrî torî tî ñîhtînoyakñe. Ero ke ñetaknamekñe takî tapeñenhîrî yentome. Onoke oponon napew ha, kekñe tî. Okyo, kekñe tak Petru yîwya, Apa, ahce kacho ero wa mîike? Yaake tooto komo awapeyaxe roro takpî cexirî ke so, kekñe. Ñesewyařakñe rma tko tî Xesus. Tapeñenhîrî yenî xe rma tî xakñe.

Ero ke takî tî wooxam mokyakñe yîhyaka. Cerahso tî mokyakñe, tatanakñe makî tî. Wara rma ñekatîmyakñe tkamxutachonhîrî. Apa, kekñe, aponon perî mak wapew. Ero ke kiŵwañhe tak weexi ero yimaw rma okre, kekñe. Ai ha okopuci, kekñe tak Xesus yîwya. Taa, kiŵwañhe tak masî opona enîrî ke awya. Ero ke eserepokara rma etok hara. Awîrîmachonhîrî yaghra tak esko, kekñe. Ero wa tî kekñe Xesus wooxam ya.

Taa, ero wa ketaw rma tooto mokyakñe hara Xairu yaka. On wara tî ketkeñe yîwya, Waipo tak okwe awemsîthîrî pen. Ero ke Xesus yañikîra rma na mai. Tohnaw men mokya okwe, ketkeñe yîwya. Yîmtapotarî tko tî ñencekñe Xesus. Ero ke on wara tî kekñe Xairu ya, Esekatkara ro mak esko. Opona xa rma enko, kekñe tî. Jairu mîn mîtwo cexitaw on wara xakñe Xesus. Ahnoror tînpanatanmekrî komo yarîhra xakñe. Petru, Ciaku, Xuaw, ero wicakî mak naafakñe mîimo yaka. Iito rma tî xatkeñe tîwrataxmu komo. Waipo okwe, okwe, kañe komo. On wara tî Xesus kekñe yîwya so, ahce kacho mîwracet hara? Waipîra nas ha rikomo, ñîwînîkyasî mak wara ha, kekñe yîwya so. Okre, ketkeñe tak mîimo yawno komo, Twaihso mexe nasî, ketkeñe tî. Noro yipu komo takî tî ñeñeperekñe mîimo yai. Ero yinhîrî cekñe tak rikomo yamtakpon yaka. Taixa mak naafakñe iina, yîsonînhîrî, yîmînhîrî, Petru, Ciaku, Xuaw ñexamro mak naafakñe iina.

Ero yinhîrî rikomo yamorî nahsîyaknê Xesus. On wara kekñe yîwya, Okopuci, on wara wîîkes awya, apakakî tak ha, kekñe. Ero wa kache rma takî tî rikomo takî tî nawomyaknê piiri. Netafaknê marha tî. Kiîwañhe ro mak xakñe hara okre. 12 cimñipu tî xakñe ewrutoponhîrî. Noro yenîche ñeserepoketkeñe ro makî tî iitono komo tîyopo so ro makî. On wara marha tî kekñe Xesus yîson, ya, Moso ciki takî erewusmakî, kekñe. Ero wa tî xakñe Xesus.

KPANATANMETOPO

Taa, ahce kacho ahnoro tamotosom komo karihtora nai Xesus oroto. Tanî rma nasî Noro Yekatî. Ahce kacho ahnoro tamotosom komo karihtora nai okwe? Okwe, kahra nai Kaan kaâpen komo poko? Okwe, okwe, kesî rma re Kaan. Tooto komo karihtocco poko marha tîmtapotapore nasî Kaan yakro, Meâpono pîn komo rma re nakiâwamesî kîmtapotarî yanme rma. Anarî komo tko karihtora nasi. Ahce kacho ero wa nai? On wara taxe tooto komo ahnoro. Kaâpe roro kexitaw so Kaan ponarora ñhe cehtîkexe okwe. Kanme ro so mak tîhtînøyaxe ahce na poko kehtopo komo. Kaan yakro rma re na tîmtapotatu wara kyam mak okwe. Cerewre yîmtapotara ñhe na tai okwe Noro yakro. On wara tî xaknê Pawru. Kaanî mtapotarî yekatîmñe ro mîk xaknê, Kaan ponarono xa marha okre. Kicicme tko tî xaknê yupun ahce wa ha na. Ero ke takiâwamacho poko tî nîmtapowaknê Kaan yakro. Eikura mak ka xaknê Kaan 3 ro tko tî, Ow akiâwamak Apa, keknê tî. Ero yimaw on wara keknê Kaan yîwya, Kakronomesî rma wa okopuci, ahce na wîmyas awya. Wara rma wahra mak meeñasî opona kiâwañhe mak exitaw apun, wahra mak marha ooxe masî okwe. Kaâpera reha exitaw apun oponaro ñhe tak masî. Yaarono me ñhe marha mîmtapowasî oyakro, keknê tî Kaan yîwya. Ero ke on wara takî tî keknê Pawru, Tahwore xa matko wehtîkesî kaâpera oyexitaw. Kaâpe xa tak wasî kicicitho yaâmacho poko, keknê. Tan roowo po cexitaw Xesus Kaanî ro me cehtopo tî ñenpekñe kaâpen komo yakiâwamacho poko. Waihxapu komo ñenpakekñe marha anarimaw so. Ahnoro tko enpakara xaknê.

Kropotarî ponaro xa nasi Kaan. Ahnoro tîmxîkrî komo ropotarî karihto xe nasi tponarono me xa tak ehtome so. Kaâpera exitaw kropotarî komo kicicitho yewetîñe me taxe, kicicitho ponaro cehtîkexe kica. Kaan pona rma na ceeñatu wahra kyam makî okwe. Kaan pona enîñe me xa tak cexpore nasi. Ero ke Kaan yakro tîmtapotapore nasi kropotarî komo karihtocco poko. Oropotarî xa karihtoko Apa apona xa tak entome owya, kapore nasi. Ero wa tîtkacerî roro. Ero wa kacho ñnewehcasî roro Kaan yaaro xa ketaw.

- **Kaan makî nasi tpona enîñe me kexi xe so,
Kaan ya kehcemache so, kehcemara rma
exiche marha.**
- **Tahwore makî cexpore nasi kaâpera ro makî
exitaw kupun komo, Kaanî rma tko kekatî
komo karihcesî kaâpe.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa kaxi tî mokyakñe Xairu Xesus yaka? Waiporo nasî oyemsîrî, kaxi tî mokyakñe. Mîmokyasî cma re yîhtîpîrî yahsîso, kaxi marha mokyakñe Xesus yaka.
2. Atararo tooto komo mokyatkeñe Xesus yakro Xairu mîn yaka cetaw? Meîpono pînî ro mak mokyatkeñe Noro yakro. Takpî ro mak xatkeñe.
3. Woxam mokyataw ahce wa kekñe Xesus ya? Apa owî cma re makiwamesî, kekñe kaþpe yîwya awya so? Pîra, ero wa kahra ro mak xakñe. Ponon mak naþeyakñe.
4. Ahce wa tak kekñe Xesus woxam yakiwamache? Onoke oyapew? kekñe tooto komo ya.
5. Ahce wa ñeyukyakñe Petru ero wa ketaw? Ahce kacho, Onoke oyapew? mîike kopi. Tooto pen chew xa masî. Awapeyaxe roro yaake, kekñe Petru.
6. Woxam yesekatîmîche Xesus ya ahce wa tak kekñe Noro yîwya hara? Kiþwañhe tak masî opona enîrî ke awya. Awîrimachonhîrî yawhra tak esko, kekñe tî yîwya.
7. Ahce wa kekñe Xairu yaka mohxapu noro yemsîrî pokô, Ahce wa kekñe hara Xesus totopo pokô? Waipo tak ha awemsîthîrî pen okwe. Ero ke añikîra rma na mai Xesus, kekñe yîwya.
8. Mîimo yaka cewomuche ahce wa kekñe Xesus iitono komo ya rikomo waiþopo pokô? Waipîra rma nasî rikomo, nîwînkyasî mak wara, kekñe.
9. Ahce wa ketkeñe tooto komo ero wa kacho yentache? Ñewretkeñe makî. Twaihso mexe nasî, ketkeñe tî.
10. Ahce ke rikomo ñenpakekñe hara, ehce ke ñenpakekñe awya so? Pîra ro makî, tîmtapotarî ke mak ñenpakekñe.
11. Ahce wa kehtome so kîkaritora nai Kaan kamotoyataw so? Noro ponaro xa tak kehtome so kupun komo karihtora nasî anarimaw.
12. Ahce ponaro xa nai Kaan, kupun komo ponaro, kropotarî komo ponaro xa katî? Kropotarî komo ponaro xa nasî.
13. Ahce wa kapore roro nai Kaan ya kropotarî komo pokô? Oropotarî karihtoko Apâ, kapore xa nasî.

Kehcamhokacho 78

Xesus Nîmtapowakñe Nikonemu Yakro

Xuaw 3:1-21; Xuaw 5:24; Kuk 21:6-9

Tukukmaxmu: Xuaw 3:16 – Twaihsom me thakwa xatkeñe roowo pono komo ahnoro. Yipinîn yaw so tko xakñe Kaan. Ero ke Tumumuru tak nîmyakñe cewñanînhîrî rma okwe twaihsom mera tak ehtome so. Waipinî ro me xa matko naxe Noro pona enîne komo.

CEKATÎMSOM

Kosope exitaw Parisew, Nikonemu osotî, cekñe Xesus yaka yîmtapotaxi. Nikonemu xakñe tîmtapotaxe Xesus yakro cewñan taka makî, tpoyeno komo, ñenîhtorî me anarî Parisew komo ya enîhra so cehtome so. Ero ke Xesus kekñe Nikonemu ya, on wara cewrupore xa hara nasî kekñe yîwya. Ache wa thakwa re kewruya hara okwe?, kekñe ti Nikonemu. Ache wa thakwa re poritomo me kewomya hara onocwan ropotaka xa hara?, kekñe tî. Xesus ñeyukyakñe, Ahnoro tooto komo ñewruyaxe tînocwan komo ropotai, wara rma cewrupore xa hara nasî kacho takî nasî kewrutopo Kîfwanî ro Yekatî ke. Taa, tooto ewrura exitaw Kîfwanî ro Yekatî ke, noro yipu thakwa takî tohra nasî kah yaka okwe, kekñe Xesus.

Ero wa kacho tko Nikonemu entara ro makî xakñe. Ero ke takî Xesus nîhtînoyakñe Kaan karitan Yukuknomachonhîrî 21:6-9 yawno ehtoponhîrî komo Nikonemu xakñe ero yaw roro. Ixaw Yana komo xatkeñe pohnîntaw. Iito cexitaw so kicicme ro makî nîmtapowatkeñe Kaan poko, Moises poko marha. Kaan ñekpoto mana yînahrî komo me ero nîwîriyaketkeñe kica. Ero ke takî Kaan ñekmexpekkñe okoyi eskañe komo. Ero ke Ixaw Yana komo nîmtapowatkeñe Kaan yakro, Kicicme ñehxe amna kica apoko, ketkeñe yîwya. Amna yûkurunpeko okwe okoyi yai, ketkeñe Kaan ya. Ero ke okoyi akîhtoko bronse anîmko takî weewe pona kekñe Kaan Moises ya. Ero pona eñataw ahnoro okoyi akîhtoxapu bronse pona eñataw okoyi ñeskatho komo takî nasî kîfwañhe, waipîra marha naxe kekñe Kaan. Okoyi ya keskatopo wara ro makî nasî kicicme kehtopo kekatî komo waihkañe me ro makî nasî kicicme kehtopo komo.

Xesus pen nanîmyatkeñe tpanaxkem pona, okoyi bronse yakîhtoxapu wara rma. Xesus kekñe Nikonemu ya, Tooto komo yekatî waipîra ehtome, Opona makî cencore nasî, kekñe tî. Tooto komo ñeñatkeñe okoyi bronse akîhtoxapu pona Moises yimaw, ero pona enîñenhîrî komo xakñe kîfwañhe yohno rma. Xesus pona eñataw hara, tooto komo ya, noro yekatî nasî takiñwamaxi kicicitho yai, waipîra takî nasî miya roro. Xesus pona enîche kîwya so cewruyatkeñe takî anarî ro me. Enko Xuaw 5:24, On wara marha kekñe Xesus yîwya so, Yaaro tan wîkes awya so, omtapotarî entacoko, oyeñepêñenho pona encoko marha. Ero wa awexitaw so waipîn me ro mak takî maxe. Twaihkaxmu moso ha, kahra ro mak tak nasî Apapa apoko so. Waipîn me xa matko maxe.

Nikonemu Xesus mtapotarî ñeñehcakñe. Anarî komo reha Kaan mîn yenîñe komo Xesus pona enîhra ro makî xatkeñe, waihkaxe makî xatkeñe (Matues 26:3-4). Tîhtînoyaxe Nikonemu yehtopo, Xesus wenari takî cekñe. Xesus waipuche marha takî tpanaxkem pona, Nikonemu rma takî cekñe kopenato Piratus yaka Xesus yokoputho yaponso enîhtotome tpanaxkem poi. Ero ke Nikonemu takî ñenîhcekñe Xesus yokoputho tpanaxkem poi, nahruyakñe marha ewtarî yaka. Xesus xe xa cehtopo takî ñenpekñe Nikonemu.

KPANATANMETOPO

Nikonemu Xesus pona ñeñakñe. Xesus pona Nikonemu ya enîche makî ekatî takî newruyakñe anarî ro me. Xesus takî nîhcamnoyakñe ahnoro kicicme ehtoponhîrî.

Xesus pona eñataw kîwyam hara, nîhcamnoyasî xa marha kicicme kehtopo komo. Cewruyasî xa marha takî anarî ro me. Ero ke on wara tîtkacerî Xesus ya Apona makî wenasî Apa, kicicme oyehtoponho cma re mîhcamnoyasî, kapore. Xesus pona eñataw kîwy so, Kaan takî ñiiñasî Kiâwanî ro Yekatî kpona so, ero yimaw takî ñewruyasî kekatî komo anarî ro. Ero wa kexitaw so Kaan xîkrî me takî taxe.

2 Korintu 5:17 kesî, Ero ke Kristu yakrono me kexitaw so tak anarî ro me tak taxe. Pahxa kehtoponhîrî komo yaw roro exihra tak taxe. Anarî ro me tak kakîhcetu so Kaan okre. Kiâwanîhe tak cesehtînoyaxe, ero wa xa marha tîmtapowaxe, ero wa xa marha taxe ahce na pokô kexitaw so.

Encoko Xuaw 14:15, On wara marha kekñe Xesus, Ooxe awexitaw so omtapotarî ewetîcoko.

- **Xesus cma ñepemekñe kicicme oyehtoponho tkamxukuthîrî ke tpanaxkem pona kañe komo ya makî Kaan nîmyasî waipînî ro me ehtopo komo.**
- **Kaan xîkrî komo ñewruyatkeñe anarî ro me Kiâwanî ro Yekatî nasî yîropotaw so.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahto kaamo Nikonemu cekñe Xesus yakro yîmtapotaxi? Nikonemu cekñe Xesus yakro yîmtapotaxi kosope.
2. Ahce wa xa tooto komo cewrupore nai anarî ro me? Tooto ñewuyasî xa hara Xesus pona eñataw makî yîwya so Kaan takî ñiifasî Cekatî yîropotaka so.
3. Ahce wa Ixaw Yana komo okoyi ñeskatho komo ñetakiîwametkeñe? Okoyi me bronse akîhtoxapu pona makî ñeñatkeñe Moises nanmîtho weewe pona.
4. Ahce wa takî tooto komo ñetakiîwametu hara kicicme cehtoponhîrî yai? Tooto komo ñetakiîwamexe kicicme cehtoponhîrî komo yai Xesus pona enîche makî kicicme oyehtoponho kra yîhcannoko kache makî Kaan ya.
5. Nikonemu takî xakñe Kaan xîkrî me ha? Nhnk. Xesus pona enîrî ke makî.
6. Ahce wa xa Nikoñemu ñenpekñe Xesus xe xa cehtopo? Nikonemu ñenîhcekñe Xesus yokoputho tpanaxkem poi, nahruyakñe marha takî okoputhîrî ewatrî yaka.
7. Ahce wa takî cenpetu kîwyam Xesus xe kehtopo komo? Xesus xe kehtopo komo cenpexe yîmtapotarî yewetîtopo ke makî kîwya so.

Kehcamhokacho 79

Wooxam Yakro Xesus Mtapotachonho

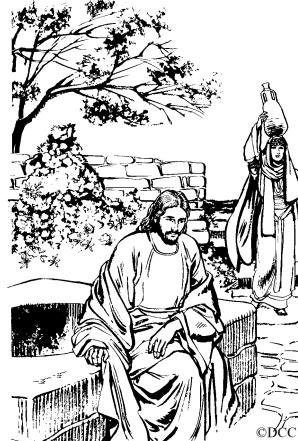
Xuaw 4:1-30; 39-42; Waano 139:1-12

Tukukmaxmu: Xuaw 4:14 – Onîmrî poi eeñe komo reha twokru komo xera ro mak tak naxe miya roro. Eroromero tak nasî yîropotaw so tuuna pîtho wara. Waipîn me ro mak ciîne komo rma mîn onîmrî ha tuuna, kekñe tî Xesus wooxam ya.

CEKATÎMSOM

Taa, pahxa Ixaw Yana komo rowon raconho tî xakñe, Xuteia tî mîn xakñe roowo yosotî. Mehxa nohce wece xakñe anarî hara ñexamro rowon raconho. Karireia tî mîn xakñe iitono yosot hara. Iyotaw tko xakñe Samaritanu komo rowon hara. Ero yimaw Xuteia po tî xakñe Xesus. Karireia pona tîto xe xakñe tînpanatanmekrî komo yakro. Ero ke tî Samaritanu komo rowon pore cetkeñe. On wara tî xatkeñe Xutew komo Samaritanu komo poko, ñîwîrîyaketkeñe okwe. Xenciu komo tî xatkeñe ñexamro porin pen komo. Xutew wosîn komo tko tî nahsîyatkeñe cipici komo me. Ero ke yîmxîkrî komo xatkeñe anarî me ha re. Ero ke tî ñexamro ñîwîrîyaketkeñe Xutew komo. Noro yipu komo rowon pore tî cetkeñe Xesus yakrono komo. Taa, kamarakataw takî tî Samaritanu yewton pona ñepataketkeñe. Iito tî xakñe ahtoxapu, tuuna yanîmtopo. Ero mîtwo tî ñeremekñe Xesus cekañkarî ke. Yînpanatanmekrî komo tî cetkeñe twarawantaxmu komo yaka tînahrî komo yaponso. Cewñe takî xakñe Xesus iito.

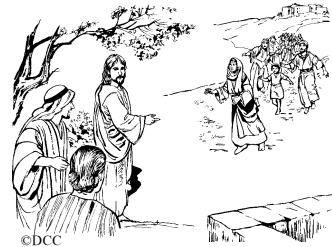
Ero yimaw tî wooxam mokyakñe tuuna ka. Tuuna yanmîche tî on wara kekñe Xesus yîwya, Aaci, owokru xe cma re wasî tuuna, kekñe. Okyo, kekñe takî tî wooxam Xesus ya. Ahce kacho, Owokru ek ha, mîike hara owya? Xutew mexe re Amoro ha ta. Samaritanu woxîn owî reha. Samaritanu komo mtapotareñe pînîro mak amyamro Xutew komo, kekñe tî wooxam. On wara kekñe hara Xesus, Aaci, camkî mas okwe opoko. Camkîra awexitaw ketaw ha re opoko, owokru, mîikarî xa matko re owya. Ero ke awokru wîmrî hare awya waipîn me ciino riñe ha, kekñe tî. Ñooño, kekñe tî wooxam, Ahñi xa ma re manîmya ero yipu tuuna, waipîn me ciino riñe ha? Yuhnaw mexe nasî tuuna, anîmtopo exihra weeñasî ahyaw, kekñe tî. On wara tî kekñe hara Xesus, Aaci, onîmrî yeefataw awya awokru xera ro mak tak mas okre. Waipîn me ciino riñe mîn onîmrî ha tuuna. Eroromero mak nasî eeñe komo ropotaw tuuna pîtho wara okre, kekñe tî Xesus.

Ero wa kacho yentache tî on wara kekñe hara wooxam, Ñooño, owokru ka ek ha ke ero yipu tuuna, owokru xera ro makî tak oyehtome, tuuna yanîmso mokuhra tak oyehtome ha, kekñe tî. Taa, kekñe Xesus, Aaño ka añihta. Ero yinhîrî amoko xa hara noro yakro, kekñe. Iñomnî mak ow ha okwe, kekñe tî wooxam. Yaaro mîikesî aaci, kekñe tî Xesus. Yaake rma re xatkeñe aañonhîrî komo, 5 rma. Anarî yakro tak masî aañi pînî yakro, kekñe tî. Ai ha, kekñe takî tî wooxam, weronomano riñe ro xa Amoro ham ñooño. Ero ke on wara wîikes awya, ahce wa mîike Kaan poko kahwotacho poko? Amna nahwowasî Noro poko on îh po rma. Amyamro reha mahwowaxe Xerusaren po makî. Ahto xa kiñwañhe Kaan poko kahwotacho nai awya? kekñe tî wooxam. On wara tî kekñe hara Xesus, Amñe tak anarme nai Kaan poko awahwotacho komo, aropotaw so xa tahwotapore tak nasî ahto na awexitaw, kekñe tî. On wara tî kekñe wooxam hara, On warai owî, Kristu mohtopo ponarono ow ha.

Noro mokuche takî tî kîhcamhoketîketu so miyan poko rma kekñe tî. On wara tî ñeyukyakñe, Kristu rma ow ha, kekñe. Ero wa kekñe Xesus woxam ya.

Ero yinhîrî takî tî cekñe woxam ewto pona hara. Tweñanthîrî tî nînomyakñe tuuna mítwo rma. Ewto pono komo ya tî ñekatîmyakñe Xesus mtapotaconho, kîrkomo ya. On wara tî kekñe, Oyehtoponho yekatîmtîkañe ro makî, wenwo mînto kopi. Kristu xa na Mîk owya. Amohcoko xe ka enso, kekñe tî yîwya so. Ero ke tî cetkeñe iitono komo Xesus yenso. Yaake tî cetkeñe. Yîmtapotarî yentache yiixe takî tî xatkeñe. Tanî ñhe cma re ka menmayasî amna chew, ketkeñe tî yîwya. Ero ke tî yîhyaw so ñenmayakñe Xesus asakro. Ero yimaw takî tî iitono komo Xesus ponaro xatkeñe, meñpono pîn komo. On wara tî ketkeñe yîmtapotarî yentache, Yaaro xa kekñe ham woxam. Kristu xa ham Moso, roowo poko hakno komo yakîwamañe okre, ketkeñe. Ero wa tî ketkeñe ñexamro Xesus poko.

KPANATANMETOPO

Ahto nai Xesus oroto awya so? Tanî rma nasî kichew so rma. Noro pona enîne me kexitaw Kaan Yekatî nasî kropotaw. Xesus yakro rma nasî iito. Ero ke ahnoro kehtoponhîrî nîhtînoyasî. Woxam yehtoponho nîhtînoyakñe, ero wara xa marha kehtoponhîrî komo nîhtînoyas hara ahnoro. Kîfwañhe kehtoponhîrî komo nîhtînoyasî, kicicme kehtoponhîrî komo. Kîcemarontachonhîrî komo nîhtînoyasî marha. Kipici komo yeitoponho marha nîhtînoyasî. Kicicme kesehtînotoponhîrî meero nîhtînohyasî. Ahnoro kehtoponhîrî nîhtînoyasî. Ahwora nasî kpoko so kicicme kexitaw. Wara rma kicicme kehtoponhîrî yekatîmyataw yîwya, Kicicme weexi Apa, kica, ero wara oyexi xera ro mak tak wasî, kañe me kexitaw, ero rma takî tî nîhcamnoyasî. Nîckesî marha ero wa kehtoponhîrî tîkaritan yaw exihra tak ehtome. Ero yipu yekatîmra kexitaw kahworera nasî Kaan, cerepore roro kiihra nas okwe. Kaan Karitan ponorora tak na tai. Kaan yakro kîmtapotacho ponorora ñhe marha takî na tai okwe. Ero yipu yekatîmîche takî tko ero yimaw xa kahworexe so okre, cerepore marha kiiñaxe so.

- **Xesus nîhtînoyasî ahnoro kehtopo komo.**
- **Kicicme kehtonpohîrî komo
yahsîpînkache kîwya so, tahsîyache takî
Xesus kukurun komo me, ero ke takî
Kaan nîmyasî tuuna kekatî komo waipîra
ehto me.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa xatkeñe Xutew komo Samaritanu komo pok? Samaritanu komo nîwîrîyaketkeñe Xutew komo Xenciu me exirî ke porin pen komo.
2. Ahna ñeremekñe Xesus ero yimaw? Tuuna ahtoxapu mîtwo tî ñeremekñe.
3. Samaritanu wosîn mokuche ahce wa kekñe Xesus yîwya yihsirme? Owokru xe cma re wasî aaci, kekñe tî yîwya.
4. Ahce wa wooxam ñeyukyakñe hara? Okyo, kekñe, ahce kacho owya mîke okyo? Xutew mexe amoro, Samaritanu wosînî reha ow ha, kekñe.
5. Ahce wa kekñe Xesus wooxam ya tîmsom pok hara? Camkîra awexitaw ketaw ha re, Owokru mîkarî xa matko owya, kekñe Xesus wooxam ya.
6. Ahce wa kekñe Xesus wooxam ya tînîmrî pok hara tuuna warai pok? Atî wicakî pahkî kexporeñe me tî nai yînîmrî tooto komo ya? Eroromero kexporeñe mîn Xesus nîmrî tuuna warai.
7. Oyiño exihra nai, kekñe wooxam Xesus ya. Ahce wa Xesus ñeyukyakñe? On wara kekñe Xesus yîwya, Yaaro, aañô exihra nasî. 5 rma xatkeñe aañonhîrî komo. Anarî yakro tak mas hara aañô pîn yakro makî, kekñe wooxam ya.
8. On wara kekñe hara wooxam Xesus ya, Kristu tî mokya amñe. Ahce wa kekñe hara Xesus ero wa kacho yejuhtopo? Kristu rma Ow ha, kekñe.
9. Ewto pona tîtoche ahce wa kekñe wooxam iitono komo ya kîrkom? Oyehtoponho yekatîmtîkañe wenwo. Kristu xa Mîk owya. Amohcoko xe ka enso, kekñe yîwya so.
10. Ahce wa xatkeñe Xesus pok meîpono pîn komo ewto pono kom ha? Kristu xa ham Moso, ketkeñe Xesus pok. Noro ponaro takî tî xatkeñe meîpono pîn komo.
11. Kicicme kehtoponhîrî yîhtînopîra nai Xesus awya so? Nîhtînoyasî rma kicicme kehtoponhîrî komo ahnoro.
12. Kicicme kehtoponhîrî exitaw rma aropotaw Kaan ya ekatîmnî rma ahce wa kapore nai Kaan ya? Yaaro xa cesekatîmpore nasî ero pok. Kicicme wehxe kica. Ero wara oyexi xera ro mak tak wasî, kapore marha nasî.
13. Ero wara awesekatîmîche Kaan ya ahce wa ñiifa ero wa awehtoponhîrî, ahce wa marha awiâa aropotaw? Kicicme awehtoponhîrî ñickesî. Tahwore marha awiâasî, cerepore marha.

Kehcamhokacho 80

5.000 Komo Ñerewusmekñê Xesus Tuuna Ratari Marha Ñetafakñê

Mateus 14:13-33; Mahkus 6:32-52; Rukas 9:12-17; Xuaw 6:1-21

Tukukmaxmu: Xuaw 6:35 – Owî rma Ow ha awru kom ha, kekñê hara Xesus yîwya so. Akaritoñê como rma Ow ha. Awakrono me oyexi xe wasî, ketaw amyamro owyâ yiromamnî me ro mak maxe miya roro. Opona enîche awya so awokru como xera marha tak maxe miya roro marha.

CEKATÎMSOM

Taa, anarî kaamo po hara kanawa yaw tî cekñê Xesus. Miya cekñê pohnîntaka cewyaro nîhe cehtome tîpanatanmekrî komo yakro makî. Totopo komo tko tî ñencetkeñê ewto mko pono komo. Ero ke Xesus yenso takî tî cetkeñê tooto pen meîpora ro makî. Îh pore makî tî cetkeñê. Amñê tak Xesus nawomyakñê ecihtaka. Iito tak tooto pen ñeeñakñê hara. Etocoko hara amyamro. Onpanatanmekrî komo yakro mak oyexi xe wasî, kahra tî xakñê. Ñexamro pînîn yaw rma xakñê. Ero ke tamotosom komo nakiîwamekñê yînekîthîrî kom ha.

Taa, kokoñi xa tak on wara tî ketkeñê Xesus npanatanmekrî komo yîwya, Ai Apa, Pohnîntaw ro mak taxe tan okwe. Ero ke moxam eñepeko hara ewto pona so totohme so tînahrî komo yaponso, ketkeñê tî. On wara tko tî kekñê Xesus, Amyamro xa matko yînahmano ciicoko tanî rma, kekñê tî. Okyo, ketkeñê tî ñexamro, 5 mak nas amna yaw cuure ciki. 2 mak nas ootî. Ero wicakî cik mak nas amna yaw okwe, ketkeñê tî Xesus ya. Taa, ero rma ek ha, kekñê tî Xesus yîwya so.

Ero yinhîrî takî tî eremanmekno ñiiñakñê Xesus cuh pona. Ero yinhîrî takî tî 5 cuure ciki nahsîyakñê, 2 ootî marha. Kaan yakro tî ka ñîmtapowakñê yînahrî komo poko. Ero yinhîrî tî cuure poikekñê. Tîpanatanmekrî komo ya tî ñekampekñê. Ootî marha tî nukwaikekñê, ñekampekñê marha yîwya so. Ñexamro takî tî ñekamyatkeñê mohxapu komo yotî me, iyuru komo me marha. Ero ke ahnoro rma takî tî ñeseresmetkeñê tmaxmitaxi ro. Ñetîmcekñê rma tî cuure, ootî marha tî. Ero ke tî etîmtoxapu namekyatkeñê yîpanatanmekrî komo meîpora okyo. 12 een tî narîhcetkeñê etîmtoxapu ke. Mefpono pîn komo tî mîkyam xatkeñê 5.000 kîrkomo. Woxam komo marha tî xatkeñê iito, rikomo komo marha tî. Ero wa tî erewusmano ñiiñakñê Xesus.

Anarî kaamo po tooto komo Xesus ñepoñatkeñê. Ero ke Xesus takî kekñê yîwya so, Owî mepoñaxe awurmarke so awotkmarke so marha. Ero ke enko ahce wa kekñê Xesus Xuaw 6:27-35 yaw.

27 Awru komo poko mak ekaritora tak ehcoko ha ke. Cehcamnosom makî reha mîn awru komo. Anarî reha nas awru komo hara, ehcamnopînî reha. Waipîn me awiñe komo mîn okre. Ero yipu reha ñîmyasî awya so Tooto me Ewrxapu. Apapa rma kes awya so, Mîkro omumuru ha awrumañe komo rma, kesî, kekñê Xesus yîwya so.

28 Ai ha, Apa, ketkeñe tak mohxapu komo yîwya. Ahce poko amna nai ha ke Kaan yanmen poko xa cehtome ha? ketkeñe Xesus ya.

29 On wara xa ehcoko Kaan yanmen poko awehtome so ha, kekñe tak Xesus yîwya so. Noro yanme mohxapu pona xa encoko. Ero warai poko xa awexi xe nai Kaan, kekñe yîwya so.

30-31 Ai ha Apa, ketkeñe hara yîwya. Ahce wai xa miîfa ha ke cirihnî, apona entome tak amna ya? Maana cma re nokyatkeñe kporin pen komo pahxa pohnîntari cetañataw so. Ero poko rma kesî Kaan Karitan, Kah yaino ke iyurmano ñiiñfakñe, kesî, ketkeñe yîwya.

32 On wara Xesus ñeyukyakñe, Yaaro tan wîîkes awya so, Moises penî reha kah yaino ke awrumara so rma xakñe. Apapa xa awru ro xa nîmyasî, kah yaino ha.

34 On wara tak ketkeñe ñexamro, Ero yipu ke cma re amna murmes Apa, miya roro ha, ketkeñe yîwya.

35 Owî rma Ow ha awru kom ha, kekñe hara Xesus yîwya so. Akaritoñe komo rma Ow ha. Awakrono me oyexi xe wasî, ketaw amyamro owya yîromamnî me ro mak maxe miya roro. Opona enîche awya so awokru komo xera marha tak maxe miya roro marha.

Ero yinhîrî kanawa yaka tî ñesenkayatkeñe Xesus npanatanmekrî komo. Iito rma tî ka xakñe Xesus ecihtaw rma. Tooto komo ñeñeperî poko. Toche so tî Xesus cekñe ïh pona cewñe. Iito tî xakñe pahkî, Kaan yakro tî nîmtapowakñe. Yînpanatanmekrî kom tî cetkeñe ha re kanawa yaw. Kiñwañhe tohra tko tî xatkeñe kañpe exirî ke ocowo. Amîne enmaporo takî tî Xesus cekñe yîhyaka so. Tuuna ratari tî cekñe, capi, capi. Enorira tî cekñe. Noro yenîche takî tî ñeraswatkeñe ro makî. Onoke mîkro kopi, tuuna ratari mokya, ketkeñe tî. Ñemtaraketkeñe makî tî cerahtîmrî ke so. On wara tko tî kekñe Xesus yîwya so, Erasîra ro mak ehcoko. Owî rma Ow ha, kekñe tî yîwya so. Ero ke tî erasîra xatkeñe.

Ero yimaw on wara takî tî kekñe Petru Xesus ya, Ai Apa, Xesus xa na Amoro. Ero ke omoku xe cma re wasî ahýaka tuuna ratari, kekñe tî. Taa, amok ha, kekñe tî Xesus. Ero ke Petru ñîhcekñe yukwaka, curuhtow. Capi, capi, tuuna ratari tak cekñe enorira ro mak ha ka. Amîne tko yamarataka imo ñeeñakñe. Tîyopono wara tî ñeeñakñe. Ero ke tî ñeraswakñe. Kenofasî kopi, kekñe tî. Yaaro, ñenoñfakñe rma ha re okwe. Apa, ow ahsîko, kekñe tî Xesus ya. Ero ke yohno rma ñetapoyankekñe, Petru nahsîyakñe. Ahsîche tî on wara kekñe yîwya, Ahce wa awexirî ke merahtîm okwe? Ahce poyer opona enîhra meexi okwe? Kekñe tî. Ero yinhîrî tî Xesus ñesenkayakñe kanawa yaka, Petru marha. Ero yimaw takî tî ocowo nîtîtmamye. Kiñwañhe takî tî cetkeñe tuuna yeco pona takî. Iina mak nai ekatîm topo.

KPANATANMETOPO

Meñpono pîn tooto komo Xesus ñepoñatkeñe, yînmîrî yahsî xe makî xatkeñe ahce na komo. Anarî komo Xesus ñepoñatkeñe cehcemato me so makî. Anarî komo ñepoñatkeñe Xesus tuuru komo, tootî komo tîmtome makî tîwya so. Anarî komo reha ñepoñatkeñe Xesus cirihñî cirirî yentome makî Xesus ya. Anarî komo ciki makî yaaro xa Xesus pona ñeñatkeñe reha. Ñexamro makî takî reha ñencetkeñe waipîn me kehtopo camkîra Xesus nîmrî yîwya so.

On wara kekñe Xesus. Owî rma ow ha awru komo waipîn me awiñe kom ha. Kañpe kupun komo ciitopo reha mîn keseresmaxe so makî taxe. Kañpe kekatî komo citopo reha nasî, Xesus mohtoponho roowo pona kicicme kehtoponhîrî komo yepemaxi mokyakñe kacho makî. Xesus makî nîmyasî kuuru komo waipînîro me kehtopo.

Enko Xuaw mewretho 1 Xuaw 5:12-13 yaw.

12 Ero ke Kaan Mumuru exitaw kropotaw so waipîn me tak taxe. Kaan Mumuru exihra exitaw kropotaw so waipîn me exihra rma taxe okwe. Ero wa taxe.

13 Taa, Kaan Mumuru yosotî pona enîñe komo amyamro. Ero ke on mewresî añenîrî komo, Waipînî ro me wai ham, kachome tak awya so. Miya xe xa tak Kaan pona enîñe me awehtome so marha tan on mewresî karita.

On wara wîkes awya so, Ahto nai Xesus awya so? Meye nai kah yaw, mîketu na. Yaaro mîkexe. Wara rma on wara xa yîhtînocoko hara, porin me nasî Xesus. Tanî rma nasî kîmîtwo so rma. Ekañi me nasî. Ero ke esenpora nai. Wara rma tanî rma nasî. Karitî ro xa mîkî Satanas yopono, worokyam yopono marha, erem yopono marha. Ero ke Xesus ponaro xa cehcerî roro eponarorongara ro makî. Ero wa kexitaw so erasîra ro mak taxe. Cerepore roro taxe ero wara kexitaw. Ero ke aweraswataw so on wara kapore nai Kaan ya, Apa kah yawno Xesus tî nai tan oropotaw rma. Ero ke Noro ponaro xa tak ow cirko erasîra tak oyehtome, kapore nasî.

- **Xesus mîkro kuru komo kah yai mohxapu.**
- **Kîwyam Noro pona eñataw kekatî komo nasî waipîra.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa ketkeñe Xesus npanatanmekrî komo Xesus ya kokonî xa ehtîkache? Apa, tooto komo eñepoko tînahrî komo yaponso totohme, ketkeñe yîwya.
2. Ahce wa ñeyukyakñe Xesus? Amyamro xa matko yînahmano cicoko, kekñe yîwya so.
3. Atî wicakî erekwî xakñe yîhyaw so? 5 xakñe cuure ciki, 2 xakñe ootî, ero wicakî makî tî xakñe.
4. Tooto komo yeremache ahce wa tak xakñe Xesus? Kaan yakro tî nîmtapowakñe cuure, wooto pok. Ero yinhîrî cuure poikekñe, ootî marha. Ero yipu ñekampekñe tînpanatanmekrî komo ya tooto komo yuur me.
5. Wahra mak ñeseresmetkeñe esenmexapu komo awya so? Pîra, tmaxmitaxi ro tî ñeseresmetkeñe.
6. Atwicakno komo kîrkomo mîkyam xatkeñe esenmexapu komo? 5.000 yakenon tî mîkyam xatkeñe kîrkomo makî. Xatkeñe woxam komo hara, rikomo komo marha.
7. Ahce wa tî xatkeñe Xesus npanatanmekrî komo tuuna ratari mokrî yenîche? Ñeraswatkeñe ro makî tî, ñemtaraketkeñe mak cerahtîmrî ke so.
8. Ahce wa kekñe Petru Xesus ya Noro yenîche? Apa Xesus xa na Amoro. Ero ke omoku xe cma re wasî ahyaka tuuna ratari, kekñe.
9. Ahce pona tak ñeraswakñe Petru? Yamarataka imo tî ñeeñakñe tîyopono wara kopi. Ero pona ñeraswakñe.
10. Ahce wa kekñe Xesus Petru ya ahsîche? Ahce wa awexirî ke merahtîm? Ahce kacho opona enîhra meexi okwe? kekñe Xesus yîwya.
11. Ahto nai Xesus oroto? Meye kah yaw nasî. Tan marha nasî kîhyaw so, kropotaw so xa.
12. Ahce wa kapore nai Kaan ya keraswataw so? Apa kah yawno, Xesus tî nai tan oropotaw. Ero ke Noro ponaro xa ow cirko erasîra ro mak oyehtome, kapore nasî.
13. Ahce wa kapore nai kicicitho pokó kepohketaw so hara? Ero wa xa marha kapore nasî Kaan ya epohkara ro mak tak kehtome kicicme kehtopo komo pokó.

Kehcamhokacho 81

Tîroromutwe Xa Tak Xesus Yesenpotoponho Worokyam Yeñepetoponho Marha Yîwya

Mateus 17:1-21; Mahkus 9:2-10, 14-29; Rukas 9:28-43

Tukukmaxmu: Mateus 17:5 – ...Kaweresî chewno mtapotarî takî tî ñesencekñe. On wara tî kekñe, Omumuru Moso okwe yîpînîn yaw oyehtopo cik. Tawake xa wasî Moso poko. Ero ke yîmtapotarî men entacoko, kekñe.

CEKATÎMSOM

Taa, on wara takî tî xakñe Xesus, takrono komo tî ñaañakñe ïh pona, kawno pona. Taixa makî tî naañakñe, Petru, Ciaku, Xuaw. Iito exitaw so anarme ro mak takî tî ñesenpekñe Xesus Petru komo wero ro. Tîroromutwe ro mak takî tî xakñe Noro ponon oco. Roowo pono komo numuturetho yopo ro makî tî xakñe, tumutwe xa tak, kewkaranpeñe me ro mak oco. Ero yimaw Erias takî ñesenpekñe iito, Moises marha. Xesus yakro tî ñîmtapowatkeñe ñexamro Noro waihtopo poko. Ero yimaw on wara takî kekñe Petru Xesus ya. Ai Apa, keken mexe nasî on ïipî okre. Ero ke mîimo cma re amna ñiiñasî osorwaw. Amîn, Moises mîn, Erias mîn, ero wa cma re amna ñiiñasî, kekñe tî. Camkî ro makî tî ñîmtapowakñe ero poko.

Ero wa ketaw rma on wara takî tî xatkeñe ñexamro, kaweresî takî tî nahruyakñe. Kaweresî chewno mtapotarî marha takî tî ñesencekñe. Omumuru Moso yîpînîn yaw xa oyehtopo okwe. Tawake wasî Noro poko. Yîmtapotarî men entacoko, kekñe tî. Ero wa tî kekñe kaweresî chewno. Ero yinhîrî kaweresî tak ñehcamnoyakñe hara, Moises komo marha. Xesus mak takî tî xakñe iito rma Petru komo yakro. Ero yinhîrî on wara tî kekñe Xesus Petru komo ya, Oroto mencow, ero ekatîmra ro makî ka ehcoko. Amîne mak owaipuche, opakache marha ero yimaw makî tak ero wa oyesenpotoponho mekañmyaxe, kekñe tî.

Ero yinhîrî takî tî ïipî ñenîhcetkeñe hara. Cetkeñe takî tî tînpanatanmekrî komo yaka tînomxapu komo yaka. Iito marha tko tî xatkeñe tooto komo, meñpono pîn. Iito marha tî xakñe kîñrî tumumuru yakro, kañpamxan me cehsom ha. Noro poko takî tî kekñe yîm on wara, Apa, moso omumuru okwe. Worokyam keñe xa nas okwe, yîmtapotanî ro keñe. Emapona roro nañsiyasî, roowo pona nañmes okwe. Ero yimaw ñîmtawakronwasî, fiyatmunukyasî. Wehtoi cheka nañmesî anarimaw, tuuna kwaka nañmesî anarimaw hara waihkachome. Wenpo cma re anpanatanmekrî komo ya eñepetome yîwya so. Ñehñetkeñe mak okwe, eñepera rma ñehce okwe. Ehñara awexitaw Amoro reha amna cma re makronomesî, kekñe tî Xesus ya. Taa, kekñe tî Xesus, opona enîñe me awexitaw kiñwañhe tak nasî hara amumuru. Ahce na poko ehñara

ro mak naxe opona enîñe komo, kekñe tî. On wara takî tî ñeyukyakñe yîm, Apa, Apona xa weenâsî. Miya xe xa tak apona enîñe me ow ciitîkak ha, kekñe tî.

Ero yinhîrî worokyam takî tî ñeeyakñe Xesus. On wara kekñe, Yîmtapotan, panahnî, ero warai amoro kica worokyam. Moso ropotai kâa etok ha. Iina xa marha ewomra ro mak men esko hara, kekñe tî Xesus yîwya. Ero ke ñemtarakekñe takî tî worokyam. Kaâpamxan tî ñîhrononmekyakñe xa hara miya xe xa tak okwe. Ero yinhîrî, krei, ñetowyakñe takî. Worokyam toche waixapu wara takî tî xakñe kaâpamxan pen. Waipo xa thakwa tak ham okwe, ketkeñe tî iitono komo. Noro tko tî nanîmyakñe Xesus amorî poko. Piiri takî tî nawomyakñe tîrohsomînhîrî. Kiâwañhe tak xakñe okre.

Amîne takî tî on wara ketkeñe Xesus npanatanmekrî komo yîwya, Apa, ahce kacho amna ñehña worokyam yeñepetopo poko? ketkeñe tî. On wara tî kekñe Xesus yîwya so, Opona enîhra awexirî ke so mak mehnacow okwe. Wahra cik nasî mostata yatho, ero wicakî cik mak exitaw opona entopo awya so ahce na poko ehñara ro mak maxe. Kaâpamxan ropotaw ñeexi worokyam, noro yipu tko tohra nasî apehceme. Kaan yakro tîmtapotapore nasî pahkî, eseresmara marha tîmtapotapore nasî. Ero yimaw mak tak ñetowyasî noro yipu worokyam, kekñe tî. Ero wa tî kekñe Xesus tînpanatanmekrî komo ya.

KPANATANMETOPO

Taa, on wara na tatu kîwyam Xesus pona enîñenhîrî me ehxapu komo rma. Worokyam exihra nasî kropotaw so. Kicicme kesehtînotopo rma tko na nai kropotaw so. Cemaro marha na nai kica. Pîra, ero pokohra ro mak wîxakñe, ketu na Kaan xîkrî komo rma anarimaw, ero poko ehxapunhîrî rma okwe. Ero wa wîxakñe kica omren. Amna mîn yaka kmokyakñe anarî komo exihra ro mak exitaw. Iito apo po weenâkñe puruma tîkporem okre. Ero ke wahtîkekñe. Amîne tak yememe mokyakñe oyakno yakro. Kromanasî yeme, kekñe oyakno yememe ya. Taa, kekñe yememe, mînto nasî aapon po yupuxapu puruma. Ero ahko yiixe awexitaw, kekñe. Ero ke ñepoñakñe oyakno, enîhra tko tî xakñe okwe. Ero yinhîrî yememe marha mokyakñe eposo. Epoñataw yîwya so ow meero wîxakñe epoñe wara kica. Ero yinhîrî on wara kekñe yememe owya, Bam, apuhra meexi amoro puruma yupuxapu tanî ñeexi ero? kekñe. Waapu cik ha re yîraconhîrî makî, wîñkekñe okwe ahtîkañenhîrî rma. Ero yinhîrî apapa opanarekñe ero wa ocemarontarî ke. Omaxkatapekñe kaâpe. Ero wa wîxakñe kica. Kiâwañhe xakñe apapa, takîhsa xa omaxkatapekñe. Ero wara nasî kicicme kesehtînotopo, kîcemaronta xe kehtopo, worokyam wara nasî. Eñepera tasî kanmero makî. Kaan yakro xa matko tîmtapotapore nasî. On wara kapore nasî, Apa kah yawno, cemarontan me ro mak ow cirko. Ocemaronta xe oyehtopo eñepoko ohyai mooxe ro makî, kapore nasî Kaan ya. Ero wa ketaw Kaan ya, yaaro xa ketaw, aveyukyasî tak Kaan. Cemarontan me xa tak awiñas okre. Yukukmakî xe ka.

- **Kaan makî kakronometu Noro pona entopo pokonoro yewetîne me kehtopo pokonoro marha.**
- **Kicicme kehtopo nasî kicicitho me ro makî kwaihkañe me makî nasî.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu como ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa ñesenpekñe Xesus ponon ïh po exitaw? Tîroromutwe ro mak ñesenpekñe, kewkaranpeñe me ro makî oco.
2. Onoke ñesenpekñe Xesus yakro tîmtapotaxmu? Moises ñesenpekñe, Erias marha. Ñexamro tî nîmtapowatkeñe Xesus yakro.
3. Ahce wa kekñe Kaanî mtapotarî kaweresî chewno rma Xesus pokonoro? Omumuru Moso yîpînîn yaw xa oyehtopo. Tawake wasî Noro pokonoro. Yîmtapotarî men eweîcoko, kekñe.
4. Ahe wa exirî ke tumumuru ñekyakñe yîm Xesus npanatanmekrî como yaka? Worokyam xakñe yîropotaw.
5. Worokyam ñeñepetkeñe ñexamro awya so? Pîra, eñepera rma xatkeñe, ñehñetkeñe mak okwe.
6. Ahce wa kekñe Xesus tîrohsom yîm ya yumumuru yakiîwamacho pokonoro? Opona enîne me awexitaw kiîwañhe tak nasî amumuru, kekñe.
7. Ahce wa kekñe hara yîm Xesus ya? Apona xa takî weeñasî. Miya xe xa tak apona enîne me xa ow ciitîkakî, kekñe.
8. Ahce wa cexirî ke so Xesus npanatanmekrî como ñehñetkeñe worokyam yeñepetopo pokonoro? Xesus pona enîhra cexirî ke so makî okwe.
9. Ahce warai na nai kropotaw so anarimaw Xesus ponarono como ropotaw rma? Kicicme kesehtînotopo na nai anarimaw kropotaw so kica.
10. Onoke xa ero wa kesehtînotopo ñeñepetopo? Kaan mak ñeñepesî ero wara kesehtînotopo.

Kehcamhokacho 82

Raasaru Pen Yenpakachonho

Xuaw 11:1-47, 53, 57; 12:9-19

Tukukmaxmu: Xuaw 11:25 – On wara kekñe hara Xesus yîwya, Awenpakacho komo rma Ow ha. Kariî me roro awehtopo komo Ow ha. Ero ke opona eeñataw awya so waipîn me tak maxe. Awaipuche so rma amñe, waipîn me rma maxe.

CEKATÎMSOM

Ero yimaw rma tî tamotosom tî xakñe Betania po. Raasaru tî mîk xakñe noro yosotî. Noro yepeka komo marha tî xatkeñe iito. Maria tî xakñe, akno tî xakñe hara, Mahta. Yiixe wa Xesus yehtopo tî mîkyam xatkeñe Raasaru komo. Xotaw yecihtaw takî tî xakñe Xesus mooxe ñexamro yai. Ero ke cepeka yamototopo yekatîmñe tî ñeñepetkeñe Mahta komo Xesus yaka, Apa, yiixe awehtopo namotoyas okwe, kañe tî. Yîmtapotarî yentache iito rma tî ka ñenmayakñe Xesus asakî ro. Yohno so tohra tî xakñe.

Ero yinhîri tak tî on wara tî kekñe Xesus tînpantanmekrî komo ya, Kaikatko hara Xuteia pona hara, kekñe tî. Ñeraswatkeñe tko tî yînpantanmekrî komo. Kwaihketu so men okwe iitono komo, ketkeñe tî. Wara rma cetkeñe rma Xesus yakro. Betania pona cepatakache so iitono komo mtapotarî tî ñencetkeñe. Waihye Raasaru pen okwe. Noro yokoputho nasî tahruso okwe, 4 kaamo tak nasî waihoponhîrî kacho tî ñencetkeñe. Ero yimaw marha tî on wara kacho tî ñencekñe Mahta, mînto nai Xesus ewto panaw, kacho tî. Ero ke yohno tî cekñe Xesus yenso. Xesus yenîche on wara tî kekñe yîwya, Apa, tan awexitaw ketaw ha re, waipîra re ñeexirî oyepeka okwe, kekñe. On wara tko kekñe Xesus, ahce na poko amtapowataw Kaan yakro yiixe awehtopo rma nîmyas awya, kekñe tî. On wara takî tî kekñe Xesus Mahta ya, Pakesî rma amñe awepeka. Nhnk, kekñe Mahta yîwya, Enpakan ritopo po pakes amñe eromanhîrî kaamo po, wîîkesî rma, kekñe. On wara kekñe hara Xesus yîwya, Awenpakacho komo rma Ow ha. Karitî me roro awehtopo komo Ow ha. Ero ke opona eeñataw awya so waipîn me tak maxe. Awaipuche so rma amñe waipîn me rma maxe. Ow mîhtînoya, waipîn me awiñe komo me ha? kekñe Xesus yîwya. Nhnk, kekñe hara Mahta yîwya. Kristu xa Mîk ham, Kaan Mumuru xa tak ha, wîîkesî apoko, kekñe.

Ero yinhîri Maria yañihso tî cekñe hara Mahta. Ero ke Maria marha tî cekñe Xesus yaka. Enîche takî tî tosokmuru po tî ñieremekñe. Takno wara xa marha tî kekñe noro hara Xesus ya, Apa tan awexitaw ketaw ha re oyepekanho waipîra ñeexirî, kekñe. Nîmracekñe thakwa takî tî Maria, akro mohxapu komo marha tî ñîwracetkeñe. Ero yimaw tak Xesus meero tî ñîwracekñe. Ahna mahruce, kekñe tî Xesus. Amok ha enso, ketkeñe tî ñexamro yîwya. Ero ke ahruxapu yenso takî tî cetkeñe. Îîpî yexenaw ahtoxapu tî mîn xakñe okopu yahrutopo. Potarî tî xakñe tahruso toh ke porin ke. On wara takî tî kekñe Xesus, Yarî ka ahruthîrî yîhmamacoko, kekñe tî. On wara tko tî kekñe Mahta, Koowa xa thakwa hana okwe. 4 kaamo thakwa ñenmapu waihoponhîrî, kekñe yîwya. On wara takî kekñe Xesus. Opona eeñataw awya so kiwañhe xa Kaan yehtopo tak meeñasî wîika hara re awya, kekñe Xesus.

Ero ke takî tî ahruthîrî nîhmametkeñe ewtarî potawnonho. Ero yinhîri on wara takî tî kekñe Xesus, Raasaru, epatakak ha xiya, kekñe. Ero wa kache tî ñepatakekñe tak Raasaru waixapunhîrî rma. Tkaramxe rma thakwa tî xakñe poono ke okwe. On wara takî tî

Xesus kekñe iitono komo ya, Karamhokacoko tak ha etaritome, kekñe tî. Ero ke takî tî karamhoketkeñe. Raasaru takî tî xakñe kaâpe waihapunhîrî rma. Ero yimaw tak Xesus pona ñeeñatkeñe Xutew komo meñpono pîn komo Maria komo yaka mohxapu komo.

Ero yenmapuche tak Xesus yekaci tî ñencetkeñe ahwotaxi mohxapu komo meñpono pîn. Oona tî mokya Raasaru pen yepakañenho, kacho tî ñencetkeñe. Ero ke, Kaikatko enso, ketkeñe tî tooto pen meñpono pîn ro makî. Xerusaren pona mohxapu komo tî mîkyam xatkeñe, ahwotaxi mohxapu kom ha.

Ero ke kuum yarî warai takî tî nîhkocetkeñe. Ero yipu ke cemyarke so tî cetkeñe Xesus yakro eseposo. Enîche tak Noro yakro ñetîrametkeñe hara ewto pona hara. Xesus xe xa tî xatkeñe okre. Kaâpe xa takî tî ñîmtapowatkeñe tîcetaw so. On wara tî ketkeñe, Kiñwanî ro xa Moso, Kporin komo yanme mohxapu ha. Ixaw Yana kayaritomon Moso ha, ketkeñe tî. Kaâpe ro makî tî. Tawake ro makî tî xatkeñe tooto komo Xesus poko. Tawake exihra ro makî tko tî xatkeñe reha Parisew komo Xesus poko. Noro waihka xe ro makî tî xatkeñe ñexamro reha okwe. Ero wa tî xatkeñe tooto komo Xesus poko, anarî komo yiixe xa tî xatkeñe, anarî komo reha yiixera ro makî tî xatkeñe okwe.

KPANATANMETOPO

Maria, Mahta komo xatkeñe ahwora ro makî Xesus yohno tohra exirî ke cepeka komo karihtoso. Camkî makî xatkeñe Xesus poko. Ahce kacho mokuhra ñeexi yohno ketkeñe. Xesus makî kiñwanî ro me cehtopo yepoxe xakñe Maria, Mahta komo ya. Xesus rma tko nîhtînoyakñe Raasaru waihtopo. Xesus ñienpekñe karpe cehtopo, Raasaru pen takî ñenpakekñe hara. Ero ke meñpono pîn komo takî nîhtînoyatkeñe Kaan Mumuru ro me xa takî, Raasaru pen yepakacho yenîrî ke tîwya so.

Ero wa xa marha na nai Xesus kpoko so hara anarimaw. Anarimaw kîirî pici namotoya. Kaan yakro ñîmtapowasî iiñô cerevre ro makî. Apa kah yawno, opici cma re mîkaricesî, nîike na. Wara rma waihya rma na yipici. Ahce wa nîike iiñô? Ooxera nai ham Kaan okwe, nîike awya so? Pîra, oyenporetome rma na opici naařî tîhyaka, kapore nasî. Pahkî exiche hara on wara na nîike iiñonhîrî, Kaan xe xa tak wehtîkesî opici pen waihîrî ke, nîike na. Tooto komo pînîn yaw marha wehtîkesî noro pen waihîrî ke, nîike marha na. Yaake tak Xesus nahsîyatû omtapotarî yentarî ke, nîike marha na. Kiñwañhe nasî Kaan, kîixe so xa nas okre. Ero wa kapore roro nasî, yîpînîn yaw kehtopo waihyataw kesemetanmekyataw so meero.

Maria, Mahta komo kicicme yîmtapotara xatkeñe Xesus poko. Noro pona xa matko ñentîketkeñe yohno Xesus mokuhra exitaw rma. Maria, Mahta, Raasaru komo xe xa xakñe Xesus, kiñwañhe ehtopo komo xe makî xakñe.

Roma 8:28 kesî on wara, Kaan nakronomesî kiñwan komo tîxatî komo makî. Kaan makî nasî tpona enîñe me kexi xe so tîmtapotaxmu me marha takro, Kiñwañhe xa mai ham Apa, kiñwañhe Amoro ooxe awehtopo, kirwanî ro me oyehtopo citopo marha awya. Ero ke ow akronomakî Apa, apona enîñe me makî takî ow cirko miya roro ahwora oyexitaw mero, kapore. Ero wa ketaw, Kaan ñencesi amtapotarî kiñwañhe awehtopo makî takî mîmyasî aropotaka. Enko xe Piriposu 4:6-7 yaw.

- **Kaan ñenpakesî tîmxîkrî komo ahnoro.**
- **Kaan xîkrî komo nasî cencore Kaan
pona makî, kiîwanî ro me ehtopo
yenîne me marha.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa xakñe Xesus Raasaru yamototopo yentache? Iito rma tî ñenmayakñe asakî ro, yohno tohra xakñe noro karihtoso.
2. Tahwore xatkeñe Xesus npanatanmekrî komo Xuteia pona tîtotopo komo poko? Pîra, ñeraswatkeñe iina tîtotopo komo poko. Kwaihketo so men okwe iitono komo, ketkeñe tî.
3. Xesus yenîche ahce wa ketkeñe yîwya Mahta, Maria komo? Apa, ketkeñe, tan awexitaw ketaw ha re oyepekanho waipîra ñeexirî ha re okwe, ketkeñe yîwya.
4. Raasaru pen yahrutopo yaka tîtoche ahce wa kekñe Xesus tooto komo ya? Yarî ka yîhmamacoko ewtarî yahrutho, kekñe.
5. Ahce wa ñeyukyakñe Mahta ero wa kacho entache? Koowa xa thakwa hana men okwe, 4 ro ñenmapu noro pen waihthonho, kekñe.
6. Ahce wa noro ñeyukyakñe hara Xesus? Opona eeñataw awya so kiîwañhe xa Kaan yehtopo meeñasî, wîka hara re awya, kekñe Xesus yîwya.
7. Ahce wa kekñe Xesus Raasaru ya, waihxapu ya rma? Raasaru, epatakak ha xiya, kekñe yîwya.
8. Ahce wa tak xakñe Raasaru ero yimaw? Nawomyakñe, ñepatakekñe rma poono ke tkaramxe rma.
9. Enmapuche hara ahce wa tak xatkeñe tooto komo Xesus poko Noro cetaw Xerusaren pona? Tahwore xatkeñe, yiixe xa xatkeñe. Ñemtaraketkeñe xa tak Noro yakro tîcetaw so.
10. Ahce wa kapore nai yiixe xa kehtopo komo ekaritora exitaw? Noro yipu waihyataw ahce wa kapore nai Kaan poko? Ooxe rma nasî Kaan, kapore nasî. Oyenporetopo rma na opici pen waihthopo okwe, kapore nasî.

Kehcamhokacho 83

Kaan Mîn Yakiŵwamachonho Xesus Ya Tînpanatanmekrî Komo Yakro Eseresmachonhîrî Komo

**Mateus 21:12-13; Mahkus 11:15-18, 14:12-25;
Rukas 19:45-48, 22:1-20; Xuaw 13:1-30**

Tukukmaxmu: 1 Korintu 6:19 – On wara marha nasî kupun komo, Kiřwanî ro Yekatî mîn me nasî. Ero yipu yentara katî mat ha? Kaan nîritho Mîk ha aropotaka so, yînmûthîrî awya so. Ero ke awyanî ro pîn komo rma amyamro.

CEKATÎMSOM

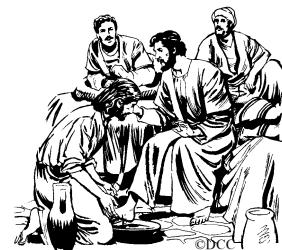
Taa, Xerusaren pona cepatakache on wara tak xakñe Xesus, Kaan mîn yaka takî tî cekñe. Iito tî ñeeñakñe twarawantaxmu komo Kaan mîn yaw rma. Ero ke ahwora takî tî xakñe Xesus ñexamro poko. Ñexamro pen tî ñeñepékñe yohno rma. Puranta yemtakaimañe komo marha tî ñeeñakñe hara. Ñexamro purantan yaponho takî tî macakekñe. Ñepahyakñe ro mak puranta pen okyo. Potkuu warai poko twarawantaxmu komo marha tî ñeeñakñe iito. Noro yipu komo yenho marha tî macakekñe. Ero wa tî Kaan mîn ñewyomekñe Xesus. On wara tî kekñe twarawantaxmunhîrî komo ya, Kwarawantacho pîn tan. On wara kacho mexe nasî tmewreso Kaan Karitan yaw, Kaan yakro kîmtapotacho komo me mak nas omîn amâne, mîk hak rowon pono komo mtapotacho me ha, kacho mexe nasî tmewreso. Cefepañem yeken me makî tko miifaxe amyamro reha kica, kekñe tî yîwya so.

Ero yinhîrî on wara takî tî xatkeñe Kaan ya tîmsom pokono komo, anarî komo yakro ñexamro takî tî ñesencetkeñe Xesus yahsîtopo poko. Ahce wa Noro tahsîyat u waihkachome? ketkeñe tî okwe. Kîfwantaw ahsî xera tî xatkeñe cerahtîmrî ke so tooto komo pona. Xesus mtapotarî ponaro xa tî xatkeñe tooto komo, meñpono pîn komo. Ero ke ñeraswatkeñe yiixatî komo pona. Xesus xera ro makî tî xatkeñe ñexamro okwe.

Ero yinhîrî on wara xakñe hara Xesus, tînpanatanmekrî komo yakro takî tî ñeseresmekñe. Epore Totoponhîrî yimawnonho yukukmacho me tî ñeseresmetkeñe. Eseresmache so Xesus nawomyakñe, piiri. Tawrutarî tak mohkekñe, ketamocickacho ke ñetawrutamiyakñe hara. Tuuna tak narkekñe basia yaka, xoo. Tînpanatanmekrî komo takî tî ñîhtakorokekñe, ahnoro ero wara re. Nîhtacickekñe marha takî tî. Ero wa tî ñexamro yîhtakorokano ñiifakñe.

Ero ke Petru pona tak xakñe hara yîhtarî korokacho. Noro takî tî ñesewyomekñe. Amoro xa ma ohtarî mîkoroke okyo? Pîra ro makî, ohtarî korokapora ro mak was awya, kekñe tî. Ahce okwe, kekñe hara tî Xesus yîwya. Ahtarî korokara oyexitaw oyakrono mera ro mak mas okwe, kekñe tî. Ai ha Apa, kekñe hara tî Petru. Taa, kasko rma ha ke. Xiya meero ow korokakî oyamorî meero, ohtîpîrî meero, kekñe tî. Pîra, kekñe tî Xesus, ahtarî mak korokesî. Yusmumra rma tasî keyepuche. Ero ke kîhtarî mak tîtkorokesî yusmuntache, kekñe

tî. Ñexamro yîhtakorokatîkache so takî tî tawrutarî namruyakñe hara. Ñeremekñe hara tî. Ero wa tî xakñe Xesus.

Ero yinhîrion wara tî xakñe hara Xesus, cuure takî tî nanîmyakñe. Kaan yakro tî nîmtapowakñe ero poko. Ero wa kache poikekñe takî tî. Tînpantanmekrî komo yuru takî tî ñekamyakñe. On wara kekñe ero poko, On ha opuntho awanme so tîmxapu. Oponaro xa men ehcoko on tokyataw awya so, kekñe tî yîwya so. Ero yinhîrî wooku takî tî nanîmyakñe hara Xesus. Ero takî tî ñeeñatkeñe yînpanatanmekrî komo. On wara kekñe ero poko hara, Okamxukutho tan ha, Awakiñwamexe so tak Kaan amñe, kacho ha. Awanme so tak cesî amñe okamxukutho, kekñe tî yîwya so. Ero wa xakñe Xesus, tînpantanmekrî komo yakro Noro waihtopo pahnoke exitaw.

KPANATANMETOPO

Xesus nîhtînayakñe twaihtopo yepahnokacho. Ero ke tînpanatanmekrî komo yîhcamhokaxe so xakñe cerevre mîn hakî poko. Kaan mîn yehtopo poko marha, Kaan yakro makî kîmtapotacho me nasî, Kaan poko kahwotacho komo me marha kekñe ti Kaan mîn poko. Ixaw komo reha nîiîratkeñe warawantacho me makî Kaan mîn. Kicicme ro makî xakñe Kaan mîn yaw, tooto komo warawantacho, anarî komo reha nîmyatkeñe ahce na komo. Nênepanatkeñe mero anarî komo Kaan mîn yaw takno komo kachotho poko.

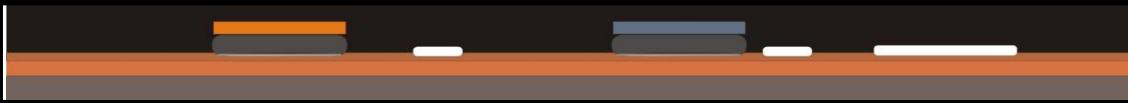
Xutas marha xakñe puranta yahsî xe Xesus panatanmekîtho komo yakrononho mîkî Xutas. Ero ke noro cekñe Kaan mîn yenîñe komo yaka, on wara kekñe, Ahce kyam mîmyatu ha owya, awaîataw so owya Xesus yahsîso?, kekñe Kaan mîn yenîñe komo takî nîmyatkeñe 30 exepeyu prata cixapu (Matues 26:14-16).

Tîmpanatanmekrî komo tarî koroketaw rma, Xesus kekñe on wara yîwya so, Ahnoro yuskmumra exihra maxe okwe, kekñe. Cewñe nai eyepun kahra xakñe Xesus, keyeh topo pîn poko wa kekñe. Cewñan tîpanatanmekîthîrî ropotarî poko makî kekñe copoi ro makî xakñe kicicme ehtopo ke yîropotaw. Xutas poko wa kekñe Xesus. On wara kekñe cewñe men nasî oyekanîñe kekñe (Xuaw 13:21). Xutas nîmtapowakñe tîmtarî ke makî Xesus npanatanmekrî ow kekñe, wara rma yîropotaw tko xakñe puranta xe ehtopo, Xesus yakrono me cehtopo yopo xa.

Ahce wa tatu hara kîwyam? Kaanî mtapotarî kîhcamhokexe so Kaan xîkrî komo ropotarî nasî Kaan mîn me kacho poko. Kaan xîkrî komo ropotaw nasî Kiîwanî ro Yekatî (1 Korintu 6:18). Kaan xîkrî me kexitaw so, kropotarî komo yuskmumra ro makî exi xe nasî Kaan. Xesus nênepekekñe ahnoro tooto komo twarawantaxmu komo ahce na poko Kaan mîn yaw cehsom komo. Xesus nuskmunkekñe Kaan mîn ahnoro tuskmuyemuhîrî. Kaan yakro kîmtapotacho me makî, Kaan Karitan yentacho me marha, Kaan poko kahwotacho me marha. Anarimaw so kîwyam kropotarî komo tusmure xe kicicme kehtopo komo ke. Kropotarî komo nuskmunkesî Xesus. Kaan yakro kîmtapotacho me makî ehtome, Kaan poko kahwotacho me marha.

- **Kaan xîkrî komo ropotarî nasî Kaan Yekatî mîn me.**
- **Kaan mîn nasî Kaan yakro kîmtapotacho me, Kaan poko kahwotacho me marha.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Tawake xakñe Xesus twarawantaxmu komo poko, Kaan mîn yawno komo poko ha? Pîra, ahwora ro mak xakñe poko so.
2. Ahce wa nîîke Kaan Karitan Kaan mîn poko? Kaan yakro tooto komo mtapotacho me xa nasî, roowo poko hakno komo mtapotacho me ha, kesî Kaan Karitan.
3. Ahce wa xatkeñe tîmsom pokono komo Xesus poko? Xesus waihka xe ro mak xatkeñe okwe.
4. Tînpanatanmekrî komo yakro ceseresmache ahce poko tak xakñe hara Xesus? Tînpanatanmekrî komo tarî korokekñe okyo.
5. Ahce wa kekñe Petru Xesus ya noro pona exitaw yîhtarî korokacho? Ohtarî korokapora ro mak was awya Apa, kekñe Xesus ya.
6. Xesus kekñe keyepuche yuskmumra taxe wara rma ahce warai makî korokapore nai hara, kekñe. Ahce poko? Kîhtarî mak tak korokapore nasî.
7. Eseresmache so ahce ponaro ehtome so cuure poikekñe Xesus tînpanatanmekrî komo yuru me? Tupun ponarono me ehtome so makî cuure poikekñe.
8. Ahce wa kehtome so ñekamxukekñe Xesus? Kicicme kehtoponhîrî komo korokacho me ñekamxukekñe.
9. Ahce ponaro mak na xatkeñe Xerusaren pono komo Xesus xe xa cexitaw so? Xesus tak nai kîkayaritomon komo me Homa pono komo yai kowñe komo me okre, kacho mak na xakñe ñexamro ropotaw.
10. Ahce ponaro na natu anarî komo oroto, Kaan ponaro rma wasî, kañenho komo rma? Tupun komo yakronomacho ponaro mak na natu anarimaw okwe.
11. Ahce wa ketu Xesus ponarono komo kicicme cexiche so? Yaaro rma ñesekatîmyaxe. Kicicme weexi kica. Ero wara oyexi xera ro mak tak wasî, kexe Xesus ponarono komo xa.

Kehcamhokacho 84

Tînpanatanmekrî Komo Yakro Eseresmachonhîrî

Rukas 22:14-27; Xuaw 13:3-17; 1 Xuaw 1:7; Piriposu 2:3-5

Tukukmaxmu: Xuaw 13:15 – Ankukmarî komo me ero wa weexi apoko so. Ero ke ero wa xa marha ehcoko amyamro hara etpoko hara.

CEKATÎMSOM

Xesus ñeñepékne Petru, Xuaw yakro iime ciiso Paskwa yimawno yukuhkacho. Ero ke Petru Xuaw komo iime ñiifratkeñe ahnoro. Iime ahnoro citíkache takî, Xesus takî cekñe tînpanatanmekrî komo yakro iime cixapu na, ñesereskmetkeñe takî iitore.

Xesus takî ñeseresmeknê ero ma me takî cewnê ro makî takî Paskwa yimawno nukuhkmeñe tînpanatanmekrî komo yakro. Ero ke Xesus nanîmyaknê cuure. On wara kekñe tînpanatanmekrî komo ya, On ha opuntho rma tan ha, kekñe. Anarimaw na yînpanatanmekrî komo ñihtînoyatkeñe Xesus mtapotachonhîrî, awru komo ow ha waipîn me kiiñe kachonho. On wara tî kekñe Xesus ketwaihkapesî men wa ha, tooto komo ya opona entome, waipîn me ehtome so marha kekñe. Paskwa yimawno me yukukmetaw roro kîwya so emapona roro, tîhtînoyaxe cuure Xesus puntho me, waipîn me kiiñe me ha. Waipîn me kehtopo komo nîmyaknê Xesus tpona enîñe ya makî.

Xesus takî nanîmyaknê xa hara kuupu wooku ke tarke. On wara kekñe, On hara wooku okamxukutho kuknon. Okamxukutho wîmyasî awya so, kicicme awehtoponhîrî komo korokachome, kekñe. Empona wooku yefataw roro kîwya so, tîhtînoyaxe Xesus waihthonho nasî kicicme kehtoponhîrî komo yepemañenho me Ebrew 9:22 kesî: Kamxuku ke mak kicicme kehtoponhîrî komo ñehcamnoyasî ahnoro ha re. Ehcamnopîra thakwa nasî kehtoponhîrî komo waihxapu pen kamxukutho tohra exitaw. Ero wa mak nasî.

Eseresmatîkache so, takî tî yînpanatanmekrî komo takî ñesentîketkeñe ñexamro re. Ero yimaw, yînpanatanmekrî komo takî tî ñeseseyukyatkeñe ow xa was amîne ayopono komo me, kekñe tî anarî. Pîra ow xa wasî ayopono komo me, kekñe tî anarî hara. Ero wa so tî ketkeñe kica (Rukas 22:24).

Ero ke Xesus takî tî ñîmtapowaknê hara akro so. On wara tî kekñe, Ai okopuci komo, On wara naxe Xenciu kayaritomon komo, tmaywen komo nantomexe ro mak. Ayopono komo xa ow ha, kexe tmaywen komo ya. On wara marha kexe ñexamro maywen komo yîwya so hara, Amna wakreñe xa amoro, kexe tantomañe komo ya. Ñexamro warahra ehcoko amyamro reha. Awakrono komo yopono me awexitaw so ñexamro xawyakan wara xa ehcoko. Awakrono komo yantomañe me awexitaw so ñexamro yanton me marha ehcoko. (Rucas 22:25-26)

Ero wa tînpanatanmekrî komo mtapotarî takî Xesus ñencekñe. Xesus makî cetakronomacho komo yenîxe cma re xakñe tînpanatanmekrî komo yehtopo. Tooto komo marha takî ñexamro poyerô anarî komo yakronomañe me ehtome so hara ñexamro poyerô. Ero ke Xesus takî ñiifaknê tuuna basia yaka. Tînpanatanmekrî komo tarî takî korokekñe. Ero yinhîrî takî Xesus nuturpamnoyaknê pono ke hara yîhtarî komo.

Ero ke takî Xesus on wara kekñe tînpanatanmekrî komo ya, Mencow ha ahtarî komo korokacho owya?, kekñe tî. Xesus mîkî xakñe panatanmekñe komo, ero yipu rma tosokmuru po ñeremekñe cewñe so takî tînpanatanmekrî komo tarî korokekñe. Maywenanotho yetapickacho makî mîn xakñe ero yipu ketapickacho. Ero ke on wara kekñe Xesus, Tooto na nai kiñwan me cexi xa ti amñe kah yaw, ero ke noro yipu tooto ñexpe tooto komo maywen me makî noro pînto wara makî. Xesus Mîkî xakñe kayaritomo ro xa. Noro yipu rma anarî komo tooto maywen me makî ñesenpekñe ero ke kîwyam marha ero wa cexpore nasî anarî komo maywen me makî.

KPANATANMETOPO

Asakî nasî kîhcambokacho komo. Xesus puntho yukukmacho. Yihcirî me Xesus yîhcambokano ñiiñakñe emapona roro cuure yokyataw kîwyta so cuure, tîhtînopore nasî Xesus waihtoponhîrî me oyehtoponhîrî yepematome cma waihye kapore nasî. Anarî hara on wara kekñe Xesus, Kaan xîkrî komo ñehcowpe anarî komo yakronomañe me makî. Anarimaw so nai na tooto cehcoyoponkaxmu ow xa anarî komo yopono yana kañe. Xesus kîhcamboketkeñe so ero ke tuxawa komo tpojeno yakronomañe me cexpore. Xesus takî ñenpekñe hara anarî ero ke pasto Kaan xîkrî komo pînîn yaw cexpore ñîhcambokape, akronomano marha ñiirpe. On wara marha ñenpekñe Xesus, kîrî cipici xe ro makî cexpore nasî, takronomapore marha nasî cipici. Anarî komo yopono me makî yaana me kesehtînotopo komo xera nasî Xesus. Ero ke tooto komo yakronomañe me makî cehcerî. Xesus akronomano ñiiñakñe ero wa xa marha.

- **Xesus puntho yukukmetaw kîwyta so, tîhtînoyaxe Xesus ñepemekñe kicicme kehtoponhîrî komo kacho.**
- **Kaan nasî iixe tîñmxîkrî komo anarî komo yakronomañe me.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Paskwa yimawno yukuhkmetaw, Xesus nanîmyakñe cuure. Xesus kekñe cuure mîkro xakñe ahce kuknon? Cuure mîkro xakñe Xesus puntho kuknon.
2. Ahce wa kacho reha mîkro hara cuure waipînî ro me kiiñe kacho? Kîwyam reha tavyaxe erewsî kaþpe kupun komo citopo. Xesus pona eñataw, reha kukurun komo me. Xesus takî nîmyasî waipîn me kehtopo kekatî komo ya. Xesus mîkro ha erewsî wara kekatî komo nahî.
3. Ahce kuknon mîkro hara wooku? Wooku mîkro Xesus kamxukutho kuknon.
4. Ahce kacho Xesus nîmyakñe tkamxukuthîrî. Xesus nîmyakñe tkamxukuthîrî kicicme kehtoponhîrî komo korokacho me (1 Xuaw 1:7).
5. Cuure yokyataw kîwyaso, ceeþaxe marha wooku keseremacho yimaw, ahce wa kyam tîhtînoyatu? Cuure tokyataw kîwya so, wooku yeefataw marha, Xesus cma ñepemekñe kicicme kehtoponhîrî komo kacho tîhtînoyaxe.
6. Xesus mokyakñe roowo pona tooto komo yenîne me awya so? Pîira ro makî mokye tooto komo maywen me makî ehso.
7. Ahce wa xa Xesus nai Kaan xîkrî komo yexi xe? Kaan xîkrî komo tî cexpore nai Kaan maywen me makî anarî komo yakronomañe me marha.
8. Ahce wa xa cetakronomapore nai? Cehcamhokaxmu komo ya eyukpoko on ceyuhsom.

Kehcamhokacho 85

Xesus Pen Yahsîtoponho, Petru Cemarontachonho

Mateus 26:30-75; Mahkus 14:43-72; Rukas 22:47-62; Xuaw 18:1-27

Tukukmaxmu: Rukas 22:42 – On wara tî kekñe, Apa, owokru wara on wîhtînoyasî owaitopo, cîmîkno wara xa. Ero ke erpora cma re mas owya Apa okwe. Weeřasî rma tko yiixe awexitaw. Oyanmero mak oyexi xera wasî, kekñe Xesus Tîim ya.

CEKATÎMSOM

Taa, on wara tî xatkeñe Xesus yakrono komo ceseresmache so, Kaan wanorî tî naafatkeñe. Ero yinhîrî cetkeñe takî tî Oripera Yîpîn pona. Iito exitaw so on wara tî kekñe Xesus yîwya so, Orotô rma cehrokaxmu wara tak maxe amyamro ahnoro. Oyahsiyataw ooxatî pîn komo ya ero wara maxe okwe. Ooxatî pîn wara xa marha maxe okwe, kekñe. On wara tko tî kekñe Petru hara, Anarâ komo na natu aaxatî pîn wara. Pîra ro mak was owî reha, ehrokara ro mak was owî, kekñe tî Petru Xesus ya. On wara tko tî kekñe hara Xesus yîwya, On wara xa tko masî Petru, oroto kosope oyakrono pîn wara mîmtapowas okwe. Osorwaw ro ero wa mîmtapowas okwe kapikara kohtîmra ka exitaw, kekñe tî yîwya. Pîra ro mak was Apa, kekñe tî Petru, awaparî komo mokyataw meero owaipu xe wasî awakro ro. Awakrono pîn wara yîmtapotara ro mak was okwe, kekñe tî. Ero wa cma tî re kekñe Petru Xesus ya. Ero wa xa marha tî ketkeñe yînpanatanmekrî komo ahnoro.

Ero yinhîrî tînpanatanmekrî komo yai tak cekñe Xesus moro na makî. Ero yimaw ahwora ro mak takî tî ñehtíkekñe. Tîim yakro tî nîmtapowakñe. On wara tî kekñe yîwya, Apa, cerewrem wara xa wîhtînoyasî oyetaikapoto yîwya so. Ero wara cma re owaipu xera wasî. Amoro ha tko. Ero wara rma kwaihyasî yiixe awexitaw. Oyanmero mak oyexi xera wasî, kekñe tî Xesus Tîim ya. Osorwaw ro tî ero wa kekñe. Ero yinhîrî tî cekñe tînpanatanmekrî komo yaka hara. Nîwînîkyatkeñe makî tî ñexamro okwe. On wara kekñe Xesus yîwya so, Cewke xa ehcoko, Kaan yakro marha amtapotacoko kicicitho yewetîra awehtome so, kekñe tî yîwya so.

Taa, ero yimaw rma takî tî kosope rma Xutas mokyakñe. Meŕpora xatkeñe kîrkomo noro yakro. Xesus yakrono komo rma re mîk xakñe Xutas. Xesus yaka takî tî cekñe, Tan mai Apa, kekñe yîwya. Ñewcokekñe takî tî ekantome ahsîne komo ya kica. Ero ke Xesus yahsîso takî tî cetkeñe Xutas yakrono komo. Ñetahsîpekñe rma tî Xesus yîwya so. Iito rma tî xakñe anarâ Xesus yakrono. Tîkaciparan takî tî mohkekñe, Kaan mîn yenîne yanton pen yamaxe tî xakñe. Panakekñe makî tko tî. On wara tko tî kekñe Xesus kacipara imo ke cemyarkem ya, Pîra, enkakî hara akaciparan een yaka. Okurunpeñe xe oyexitaw ketaw ha re Apapa rma ñêñepesî ancu komo meŕpono pîn ñexamro waihkañe komo ahnoro. Kaan Karitan yaw roro rma tko ketwaikapesi yîwya so, kekñe tî. Ero yimaw takî tî ahnoro Xesus yakrono komo ñemahciyatkeñe okwe. Ñeraswatkeñe xa tî.

Ero yimaw takî tî tîmsom pokono komo yaka tî Xesus naâfatkeñê ahsîso mohxapu komo. Yaake tî xatkeñê cesenmeso Kaan yaka cewomsom mîn yaw, Kaipas mîn yaw ha. Iina naâfatkeñê Xesus yenîche on wara tî kekñê Kaipas yîwya, On wara wîikes awya, Yaaro men esekâtîmko amna ya, Onoke xa Amoro, Kristu, Kaan Mumuru xa Amoro awya? kekñê. Noro rma Ow ha, kekñê Xesus. Amñe Ow meeñaxe ceremaxi Kaan panaw rma. Ero yinhîrî Ow meeñaxe xa hara kaapu smunu mkaw omokyataw hara, kekñê tî yîwya so. Ero wa kacho yentache tî ñeserepoketkeñê ro mak iito esenmexapu komo. Kicicme ro mak tîmtapotaxmu moso. Ero ke twaihkapore kâra nasî ketkeñê tî okwe. Ero wa tî ketkeñê Xesus poko.

Taa, ero yimaw Kaan yaka cewomsom mîn roron po tî xakñê Petru ceremaxi. Xesus yeñekacho tî ñeeñakñê mooxe makî. Iito tî xatkeñê tooto komo, yaake. Ero yimaw Petru yaka tî cekñê emasî iitono komo yanton. On wara tî kekñê noro Petru ya, Xesus yakro mîxakñê amoro, kekñê tî. Pîra ro makî, kekñê tî Petru. Noro yîhtînopîra ro mak wasî, kekñê. Amñe ñhe tî anarî kekñê xa hara Petru poko, Mîkro ha Xesus yakrono, Nasare pononho yakrono ha, kekñê tî. Pîra, kekñê Petru, noro yakrononho pînî ro mak ow ha, kekñê xa hara okwe. Ero yihîrî anarî komo marha tî mokyatkeñê Petru yaka. On wara tî ketkeñê yîwya, Xesus yakrono mexe amoro. Iitono komo wara rma mîmtapowasî, ketkeñê tî. Pîra, kekñê xa hara tî Petru Noro yakrononho pînî ro mak ow. Ocemaronwataw oroto owaikape rma Kaan, kekñê tî. Ero yimaw takî tî kokara kekñê kapikara. Ero ke Xesus mtapotachonho nîhtînoyakñê Petru. Ero wa kekñê Xesus owya okwe, kekñê takî tî tîropotaw. Ero ke waaca yai tî ñepatakekñê. Nîwracekñê ro mak tî ahwora cexirî ke. Ero wa tî xakñê Petru.

KPANATANMETOPO

Anarî komo na natu Xutas wara. Kaan mîn yaka cetu tominku po roro. Kaan wanorî marha naâfratu ha re. Kaan Karitan yenîhra tko natu tîmîn komo yaw so. Kaan yakro nîmtapowatu rma re wooto yepotopo poko, cemyawno xe cexirî ke so marha na. Ocoro cexitaw so marha nîmtapowatu Kaan yakro. Kaan yahwokaxera ro mak wasî ooze exirî ke Noro, kahra ro mak natu. Kicicitho ow ha, wehto imo ywakan me tîtosom mak ow ha, kahra marha natu. Kaan xe wasî, ketu rma na re noro yipu komo tohnaw ro makî. Ero wa exirî ke so ceipamsom wara tak ñehtîkes yîropotarî komo, Xesus pona enîrî yarohra thakwa okwe. Xutas warai komo rma mîkyam. Wehtoymo ywaka tîtosom komo okwe.

Anarî komo natu Petru wara hara. Xesus xe rma re xakñê Petru. Kaâpera tko xakñê tîropotaw, akîhtîkara ka xakñê. Rikomo ropotarî wara xakñê yîropotarî. Ero ke Xesus pen nînomyakñê ahsîyataw yiixatî pîn komo ya. Yohno rma tko kicicme cehtopo poko ñesehtînoyakñê. Kicicme ro mak weexi kica, kekñê tî. Yiixe xa cehtopo yakronomara cexirî tî nîhtînoyakñê. Nîwracekñê ro mak takî ero wa cexirî poyer. Xesus pakache hara tî Noro yakrono me tak xakñê hara, yiixe xa tak xakñê okre. Ero ke onoke warai amoro, Xutas wara mai, Petru wara katî mai? Xesus xe xa xakñê Petru. Ahwora xakñê yiixe xa cehtopo yakronomara cexirî ke. Ero ke Petru wara cehcerî, Xesus pona xa cancerî Kaan xatî me xa tak kiitome yîwya.

- **Xesus ñewehcakñe Tîmî mtapotarî.**
- **Kîwyam erahtîmra ro makî cexpore
Xesus yakrono ow ha kapore nasî.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa kekñe Petru Xesus yakro cehtopo pok? Awaparî komo mokyataw kemahciyasî ro makî, kekñe yîwya so? Pîra, awakro ro rma owaipu xe wasî, kekñe.
2. Onok yanme xa ñetwaikapekñe Xesus? Tîm yanme mak ñetwaikapekñe.
3. Ahce wa kekñe Xesus takrono komo ya yîwînîkyataw so? Cewke takî ehcoko. Amtapotacoko Kaan yakro kicitho yewetîra awehtome so, kekñe.
4. On wara kekñe Kaan yaka cewomsom Xesus ya, Kristu ma re Amoro awya, Kaan Mumuru ro xa ha? Ahce wa Xesus ñeyukyakñe? Nhnk, Noro xa Ow ha, kekñe yîwya.
5. Atararo nîmtapowakñe Petru Xesus yîhtînoñe pîn wara? 3 ro ero wara nîmtapowakñe okwe.
6. Ero wa tîmtapotache ahce wa tak xakñe hara Petru? Nîwracekñe xa tak Petru. Ahwora ro mak cexirî ke.
7. Ahce wa xakñe Xutas Xesus pok, yiixe xakñe awya so, yiixera katî xakñe? Xesus xera xakñe Xutas. Puranta xe cexirî ke.
8. Ahce wa xakñe Petru reha Xesus pok? Xesus xatî me xa xakñe Petru. Ero yimaw mak kicicme xakñe cerahtîmrî ke okwe.

Kehcamhokacho 86

Xesus Yamoyatpotoponho

Mateus 27:11-66; Mahkus 15:1-47; Rukas 23:1-49; Xuaw 19:1-42

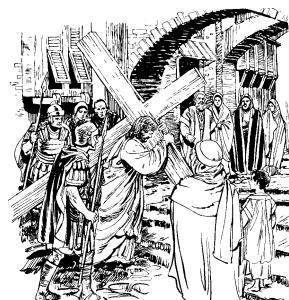
Tukukmaxmu: Homa 5:8 – On wara reha nasî Kaan, kûixe so xa cehtopo ñenpesî kîwya so Krustu waihîrî ke kepethîrî komo me. Kicicme kexitaw so rma waihyakñê. Ero wa xa kûixe so cehtopo ñenpekñê Kaan.

CEKATÎMSOM

Akayaritomon komo Ow ha kesî marha kica, ketkeñe tî yîwya. Ero wa ketkeñe Kaan mîn yenîñe komo Piratus ya. Ero yimaw tî tooto pen ñesenmekyatkeñe. On wara tî ketkeñe Kaan mîn yenîñe komo yîwya so, Moso kâa waihkakî, amoyatpoko kâa, kacoko Piratus ya, ketkeñe yîwya so. Ero ke ero wara rma ketkeñe esenmexapu komo Piratus ya. Kaâpe ro makî tî ketkeñe. Waihkakî kâa, amoyatpoko kâa, ketkeñe tî esenmexapu komo ahnoro. Iito re makî tî ketkeñe kica. Anarme tko tî kekñe ha re Piratus. Ahce poyerô wîwaihke? Exihnî wara wîhtînoyasî kicicme Moso yehtopo, kekñe cma re yîwya so. Pîra, waihkakî kâa, amyatpoko kâa, ketiketkeñe ro makî tî esenmexapu komo. Ero ke ñexamro takî tî ñewehcakñê Piratus. Xesus pen namowopekñê sowtatu komo ya.

Ero ke Xesus pen naařatkeñe sowtatu komo tîmînî ro komo yaka ha ka. Iito takî Xesus poko tî ñetaporetkeñe. Noro ponon tî mohketkeñe. Kawno takî tî namrupetkeñe hara yîwya, cucurem, kayaritomo ponon warai ha. Cekyekyem yatî marha tî kahyatkeñe arokorî me. Ero yipu tak ñiiřatkeñe Xesus yarokorî me oko. Kayaritomo me takî tî ñetahcatkeñe ñetaporetkeñe makî tî kica. Ñetakwatkeñe marha tî Noro pore kica. Amoyi ke marha tî ñetapetkeñe yîhtîpîrî poko oko. Ero yinhîrî tak kawno mohketkeñe hara poono. Yîwyanî ro namrupekñê hara yîwya. Ero yinhîrî Xesus naařatkeñe miya ewto poi amowoso. Ero wa Xesus pen ñerepetkeñe sowtatu komo takîtoñenhîrî komo rma okwe.

Ewto panaw tî xakñê îipî. Tooto Pîtho kacho mîn xakñê îipî yosotî. Ero pona tî naařatkeñe. Namowetkeñe takî tî. Ceñepañem pen komo marha tî namowetkeñe asakî. Xesus panaka rma tî ñexamro pen namowetkeñe, anarî kaari ñixa, anarî powa ñixa hara. Amowoche so Xesus poko takî tî ñetaporetkeñe enso mohxapu komo. On wara tî ketkeñe anarî komo, Kaan pona enîñe tî re Moso. Ero ke Kaanî rma ka mokope enîhtoñe. Anarimaw Noro rma nîhtope tanme ro makî, ketkeñe tî Xesus poko kica. Ero wa xa marha tî kekñe ceñepañemunhîrî, anarimaw, Noro panaw amowoxapu. Anarme tko tî kekñe mehxa woxapu hara. On wara tî kekñe noro reha Xesus ya, Apa, oponaro cma re masî amîne kayaritomo me

xa tak awesenpetaw amâne, kekñe tî. Taa, kekñe Xesus. Yaaro tan wîikes awya, Paraisu po tak mas amâne oroto rma oyakro, kekñe yîwya.

Ero yimaw kamarakataw rma nawarpanwakñe tak kaamo kokmamyatawno wara rma kopi. 3 horas pahkînon ero wara xakñe. Ero yinhîrî ñemtarakekñe xa tak Xesus. Ero wa kache waihyakñe tak. Ero wa Xesus waihyakñe kepethîrî komo me. Ero yimaw marha tî ñesewsîyakñe roowo. Ero yimaw marha tî iito rma xakñe Homanu, sorgtatu yantomañe. On wara takî tî kekñe noro, Kopi, Kaan Mumuru ro xa Moso ham, kekñe tî.

Kokoñi takî tî iito xakñe anarî hara, tupurantayem xa. Xose tî mîk xakñe noro yosotî. Noro takî tî cekñe Piratus yaka. Xesus yokoputho cma re waafasî, kekñe tî yîwya. Taa, arko, kekñe tî Piratus yîwya. Ero ke Xesus yokoputho ñenîhcekñe, karamiyakñe poono ke, kawno ke. Naafakñe takî tî ahruso. Tînahtothîrî yaka rma tî naafakñe. Îipî yexenaka ahtoxapu tî mîn xakñe. Ero yaka rma tî nahruyakñe. Ero yinhîrî toopu ke ewtarî nahruyakñe porin ke. Ero wa tî Xesus yokoputho ñiiñfakñe Xose.

Enmapuche hara on wara takî tî xatkeñe Kaan mîn yenîñe komo, Parisew komo marha. Piratus yaka tî cetkeñe. On wara tî ketkeñe yîwya, Apa, on wara keñenho mîkro kica, Owaipuche 3 ro kenmayasî twaihso rma. Ero yinhîrî kpakes hara, kekñe kica. Ero ke ero po men cetu akrononhîrî komo Xesus yokoputho yaaso. Ero yinhîrî. Pakai, tak Xesus, kexe men ñexamro, cemaronwaxe mak. Ero ke tooto komo tak Noro pona ñeñaxe kica, ketkeñe. Taa, kekñe takî tî Piratus, sorgtatu komo wantomesî ewtarî yenîrî poko mokuhra tak ehtome so aañe komo, kekñe. Ero ke cetkeñe takî tî sorgtatu komo. Iito takî tî xatkeñe Xesus yokoputho yenîrî poko. Ero wa xatkeñe.

KPANATANMETOPO

On wara ketu anarî komo, Kiñwan ow ha re. Kicicme cik na wai anarimaw makî. Ero ke oyeñepera nai Kaan wehto imo ywaka. Kah yaka kîwcesî kiñwañhe oyexirî ke, ketu. Pîra ro makî, kesî Kaan. Kicicme awexitaw cewñe ro rma wehto imo ywaka tañmaxmu me xa tak mas okwe, kesî. Epeña wara nasî kicicme kehtopo komo. Wahrainhîrî rma tak kahsîtîkesî okwe. Ero wa xa marha nasî kicicme kekatî yehtopo hara. Kicicme kexitaw so kicicme xa tak taxe. Kaan xatî pîn me tas okwe. Xesus pona enîhra kexitaw so kiñwañhe exihra ro mak taxe. Kiñwanî ro mak amna, kañe me rma re xatkeñe Kaan mîn yenîñe komo pahxa, Parisew komo marha. Ero wa kañe komo rma, Xesus xera xatkeñe. Amowoko kîra, ketkeñe Noro poko okwe. Ero ke ñexamro warahra ro mak ehcoko. Kîixe so xa nasî Xesus. Noro waihyakñe kicicme kehtoponhîrî komo moyero. Noro pona enîñe me kexitaw kekatî nakîhces hara Kaan. Tîixe kehtopo ñiiñfasî kropotaka so. Kahsîyaxe so marha tîmxîkrî me. Ero ke on wara kapore nasî, Kicicitho mak ow ha. Xesus pona makî tko weeñasî oyakiñwamacho, kañe me ehcoko. Ero yimaw tak tîixañi me tak awiñasî Kaan.

- **Xesus yikicintara ro makî xakñe, Noro yipu rma tko waihyakñe ñepemekñe kicicme kehtoponhîrî komo. Kicicme kehtoponhîrî komo yukukmañenho pînî ro mak Mîk Kristu. Noro yipu rma tko kicicitho warai me Kaan ñiiřakñe hara kemtakan komo me. Ero wa Noro ñiiřakñe kiřwanî ro me tak kiitome so hara, twarai me xa marha. Kristu yakrono ro me kexitaw so mak ero wa kiiřaxe so. Ero wa Kaan kiiřaxe so (2 Korintu 5:21).**
- **Xesus pona makî eñataw kîwa so kicicme kehtoponhîrî komo takî nasî tîhcamno so (Xuaw 14:6).**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Onoke warai komo Xesus pen waihka xe xatkeñe? Kaan mîn yenîne komo mîkyam xatkeñe Xesus pen waihka xatî kom ha.
2. Ahce wa Xesus yehtopo ñekatîmyatkeñe Kaan mîn yenîne komo, Kicicitho moso kica, kachome? Anarî me ro makî panatanmekno ñiiřasî kicicitho pokon. Kayaritomo Ow ha, kesî marha kica, ketkeñe Xesus pokon.
3. Ahce wa kekñe Piratus kicicme Xesus yehtopo pokon? Kicicme Moso yehtopo yîhtînopîra ro mak was owî, kekñe tooto komo ya.
4. Ahce warai kahyatkeñe sowtatu komo Xesus yarokorî me? Cekyekyem yatî kahyatkeñe Xesus yarokorî me oko.
5. Ahce wa kekñe Xesus tpanaw amowoxapu ya, Oponaro esko amîne kayaritomo me tak awexitaw, kañe ya? On wara kekñe Xesus yîwya, Orot Paraiso po tak mas oyakro, kekñe yîwya.
6. Ahce wa tak xakñe kaamo kamarakataw rma? Nawarpanwakñe kokmamyatawno wara. 3 horas pahkînon ero wara xakñe.
7. Awarpantache ahce wa kekñe sowtatu yantomañe Xesus pokon? Kaan mumuru xa Moso ham, kekñe.
8. Ahce ke Xesus yahrutopo nahruyakñe Xose? Toh ke tî nahruyakñe porin ke.
9. Ahce wa kañe me xatkeñe Kaan mîn yenîne komo, Parisew komo marha kiřwañhe cehtopo komo pokon? Kiřwanî ro mak amna okre, kañe me xatkeñe kica.
10. Ahce wa kapore nai Kaan ya awakiřwamachome yîwya? Kicicitho xa ow ha, apona mak weeñasî oyakiřwamachon, kapore nasî Kaan ya.

Kehcamhokacho 87

Xesus Pakachonho

Mateus 28:1-10; Mahkus 16:1-13; Rukas 24:1-40; Xuaw 20:11-29

Tukukmaxmu: Taniew 12:2 – Ero yimaw marha meŕpono pîn komo tak pakexe hara roowo chew yîwînxapunhîrî kom ha. Anarî komo pakexe waipîn me ro mak takî. Anarî komo reha pakexe tîhyapamsom me, Kicicitho ro mak mîkyam, kacho me cehtome so mak miya roro.

CEKATÎMSOM

Taa, Xesus yokoputho tî ñenmayakñe ewtarî yaw 3 ro. Tominku po tak on wara tî xatkeñe wootham komo, Xesus ponarono komo xa, Noro yokoputho yewtarî yenso tî cetkeñe pahxaxaro, saa ketaw makî. Okoputhîrî kapetopo tî naařatkeñe kotoporem. Ewtarî yenîche ñeserepoketkeñe takî. Tîhmamaxi takî tî xakñe tooptu, ewtarî yahrutoponho porinî ro mak. Ero ke ewtarî yaka takî tî ñewomyatkeñe. Xesus yokoputho yenîhra tî xatkeñe. Ahto nai hara kopi? ketkeñe. Ero yimaw rma takî tî ancu komo ñesenpetkeñe asakî. Anarme ro makî tî xakñe ñexamro ponon, tîroromutwe ro makî. Ai aaci komo, ketkeñe wootham komo ya, Xesus exihra tak nasî tanî. Paka tak ha wa tîmtapotachonhîrî yaw roro rma, ketkeñe tî yîwya so. Kuu, yaaro mîkxexe. Ero wara rma kekñe amna ya, ketkeñe tî wootham komo.

Ero ke Xesus npanatanmekrî komo yaka tî cetkeñe hara ñexamro yohno rma. Ancu yentoponho tî ñekatîmyatkeñe yîwya so, yîmtapotarî marha tî ñekatîmyatkeñe. Tohnawno wara ro makî tko tî wootham komo mtapotarî ñencetkeñe. Petru tko tî cekñe ewtarî yaka enso, Xuaw marha tî cekñe. Iito cexitaw so takî tî okopu womtho ñeenatkeñe iito rma. Ahto nai hara kopi? ketkeñe tî Xesus yokoputho pokon. Ero yinhîrî tî cetkeñe xa hara Petru, Xuaw komo.

Ero yinhîrî tî cekñe xa hara Maria ewtarî yaka. Iito makî tî ñecececekñe, ñîwracekñe makî tî. Xesus pînîn yaw xa tî xakñe. Amâne tî ñetaknamekñe hara. Xesus tî ñeeñakñe iito tîmîtwo. Naatî yatkañe me makî tî noro ñîhtînoyakñe Maria. On wara tî kekñe Noro Maria ya, Ai aaci, ahce poyerô mîwrace? Onoke mepoña? kekñe tî yîwya. On wara tî kekñe Maria tîwracetaw rma, Ñooño, ahna maarî tantononhîrî okoputhîrî? Ekatîmko owya aatome hara. Maria, kekñe takî tî Xesus yîwya. Apa, kekñe takî tî Maria. Ñeserepoketkeñe ro makî tî, Xesus rma Amoro ham! kekñe tî. On wara takî tî kekñe Noro yîwya, Taa, Oyakno komo ya ekatîmta. Xesus tak wenwo, kata yîwya so, kekñe tî Xesus yîwya. Ero ke takî tî cekñe hara Maria. Xesus npanatanmekîthîrî komo ya tî ñekatîmyakñe. Xesus xa wenwo. Kařpe tak nai hara, kekñe tî yîwya so. Ceserepokaxi tî ñekatîmyakñe Xesus xe xa cexirî ke. Ñeserepoketkeñe marha tî yînpanatanmekîthîrî komo.

Ero yinhîrî tak ero kaamo po rma tî esama yaw cetkeñe Xesus ponarono komo asakî. Xerusaren poi cetkeñe anarî ewto pona. Kreopas tî mîk xakñe anarî yosotî. Moose ñhe tî xakñe ewto pona ñexamro totopo. Tîcetaw so tî nîmtapowatkeñe Xesus poko.

Noro yamowotponho poko tî nîmtapowatkeñe, okoputhîrî yehcamnotopo poko marha tî. Ahwora tî xatkeñe okwe. Ero yimaw Xesus tî mokyakñe ñexamro yaka. Akro so tî cekñe. Anarme makî tko tî xakñe ñexamro yewru. Xesus rma Moso, kahra xatkeñe, yîhtînopîra tî xatkeñe. On wara kekñe Xesus yîwya so, Ahce poko mîmtapowatu oyakno komo? Ahwon wara keeñaxe so okwe, kekñe yîwya so. On wara kekñe Kreopas, Yaaro, ahwora xa nas amna, okwe. Amna chew xakñe weronomano riñe ro, kiñwanî ro. Xesus tî Mîk xakñe Noro yosotî. Kerepokañe me panatanmekno ñiiñakñe, kiñwanîhe ro mak okre. Ciriñi marha tî ñiiñakñe tooto komo wero ro rma. Kaan yanme xa ero wara ñiiñakñe. Yiixera tko xatkeñe amna yenîne komo, tîmsom pokono komo marha. Ero ke Noro pen waihketkeñe okwe. Osoraw tak ñenmai Noro pen waihtoponho. Orotô tko anarî komo tî ancu komo tî ñencow amna yakrono komo. Kañpe tak nai hara Xesus, ketkeñe tî ancu komo yîwya so, kakñe tî Kreopas.

Ai ha, kekñe Xesus yîwya so, ahce kacho Kaan Karitan yewetîtkara mat okwe. Kristu yesemetanmetopo ñekatîmyatkeñe rma re Kaan Karitan mewreñenho pen komo. Yîmtapotarî komo ponarora rma mat ham okwe, kekñe tî. Ero yinhîrî Kaan Karitan yawno tî ñekatîmyakñe yîwya so. Tpokono rma tî ñekatîmyakñe, ahnoro. Moises pen nmewretho poko tî kekñe, weronomano riñenho pen komo nmewretho poko marha tî kekñe. Ero wa tî Kreopas komo panatanmekyakñe Xesus.

Ero yinhîrî ewto pona cepatakache so ñexamro yakro cekñe Xesus Kreopas yaka. Ñeremetkeñe ceseresmachome. Iyuru komo tî nanîmyakñe Xesus, Kaan yakro ka nîmtapowakñe ceseresmacho komo poko, ñekamyakñe marha tî iyuru komo. Ero yinhîrî, tîtîk, pakaxapu wara takî tî xatkeñe ñexamro. Xesus rma Moso ham, ketkeñe tî. Ero yimaw rma tko tî, poku, ñehcamnoyakñe takî Xesus. Kopi, ketkeñe tî ñexamro. Xesus xa Mîk ñeexi kopî. Ceserepoka rma re mînto esama yaw Kaan Karitan yekatîmyataw kîwya. Ahce kacho camkî cenwo hara kopî? Ketkeñe tî. Ero wa tî kekñe Kreopas komo. Ero ke sai, nawomyatkeñe takî tî.

Ero yimaw rma takî tî cetkeñe yaw xa marha Xerusaren pona hara. Iito tî xatkeñe Xesus npanatanmekrî komo mîimo yaw cesenmeso. Yîhyaka so tî cetkeñe. On wara tî ketkeñe yîwya so, Xesus xa amna ñenwo. Amna yakro cekñe mîimo yaka, ketkeñe tî. Ero wa ketaw rma takî tî, Xesus rma tak ñesenpekñe yîwya so tîtîk iito tak xakñe esenmexapu komo chew ponañe rma. Erasîra ehcoko, kekñe Xesus yîwya so. Owî rma ow ha. Oyamorî encoko, ohtarî marha, kekñe yîwya so. Ero ke tahwore xa takî tî xatkeñe yînpanatanmekîthîrî komo. Ero wa tî xakñe Xesus tpakache.

KPANATANMETOPO

Ahce wa xakñe Xesus twaipuche, ñexponkekñe katî exihra ro mak cehso ro awya so? Pîra ro makî, Xesus waihyataw yupun mak waihyakñe, kaâpe rma xakñe Noro yekatî. Ero ke 3 ro enmapuche Noro rma pakekñe hara. Ero wara xa marha taxe kîwyam hara. Exponkara ro mak taxe. Amâne tak tîtpakexe hara Xesus wara xa marha. Ahce wa tai kpakache hara? Kupunthîrî yawno wara rma cesenpesî. Kîim pen yenîche, knocwan pen marha, yohno rma tîhtînoyasî. Apa, tan mai okre, amoro marha yeme, tîtkexe iito exitaw kîim pen, knocwan pen marha. Kyanan me rma tîhtînoyaxe ahnoro, eefnataw rma. Anarme tko nasî kupun ero yimaw. Ekaâkan me ro mak taxe ero yimaw, kaâpe xa taxe okre. Yîwînkîra marha taxe. Awar pantara ro makî taxe. Ero wa taxe amâne Xesus pona enîñenhîrî komo.

On wara tko naxe amâne Xesus pona enîñe pîn komo. Ñexamro meero pakexe hara waipîn me takî. Wehto imo chew thakwa naxe okwe cerewrem chew xa oco. Eroromero mak naxe iito epatakan me ro makî. Ero wa naxe Xesus pona enîñenhîrî pîn komo okwe. Ero ke ahce wa mai amoro? Xesus pona enîhra ka awexitaw Noro pona enko oroto rma, Amâne mak Noro pona weeñasî, kahra ro mak cexpore nasî. Ahcemaw na mîwaiya, yîhtînopîra ro mak masî. On wara kasko Kaan ya, Apa kah yawno, kicicme xa wasî. Kiîwañhe roro exihra ro mak wasî. Ero ke Xesus pona tak weeñasî kicicme oyehtopo yepemañenho pona. Noro pona makî weeñasî Kaan xatî me oritome, kasko. Ero wara xa kasko oroto kahra ka awexitaw.

- **Xesus pakekñe 3 kaamo enmapuche.
500 yakenon yopono tooto komo ñeñatkeñe
(1 Korintu 15:3-6)**

- **Kaan xîkrî komo marha wa pakexe ha
tpakache so takî naxe Kaan yakrono ro me
miya roro.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Onoke warai komo ñeeñatkeñe woxam komo Xesus yahrutoponho yaw? Ancu komo tî ñeeñatkeñe asakî.
2. Ahce wa ketkeñe ancu komo woxam komo ya? Xesus exihra tak nasî tan. Paka wa ha tîmtapotachonhîrî yaw roro rma, ketkeñe yîwya so.
3. Onoke komo xa cetkeñe Xesus yahrutoponho yenso hara woxam komo mtapotarî yanme? Petru tî cekñe Xuaw yakro Xesus yahrutoponho yenso.
4. Onoke xa Xesus pakaxapu ñeeñakñe yihsirme ? Maria xa Noro ñeeñakñe yihsirme.
5. Kreopas komo cetaw Xesus tak cekñe yîhyaka so. Yohno rma Noro me nîhtînayakñe, yîhtînopîra katî xakñe? Xesus me yîhtînopîra xatkeñe okwe.
6. Ahce poyer ahwora xatkeñe Kreopas komo? Kîrwañhe ro makî tî Xesus ñeeñatkeñe ñexamro. Noro yipu rma tko waihetkeñe Kaan mîn yenîne komo. Ero ke ahwora xatkeñe.
7. Kaan karitan tî nukukmekñe Xesus yaake ro. Onoke pokono re Kaan Karitan ñekatîmyakñe Xesus? Tpokono mko rma tî mîn ñekatîmyakñe.
8. Xesus me Noro yîhtînopuche ahna tak cetkeñe Kreopas komo? Xerusaren pona xa hara tî cetkeñe ero yimaw rma.
9. Ahto takî tî Xesus ñesenpekñe ero yimaw hara? Xesus ponarono komo xatkeñe cesenmeso mîmo yaw. Ñexamro chew tak ñesenpekñe hara Xesus.
10. Ahce wa tai kwaipuche, tîtwaihyatu ro katî exihra ro mak cehso ro awya so? Pîra, waipura ro mak taxe kwaipuche.
11. Kyanan komo exitaw iito ahce wa ceeñatu. Camkî katî ceeñatu? Pîra, kyanan me rma ceeñaxe tanî taxe ero wara rma.
12. Ahce wa natu amñe twaipuche so Xesus pona enîñenhîrî pîn komo? Wehto imo chew tî natu eroromero okwe.

Kehcamhokacho 88

Xesus Totoponho, Kiŵwanî Ro Yekatî Mohtoponho

12 Komo 1:1-12; 2:1-12, 2:32-41

Tukukmaxmu: 12 Komo 1:8 – Karitî me rma tko awîfaxe so Kaan amîne Kiŵwanî ro Yekatî mokuche apona so. Ero wa awexitaw so tak oyekatîmîne me tak maxe miyan komo ya rma. Tantono komo ya mekatîmyaxe, Xerusaren pono komo ya ha ka. Amîne Xuteia pono komo ya tak mekatîmyaxe hara. Samaria pono komo ya marha tak mekatîmyaxe. Miya rma tak miicexe oyekatîmso roowo mapitaka roro, kekñe Xesus yîwya so.

CEKATÎMSOM

Taa, on wara takî tî xakñe Xesus tpakache, 40 ro tî ñenmayakñe tînpanatanmekrî komo yakro rma. Ero yimaw on wara tî kekñe yîwya so, Amyamro tan rma ka ehcoko Xerusaren po. kiŵwanî ro Yekatî mokyasî amîne. Pahnoke tak nasî Noro mohtopo. Noro yaka emicixapu wara tak maxe amîne, kekñe tî Xesus. On wara tî ketkeñe yînpanatanmekrî komo yîwya hara, Apa, oroto tak na kayaritomo me Ixaw Yana komo miîra anarî yana komo maywen mera tak ehtome so? ketkeñe. On wara tî ñeyukyakñe hara Xesus, Apapa mak ero yipu nîhtînayasî. On yimaw xa ero wa kiiâfaxe so, kahra wasî awya so. Karitî me rma tko awîfaxe so Kaan amîne Kiŵwanî ro Yekatî mokuche apona so. Ero yimaw oyekatîmîne me tak maxe miyan komo ya rma, roowo poko hakno komo ya, kekñe tî. Ero wa tî kekñe Xesus tînpanatanmekrî komo ya.

Ero yinhîrî takî tî ñetanîmyakñe Xesus, sai sai sai. Kaapu smun cheka takî tî ñesenponkekñe okwe. Iito rma tko tî xatkeñe akrononhîrî komo kahsî, rma tî ñeeñatkeñe. Ero yimaw rma tak, titîk, tooto warai komo takî tî ñesenpetkeñe yîwya so, asakî. On wara tî ketkeñe ñexamro Xesus yakrononho komo ya, Ai, Karireia pono komo amyamro, on wara nasî Xesus amîne, oroto kahsî ñetanîmya aweroro so, ero wara xa marha mokyas hara amîne kah yai, ketkeñe. Ero wa ketkeñe kah yai mohxapu 12 kom ya. Ero ke Xerusaren pona tî ñetîrametkeñe hara Xesus yakrononho komo. Ñesenmekyatkeñe roro takî tî, Kaan yakro tîmtapotachome so. Anarî komo marha takî tî mokyatkeñe esenmeso ñexamro yakro.

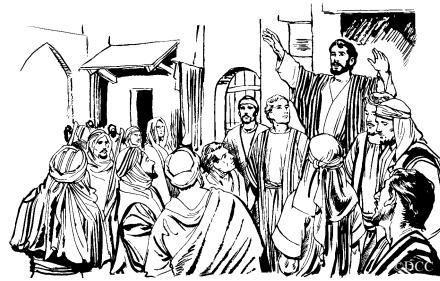
Ero ke takî tî cesenmesom komo ñepamyatkeñe yaake cehso ro. 120 yakenon tak mîkyam xatkeñe. Kaan ponarono komo re mîkyam xatkeñe, kîrkomo, wooxam komo marha. Xesus yon meero tî xakñe akro so. Ero wara xatkeñe.

Taa, anarî kaamo po iito re tî xatkeñe mîimo yaw. Kaan yakro rma nîmtapotatkeñe. Iito re xa tî nîhtînoyatkeñe Noro yakro tîmtapotacho komo. Ero yimaw takî tî ocowo wara tî ñewtunakñe, kaþpe tî kekñe. Mîimo yaw rma takî tî ñewtunakñe. Ero yinhîrî wehto warai takî tî ñesenpekñe hara. Ñetakpayakñe takî tî, iitono komo meretwo so takî tî xakñe. Ero wa tî ñesenpekñe Kiŵwanî ro Yekatî. Yîropotaka so ñewomyakñe ero yimaw rma. Noro yanme takî tî kiŵwañhe ro mak tî Kaan yehtopo ñekatîmyatkeñe. Mîimo yai tî ñepataketkeñe. Ero yimaw iito Xerusaren po pawana komo xatkeñe meþpono pîn

komo. Anarî rowon pono komo tî mîkyam xatkeñe. Mîk hakî mtapotarî yaro tîmtapotaxmu me marha tî xatkeñe. Iito tî xatkeñe noro yipu komo ewtunîmtopo yentarî ke tîwya so. Ñeserepoketkeñe tî, ero ke tî mokyatkeñe Xesus ponarono komo yenso. Ero yimaw tî on wara xatkeñe Xesus ponarono komo, anarî komo mtapotarî yaro takî tî nîmtapowatkeñe Xesus poko. Kaan Yekatî yanme ero wa xatkeñe. Camkîra ro makî tî nîmtapowatkeñe. Anarî tî nîmtapowakñe, anarî tî nîmtapowakñe anarî mtapotarî yaro hara. Tîmtapotarî pîn yaro so tî nîmtapowatkeñe. Ero ke tî ñeserepoketkeñe entañe komo. Omtapotarî yaro xa nîmtapowaxe, ketkeñe tî. Anarî komo reha tî ñewretkeñe makî Xesus yakrononho komo poko. Kawaxiyem kyam ñeecow ham ero ke wara ro mak nîmtapowaxe ketkeñe tî.

Ero yimaw Petru takî tî Kaanî mtapotarî ñekatîmayakñe. Kaâpe xa kekñe ahnoro esenmexapu komo ñentarî me. On wara tî kekñe, Ai oyakno komo, Xesus yehtoponho wekatîmyasî awya so. Kiâwanî ro mîk xakñe okre. Kaan poko tak yîhcamhokano ñiiâfakñe. Cirihnî ciiñe Mîk xakñe aweserepokacho komo ciiñe xa. Noro yipu xera ro makî mîxatkeñe. Noro mekanîyatkeñe kopenato ya kicicitho wara okwe. Yîwya marha mamowopetkeñe. Ero wa Xesus mîwaikapetkeñe okwe. Wara rma Noro ñenpakekñe hara Kaan. Kah yaka tak naaâfakñe hara. Kporin komo me xa tak nasî Noro anwaikapothîrî komo rma, kekñe Petru.

Ero ke ñeraswatkeñe takî tî entañe komo. On wara tî ketkeñe, Ai Petru ahce wa amna nai Noro yanme tak amna yehtome? Ketkeñe tî. On wara ehcoko, kekñe tî Petru, kicicme awehtoponhîrî komo takî poxunkacoko. Xesus pona takî encoko awakiâwamañe komo me. Ero yinhîrî emicicoko Xesus ponarono me awehtopo komo yenpotome, kekñe tî. Taa, ketkeñe tî meñpono pîn komo. Ero ke ero kaamo po rma 3.000 komo takî tî ñeeñatkeñe Xesus pona okre, ñemihcatkeñe marha ero yimaw rma. Yaake takî tî xatkeñe Xesus ponarono komo ero yimaw. Ero wa xatkeñe.

KPANATANMETOPO

Xesus pona enîñenhîrî me awexitaw so Kaan Yekatî nasî aropotaw so. Ero wara tak naxe ahnoro Kaan xîkrî como Xesus pona eeñataw rma yîwya so. On wara tko naxe anarî como, Kaan Yekatî yewetîra naxe, tanmero mak nîhtînoyaxe cetakiîwanmacho como, ahce na poko cehtopo como marha. Ero ke erepora naxe, tahwore Kaan poko exihra marha naxe okwe. Kaan xe rma re naxe, puranta xe xa matko naxe okwe. Kicicme tooto como yehtoponho nakpayaxe mîk hak ñentarî me okwe. Kicicitho poko rma natu anarimaw so okwe. On wara xa cexpore nasî ero warahra ro mak kehtome so, on wara tîkacerî Kaan ya, Apa, Xesus mtapotarî yewetî xe xa wasî oropotaw. Oyanmero mak oyexi xera ro mak wasî. Ero wa exihra esko, kacho yewetî xe wasî. Ero wa xa esko, kacho yewetî xe marha wasî kasko enmañatîxera. Ero wa kañe me roro awexitaw tahwore roro awîfasî. Takîhsa marha awîfasî tooto xatî me, Kaan xatî me marha. Ero wa kiiñe me nasî Kaan Yekatî Xesus yewetîñe me roro kexitaw so.

- **Kaan ñiiñasî Kiîwanî ro Yekatî tooto como ropotaka Xesus pona enîñe como ropotaka makî (Epesu 1:13).**
- **Kiîwanî ro Yekatî nîhtînomexpesî Kaan Karitan kîwya so, kîhcumhokexe so marha Kaan yewetîtopo poko (Xuaw 16:7-15).**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu como ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa ketkeñe Xesus ya yînpanatanmekrî ro komo kayaritomo me Ixaw Yana komo yehtopo pokô? Oroto tak na kayaritomo me Ixaw Yana komo miîfa? ketkeñe yîwya.
2. Ahce wa Xesus ñeyukyakñe? Apapa mak nîhtînoyasî ero yipu. Karitî me rma tko awîfaxe so ahnoro tooto komo ya oyekatîmñe me awehtome so, kekñe tî Xesus.
3. Noro mokyas amñe aropotaka so kaâpe xa awiñe komo me, kekñe tî Xesus. Onoke pokô ero wa kekñe? Kiâwanî ro Yekatî pokô ero wa kekñe Xesus.
4. Ero wa kache ahna takî tî cekñe Xesus? Sai sai sai kekñe tî, ñetanîmyakñe tînpanatanmekrî komo wero ro kaapu smun cheka. Tîim yaka tî cekñe hara.
5. Ahce pokô takî tî xatkeñe Xesus ponarono komo Noro toche? Ñesenmeyatkeñe roro tî Kaan yakro tîmtapotachome so.
6. Ahce warai tak tî ñencetkeñe ñexamro anarî kaamo po? Ocowo warai yewtunîmtopo tî ñencetkeñe kaâpe kaâne xa.
7. Ahce warai tî ñeeñatkeñe hara ero yimaw rma? Wehto warai tî ñeeñatkeñe tmeretwo so rma.
8. Onoke tî mokyakñe ero yimaw ewtunîmtopo yesencetaw, wehto yesenpetaw marha? Kiâwanî ro Yekatî mokyakñe ero yimaw yîropotaka so.
9. Ahce pokô tak xatkeñe Xesus ponarono komo ero yimaw? Kiâwanîhe Kaan yehtopo tî ñekatîmyatkeñe anarî komo mtapotarî yaro so.
10. Ahce wa tî Petru kekñe esenmexapu komo ya? Kiâwanî ro Mîk xakñe Xesus. Kiâwan pokô panatanmekno ñiiâfakñe, cirihñî marha ñiiâfakñe emapona. Noro yipu rma tko amyamro mîwaikapetkeñe kopenato ya okwe, kekñe.
11. Atararo tak ñeeñatkeñe Xesus pona ero yimaw rma? 3.000 tî ñeenatkeñe Xesus pona ero yimaw.
12. Ahce wa tatu Kaan Yekatî yewetîra kexitaw so? Erepura taxe okwe. Kicicitho pokô marha na tatu anarimaw. Tahwore roro exihra marha taxe.

Kehcamhokacho 89

Yîhrepun Karihcekñe Kaan Petru Komo Yanme

12 Komo 3:1-10, 4:1-31

Tukukmaxmu: 12 Komo 4:12 – Anarî exihra ro mak nasî kakiŵwamañe komo. Anarî kakiŵwamañe komo yetacira ro mak nasî Kaan tooto komo ñentarî me, kekñe tî. Ero wa tî kekñe Petru kayaritomo komo ya.

CEKATÎMSOM

Taa, anarî kaamo po takî tî Kaan mîn yaka cetkeñe Petru komo, Xuaw yakro. Kaan mîn metatan mîtwo tî xakñe yîhrepun, kîirî. Mehxa rono tî mîkî xakñe yîhrepun me cewrutowponhîrî ñixa thakwa okwe. Opurantan, opurantan, kekñe roro tî Kaan mîn yaka cewomsom komo ya. Ero wa xa marha tî kekñe Petru komo ya hara ewomyataw so. Ai, opurantanâ ñhe thakwa tîmcoko, kekñe tî noro Petru komo ya. On wara tko tî ñeyukyakñe Petru, Amna wece enko, kekñe. Ero ke ñexamro ponaro xa tak tî xakñe yîhrepun. Opurantan ñîmyat ham, kekñe tî. On wara tî kekñe hara Petru, Yupurantamra was okwe. Prata exihra nas ohyaw, ooru marha exihra. Anarî xa nasî ohyaw. Ero xa wîmyas awya. Xesus Kristu yanme mak wîikes awya, Nasare pononho yanme ha, awomko tak ha, etañko marha, kekñe tî yîhrepun ya. Ero yinhîrî amorî poko takî tî nahsîyakñe Petru kaari ñixan poko. Nanîmyakñe takî tî. Ero yimaw rma takî tî kañpe xakñe yîhtarî, yîhtakmarun marha. Nahronakñe takî, piiri takî tî ñecececekñe okre. Petru komo yakro tî ñewomyakñe Kaan mîn yaka. Nahronakñe rma tî, pom cucuk, pom cucuk. Kaan ya tîkaritotoponhîrî takî tî ñekatîmyakñe iitono komo ya. Kiñwañhe xa nai Kaan ham okre, kekñe tî yîñentarî komo me. Ero wa tî xakñe yîhrepunînhîrî okyo.

Ero ke takî tî ñeserepoketkeñe ro mak Kaan mîn yawno komo noro yenîche. On wara tî ketkeñe, Noro mîk okyo, Kaan mîn potaw eremaxapunhîrî. Opurantan xe wasî, kañenho rma mîkro. Ahce wa kiñwañhe tak nai hara okyo? ketkeñe. Ñeserepoketkeñe tooto komo Kaan mîn yawno kom ha. Ero ke noro yenso takî tî ñesenmekyatkeñe meñpono pîn komo. Petru yakro rma xakñe karihoxapu. Ero ke Petru komo yenso meero tî mokyatkeñe tooto komo. Karitî mîkyam ham kopi, enko ka yînakîmathîrî komo, ketkeñe tî Petru komo poko.

Ero ke takî tî Petru nîmtapowakñe esenmexapu komo ñentarî me. On wara tî kekñe, Ai oyakno komo, amna pîn moso nakiŵwama. Xesus pona mak amna ñeeñasî. Ero ke Noro xa moso nakiŵwama. Xesus xera ro mak mîxatkeñe okwe. Kiñwan Mîk xakñe tan kîchew so. Noro yipu rma tko mîwaikapetkeñe kopenato ya. Noro rma tko ñenpakekfñe hara Kaan. Enpakaxapu ñeeñakñe amna. Camkî rma tko mîxatkeñe Xesus poko. Kaan Mumuru ro xa Mîk ham, kahra mîxatkeñe okwe. Aaxe so rma tko nasî anwaikathîrî komo rma. Ero ke kicicme awehtoponhîrî komo men poxunkacoko. Xesus pona enîñe me tak ehcoko kicicme awehtoponhîrî komo yîhcamnotome Kaan ya. Tîmxîkrî me tak awahsîyaxe so. Noro rma tak Kaan ñeñepes hara oona amñe, kekñe tî Petru yîwya so. Ero wa kekñe Petru tpoyno komo

ya. Ero ke meîpono pîn komo takî tî Xesus pona ñeeñatkeñe ero yimaw rma. 5.000 tak xatkeñe Xesus pona enîñe komo Xerusaren pono kom ha.

Ero yimaw tko tî Petru komo yaka mokyatkeñe Kaan ya tîmsom pokono komo. Poxumra ro makî tî ñencetkeñe panatanmekno ritopo yîwya so. Xesus pona eeñataw awya so mîpakexe hara amîne waixapunhîrî, kacho tî ñencetkeñe poxumra kica. Ero ke Petru komo takî tî nahruyatkeñe kahrutopo yaka. Enmapuche takî tîmsom pokono komo tî ñesenmekyatkeñe. Petru komo tî nañikpetkeñe yîmtapotarî komo yentacho me. Yîhrepunînhîrî marha tî nañikyatkeñe. Petru komo mokuche tî on wara ketkeñe yîwya so, Ai Petru, Xuaw, onok yanme xa moso makîfamace ha yîhrepunînhîrî? ketkeñe tî. Ero ke on wara kekñe Petru yîwya so, Ai apa komo, on wara wîikes awya so, Xesus Kristu yosotî yanme makî reha moso tak nasî kafpe. Anwaikapothîrî komo rma Mîk Xesus. Noro rma tko ñenpakekñe Kaan waihxapunhîrî. Noro yanme makî reha moso tak meeñaxe kafpe. Anarî exihra ro mak nasî kakîfamâne komo, kekñe tî yîwya so. Ai ha, ketkeñe tî tîmsom pokono komo. Kicicme ro mak amna ñencesî amtapotarî komo kica. Ero ke ñeexi tak men Xesus poko panatanmekno ritopo awya so, ketkeñe tî. Ero wa tî ketkeñe tîmsom pokono komo Petru komo ya. On wara tî ñeyukyatkeñe hara Petru komo, Kaan xa amna ñewehcasî, awewetîra so nas amna. Amna ñenîtho yehtopo rma amna ñekatîmyasî yîtîtmamra ro makî, ketkeñe. Ero wa tî ketkeñe ero yimaw Petru komo ñeñepetkeñe, ahrura rma tak xatkeñe.

Ñexamro toche takrono komo yaka, Kaan yakro tî ñîmtapowatkeñe. On wara ketkeñe ahnoro Xesus npanatanmekîtho komo, Apa kah yawno, kaapu yakîtoñenho Amoro, roowo yakîtoñenho marha. Kayaritomo komo mtapotarî cma re mencesî. Erasîn me ro mak amna cirko. Kiñwañhe Xesus yehtoponho yekatîmîne me rma amna cirko yîtîtmamra ro makî. Miya xe xa tak ekatîmîne me amna cirko, mîk hak ya ekatîmîne me ha, ketkeñe tî. Ero wa kache yîwya so roowo takî tî ñesewsîyakîne. Mîmo marha tî ñesewsîyakîne, yaw xatkeñe ero. Kaan Yekatî keñe xa takî tî xatkeñe. Kaanî mtapotarî takî tî ñekatîmyatkeñe erasîra ro mak okre. Ero ke meîpora tak tî xatkeñe Xesus pona enîñe komo. Ero wa tî xatkeñe.

KPANATANMETOPO

Xesus ñîmtapowakîne tînpanatanmekîtho komo yakro, owtoche kah yaka weñepesî Kirwanî ro Yekatî aropotaka so, kekñe.

Kaan yakro amtapotakî. Wîhtînoyasî kicicme oyehtopo. Ero ke kicicme oyehtopo yîhcammoko. Wîhtînoyasî kicicme oyehtoponho ñepemekñe Xesus tpanaxkem pona twaihyataw, kapore. Xesus pona eñataw awya, akurunpeñe me nasî Kaan, Kiñwanî ro Yekatî marha ñiiñasî Kaan aropotaka ha.

Petri, Xuaw komo erasîra ro mak xatkeñe Kaan mîn yenîñe komo pona tpoyeno yenîñe komo yakro tîmtapotacho komo poko. Petri, Xuaw komo ropotaw xakñe Kiñwanî ro Yekatî. Kirwanî ro Yekatî Kaan ñîmyakîne tpona enîñe me ehtome so mak. Xesus ñeñepetkeñe tînpanatanmekîtho komo tpoko tpoyeno komo panatanmekñe me ñhe. Wara rma tpoyeno komo yenîñe komo tko on wara ketkeñe Petri, Xuaw komo ya, Xesus poko panatanmekno cirihra ro makî ehcoko kica, ketkeñe. Ero ke on wara ñeyukyatkeñe, Kaan makî cewetpore nasî, tooto takî reha pîra ketkeñe. Petri, Xuaw komo marha ketkeñe on wara, tîñenîthîrî makî tîñentathîrî marha amna ñekatîmyasî (12 Komo 4:19-20).

Ahce wa kîwyam hara? Cewetpore marha nasî kîwyam Xesus ya kakîfwmachonhîrî komo cekatîmpore nasî anarî tooto komo ya hara? Amyamro pasto komo, ahce wa mîketu kopenato tî kahsîyat so Xesus poko kîmtapowataw so ketaw awya so?

Xesus Ñenpotho ñekatîmyasî on wara. Amîne men nasî tooto roowo poko hakno kayaritomon. Noro takî kesî on wara Kaan ow ha, kesî. Kicicme ro makî nîmtapowasî Kaan poko yarono ro poko. Noro takî kayaritomo ñetafmesî Kaan xîkrî komo yakro (XÑ 13:1-7). Xesus Ñenpotho 6:9 kesî on wara meîpora ro makî waihyaxe Kaan xîkrî pen komo Kaanî mtapotarî yekatîmrî poyer. Orotô, anarî roowon pono komo nahruyaxe kahrutopo yaka Kaanî mtapotarî poyer.

Kîrwanî ro Yekatî tko erasîn me ro makî ciino ñiifasî Kaan xîkrî komo mtapotarî ekatîmtopo poko. Enko ahce wa nîmtapowaknê Pawru Homa 1:16 yaw:

Kaanî mtapotarî wekatîmyasî yîhyapamra ro mak, Kristu xa Mîk awakiîwamañe kom okre, kacho. Ero wa kacho ke rma Kaan ñekaricesî kakîfwmacho komo poko. Ewetîñe komo nakîfwamesî, Yaaro ham, kañe komo ahnoro. Xutew komo cokorî ka nakîfwamesî, Kreku komo marha.

Petri nîmtapowaknê tpoyeno yenîñe komo yakro Xesus makî nasî kukurun komo me kekñe. Anarî exihra ro mak nasî kakîfwmamañe komo. Anarî kakîfwmamaknê komo yetacira ro makî xakñe Kaan tooto komo ñentarî me, kekñe tî. Ero wa tî kekñe Petru kayaritomo komo ya (12 Komo 4:12).

Kîrwanî ro Yekatî nîmyasî erasîn me ehtopo komo Kaan xîkrî komo ya, Xesus yehtopo poko yîmtapotachome so anarî komo yakro.

- Kaan xîrkî komo tîmtapotapore nasî
Xesus yehtopo poko anarî komo yakro.

- Kaan yewetîñe me cexpore naxe
ñexamro tooto yewetîtopo yopo ro
makî.

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa tî kekñe yîhrepun Petru komo ya? Opurantan tîmcoko, kekñe tî yîwya so.
2. Ahce wa tî Petru ñeyukyakñe? Ooru exihra nas ohyaw, prata marha exihra. Anarî xa wîmyasî awya. Xesus yanme tan wîîkes awya, awomko takî ha, kekñe tî yîhrepun ya.
3. Ahce wa takî tî xakñe yîhrepun ero wa kacho yentache? Nawomyakñe tî, ñecececekñe piiri, nahronakñe marha. Kiîwañhe xa Kaan ham, kekñe marha tî.
4. Atararo tooto komo mokyatkeñe noro yenso? Meîpono pîn komo tî mokyatkeñe noro yenso.
5. Ahce wa tî ketkeñe esenmexapu komo Petru komo pokô? Karitî komo xa mîkyam ham. Enko xe yînakiîwamathîrî, ketkeñe tî.
6. Onoke Petru ñetahcakñe yîhrepunînhîrî yakiîwamañe me? Xesus xa nasî moso yakiîwamañenho, amna pînî ro makî, kekñe tî Petru.
7. Ahce wa takî tî kekñe Petru Xesus pokô? Anwaikapothîrî komo rma Mîk Xesus, Noro rma tko ñenpakekñe hara Kaan kekñe tî.
8. Tawake ha xatkeñe tîmsom pokono komo Petru komo pokô ero yimaw? Pîra ro makî. Neexi tak Xesus pokô panatanmekno ritopo awya so, ketkeñe tî yîwya so kica.
9. Ahce wa tî ñexamro ñeyukyakñe Petru? Kaan xa amna ñewehcasî. Awewetîra nas amna, ketkeñe tî Petru komo.
10. Petru komo toche takrono komo yaka ahce wa tî ketkeñe Kaan ya? Apa kah yawno, erasîn me amna cirko. Miya xe xa tak Xesus yehtoponho yekatîmñe me amna cirko, ketkeñe tî Kaan ya.
11. Ahce wa takî tî xakñe roowo ero yimaw? Ñesewsîyakñe tî roowo ero yimaw rma.
12. Asak mak xatkeñe Xesus pona enîñe komo ero yimaw awya so? Pîra meîpora ro mak takî tî xatkeñe Xesus pona enîñe me.
13. Kaîpera kexitaw so ahce wa kapore nai Kaan ya? Apa kah yawno, opunu cma re mîkaricesî yiixe awexitaw makî. Oyekatî xa karihtoko aponaro xa tak oyehtome, kapore nasî Kaan ya kaîpera kexitaw.

Kehcamhokacho 90

Ananias Komo Cemarontachonho

12 Komo 5:1-11; Xuaw 8:44; Epesu 4:20-25

Tukukmaxmu: Waano 51:6 – On wara amna exi xe mai, yaaro tîmtapotaxmu me amna exi xe mai ham tîropotaw. Oropotaw rma ow makîhre ham okre.

CEKATÎMSOM

Taa, ero yimaw on wara tî xatkeñe Kaan xîkrî komo Xesus toche hara kah yaka, ñepamyatkeñe xa tak tî okre. Tahwore tî xatkeñe Kaan pokó, etpoko so marha tî. Emapona marha tî ñesenmekyatkeñe Kaan Karitan yentachome, Kaan yakro tîmtapotachome so marha. Yînapumñî komo exitaw ñexamro tî nînahmetkeñe tînahkem kom hara. Cesemetamesom komo exihra takî tî xatkeñe okre. Mêpora exitaw anarî komo purantam yîrachonhîrî rma takî tî ñîmyatkeñe Petru komo ya yînekamrî komo me, yupurantamnî komo ya tîmsom me ha. Iito tî xakñe mararî yosom, Barnabe tî mîk xakñe noro yosotî. Tmararînthîrî rma tî ñîmyakñe anarî ya puranta yahsîtome ero yepetho. Ero yipu takî tî naâfakñe Barnabe Petru komo yaka yupuranatamnî komo ya yînekamrî me.

Iito marha tî xakñe anarî hara mararî yosom. Ananias tî mîk xakñe noro yosotî, Sapira tî xakñe yipici yosot hara. Ñexamro marha tî ñîmyatkeñe tmararînthîrî komo tooto ya epethîrî pona, puranta pona ha. Ero yepetho takî tî ñîmyakñe Ananias Petru komo ya. Poi makî tko tî ñîmyatkeñe yîwya yînekamrî komo me. On ha amna mararîntho yepetho amna nîmtîkes awya añekamrî me yupurantamnî komo ya, kekñe tî. On wara tko tî kekñe Petru yîwya, Ai Ananias, ahce kacho Satanas mewehca okwe? Mîcemaronwasî mak

okwe. Amararînthîrî komo yepetho poyino mak mehców tîmsom me, ahnoro tîmîhra rma mehców. Tooto komo ñentarî me mak cemarontara meexi, Kaan ñentarî me xa mîcemaronta okwe, kekñe tî Petru yîwya. Ero wa kache rma takî tî Ananias pen ñepîrkekñe, pum know. Waihyakñe thakwa takî tî okwe. Ero ke ñeraswatkeñe ro makî tî tooto komo meñpono pîn komo. Noro pen waiottonho yentache. Ero yimaw rma iito xatkeñe kañpamxan komo. Ñexamro takî tî naâfatkeñe Ananias yokoputho ahruso. Ero wa tî xakñe Ananias pen okwe.

Ero yinhîrî takî tî Ananias pen cinho mokyakñe hara iina xa marha. Ciiñonhîrî pen waiottonho yentara tî ka xakñe. Ero ke noro ya makîrha tî kekñe Petru. Ai aaci, on wicakî xa mahsîyatkeñe amararînthîrî komo yepetho ha? kekñe tî. Nhnk, ero wicakî xa amna nahsîye, kekñe tî. Okwe, kekñe tî Petru yîwya, ahce kacho aañonhîrî pen yakro rma Kporin komo Yekatî fientarî me mîcemaronwat okwe? Ero wa awexirî ke aañonhîrî pen yokoputho yaañenho tak mohcow oroto. Awokoputhîrî tak naâfaxe hara ahruso okwe, kekñe tî Petru. Ero wa kache rma takî tî noro makîrha ñepîrkekñe, pum know. Waihyakñe xa marha noro pen hara okwe. Ero ke iiñonhîrî pen yahruñenho komo rma tî noro pen yokoputho naâfatkeñe hara ahruso. Ero wa xatkeñe Ananias pen, yipici komo pen okwe.

©DCC

KPANATANMETOPO

Kaan waihkekñe Ananias, Sapira pen komo cemarontacho komo yanme okwe. Anarimaw so tooto komo cemaronwatu oroto waipîra rma tko naxe cerepetopo komo makî nahsîyaxe kicicme cehtoponhîrî komo yepetho. Anarimaw xa hara na tooto cemaronwa xa hara, anarî komo tooto yemîknopoxe poko ahce na yahsîtome makî iixe cehtopo. Ananias, Sapira komo xatkeñe Kaan xîkrî komo yîhtînopuxe ahnoro wa nîmtîkacow tupurantanthîrî komo ha tmararînthîrî yepetonho kaxe. Mefpura Kaan xatî wara makî cesenpoxe so xatkeñe. Anarimaw na tooto nîice Kaan mîn yaka, ñewanome na anarimaw, Kaan Karitan kotonho komo na nîmtapotare, Kaan yakro na nîmtapowa anarimaw, puranta xa na nîmya anarimaw kîwañhe cesenpotome makî, cemaronwasî ro mak Ananias Sapira komo wara. Anarimaw na tooto ñewanome, raatî ñeceya Kaan xîkrî komo yepatai anarî komo ñenîrî me kyam mak. Ero warai pîn me kehtopo komo nasî Kaan iixe ahnoro tpoko mak kahwotacho komo xe nasî, anarî komo tooto ya kesenpotopo mera makî. Kaan ñeñasî kropotarî komo nîhtînoyasî ro makî ahce na poko kehtopo komo.

Xesus nîmtapowakñe Xuaw 8:44 yaw, ciabu mîkro cemarontaxmu ro komo yîm. Kîcemaronwataw so, ciabu mak wa cewehcaxe, kakronomara nasî Kaan, kîcemaronwataw so. Mefpura ro mak tooto komo cemaronwaxe wara rma takronomañe me nîhtînoyaxe, anarimaw so nahsîyaxe ahce na komo cemaro pona. Ero ke tooto on wara cesehtînopore nasî. Kaan nasî iixe, Brasil pono tapota ciixapu komo (lei) yewetîñe me kexi xe so kacho. Amoro tîtararai awexitaw anarimaw moto exitaw ahyaw, cehcamhokapore nasî auto eskora yaw. Akahteran towto me tarara yatopo kahteran (carteira de habilitação). Tooto na nîhtînoya on wara Cepetîke xa thakwa nai tarara kahteiran towtopo ke ha na. Towhra exitaw kîwañhe ehcamhokara thakwa masî tarara yatopo poko. Brasil pono tapota anwekîn (lei) wa manwekyasî ha. Ero wa awexitaw Kaan awakronomara nasî. Cetapickaxmu me awexitaw puranta yahsîñe me kîwañhe cetapickaxmu me cexpore nasî. Anarimaw tooto ñesehtînoya, Wahra kra mak ketapickesî, ahnoro rma takî tko wa wahsîyasî opurantan nîike na. Ero wa ketaw awya, mîcemaronwasî. Ero wa awexitaw Kaan nasî awakronomara. Cemaro xatpîn ro mak mîkro Kaan.

Epesu 4:20-25 yîmtapotareko. On yîhkotonhîrî yaw nîmtapowa on wara, pahxa cehtoponhîrî yaw roro ehtopo xera nai Kaan tîmxîkrî komo. On wara kasko Kaan ya, Apa, kîwanî ro me owî cirko ahnoro towko cemaro ohyai. Ow yîhciamhokakî yarono poko makî omtapotatome. Ow akronomakî amtapotarî yewetîcho poko ciabu yewetîra ow cirko. Xesus wara xa ow cirko.

- Ciabu mîkro cemaro yîîm. Yarono reha mokyasî Kaan yai.
- Cemarontaxmu komo reha ñencexe Ciabu mtapotarî ñewehcaxe marha noro.

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa xatkeñe Xesus pona enîñe komo Xesus toche hara kah yaka, ahwora xatkeñe awya so? Pîra, tahwore xa tî xatkeñe.
2. Ahce wa puranta nahsiyakñe Banabe Xesus yakrono ro komo ya tîmsom me? Tmararînthîrî tî nîmyakñe tooto ya puranta pona. Epethîrî tak nîmyakñe Petru komo ya yînekamrî komo me.
3. Ahce wa ketkeñe Ananias komo tmararîn yepetho poko? On ha amna nîmyasî awya so ahnoro amna mararîntho yepetho, ketkeñe kica.
4. Onoke ñentarî me xa cemarowatkeñe Ananias komo? Kaan ñentarî me xa cemaronwatkeñe okwe.
5. Ahto xa mokya cemaro? Cemaro mokyasî ciabu yewetîtopo yanme.
6. Ahce wa xa kacho tooto komo cemaronwatu? Anarimaw so cemaronwatu ahce na komo yahsîtome makî. Anarimaw so cemaronwatu kicicme cehtoponhîrî yekatîmra cehtome.
7. Ahce wa xa Kaan tîmxîkrî komo exi xe nai? Kaan nasî tîmxîkrî komo yarono poko mak yîmtapotaxe so miya roro.
8. Ahce wa kapore nai kîcemarontaxe kexitaw? Kaan ya makî cetakronomapore nasî cemarontara kehtome so, yarono poko makî kîmtapochô me so miya roro.

Kehcamhokacho 91

Petru Komo Yehtoponho

12 Komo 5:12-42; 1 Peter 4:12-16

Tukukmaxmu: 2 Cimocu 3:12 – Ero wara rma taxe ahnoro Xesus Kristu yakrono komo. Cemetanmesom me thakwa taxe Kaan ponarono me xa kexi xe kexitaw so.

CEKATÎMSOM

On wara xatkeñe 12 komo, Xesus yakrononho kom ha, karihtonoo niiñatkeñe emapona. Tamotosom komo napayatkeñe makî kiñwañhe ehtome so hara. Worokyam keñarî komo marha nakifwametkeñe yohno so rma. Xesus yosotî mak ñetahtcatkeñe apeyataw kiñwañhe ehtome so. Ero ke meñpono pînî komo tak mokyatkeñe tooto komo yîhyaka so.

Ero yimaw takî tî on wara tî xatkeñe Xutew yenîñe komo, nîrwonatkeñe ro mak Petru komo poko. Xesus poko panatanmekno ciri xera ro makî tî xatkeñe yîwya so. Ñexamro yewresawra ro makî tî Xesus pona tak ñeeñatkeñe meñpono pîn komo. Ero ke tî 12 komo nahruyatkeñe. Wara rma kosope rma takî tî ancu mokyakñe ahrutopo yaka. Petru komo tî nahrunkekñe. On wara tî kekñe yîwya so, Etocoko xa hara Kaan mîn yaka. Iina mohxapu komo ya ekatîmcoko Kaanî mtapotarî, kekñe tî yîwya so. Ero ke saa ketaw rma tî Kaan mîn yaka cetkeñe xa hara Petru komo. Kaanî mtapotarî tî ñekatîmyatkeñe xa hara.

Ero yimaw marha tî Xutew yenîñe komo ñesenmekyatkeñe Petru komo yeitome. Ero ke tî porisia komo ñeñepetkeñe kahrutopo yaka Petru komo yehso. Ero ke tî cetkeñe ñexamro yehso. Exihra ro makî tko tî xatkeñe. Ero ke ceñepeñenhîrî komo yaka takî tî ñetîrametkeñe hara. On wara tî ketkeñe yîwya so, Ai, kahrutopo yaw exihra ro mak natu Petru komo. Cewkaxi rma re amna ñenwo kahrutopo metatan. Kahrutopo yaw exihra ro mak naxe, ketkeñe tî. Kopi, ketkeñe tî esenmexapu komo. Ahce wa tak ñehtîketu ñexamro kopi? ketkeñe tî. Ero yimaw tî anarî mokyakñe hara esenmexapu komo yaka. On wara tî kekñe yîwya so, Mînto natu anahruthîrî komo. Kaan mîn yaw naxe. Panatanmekno niiñaxe xa hara iito, kekñe tî yîwya so.

Ero ke tak tî porisia komo ñeñepetkeñe Petru komo yañihso. Ero ke tî mokyatkeñe esenmexapu komo yaka. Iito tî xakñe Kaan yaka cewomsom. On wara tî kekñe noro yîwya so, Ai, Petru komo, ahce kacho panatanmekno miñfatu rma kica. Xesus poko panatanmekno cirihra ro mak men ehcoko, kekñe mexe amna awya. Yîtîtmamra ro mak maxe. Xerusaren pono komo mîpanatanmetîkexe kica, kekñe tî yîwya so. Nhnk, kekñe tî Petru, Kaan xa amna ñewehcasî tooto pîn, kekñe tî Petru. Ero yinhîrî takî tî Petru komo nîhyokyatkeñe cerevre xa oco. Yîhyokuche so tî ñexamro nîtwermetkeñe xa hara. Xesus poko panatanmekno cirihra ro mak tak men ehcoko, ketkeñe xa hara tî yîwya so. Ero wa kache tî Petru komo ñeñepetkeñe hara totohme so.

Ñexamro toche tahwore rma tî xatkeñe. On wara tî ketkeñe, Kiñwañhe keefatu so Kaan ham. Ero ke ceisom me kiiñaxe so, tîhyosom me marha, ketkeñe tî. Ero yinhîrî yîtîtmamra ro makî tî xatkeñe. Xesus poko panatanmekno niiñatkeñe rma. Kristu xa Mîk Xesus, ketkeñe rma tî Kaan mîn yaw, tooto komo mîn yaw so marha tî. Ero wa tî xatkeñe Xesus yakrono ro komo ero yimaw.

KPANATANMETOPO

On wara xakñe Xesus, Tîim ñewehcakñe roro, Noro mtapotarî marha ñekatîmyakñe roro. Ero ke yiixerá xatkeñe Satanas maywen como. Noro pen nîhyokyatkeñe, namowetkeñe marha weewe tpanaxkem pona oko. Ero wa xa marha taxe kîwyam hara, Xesus xe xa kexitaw so. Kaan yewetîñe me xa kexitaw so kemetanmekyaxe so Satanas maywen como. Wara rma erasîra cexpore nasî ero yipu pona. Tahwore rma tko cexpore nas okre. On wara kapore nasî ero wa kexitaw, Kiŵaňhe oyeña ham Apapa kah yawno. Nîrwonaxe marha Satanas maywen como opoko. Ero ke tahwore wasî. Xesus xe xa marha oyehtîka xe wasî, kapore nasî. On wara kapore nasî Kaan ya, Apa kah yawno, erasîra ro mak ow cirko Satanas maywen como pona. Amtapotarî yekatîmîne me rma ow cirko, kapore nasî.

Anarme tko taxe kicicme kehtopo como yanme mak kîixera exitaw so tooto como, kemetanmekyataw so marha. Ero wa kexitaw so ahwon me makî exihra cexpore nasî. Kicicme wasî kica, kapore xa matko nasî Kaan ya kicicme awehtoponhîrî como yîhcamnotome tak.

- **Kaan yekatî nakronomesî tîmxîkrî komo erasîn me ro makî Xesus pokó yîmtapotatome so.**
- **Kaan xîkrî komo naxe cemetanmesom me Kaan xîkrî pîn komo ya. Ero wara thakwa taxe ahnoro Xesus Kristu yakrono komo cemetanmesom me thakwa taxe Kaan ponarono me xa kexi xe kexitaw so (2 Cimocu 3:12).**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa xatkeñe Petru komo ero yimaw tamotosom komo poko, worokyam keñarî komo poko marha? Noro yipu komo nakîwametkeñe meñpono pîn komo okyo.
2. Tawake xatkeñe Kaan mîn yenîne komo Xesus yosotî yanme akiŵamano ritopo poko Petru komo ya? Pîra ro makî, nîrwonatkeñe xa matko ñexamro poko.
3. Ahce wa tak Petru komo ñiiâtkeñe Xutew yenîne komo? Ñexamro pen nahruyatkeñe kahrutopo yaka.
4. Onoke mokyakñe Petru komo yeñemhatakaxi? Ahce wa kekñe yîwya so? Ancu mokyakñe ñexamro yeñemhatakaxi. Etocoko xa hara Kaan mîn yaka Kaanî mtapotarî yekatîmso, kekñe yîwya so.
5. Ahce wa tak Petru komo ñerepetkeñe ero yimaw hara? Ñexamro pen tak nîhyokyatkeñe oco.
6. Ahwora tak xatkeñe Petru komo ero yimaw awya so? Pîra ro makî, tahwore xa matko tî xatkeñe.
7. Ahce wa ketkeñe Petru komo tîmîn komo yaka tîcetaw so hara? Kîwañhe keeñatu so Kaan ham okre, ketkeñe.
8. Awemetanmekîche so Satanas maywen komo ahce wa kapore nai Kaan ya? Apa kah yawno, Satanas maywen komo pona erasîra ro mak ow cirko. Amtapotarî yekatîmñe me rma ow cirko, kapore nasî.

Kehcamhokacho 92

Estepan Waihkachonho Xutew Komo Ya

12 Komo 6:1-15, 7:55-60

Tukukmaxmu: 1 Petru 3:14 – Anarimaw so tko na awemetanmekyatu so rma aaxatî pîn komo kiîwañhe awexirî komo yanme rma okwe. Ero wa awîrataw so tawake rma ehcoko. Kaan ya awakrecho komo rma mîn. Erasîra marha ehcoko aweraspeñe komo wara yîmtapowataw so. Ahce wa na oriyatu kopi? kahra ro mak ehcoko.

CEKATÎMSOM

Taa, ero yimaw ñepamyatkeñe takî tî Xesus ponarono komo. Meîpora takî tî xatkeñe okre. Ñesenmekyatkeñe emapona roro Kaanî mtapotarî yentaxi, Kaan yakro yîmtapotaxi marha. Ñexamro chew xatkeñe emyawnomnî komo, yînapumnî komo marha. Ero ke tooto komo nahrî nahsîyatkeñe epethîrî pona. Ahsîxapu takî tî ñekamyatkeñe roro yînapumnî komo ya. Ero yimaw yîchew so xatkeñe wooxam komo iiñomnî komo. Kreku wosîn komo xatkeñe ero wara, Xutew wosîn komo marha. On wara takî tî ketkeñe Kreku wosîn komo, Okwe, wahra mak amna nahrî ñekamyatu 12 komo, meîpora ñhe ñekamyaxe Xutew komo wosîn komo ya, ketkeñe okwe. Ero wara ñîmtapowatkeñe etpoko okwe.

Ero ke tî ahnoro Xesus ponarono komo nañikyatkeñe 12 komo ñexamro yakro cesentachome so. On wara tî kekñe esenmexapu komo ya 12 komo poyino, Petru ha na, Ai oyakno komo. Cemyarke xa nas amna. Amna yopo nasî yînapumnî komo nahrî yekamtopo. Empona roro amna ñekatîmyasî Kaanî mtapotarî. Amna marha ñîmtapowasî roro Kaan yakro. Ero ke meñekacoko 7 kîrkomo, awakno me cehsom komo rma. Kaan ponarono komo xa meñekacoko. Ñexamro tak ñehcowpe yînapumnî komo nahrî yekamtopo poko, kekñe tî. Ero ke ero warai komo tî meñeketkeñe 7 kîrkomo, Kaan ponarono komo xa. Kiîwañhe takî xakñe yînahrî komo yekamtopo, ececenarî re takî tî nahsîyatkeñe tînahrî komo. Meîpora ro makî tî ñehtîketkeñe Xesus pona enîñe komo ero yimaw okre.

Taa, anarî tî xakñe 7 komo poyino, meñekaxapu komo poyino ha. Estepan tî mîk xakñe noro yosotî. Xesus pona enîñe xa tî mîk xakñe okre. Yînapumnî kom nahrî yekamtopo pokono rma re mîkî xakñe. Xesus yehtonponho poko marha tî ñekatîmyakñe mîk hak ya, noro ponarono pîn komo ya. Tahwore xa tî ñekatîmyakñe anarî komo yopo ro makî. Cirihñi marha tî ñiifakñe tooto komo weroro. Ero wara tî xakñe Estepan.

Xerusaren po rma tko tî xatkeñe anarî komo hara. Xesus ponarono pîn komo tî mîkyam xatkeñe okwe. Tanmero mak ñîhtînoyatkeñe ahce na poko cehtopo komo. Ero yimaw takî tî noro yipu komo tî ñencetkeñe Estepanî mtapotarî. Xesus pokono tî ñekatîmyakñe mîk hak ñentarâ me. On wara tko tî xatkeñe tanmero yîhtînoñe komo, Estepan tî nanwekyatkeñe. Kica, ketkeñe tî yîmtapotarî poko, noro pîntho mak mîk xakñe Xesus, ketkeñe tî kica. Ñexamro tko tî ñeyukyakñe hara Estepan. Kiîwañhe tî ñekatîmyakñe Xesus yehtonponho tanmero yîhtînoñe komo yopo ro makî.

Ero ke on wara takî tî xatkeñe tanmero yîhtînoñe komo, tooto komo yakro tî ñîmtapowatkeñe Estepan poko kica. Kicicitho ro mak mîkro Estepan, ketkeñe. Mîk hak ya ketkeñe. Ero ke yaake tak xatkeñe ñexamro yakrono komo. Ero yimaw tak Estepan pen tî nahsîyatkeñe. Xutew yenîñe komo yaka tî naafatkeñe. Ero yimaw tî meîpora xatkeñe noro yipu komo cesenmeso Kaan mîn yaw. On wara tî ketkeñe Estepan yañe komo yîwya so, Ai, Xutew yenîñe komo amyamro. On wara kes amna awya so, Estepan moso amna ñeekî. On

wara kañe moso, Xesus tî mokya amñe. On tî ñixketîke ro mak Kaan mînî pen okwe. Moisesî mtapotarî marha tî nowya amñe. Ero wa tî nai Xesus amñe, kañe moso kica, ketkeñe Xutew yenîñe komo ya. Iito rma tî xakñe Kaan yaka cewomsom. Ai ha, kekñe tî noro. Ero ke Estepan ya takî tî kekñe hara, Ahce wa mîike? Ero wa kañe na amoro okwe? Esekatîmko ka amna ñentarî me, kekñe tî yîwya. Ero wa tî kekñe Kaan yaka cewomsom.

Ero ke on wara tî kekñe Estepan yîwya so, Apa komo, oyakno komo marha, awya so wekatîmyasî kporin pen komo yehtoponho. Pahxa Abraaw pen tî ñeñepékñe Kaan cekenhîrî poi oona Kanan pona ha. Kîfwañhe tî xakñe Abraaw, Kaanî mtapotarî tî ñewehcakñe. Oona takî tî mokyakñe. Tan exitaw takî tî yumumuru ñewruyakñe, Isake tî mîk xakñe noro yosotî. Amñe Xako takî tî xakñe Isake mumuru hara. 12 takî tî xatkeñe Xako mumuru komo hara. Xose tî xakñe yumumuru yosotî. Kîfwañhe tî xakñe Xose. Yiixerá tko tî xatkeñe akno komo. Xose pen tî ñîmyatkeñe anarî komo ya epethîrî pona. Exitu pona titosom komoya takî tî ñîmyatkeñe okwe. Amñe pahkî exiche Exitu po iitono komo kopenaton me takî tî xakñe. Ero wa tî xakñe Xose. Amñe tak ñepamtîketkeñe Ixaw Yana komo. Exitu poi tî cetkeñe. Moises tî xakñe ñexamro yaañe me Kaan yanme makî. Wara rma axawa imo pore cetañataw so Moises pen tî ñîwîryaketkeñe okwe. Exitu pona cetîrama xe so xatkeñe hara okwe. On wara marha tî xatkeñe kica, Kaanî mtapotarî tî ñencetkeñe, anarî cirihra ro mak ehcoko ponaro awehtopo komo me. Ow mak ow ha ponaro awehtopo kom ha, kacho tî ñencetkeñe. Ero yinhîrî tko yohno rma ooru tî ñenpoñatkeñe paaka xîkrî warai me. Ero yipu poko tî nahwowatkeñe. Tîmsom marha tî ñîmyatkeñe yîwya kica. Ponaro kehtopo komo mîkro, ketkeñe tî kentañe pîn poko rma kica. Ero wa xatkeñe kporin pen komo okwe, kekñe Estepan.

On wara marha tî kekñe yîwya so, Ero ke on wara wîñkesî awya so, aporin pen komo wara rma maxe okwe. Kaan yanwekñe ro mak mîkyam xatkeñe. Ero wa xa marha maxe amyamro hara okwe. Kaan ya apanatanmetopo komo rma re mencetkeñe, ewefîra ro mak maxe okwe. Taa, kokoñoro ñhe takî Kîfwanî ro mîwaikapetkeñe Homa pono komo ya. Ero wara roro maxe okwe, kekñe tî yîwya so. Ero ke, Kica, ketkeñe ro mak entafé komo. Estepan pen takî tî nahsîyatkeñe. Katpantaka tî naafatkeñe. Iito takî tî toopu nañmetkeñe noro yetapacho oko. Waipîra ka cexitaw on wara tî kekñe Estepan, Kaapu weeñasî tahrunkaxi. Iito weeñasî Xesus piiri Tîim panaw, kekñe tî. Kica, ketîketkeñe xa takî tî noro poko ero wa kacho yentache. Ero wa kache ñeremekñe tak Estepan tosokmuru po, on wara tî kekñe Kaan ya, Apa, moxam owaikexe, wara rma ñexamro pona cma re cirihra masî owaikachonho, kekñe tî. Ero wa kache takî waihyakñe Estepan pen toh ke etapaxapu. Ero wa tî xakñe Estepan pen Kaan ponarono xa mîk kakñe okre.

KPANATANMETOPO

Ahce poyeró kicicme xatkeñé Xutew yenîne komo? Ixaw Yana komo rma mîkyam xatkeñé Kaan yanan komo rma re. On wara kañe me xatkeñé ñexamro, Kaanî mtapotarî yentafienho me xatkeñé amna porin pen komo. Kaan mînî ro yosom me marha taxe kîwyam. Ero ke kîwanî ro kîwyam Kaanî nwakretho xa. Kicicitho me ro mak naxe anarî yana komo, ketkeñé. Ero wa ñehcoyoponketkeñé kica. Ero ke Kaan Karitan ponarora ñhe tak ñehtîketkeñé. Tanmero so mak nîhtînoyatkeñé tpanatanmetopo kom okwe. Ero ke kicicime cehtopo komo ponarora ro mak xatkeñé. Ero ke Xesus waihkapetkeñé, Estepan pen marha. Ero ke ñexamro warahra ro mak cehcerî. Kaan Karitan ponaro cehcerî, ewetîne me marha cehcerî. On wara kesî Kaan Karitan, kîwan tooto exihra ro makî nasî, kesî. Ero ke kifwan ow ha oyanme ro mak, kahra ro mak cehcerî. Kaan Yekatî xa tko nasî oropotaw Xesus pona enîrî ke owya. Ero ke Kaan yakro tîmtapotapore nasî. On wara kapore nasî, Xesus pona xa weeñasî oyakiŵamacho, tîtkacerî enmañatîxera. Kifwañhe kexitaw so Kaan pona mak cencore nasî kakiŵamacho. Oyanmero xa kifwañhe wasî, kahra ro mak cexpore nasî.

- **Kaan nasî tahwore tooto komo pokó tîmtapotarî yîmtapareñé pokó, tîmtapotarî yewetîñé pokó, anarî komo yakronomañé pokó marha.**
- **Kaan xîkrî komo cexpore nasî Estepan wara. Estepan xakñé Kporin komo xe xa, ero ke ñeweñcakñé ro makî Kaanî mtapotarî**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Atararo tak xatkeñe Xesus ponarono komo ero yimaw? Mēpora tak xatkeñe Noro ponarono komo.
2. Ahce poyerô nîwîrîyaketkeñe 12 komo Kreku wosîn komo? Wahra mak amna wosîn komo nahri nîmyaxe okwe 12 komo ketkeñe, mēpora ñhe nîmyaxe Xutew wosîn komo ya, ketkeñe okwe.
3. Ahce pokonô cexi xe xatkeñe 12 komo? Kaanî mtapotarî yekatîmtopo pokonô xatkeñe roro, Kaan yakro tîmtapotatopo komo pokonô roro marha.
4. Ahce pokonô me xakñê Estepan? Yinapumnî komo nahri yekamñê me xakñê, Kaanî mtapotarî yekatîmñê me marha.
5. Onok warai komo tak Estepan nahnîyatkeñe? Tanme ro mak yîhtînoñê komo mîkyam xatkeñe okwe.
6. Ahce wa ketkeñe ñexamro Xutew yenîñe komo ya Estepan pokonô? Kicicime ñekatîmyasî moso kica, ketkeñe noro pokonô.
7. Onok yehtoponho tak ñekatîmyakñê Estepan Xutew yenîñe komo ñentarî me? Xutew porin pen komo yehtoponho ñekatîmyakñê yîwya so.
8. Ahce wa xatkeñe Xose pen yakno komo Xose pokonô? Yiixera ro makî xatkeñe Noro nîmyatkeñe Exitu pona tîtosom komo ya.
9. Ahce pokonô takî xatkeñe Ixaw Yana komo Kaanî mtapotarî yentañenho rma, Anarî cirihra ro mak ehcoko ponaro xa awehtopo komo me, kacho yentañenho? Ooru ñenpoñatkeñe ponaro xa cehtopo komo me kica.
10. Ahce wa tak kekñê Estepan Xutew yenîñe komo ya? Kaan yanwekñê ro komo amyamro aporin pen komo wara rma, kekñê yîwya so.
11. Ahce wa tak Estepan pen ñiiñatkeñe? Noro pen tak ñetapetkeñe toopu ke okwe.
12. Waiporo xa cexitaw ahce wa tak kekñê Estepan twaparî komo pokonô? Apa kah yawno, moxam pona cirihra cma re masî owaikachonho, kekñê twaparî komo pokonô.

Kehcamhokacho 93

Piripi Yehtoponho

12 Komo 8:1-40

Tukukmaxmu: Waano 119:60 – Yohno wewehce awya kpanatanmetopo Apa. Amñe mak wewehcasî, kahra ro mak wîxakñe.

CEKATÎMSOM

Taa, Estepan pen waihketaw iito rma waihkañe komo yakro tî xakñe kaâpamxan, Sawru tî mîk xakñe noro yosotî. Noro yaw tî tponon komo ñiifakteñne waihkañe komo toopu yaâmachome tîwya so Estepan pen yetapacho. Ero yimaw on wara tî kekñe Sawru meero Estepan poko, Twaihkapore kfa nasî, kekñe tî. Ero yinhîrî on wara takâ tî xatkeñne Xesus xatî pîn komo, Noro ponarono komo tî ñemetanmekyatkeñne miya xe xa tak okwe. Ero ke takâ tî ñetakpayatkeñne Xesus ponarono komo. Miya ro makî tî cetkeñne Xuteia rowon poko hakî tî, Samaria pono komo cheka marha tî ñesekenmetkeñne hara. On wara tko tî xatkeñne etapkaxapu komo, ahto so na cexitaw so Kaanî mtapotarî ñekatîmyatkeñne roro iitono komo ya. Ero ke miyan komo rma takâ tî Xesus pona ñeeñatkeñne takifwamañe me okre. Ero wa tî xatkeñne meñpono pîn komo.

Ero yimaw Piripi takâ tî cekñe Samaria pona Kristu pokono yekatîmso Kaanî mtapotarî ha. Yîmtapotarî tî ñencetkeñne iitono komo. Ciriñi mko marha tî ñiifakñe Piripi iitono komo wero ro. Noro mtapotarî yanme worokyam ñetowyakñe yîkeñarînhîrî komo ropotai. Yîhrepun komo marha tî ñetañatkeñne yîmtapotarî yanme okre. Ero ke tawake xa tî xatkeñne iitono komo, Samaria pono kom ha. Iito tî xakñe yaskomo hara, Simaw tî mîk xakñe noro yosotî. Pepesmano riñe tî mîk xakñe, eremkano riñe marha kica. Noro poko tî ñeserepoketkeñne iitono komo. Kaan yanme xa nai ham kaâpe xa okre, ketkeñne tî. Piripi mokuche takâ tî noro mtapotarî ñencetkeñne hara. Kiñwañhe tî ñencetkeñne. Xesus pona takâ tî ñeeñatkeñne meñpono pîn komo. Ñexamro takâ tî ñemihcatkeñne marha.

Ero yimaw Petru komo takâ tî cetkeñne Samaria pona Xuaw yakro. Ñexamro takâ tî ñîmtapotatkeñne Kaan yakro Kiñwanî ro Yekatî mohtome emicixapu komo ropotaka. Yîhtîpîrî komo marha tî nahsîyatkeñne ero yimaw Kaan Yekatî mohtome ñexamro pona. Tahwore takâ tî xatkeñne ñexamro. Ero yipu yenîche pohnakñe takâ tî Simaw. Ero ke on wara tî kekñe Petru ya, Ai oyakno, awara so xa marha ciino riñe me oyexi xe wasî. Tooto komo tîpîrî yahsîche owya Kiñwanî ro Yekatî moku xe wasî yîropotaka so. On ha puranta, wîmyas awya ero wara oritopo yepetho me, kekñe tî. On wara tko tî kekñe Petru yîwya, Pîra ro makî. Cehecamnosom ham amoro okwe. Enko mesepesî kica puranta pona mak Kaan ñîmrî yahsî xe awexirî ke. Kicicitho yanton me thakwa mai ham okwe. Kaan yakro men amtapotakî. Apa kah yawno, kasko, kicicme ro mak wasî kica. Wara rma opoko cma re metîrwoxinkesî, kasko yîwya. Okwe, kekñe takâ tî Simaw Petru ya. Amoro cma re mîmtapowasî Kaan yakro opoko etîrwoxinkachome, kekñe tî yîwya. Ero wa tî xakñe Simaw.

Ero yinhîrî on wara tî xakñe hara Piripi, Kporin komo yancun tî ñesenpekñe yîwya. On wara tî kekñe ancu yîwya. Ai Piripi, etoko tak oroto suu yaw roro, Kasa yesamarî yaw etoko, kekñe. Ero ke iina tî cekñe. Ero yaw cexitaw tooto tî ñeeñakñe tarara yaw titosom. Xerusaren pona toxapunhîrî tî mîk xakñe. Kaan poko ahwotaxi tî cekñe iina. Eciopia pono komo kayaritomon maywen tî mîk xakñe meñpono pîn komo yantomañe. Ñetîrframekñe takâ tî ceken pona hara Eciopia pona. On wara tî xakñe tîcetaw rma, Kaan Karitan yenîrî poko tî

xakñe Isaias pen nmewretho. Ero yimaw tî on wara kekñe Kaan Yekatî yîwya, Mîkro tooto tarara yaw. Yîhyaka etoko, kekñe tî. Ero ke yîhyaka tî cekñe yohno. Ero ke ñecececekñe takî tî tarara. On wara tî kekñe Piripi Kaan Karitan yenîne ya. Ai oyakno, ahce pokono mîn meeña? Mence ha re yîmtapotarî? kekñe tî. Pîra okwe, kekñe tî. Ohcamhokañe exihra nas okwe. Oona cma re mîmokyasî eremaxi ohcamhokachome awya, kekñe tî. Ero ke tî ñesenkayakñe Piripi tarara yaka. Isaias karitan raconho 53 tî nîmtapotarekñe. Yîmtapotareche on wara tî kekñe Piripi ya, Onoke poko ero wa kekñe on mewreñenho. Cehtopo poko rma nîike awya, anarî poko katî nîike? kekñe tî Eciopia pono. On wara takî tî Piripi ñeyukyakñe, Xesus pokono mîn Kaan Karitan yawno, kekñe. Ero yinhîrî Xesus yehtonponho ñekatîmtîkekñe yîwya pahkî ñhe. Ero yinhîrî tuuna yecihtaka takî tî cetkeñe tarara yaw rma. Ero ke on wara tî kekñe Eciopia pono Piripi ya, On tuuna, oyemicinopîra mai on kwaka, kekñe tî? Taa, kekñe Piripi, yaaro xa Xesus pona eeñataw awya kemicinoyasî rma, kekñe. Ai ha, kekñe Eciopia pono. Kaan Mumuru ro xa Mîk Xesus, wîkesî, kekñe tî. Ero ke tî ñececececetkeñe. Yukwaka takî tî cetkeñe, Piripi, Eciopia pono yakro. Ero yimaw rma tî noro ñemicinoyakñe Piripi. Ero yinhîrî tuuna kwai nawomyatkeñe hara. Ero yimaw rma takî tî, poku ñesenponkekñe takî tî Piripi. Meye takî tî ñesenpekñe hara anarî ewto po Eciopia pono reha cekñe rma tî ceken pona hara. Tahwore tî cekñe okre. Ero wa tî xakñe Piripi.

©DCC

KPANATANMETOPO

Ahce wa tatu kîwyam Kaan xîkrî me cesenposom komo? On wara natu anarî komo, kîfwañhe ñesenpetu tîmîtwono komo ya. Akronomo ñiifat ha re, eñepamra marha nat ha re, tawake marha ñesenpet ha re, Kaan purantan marha na nîmyatu wahra makî. Ero ke on wara ketu tîropotaw so, Kîwan ow ha, Ero ke kah yaka kîwcesî owaipuche. Tawake nai ham Kaan opoko kîfwañhe oyehtopo yenîrî ke, ketu okwe. Kaan yepemaxe natu kîfwañhe cehtopo komo ke kah yaka tîtotome so. Simaw pen wara rma naxe okwe. Pîra ro makî kesî Kaan noro yipu komo ya. Kicicme awehtoponhîrî komo yepetho nasî epemarî yopo ro makî. Xesus xa mokyakñê kah yai waihso kicicme kehtoponhîrî komo yepetho me. Ero ke on wara kapore nasî, Kicicme oyehtoponho yepemachome waihye ham Xesus, Noro pona mak weeñasî, kapore nasî.

Kaan Yekatî tî nîmtapowakñê Piripi ropotaw Kasa yesamarî yaka totopo poko. Ero ke ñewehcakñê Piripi. Kaan Yekatî nîmtapowakñê xa hara noro yakro Eciopia pono yaka totopo poko hara. Kaan Yekatî yewetîñe xa mîk xakñê ham Piripi. Taa, Kaan Yekatî rma nasî Kaan xîkrî komo ropotaw. Kakro so marha nîmtapowasî ahce wa na kehtopo komo poko. Kaan xe kexitaw so, Noro ponaro kexitaw so marha yîmtapotarî cencexe. Ero wa esko, kesî anarimaw. Ero warahra esko, kesî anarimaw hara. Ahce wa matu yîmtapotarî poko. Yîmtapotarî mewehcatu roro Piripi pen wara rma. Ero wa kexitaw so tahwore roro kiiñasî. Yukukmacoko xe.

- **Kaan Yekatî cesî Kaan xîkrî komo poturme.**

- **Kaan xîkrî komo nasî cewetpore Kaanî mtapotarî, Kaan Yekatî ya kîhcambahokacho komo yaw roro makî.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Onoke mîk xaknê Estepan pen waihkañe komo ponon yahsîñe me? Sawru tî mîk xaknê ñexamro ponon yahsîñe.
2. Ahce wa kekñe Sawru Estepan waihkacho poko? Twaihkapore nasî Estepan, kekñe okwe.
3. Estepan waihkache ahce wa tak xatkeñe Xesus xatî pîn komo Xesus ponarono komo poko? Xesus ponarono komo tî ñemetanmekyatkeñe miya xe xa tak okwe.
4. Moose tî toche so ahce poko nîmtapowatkeñe roro Xesus ponarono komo? Kaanî mtapotarî tî ñekatîmyatkeñe roro okre.
5. Ahce poko xaknê Piripi Samaria po cexitaw? Kaanî mtapotarî ñekatîmyaknê, cirihñi mko marha ñiiñaknê.
6. Petru komo cetaw Samaria pona ahce poko xatkeñe iito? Kaan yakro tî nîmtapowatkeñe Kiñwanî ro Yekatî mohtome Xesus pona enîñe komo ropotaka. Yîhtîpîrî komo marha tî nahsîyatkeñe Kiñwanî ro Yekatî mohtome pona so
7. Ahce poyer Simaw nîtwermekñe xa Petru? Kicicme ro makî tî xaknê Kaan nîmrî yahsî xe ehtopo puranta pona kica.
8. Ahce poko xaknê Eciopia pono tarara yaw tîcetaw? Kaan Karitan tî ñeeñaknê Isaias pen nmewretho.
9. Onoke poko nîmtapowa Isaias pen nmewretho rachonho 53? Kporin komo Xesus poko wa nîmtapowasî.
10. Ahce wa kekñe Piripi Eciopia pono ya cemici xe exitaw? Yaaro xa Xesus pona eeñataw awya kemicinoyasî, kekñe tî Piripi.
11. Ahce wa ñeyukyaknê Eciopia pono? Kaan Mumuru xa Mîk ha Xesus Kristu, wîñkesî kekñe.
12. Ahwora xaknê Eciopia pono cemiciche? Pîra, tahwore xa tî xaknê cemiciche.
13. Yîmtapotara nai Kaan Yekatî Kaan xîkrî komo ropotaw? Nîmtapowasî rma Kaan Yekatî Kaan xîkrî komo ropotaw.

Kehcamhokacho 94

Xesus Yesenpotoponho Sawru Ya

12 Komo 9:1-31

Tukukmaxmu: 1 Cimocu 1:15 – Yaaro xa tan wîkes, ponaro awehtopo tan wekatîmyas awya. Kicicithonhîrî komo yakiwamaxi rma mokyakñe Kristu Xesus roowo pona. Noro yipu komo yopononho ro mak owî, kicicithonhîrî xa.

CEKATÎMSOM

On wara tî xakñe Sawru okwe Estepan pen waipuche, Xesus ponarono komo yemetanmekñe me xa takî tî ñehtíkekñe okwe. Yîmîn yaka so tî ñewomyakñe ahsítome. Kírkomo tî nahsîyakñe, woomaxi rma mokyakñe Kristu Xesus roowo pona. Noro yipu komo yopononho ro mak owî, kicicithonhîrî xa.

On wara tî xakñe hara Xerusaren pono komo wece. Ero ke tî cekñe Kaan yaka cewomsom yaka. On wara tî kekñe yîwya, Apa, owto xe wasî meyeno pona, Tamasku pona ha. Iitono komo weefnasî Xesus ponarono komo. Noro yipu komo wahsîyasî wekyasî oona ahruso kâ. Ero ke akaritanî cma re mîmewresî enmekno riñe komo ñenîrî, On wara cma re mîikesî ero yaw, Kaan yaka xa cewomsom ow ha. Oyanme toxapu mîkro Sawru Xesus ponarono komo yahsîso. Ero ke nahsîpe rma, oona marha ñekpe cemeknumiso so rma Xerusaren pona, kacho cma re mîmewresî onarîrî, kekñe tî. Ero ke ero wa kacho tî mewrekñe. Ero wa tî xakñe Kaan yaka cewomsom.

Ero ke Sawru cekñe Tamasku yesamarî yaw. Kawaru mkaw tî cekñe. Yaake kírkomo cetkeñe noro yakro. Amîne ewto pahnoke exitaw so weeyu imo takî tî ñesenpekñe Pawru ya. Kah yawno mîn ñesenpekñe. Kaamo yopono xa tî mîn xakñe ewkano riñe me. Ero ke takî tî Sawru ñepîrkekñe roowo pona. Tooto mtapotarî warai marha tî ñencekñe. On wara tî kekñe yîwya, Ai Sawru, ahce kacho Ow memetanmekya okwe? kekñe tî. Onok Amoro Apa kopi? kekñe tî. Xesus Ow ha añemetanmekrî rma, kekñe tî. Ñesekatkekñe takî tî Sawru, tatanakñe ro makî tî. On wara tî kekñe hara, Apa, ahce poko oyexi xe mai? kekñe tî. On wara tî ñeyukyakñe Xesus, Awomko takî, Tamasku pona rma etok ha. Iito awexitaw tooto mokyasî awenso. Noro tak ñekatîmyas awya poko awehtopo amîne, kekñe tî. Ero wa tî kekñe Xesus Sawru ya.

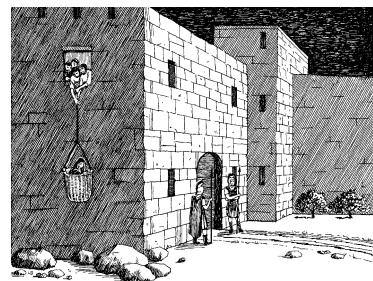

Ero ke tî nawomyakñe Sawru. Ewuhra takî xakñe. Ero ke aporî poko takî tî noro naañatkeñe akrono komo ewto pona. Iito takî tî xakñe Xutas mîn yaw. Osorwaw ro tî kokmamyakñe ewuhra. Eseresmara ro makî tî xakñe, wooku marha erîhra xakñe. Ñeserepokekñe ro mak okwe. Taa, Tamasku po rma tî xakñe Xesus ponarono. Ananias tî mîk xakñe noro yosotî. Noro ya takî tî ñesenpekñe Kporin komo. On wara tî kekñe, Ananias, on wara wîkes awya, etoko tak esama yaw, Patawno kacho yaw. Iito nasî Xutas mîn. Noro yaw nasî Sauru. Noro tak ñîmtapowasî oyakro. Noro meretîyahsîko cewke tak ehtome, kekñe Kaan. On wara tko tî kekñe Ananias hara. Apa, keraswasî ro makî. Kaan xîkrî komo yemetanmekñenho ro mak mîkî kopi. Xesus ponarono komo yahsîso mohxapu mîkî kopi, kekñe tî. Yîmtaka tko tî ñeyukyakñe Kporin komo on wara, Etoko rma, onmeñekatho rma mîk ha. Xenciu komo ya oyekatîmñe me nas amîne, Ixaw Yana komo ya marha. Kayaritomo komo ya marha ñekatîmyasî. Ñesemetanmekyasî marha emapona oyekatîmrî poyer. Ero wa noro yehtopo ekatîmta yîwya, kekñe tî Kaan Ananias ya.

Ero ke takî tî cekñe Ananias Sawru yenso. On wara tî kekñe yîwya, Oyakno Sawru, Kporin komo Xesus yanme tan kmoko. Awewtanîretome hara oyeñepew, Kaan Yekatî keñe awitome marha. Ero wa kache rma takî tî Sawru yewru yahrutoponho tak ñepîrkekñe yîpîpîthîrî warai. Ero yinhîrî takî tî ñeseresmekñe kaþpe takî cehtome hara. Iito rma tî ka xakñe yaake kaamo Tamasku po rma. Xesus ponarono komo yaw rma tî ñenmayakñe. Ero yinhîrî on wara takî tî xakñe Sawru, Xutew yesenmetopo yaka tî cekñe Kaanî mtapotarî yekatîmso. Kristu pokono tî ñekatîmyakñe esenmexapu komo ya. Kaan Mumuru xa Mîk ha Xesus, kekñe roro tî yîwya so. Yîmtapotarî yentache tak ñeserepoketkeñe ro makî tî entañe komo. On wara tî ketkeñe, Xesus ponarono komo waihkañenho mexe re moso ha ta, Xerusaren pono pen kom ha. Noro yipu komo wece mohxapu moso ona, ketkeñe. Ñeserepoketkeñe ro makî tî yîmtapotarî poko. Ero yinhîrî takî tî miya xe xa takî tî Xesus pokono ñekatîmtîkekñe Xutew komo yopono me tî ñîmtapowakñe Xesus poko. Ero ke yiixera takî tî ñehtîketkeñe. Ero wa tî xatkeñe okwe.

Pahkî ñhe exiche takî tî on wara xatkeñe Xutew komo Sawru poko, noro waihkacho poko takî tî ñesencetkeñe. Ero ke ewto metatan mîtkoso Sawru momokyatkeñe etapachome. Ñencekñe rma tko Sawru tmomohtopo yîwya so. Ero ke Sawru takî tî ñenîhcetkeñe Xesus ponarono komo kosope rma. Kahxapu yaw tî ñenîhcetkeñe tawyockem yaw. Waaca mkai ñenîhcetkeñe totohme hara. Ero ke Xerusaren pona takî tî cekñe hara Sawru. Iito tak Xesus ponarono komo yakro cesenmekîxe tî xakñe.

Ñeraswatkeñe tko tî noro pona. Xesus ponarono pîn me tî ñîhtînoyatkeñe. Twaihkaxatî komo me rma tî ñîhtînoyatkeñe. Amñe ñhe takî tî yaarono wara xa tak tî ñencetkeñe yîmtapotarî. Ero ke 12 komo yakrono me takî tî xakñe Sawru. Xesus pokono tî ñekatîmyakñe roro iitono komo ya hara. Erasîn me ro makî tî ñekatîmyakñe. Ero yimaw takî tî Kaan xîkrî komo yemetanmekñe exihra xakñe okre. Ñepamyatkeñe takî tî okre Xesus pona enîñe komo, cepanatanmetopo komo poko mak takî tî xatkeñe. Ero wa takî xatkeñe Xesus ponarono komo.

KPANATANMETOPO

Kaan xîkrî komo ñeraswatkeñe ro mak Sawru pona. Xesus xatpîn me xakñe Sawru. Anarî pen komo Kaan xîkrî pen komo waihkekñe okwe, anarî pen komo takî reha ñiiþakñe kahrutopo yaka. Sawru xakñe camkî Xesus poko Kaan poko marha. Ero ke ñetaþmekñe ro makî Xesus yakro. Xesus pona enîñe komo yemetanmetopo poko. Amñe takî Xesus yesenpoche Sawru ya, Sawru takî ñeñakñe Noro pona, yohno ro makî ñewehcakñe. Xesus yîhtînopuce tak takîwamañe me ñîhtînoyakñe Sawru, ñetîmyakñe takî Xesus ya, tîropotarî ñîmyakñe ahnoro ro makî. Kaanî Mtapotarî takî ñewehcakñe, Xesus poko marha takî ñîmtapowakñe meþpono pîn komo tooto komo yakro.

Kaan makî nahknamesî ro mak tooto komo ropotarî. Kaan marha naknamesî tooto ropotarî tîxatpînînhîrî ropotarî ha ero ke takî nasî Kaan xe, ñewehcasî marha takî.

Wai Wai komo yehtoponho marha cencexe kaþpe Kaan yehtoponho. Enko xe ka Ewka yehtoponho. Ewka tî mîkî xakñe yaskomo, worokyam maywen me xakñe. Kaan takî nañikyakñe Ewka tîmxîkrî me. Kaan takî ñiire Ewka tpanakem po waihxapu me tîmtapotarî yentañe me ewetîñe me marha (Rukas 24:45). Pahxa ka, Wai Wai komo entara ro makî xatkeñe Kaan yehtopo. Worokyam maywen me makî xatkeñe, tîxatpîn komo marha tî ñeremketkeñe okwe. Ero ke Kaan Yekatî rma takî ñiire Ewka tîmtapotarî yentañe me. Ero

ke Ewka nahsîpînkekñe worokyam pona entoponhîrî, Kaan pona takî ñeñakñe. Yihcirî me ka, Ewka yakno komo ñeraswatkeñe worokyam yahsîpînkaxera, Kaan pona enîxera takî xakñe. Akno komo nîhtînoyatkeñe Ewka pen waihkañe me worokyam. Waipîra tko xakñe Ewka. Kaan Yekatî tko nasî Kaan xîkrî komo ropotaw, karitîro xa mîkro ahnoro worokyam komo yopono xa (1 Xw 4:4).

Tîmxîkrî komo nañikyasî Kaan, naknamesî marha yîropotarî komo. Kaan naknamesî kîrî komo ropotarî, woxam komo, kaâpamxam komo emasî komo, rikomo komo ropotarî marha. Ero ke cewñe so cencore nasî Xesus pona tîwyânî ro me so, tahsîpore marha nasî Xesus tanmero (tîwyânî ro) me. Yîm Xesus yahsîra ñexpe tîmxîkrî ponan me, yîson marha ero wa xa marha ñexpe cemsîrî ponan me ahsîra. Cewñe so tooto on wara kapore nasî tîropotarî ro ke, Apa, Kaan, apona makî weñasî. Wîhtînoyasî tko Xesus waihponho kicicme oyehtoponho yepetho me. Amxîkrî me oyexi xe wasî. Ow akronomakî amtapotarî yentatopo poko ewetîtopo poko marha, kapore. Amoro marha on wara tîmtapapore Kaan yakro, Apa, aknamakî oropotarî. Ceipuru me exi xera ro makî wasî oropotarî, oropotarî exi xe wasî awewetîñe me xa ha yohno ro makî, Sawru wa ro xa marha awewetîñe me, oye xi xe wasî, kapore.

- **Kaan Yekatî nasî kaâpe ro makî naknamesî ro makî tooto komo ropotarî Kaan xatpinînhîrî ropotarî, Kaan ya takî ñetîmtîkesî takî yîwya.**
- **Xesus yahsîche tooto waipînî ro me ciiñe, Kaan takî nîmyasî yîwya yaxan yîropotarî (Waano 51:10).**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa tak xakñe Sawru Estepan pen waipuche? Xesus ponarono komo takî tî ñemetanmekyakñe okwe.
2. Ahce wece tîto xe xakñe Sawru Tamasku pona? Xesus ponarono komo yahsî so tîtoxe tî xakñe hara. Arî xe marha tî xakñe Xerusaren pona ahruso okwe.
3. Onoke ñesenpekñe Sawru ya Tamasku yesamarî yaw exitaw? Xesus tî ñesenpekñe yîwya iito exitaw.
4. Ahce wa kekñe hara Sawru Xesus ya, Xesus ow ha, kacho yentache? Apa, ahce poko oyexi xe mai? kekñe Xesus ya.
5. Ahce wa kekñe Xesus Ananias ya Sawru yaka totopo poko tpokono yekatîmñe me ehtopo poko? Ñesemetanmekyasî roro oyekatîmrî poyerô, kekñe yîwya.
6. Ahce pokono me tak xakñe Sawru Xesus pona enîñenhîrî rma? Xesus pokono takî tî ñekatîmyakñe roro Xutew komo ya esenmexapu komo ya.
7. Ahce wa tak xatkeñe Xutew kom Sawru poko, Kaan Mumuru xa Mîk Xesus, kañe me roro exitaw? Noro pen waihka xe takî tî xatkeñe.
8. Ahce wa tak Sawru cekñe Tamasku poi twaihka xatî komo yai? Waca mkai tak Sawru ñenîhcetkeñe kosope kahxapu yaw, tawyockem yaw ha.
9. Ahce wa ka xatkeñe Xesus ponarono komo Xerusaren pono kom ha Sawru poko tîhyaka so tmoku xe exitaw? Ñeraswatkeñe noro pona.
10. Ahce wa natu Xesus poko tooto komo oroto Noro yesenpetaw? Meñpono pîn komo rma naxe yiixatî pîn me okwe.
11. Xesus ponarono me awexitaw ahce wa kapore nai Kaan ya Noro poko? Apa kah yawno, Xesus ponarono me xa tak ow cirko Pawru xakñe ero wara rma kapore roro nasî.

Kehcamhokacho 95

Petru Panatanmekno Niiřakñe, Ciriñi Marha Niiřakñe

12 Komo 9:32-43; 10:1-48

Tukukmaxmu: Xuaw 1:12 – Nahsiyatkeñe rma tko anarî komo mak, Noro yosotî ponarono komo mak ha. Noro yipu komo tak Kaan niiřakñe tîmxîkrî me ahnoro rma.

CEKATÎMSOM

Petru cekñe ewto mko pore Xesus yehtopo yekatîmso. Ero ke Petru cekñe Ewto Rita pona, Kaan xîkrî komo yakro yîmtapotaxi. Ero ewto po takî xakñe tooto noro yosotî Eneias. Eneias etarinî ro makî mîk xakñe okwe. 8 cimñipu ro makî tî xakñe tîrapo tîkamam po makî okwe. Petru takî karihcekñe noro kîrî, ero yimaw meŕpono pîn komo tooto komo ñeñatkeñe Xesus pona cirihñi citoponhîrî yanme.

12 Komo 9:33-35

Iito cexitaw tak pokumnî ro takî tî ñeeñakñe. Eneias tî mîk xakñe noro yosotî. Kama po makî tî xakñe okwe. Pahkî tî xakñe ero wa, 8 cimñipu tî. Noro yenîche on wara tî kekñe Petru yîwya. Ai Eneias, Xesus Kristu tak akarices hara oroto. Ero ke awomko tak ha. Awamthîrî marha amomiko, kekñe tî yîwya. Ero ke sai, nawomyakñe takî tî yohno rma. Kafpe takî tî xakñe hara ero yimaw rma okre. Ero yinhîrî noro takî tî ñeeñatkeñe iitono komo Rita pono komo, Sarona pono komo marha. Ero ke Kporin komo pona takî tî ñeeñatkeñe. Ero wa tî xatkeñe iitono komo.

Xope po xakñe woxam Kaan xatî xa tî mîk xakñe. Ewto Rita mîtwono mîn xakñe ewto Xope iito xakñe Petru. Iitono woxamu yosotî mîk xakñe Tamita. Kiřwanî ro makî tî mîk xakñe Tamita. Iiňo waihxapu komo pononî noro natpekñe meŕpora ro makî, akronomano ñiiřakñe. Tamita takî waihyakñe, ero ke takî 2 kîrî komo ñeñepetkeñe Petru komo yañihso. Ñexamro takî ketkeñe Petru komo ya yohno ro makî tî etoko Xope pona ketkeñe. Ero ke Petru cekñe ñeeñakñe takî Tamita yokoputho twaihso okwe. Ero ke takî ñeremekñe tosokmuru po kaama yawxaka okoputîrî mîtkoso. Petru takî nîmtapowakñe Kaan yakro, ero yinhîrî nîmtapowakñe akro, Tamita, awomko takî ha, kekñe Ero wa kache rma takî pakekñe, ñeremekñe marha takî. Ero ke Kaan xîkrî komo takî tahwore xa xatkeñe. Meŕpono pîn komo takî Xesus pona ñeñatkeñe, kafpe Kaan yehtopo yenîrî ke tîwya so.

Ero yinhîrî iito rma tî ka ñenmayakñe Petru Xope po. Simaw yaw tî ñenmayakñe yaake kaamo. Paaka picho pokono tî mîk xakñe Simaw. Noro yaw tî ñenmayakñe Petru. Ero wa tî xakñe. (12 Kn 9:43)

Ero yimaw takî tî Sesareia po xakñe sowtatu yantomañe, Kohneřu tî mîk xakñe noro yosotî. Itâra pono komo yantomañe tî mîk xakñe. Kaan ponarono tî mîk xakñe. Twerî tî xakñe Kaan poko. Ero wa xa marha tî xatkeñe yîhyawno kom hara. Cesemetanmesom komo wakreñe ro tî mîk xakñe. Meŕpora tî ñîmyakñe yîwya so. Kaan yakro tîmtapotaxmu roro marha tî mîk xakñe. Noro yipu tî mîk xakñe Kohneřu. Noro ya takî tî Kaan yancun ñesenpekñe wosoto makî tî. Kiřwantaw rma tko tî ñeeñakñe. 3 to kaamo exitaw tî ñesenpekñe yîwya. Yîhyaka tî mokyakñe ancu. On wara tî kekñe yîwya, Ai Kohneřu, kekñe tî. Ancu wece takî tî ñentîkekñe Kohneřu, ñeraswakñe. Ahce Apa, kekñe takî tî yîwya. Ero wa kache ancu tî kekñe hara, Kohneřu, takro amtapotacho ponaro tî nai Kaan. Cesemetanmesom komo wakretopo ponaro marha tî nai awya. Ero ke amaywen komo tak eñepoko Xope pona Simaw yañihso. Petru rma mîk noro yosot hara. Simaw yaw nasî

tosoken yaw rma. Paaka picho pokono mîk Simaw. Tuuna imo yecitawno mîk ha. Noro yaw ti nai Petru. Noro tak añikpoko. Noro tak apanatanmekyasî amñe ahyaka tmokuche, kekñe tî yîwya. Ero wa tî kekñe ancu Kohneû ya. Ero wa kache takî tî ancu cekñe hara. Ero ke tak tanton komo takî tî nañikyakñe Kohneû, 2 mak. Sowtatu marha tî nañikyakñe cewñe, Kaan ponarono xa marha. Ñexamro ya takî tî ñeñekâmyakñe ancu yesenpotoponho. Ekatîmche ñexamro takî tî ñeñeperekñe Xope pona. Ero wa tî ñeñeperekñe. (12 Km 10:1-8)

Taa, enmapuche hara esama yaw cetkeñe rma Kohneû maywen komo. Xope pahnoke takî tî xatkeñe. Iito rma tî xakñe Petru Simaw mîn yaw rma. Kamarakataw takî tî Petru kainakñe mîimo kanahtaka capahno pona. Kaan yakro yîmtapotaxi tî cekñe iina. Iito cexitaw tak nîromanakñe. Tînahrî xe xa tî xakñe. Tînahrî ciifataw tîwya wosowakñe takî tî Petru. On warai tî ñeeñakñe, kaapu tî ñeeñakñe tahrunkaxi. Ahrunkaxapu yaro tî nîhcekñe poono porin. Tawyockem tî mîn xakñe poono, eknu poko so tî xakñe cimiso yimixapu. Roowo pona roro tî nîhcekñe yîhyaka, puu tere. Ero yipu yaw takî tî xakñe mîk hakî mak, tamopo tîtosom komo, comota pono ro komo, sehrere me tîtosom komo marha, tariñem komo marha, ero warai komo tî Petru ñeeñakñe tawyockem yaw. Ero yimaw takî tî Kaanî mtapotarî ñencekñe Petru. On wara tî kekñe Kaan, Petru, noro etapakî awot ha, kekñe tî yîwya. Pîra, Apa, kekñe takî tî Petru. Mîk hak yonoñe pînî ro mak ow, kicicitho yonoñe pîn marha kica, kekñe tî. Kaanî mtapotarî takî tî ñencekñe hara. On wara tî kekñe, Kica, kahra ro mak esko Petru Kaan nakîwamatho poko, kekñe tî. Ero wa kacho yentache tak ero wa xa marha tî kekñe hara yîwya. 3 ro tî ero wa kekñe Petru ya. Ero yinhîrî takî tî poono ñietanâmyakñe kah yaka hara. Ero yipu tî Petru ñeeñakñe. Ero ke ñeserepoketaw rma tî Kohneû maywen komo tak xatkeñe Simaw wacan potaw. Ewto pona cepatakache so tî ka Simaw mîn ñepoñatkeñe. Enîche on wara tî ketkeñe, Ai, tan tî nai Simaw Petru. Exihra katî nai? ketkeñe tî. Ero wa tî ketkeñe. (12 Km 10:9-18)

Ero yimaw mîimo meretwo rma tî ka xakñe Petru. Ahce pokono mîn ñenpo owya kopi? kekñe rma tî ka. Ero yimaw takî tî Kaan Yekatî takî tî kekñe hara yîwya, Ai Petru, awañikñe komo mohcow iina osorwaw. Ahtoko xe ka. Akro so tak etok ha. Apohana, kahra ro mak etoko akro so. Oyanme mohxapu mîkyam, kekñe tî Kaan Yekatî yîwya. Ero ke Petru takî tî nîhcekñe. Iito tî Kohneû ñeñepetho komo ñeeñakñe. Ai, kekñe tî yîwya so, Petru ow ha añeporîrî komo rma. Ahna wa mîmohcow ha? kekñe tî yîwya so. Ero ke on wara tî ketkeñe Petru ya, Sowtatu yantomañe amna ñeñeppei. Kohneû mîk noro yosotî. Kiñwan mîkî, Kaan ponarono xa. Xutew komo rma nîhtînoyaxe kiñwañhe noro yehtopo. Noro ya tî ñesenpekñe Kaan yancun. Petru tak añikpoko yîmtapotarî yentachome awya, kekñe tî ancu yîwya. Ero ke aaka amna moko, ketkeñe Petru ya. Taa, ewomcoko ka xiya, kekñe tî Petru yîwya so. Tan ka awîncoko, kekñe tî. Ero ke enmapuche Petru takî tî cekñe akro so. Anarî komo marha tî cetkeñe akro so. Xope pono komo tî mîkyam cetkeñe, Kaan xîkrî kom ha tî. Ero wara tî cetkeñe. (12 Km 10:19-23)

Taa, enmapuche xa hara tî Sesareia pona takî tî ñepataketkeñe Petru komo. Kohneû mîn yaka tî cetkeñe. Iito tî xakñe noro Petru momokrî poko. Yaake rma tî xatkeñe iito Kohneû nañikîtho komo. Tîyanan komo tî nañikyakñe, takrono komo marha tî. Ero ke tî mokyatkeñe Petru yentaxi. Ero yinhîrî tak Kohneû mîn yaka takî tî ñewomyakñe Petru. Metataw rma tî Petru ñesepoñakñe Kohneû yakro. Noro tko tî ñeremekñe tosokmuru po Petru yamrinaka. Noro poko tî nahwowakñe. Nanîmyakñe hara tko Petru. On wara tî kekñe yîwya, Awomko ha. Tooto makî reha ow awarai xa marha, kekñe tî yîwya.

Kohneñu yakro tîmtapowataw rma mîmo yaka tî ñewomyatkeñe. Iito takî tî yaake ñeeñakñe Petru, esenmexapu komo. Ero wa tî ñeeñakñe. Ero ke on wara takî tî kekñe Petru yîwya so, Xutew ow ha. Anarî rowon pono komo reha amyamro. On wara kesî amna panatanmetopo, Xenciu komo yakrono me exihra ro makî ehcoko. Yîmîn yaka marha tohra ro makî ehcoko, kesî amna panatanmetopo. Mencexe marha wa amyamro ero wara amna panatanmetopo. Anarî me tko opanatanmekye hara Kaan. On wara kai owya, Kîxawyakanî ro komo mak mîkyam, kahra ro mak esko tooto pok. Kicicitho me cehsom ro mîkyam kica, kahra marha esko tooto pok, kekñe owya. Ero ke oyañikñe komo yakro kmoky. Awanwekîra so ro mak kmoky. Ero ke ahce kacho ow mañikpetkeñe, kekñe tî Petru yîwya so. (12 Km 10:24-29)

On wara tî Kohneñu ñeyukyakñe, Kokoñoro mak wîxakñe tan omîn yaw. 4 ro mak ñenmapu oroto ero wa oyehtoponho. 3 to exitaw kaamo tan wîxakñe, Kaan yakro kîmtapowakñe. Ero wa omtapowataw rma tooto tak ñesenpekñe owya. Tîroromutwe xakñe noro ponon kopi. Oyepatai ñececekñe. Kohneñu, kekñe owya, amtapotarî ñencesî Kaan. Cesemetanmesom komo wakrerî marha ñeeñas awya, kekñe owya. On wara marha kekñe owya, Amaywen komo eñepeko Xope pona. Simaw añikpoko, Petru kacho rma mîk noro ha. Anarî hara Simaw nai iito paaka picho pokono ro. Tuuna imo yecihtawno mîk ha. Noro yaw nai tî Petru anañikporî ha, kekñe owya. Ero ke ero yimaw rma awañikñe komo weñepékñe. Kiñwañhe nasî owya amokrî. Ero ke amna moko amtapotarî yentaxi. Yaake mohcow. Kaan yakan me rma amna moko. Ero ke Noro mtapotarî cma re mekatîmyasî amna ya. Ero wa kacho men ekatîmko yîwya so, kacho yentatîka xe nas amna, kekñe tî Kohneñu yîwya. (12 Km 10:30-33)

Taa, on wara takî tî kekñe Petru, Kaan yehtopo tak wîhtînoyasî. Etîme re kenîñe Mîk ham Kaan. Kîpînîn yawno me re nai ham. Mîk hak rowon pono nahsîya ham tîmxîkrî me. Tponarono komo, kiñwan komo marha, ero warai komo nahsîya ham tîmxîkrî me. (12 Km 10:34-35)

Ero ke Petru takî Xesus yehtopo ñekatîmyakñe yîwya so. On wara kekñe, oyakrono komo Xesus panatanmekîtho komo ahnoro amna ñencekñe Xesus mtapotarî. Amna marha ñeñakñe Xesus waihtopo panaxkem pona, cewru komo ke amna ñeñakñe Xesus pakaxapu.

Ero yimaw tak amna nantomekñe Xesus cekatîmto po. On wara kacho yekatîmso etocoko, kekñe amna ya, Keñekañe komo me nasî Xesus amñe. Waipîn komo yeñekañe me nasî, waixapu komo yeñekañe me marha nasî. Ero warai me Kaan ñiifakñe, kacho yekatîmso etocoko, kekñe amna ya. Xesus pokono ñekatîmyaxe weronomano riñe komo ahnoro. On wara kexe, Xesus yosotî pona eeñataw awya so, Noro pona eeñataw xa, Kaan tak nîhcamnoyasî kicicme awehtoponhîrî komo, kexe marha, kekñe Petru. (12 Km 10:42-43).

Taa, ero pokon yîmtapowataw rma Petru Kiñwanî ro Yekatî takî tî mokyakñe pona so, yîmtapotarî yentañe komo pona. (12 Km 10:44).

KPANATANMETOPO

Kaan meñekekñe Ixaw yana komo tîyananî ro me. Xesus yon mîkî xakñe Xuta yepamtho. Tapi pen yepamtho tî mîkî xakñe. Yihcirme ka, Petru anarî komo marha Xesus npanatanmekrî komo, nîhtînoyatkeñe Xutew komo towñe me makî mokyè Xesus. Twosoto takî Petru ñeñakñe onok hana komo, Kaan takî ñenpekñe yîwya, Xesus mokyè roowo pona Xutew komo towñe me, Xutew komo pîn marha, Xenciu komo, towñe me mero mokyè. Homa 3:29 yaw, Pawru mewrekñe Onoke warai komo porin Mîkî Kaan awya so? Xutew komo porin makî katî mîkî ha? Pîra ro makî. Xenciu komo porin marha mîkî. Ero warai Mîk Kaan ha. Ero mewrekñe.

Xenciu komo Xesus pona eñataw Xesus pun me marha natu (Eps 3:6)

Petru ñeñakñe Kohneñu, akrono komo marha Kaanî mtapotarî ñewehtatkeñe, Kaan Yekatî marha takî mokyakñe pona so.

On wara kapore nasî kîwyam Kaan ya, Apa kîwañhe, Xenciu komo xe mero mîxakñe ham. Kiîwañhe ro makî Apa, oxe xa mai ham, enko xe meñepekkñe Amumuru Xesus kicicme oyehtoponho yepemaxi. Kiîwañhe ro makî Apa oroto takî wasî ow amxîkrî me ha.

- **Kaan marha Xenciu komo xe xakñe.**
- **Xenciu komo Kaan pona eñataw, Kaan tîmxîkrî me ñiiñasî.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa Kohnēu xakñe ancu takro yîmtapowataw? Kaan yakro nîmtapowakñe Kohnēu.
2. Ahce wa ancu kekñe yîwya? Ancu kekñe Kaan ñentai amtapotarî, aweñakñe marha kīwañhe tpoko awehtopo, kekñe.
3. Ahce wa Ancu kekñe Kohnēu ya? Ancu kekñe yîwya, eñepeko tooto komo Xope pona Petru yañihso kekñe.
4. Ahce kacho Petru xakñe Xope po? Petru xakñe Xope po Tamita yokoputo yenso toxapunhîrî. Kāpe Kaan yehtopo yanme tko noro pakai hara.
5. Ahce wai mîkî xakñe Tamita yehtopo awya so? Noro mîkî xakñe wooxam Kaan xatî xa, iiñô waihxapu komo ponon marha natpekñe.
6. Ahce ñeñakñe Petru twosoto? Petru ñeñakñe poono porin copoi xa onok hana komo ke ropore tîtosom komo, tariñem komo marha Xutew komo ya tonohra ehtopo komo me xa xakñe.
7. Petru ñencekñe Kaanî mtapotarî. Ahce wa kekñe Petru ya? Kaan kekñe Petru ya waihkakî ñexamro onok hana komo tonoko takî ero yimaw.
8. Atwicakî ro Petru ñeñakñe ero twosoto? 3 ro ñeñakñe twosoto.
9. Ahce wa kekñe Kaan onok hana komo pokoroporenocomopokotariñen komo pokomarha poono yawno pok? Kica, kahra ro makî esko Petru Kaan nakîwamatho pok, kekñe tî.
10. Ahce mko Kaan ñenpekñe Petru ya wosoto? Kaan ñenpekñe Xutew yana komo makî tooto komo naxe takiñwamaxmu me kacho pîn, Xutew pîn (Xenciu) komo mero wa wakiñwamesî kacho xa ñenpekñe.
11. Ahce kacho Petru cekñe Kohnēu mîn yaka? Petru toi Kohnēu mîn yaka Kaan yanme.
12. Ahce wa xakñe Petru Kohnēu mîn yaka tîtoche? Petru ñekatîmyakñe Xesus yehtopo tooto esenmexapu komo ya.
13. Ahce wa xakñe Kohnēu, akrono komo marha Xesus yehtopo yentache tîwya so? Xesus pona takî ñeñatkeñe, nahsîyatkeñe marha waipîn me cehtome so.

Kehcamhokacho 96

Petru Yahrunkachonho Ancu Ya

12 Komo 12:1-25

Tukukmaxmu: Waano 86:6,7 – Omtapotarî entak Apa. Kehsames apoko. Ero ke cma re ow mencesî. Oyesemetanmeyataw kîmtapowasî tak awakro. Omtapotarî rma meyukyasî.

CEKATÎMSOM

Taa, ero yimaw tî Eroces xaknê Xutew komo kayaritomon me. Kaan xîkrî komo xatî pîn tî mîk xaknê okwe. Ñexamro pen tî nahruyaknê okwe. Ciaku pen tî waihkekñê okwe, Xuaw yaknonho. Xutew komo yewresaw xa tî noro pen waihkekñê. Ero ke Petru meero takî tî nahruyaknê okwe. 16 sowtatu komo tî nantomekñê Petru yenîrî poko epatakara ro mak ehtome. Amnê tak anarî kaamo po noro makîrha waihkesî, kekñê tî Eroces okwe.

Ero ke iito thakwa tî xaknê Petru kahrutopo yaw. Kaan xîkrî komo tko tî nîmtapowatkeñê roro Kaan yakro yekurunpetopo poko. Ero yinhîrî takî tî on wara kekñê Eroces, Enmapuche hara Petru tak wîmyasî Xutew komo ya noro pen waihkachome tanme ro so, kekñê tî tîropotaw. Ero po rma kokmamche iito xaknê Petru sowtatu komo yotaw. Cemeknumiso thakwa tî xaknê ececoka kuripara ke. Mehxa metata mkai xatkeñê ahruxapu komo yenîne epatakara ehtome so. Ahce wa na kekñê Petru ero yimaw. Kwaihya na tan okwe, Kaan ha tko. Noro xa nasî kaâpe kayaritomo yopo, kekñê ha na.

Ero wa exitaw so kosope takî tî Kporin komo yancun ñesenpekñê. Petru mîtwo tî ñecececekñê. Potow, weeyu takî tî ñesenpekñê kahrutopo yaw. Pakahra rma tko tî xatkeñê sowtatu komo Petru yenîne komo, nîwînîkyatkeñê rma tî. Cei, kekñê takî tî ancu Petru poko enpakachome. Yohno awomko, kekñê tî yîwya. Ero wa ketaw takî tî Petru yemeknumitonpoñho ñetîmhokekñê. On wara tî kekñê hara ancu yîwya, Aponon amruko yohno, ahtarî marha yumunko. Ero wa awexiche amoko oyakro, kekñê tî. Ero ke ancu yakro takî tî cekñê Petru. Owosoto mak na tan wai. Ancu warai kyam mak na tan weeñâ, kekñê makî tî. Ancu yakro rma tko tî cekñê. Cenîñenhîrî komo weñekarî rma tî cekñê mehxan komo weñekarî meero. Metata na takî tî cetkeñê. Kuripara tî mîn xaknê metata yahrutopo. Ewto yesamarî yakan tî mîn xaknê. Swaa, tanme ro makî tî ñetahrunkekñê. Ero ke ero yaro takî tî ñepataketkeñê. Esama yaw takî tî cetkeñê moro na mak ha ka. Ero yimaw, poku ñesenpokekñê takî tî ancu. Cewñê takî xaknê Petru. Ero yimaw tweroro takî tî xaknê Petru. Yaaro ham, ancu rma mîk wenwo ham. Tancun xa ñeñepew ham Kporin komo ohyaka. Oyahrunkapo ham Xutew komo nwaikarî mera tak oyehtome, kekñê tî Petru.

Ero ke Petru takî tî cekñê Maria mîn yaka. Yaake tî xatkeñê iito ero yimaw Xesus ponarono komo. Kaan yakro tî nîmtapowatkeñê ero yimaw rma. Kñei kñei kñei, kekñê takî tî Petru metata poko. Ero ke metata ka takî tî cekñê emasî, Hoce tî mîk xaknê emasî yosotî. Onoke amoro? kekñê tî yîwya. Petru ow ha, kekñê tî. Ero ke tawake ro mak takî xaknê noro Petru mtapotarî me xa entarî ke. Ero ke metata yahrunkara rma tî xaknê tawake xa cexiri ke. Mîimo yaka takî

ñewomyakñe hara. Iitono komo ya takî ñekatîmyakñe. Mînto nasî Petru okyo. Metata mkai nasî, kekñe tî yîwya so. Okre, ketkeñe makî tî esenmexapu komo yîwya hara. Nanwekyatkeñe ro makî tî. Mîmtawaimamya mak na, ketkeñe tî yîwya. Noro yancun mak na menta ha ke, ketkeñe tî anarî komo hara. Pîra ha men, noro xa mîk ha, kekñe rma tî emasî. Iito rma tko xakñe Petru, Kînei kînei, kekñe rma tî. Ero yimaw takî tî metata nahrunketkeñe. Petru me xa takî tî ñeeñatkeñe. Ero ke ñeserepoketkeñe ro makî tî ñexamro. Tawake xa marha tî xatkeñe. On wara takî tî kekñe Petru yîwya so, Oyahrunka tak Kporin komo. Tahrunkachonhîrî tî ñekatîmyakñe yîwya so. Ekatîmtîkache on wara tî kekñe yîwya so, Oyahrunkachonho ekañmtatko Ciaku ya, anarî komo ya marha, kekñe tî. Ero yinhîrî anana takî tî cekñe. Ero wa tî xakñe Petru.

Ero yinhîrî on wara takî tî xakñe Eroces, Xutew kayaritomo me rma ka xakñe. Amñe ñhe takî tî tooto pen tî ñienmekpekñe meñpono pîn. Ñexamro yesenmekîche nîmtapowakñe takî tî ñexamro ñentarî me. Kiñwañhe cehtopo pokô kyam na nîmtapowakñe. Yîmtapotarî yentache on wara tî ketkeñe esenmexapu komo, Eei, Kaan wara xa nîmtapowasî, tooto yopono wara ro makî, ketkeñe tî meñpono pîn komo Eroces pokô. Kañpe ro mak ketkeñe. Ero yimaw rma tko tî Eroces pen waikekñe Kporin komo yancun. Ñakwakñe takî tî noro pen oko. Ero ke waihyakñe takî tî. Kaan mak nasî kiñwañhe okre, kahra exirî ke noro pen waikekñe Kaan. Ero wa tî xakñe Eroces pen.

KPANATANMETOPO

Kaan ñencesî ro makî kîmtapotarî komo akro kîmtapowataw so, wara rma anarimaw so kîmtapotachonhîrî yaw roro rma cirihra nasî. Twaihîrî pahnoke tpanaxkemu pona, Xesus nîmtapowaknê Tîim yakro. On wara kekñe Awanmen me oyexitaw ow cma re emetanmekîra masî. Ero yinhîrî nîmtapowaknê xa hara, Apa oyanmero makî oyehtopo yaw roro ow cirihra esko, iixe awehtopo yaw roro makî xa ow cirko, kekñe. Xesus xakñe Tîim yanme makî cexi xe ahce na komo pokohnor.

Kayaritomo Eroces nahruyaknê Petru pen kahrutopo yaka. Eroces xakñe Petru pen waihka xe. Kaan tko ñencekñe tîmxîkrî komo mtapotacho Petru yahrunkacho pokohahrutopo yai. Ero ke Kaan ñeñepékñe ancu Petru yahrunkañe. Ahnoro tîmxîkrî komo kahrutopo yawno komo yakronomañe me ancu yeñepera xakñe Kaan. Kayaritomo Eroces marha Xuaw Bacista pen nahruyaknê kahrutopo yaka, amñe takî waihkekñe nîpîmkocetkeñe takî. Meñpora kañpera cexitaw so tooto komo nîmtapowatu Kaan yakro cehcematome so. Anarimaw so tko Kaan ñehcemesî, anarimaw so ehcemara nas hara. Kaan ñencesî ro makî kîmtapotacho komo, wara rma tanmero mak tko nîhtînoyasî kifwañhe kiitopo komo hara.

Enatîrî me takî ceñaxe Kaan ya ancu yeñepetoponho Eroces pen waihkaxi. Tooto komo tî ketîkekñe Eroces pokohahrutopo kaan wara xa nasî, ketkeñe kica. Tpoko ahwotacho komo yenîche kifwañhe ñeñaknê Eroces kica. Tpoko makî tooto komo yahwota xe xakñe Eroces, Kaan pokohahrutopo kahwotacho xera tak reha xakñe. On wara kesî Kaan ahnoro tooto komo ya opoko Makî ahwotacoko, kesî. Ero ke Kaan waihkekñe Eroces pen, tpoko makî tooto komo ahwotaxe ehtopo yanme, Kaan pokohahrutopo kahwotacho so xakñe tooto komo kica.

- **Kaan ñeyukyasî kîmtapotarî komo tanmero makî tînîhtînorî yaw roro.**

- **Kaan ya makî xa yo tîmpore nasî kahwotacho komo.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa xatkeñe Xutew komo Ciaku pen waihkache Eroces ya? Tawake tî xatkeñe okwe.
2. Ahce wa tak xakñe Eroces Petru poko hara? Ahce wa tak noro pen ciri xe xakñe? Noro pen nahruyakñe. Waihka xe tî xakñe noro pen hara okwe.
3. Petru pen yahruche ahce poko takî tî xatkeñe Kaan xîkrî komo? Kaan yakro tî nîmtapowatkeñe Petru yukurunpetopo poko, eñemhatakacho poko marha.
4. Onoke xa ñesenpekñe Petru ya noro pen waihkacho pahnoke xa exitaw? Ancu tî ñesenpekñe yîwya.
5. Ahce wa ka kekñe Petru ancu poko ceñemhatakañe poko ha? Kwosowa mak na tan, kekñe mak tî.
6. Ancu toche ahce wa tak kekñe hara Petru ceñemhatakacho poko? Yaaro, oyeñemhataka ham Kaan okre, kekñe takî tî.
7. Ahce poko xatkeñe Kaan xîkrî komo ero yimaw? Kaan yakro tî nîmtapowatkeñe Petru yukurunpetopo poko, eñemhatakacho poko marha.
8. Ahce wa ketkeñe esenmexapu komo emasî ya, Metata mkai nasî Petru okyo, kache? Mîmtawaimamayasî mak okwe, ketkeñe. Noro yancun mak na menwo, ketkeñe marha.
9. Ahce wa tak xatkeñe esenmexapu kom Petru yenîche takî? Neserepoketkeñe ro makî tî, tawake marha tî xatkeñe.
10. Ahce wa tak xakñe Eroces pen tooto komo yakro tîmtapotache rma? Noro pen tak waihkekñe Kaan akrî ke kica.
11. Ahce wa kapore nai kropotaw so ahce na poko kîmtapotache so Kaan yakro yiixe xa kehtopo poko? Kaan xa ñencesî omtapotarî. Ero ke yiixe oyehtopo tak nîmyasî, kapore nasî.

Kehcamhokacho 97

Xesus Pokono Yekatîmso Cexe Pawru Banabe Yakro

12 Komo 13:1-16, 14:1-28

Tukukmaxmu: 1 Petru 2:20 – On wara tko na matu anarimaw kicicme awehtopo komo yanme rma na apanaretu so tooto komo. Yaaro rma ero yipu mînîmyaxe ahwokan me. Awanme so thakwa maxe tpanaresom me. Anarimaw na tohnaw mak awemetanmekyatu so hara, kiîwañhe awehtopo komo yanme rma kica. Ero yipu marha tînîmpore nasî ahwokan me hara. Kiîwañhe Kaan aweñaxe so ero wa awexitaw so okre.

CEKATÎMSOM

Taa, Xerusaren po tî ka xatkeñe Xesus npanatanmekîtho komo. Meîpora xatkeñe ha re Xesus ponarono komo iito. Moose tko xakñe anarî ewto hara. Anciokia tî mîn xakñe ewto yosotî. Iito marha tî xatkeñe Xesus ponarono komo, meîpora ha re. Yaake marha tî xatkeñe weronomano riñe komo iito, Kaanî mtapotarî pokono panatanmekno riñe komo marha. Ñexamro tî nîmtapowatkeñe Kaan yakro pahkî. Anarimaw so tîmtapowataw so eseresmara xatkeñe. Ero yipu poko exitaw so on wara tî kekñe Kîwanî ro Yekatî yîwya so. Ai, on wara ciicoko Sawru, Banabe komo, onantomarî me xa tak ñexamro cirko. Moose ñexamro weñepesî Xesus pokono yekatîmne me, kekñe. Ero ke Sawru komo takî tî ñeñepetkeñe Banabe yakro tooto komo chere tîtosom me. Kaan yakro tî ka nîmtapowatkeñe iitono komo pahkî ñhe ñexamro poko eñepera ka exitaw so. Ero yinhîrî takî tî ñexamro ñeñepetkeñe.

Yihcirî me tî ñexamro cetkeñe ciwya pona. Xipre tî mîn xakñe ciwya yosotî. Iito tî xakñe kopenato. Takîhsom tî mîk xakñe. Sexiu Pawru tî mîk xakñe noro yosotî. Noro yakro tî xakñe Xutew hara, Baxesus tî mîk xakñe noro yosotî. Tohnawno poko weronomano riñe tî mîk xakñe Baxesus okwe. Taa, Pawru komo tî nañikyakñe Sexiu Pawru. On wara tî kekñe yîwya so, Kaanî mtapotarî cma re mekatîmyaxe owya. Enta xe xa wasî, kekñe. Ero ke Xesus pokono tî ñekatîmyatkeñe yîwya. Ekatîmche iito marha tî xakñe Baxesus. Noro tî Pawru komo mtapotachonho nanwekyakñe kica. Kopenato ñentarî me rma nanwekyakñe. Xesus pona enîhra ehtome okwe. Yîwîrîyakacho yentache on wara tî kekñe Pawru Baxesus ya (Sawru yosotî rma mîn Pawru kacho). Ciabu xîkrî mak amoro ham okwe, cemarontaxmu ro mak ham. Yítîtmamra ma mai ke? Kporin komo ya kpanatanmetopo mîwîrîyakesî roro, kiîwañhe kehtopo ha. Ero ke on wara men awîfasî Kporin komo, awewkanoyasî tak okwe. Pahkî ñhe ewuhra masî, kekñe tî Pawru. Ero wa kache rma takî ñesewkekñe. Taporî poko taañe xe takî tî xakñe. Ero wa tî xakñe Baxesus pen. Ero wa noro pen ciitopo yenîche ñesereperekñe xa takî tî Sexiu Pawru Kporin komo ya kpanatanmetopo poko. Ero ke Xesus pona takî tî ñeeñakñe. Ero wa xakñe kopenato, Sexiu Pawru.

Taa, ero yinhîrî anarî rowon pona takî tî cetkeñe hara Pawru komo. Iito tî xakñe ewto imo hara, Anciokia tî mîn xakñe ewto imo yosotî. Iito cexitaw so tî Xutew komo yesenmetopo komo yaka cetkeñe sabatu po. Iito exitaw so on wara tî kekñe iitono komo yenmekñe Pawru komo ya, Ai oyakno komo, Kakîhretopo yîhtînoyataw awya so mekatîmyaxe cma re amna ñentarî me oroto, kekñe tî. Ero ke tî Pawru nawomyakñe, Ixaw Yana komo yehtoponho tî ka ñekatîmyakñe pahkî ñhe ha re. Ero yinhîrî Xuaw Bacista mtapotachonho marha tî ñekatîmyakñe, on wara kacho, Kristu pîn owî. Noro xa tak mokyas amñe. Oyopono ro xa Mîkî. Noro xa Mîkî kakiñwamañe, kacho.

Ero warai tî ñekatîmyakñe Pawru Xuaw mtapotaconho. On wara marha tî kekñe, Taa, Xesus poko camkî xatkeñe Xerusaren pono komo. Ero ke Noro pen waihkaketkeñe Piratus ya okwe. Noro rma takî tko pakekñe hara, takrono komo ya rma tî ñesenpekñe. Ero ke Noro pona eeñataw kîwyä so kiñwan me tak keeñaxe so Kaan kekñe tî Pawru. Ero wa tî Pawru kekñe Xutew komo ya esenmexapu komo ya ha.

Ero yinhîrî, sabatu po xa hara Xenciu komo ñesenmekyatkeñe hara. Meñpono pînî ro makî mokyatkeñe Kaanî mtapotarî yentaxi. Ero ke ñekatîmyatkeñe Pawru komo yîwya so hara. Amîne anarî kaamo po ewto pona warawantaxi mohxapu komo ya ñekatîmyatkeñe hara. Yaake kaamo ero poko xatkeñe. Ero wa takî tî Kporin komo mtapotarî ñencetkeñe miyan komo rma ewto imo pîn pono komo meero okre. Xesus pokono yenta xera tko tî xatkeñe Xutew komo. Nîrwonatkeñe ro makî tî Pawru komo poko okwe. Ñexamro pen takî tî ñeñepetkeñe okwe. Ero wa xatkeñe Xutew komo okwe.

Ero yinhîrî takî tî miya so cetkeñe Pawru komo ewto pona so. Rista pona takî tî cetkeñe. Xesus pokono marha tî ñekatîmyatkeñe iitono komo ya hara. Iito tî xakñe yîhrepunî ro. Kaan pona enîñe yewken me tî noro ñeeñakñe Pawru. Ero ke on wara tî kekñe yîwya, Ai oyakno, piiri tak awomko, kekñe tî. Ero ke takî tî nawomyakñe, nahronakñe marha, ñetañakñe marha etarinînhîrî rma. Ero ke ñeserepoketkeñe ro mak tî iitono komo ahnoro ha re. Kopi, ketkeñe ñexamro, kaanî ro komo xa moxam ham. Tooto me ñhtocow ham kah yai, ketkeñe tî. Pîra ro mak okwe, ketkeñe tî Pawru komo. Tooto mak amna awarai komo rma. Kaan yehtopo yekatîmîne mak amna. On wara kes amna awya so, Noro pîntho komo ponaro mak maxe okwe. Ñexpe kâa noro yipu komo. Kaan ponaro xa matko ehcoko, waipînî ponaro ha. Roowo yakîhtoñenho Mîkî Kaan. Noro ponaro xa ehcoko, kes amna, ketkeñe tî iitono komo ya.

Ero yinhîrî takî tî iina mokyatkeñe anarî ewto pono komo hara. Xutew komo rma mîkyam xatkeñe Xesus xatî pînî ro kom ha tî okwe. Meñpora tî mokyatkeñe asakî ewto pono kom ha. Rista pono komo ñentari me tî Pawru komo ñîwîrîyaketkeñe kica. Ero ke yiixera takî tî xatkeñe iitono komo rma. Yiixatî wara ehxapunhîrî komo takî tî Pawru nahsîyatkeñe. Noro yetapache takî tî toopu nañmetkeñe waihkachome. Ero ke iito rma tî xakñe Pawru tîrapo waihxapu wara rma. Waipo tak ham, ketkeñe etapañenhîrî komo. Ero ke ñexamro takî tî cetkeñe hara. Iito rma xatkeñe Xesus ponarono komo Pawru mamhoko. Yîpînîn yaw tî xatkeñe. Ero yimaw rma tko nawomyakñe Pawru. Ewto pona tî cekñe hara. Enmapuché takî tî cetkeñe hara cesamathîrî komo yaw xa marha. Ewto mko pore tî cetkeñe. Xesus ponarono komo tî nahworetkeñe tîcetaw so. Miya takî tî ñefírametkeñe Anciokia pona hara tîtoponhîrî kom pona xa hara. Iitono komo ya takî tî ñekatîmyatkeñe Xesus yahsîtoponho Xenciu komo ya meñpono pîn komo ya. Tahwore takî xatkeñe Anciokia pono komo ero yipu yentache. Ero wa xatkeñe.

KPANATANMETOPO

Ero wa xatkeñe Pawru, Banabe komo. Tîwîrîyakacho nînîmyatkeñe, toh ke cetapacho marha nînîmyakñe Pawru pen. Ñeexi, Xesus pokono yekatîmra ro mak tak wasî, kahra rma tî xakñe. Xesus ponaro xa xakñe ham, yiixe ro makî tî xakñe. Tawake xa xakñe Kaan noro pokon. Ero wa xa marha kexi xe nasî Kaan. Enko, Xesus tî nînîmyakñe tîwîrîyakacho, twaihkacho meero. Kîixe so cexirî ke ero yipu nînîmyakñe. Ero ke ahce wa tatu kîwyam hara Noro xe kehtopo komo pokon. Atî wicakî kîwîrîyakacho tînîmyatu Xesus xe xa kexirî ke? Kwaihtopo komo meero tînîmpore nasî Xesus xe xa kexirî ke.

Anarme tko nasî kîwîrîyakacho komo kicicme kehtopo komo yanme okwe. Tawake exihra nasî Kaan kpoko so ero wa kexitaw so. Anarimaw kîrwañhe kexirî poyerô kîwîrîyaketu so. Xesus pokono yekatîmtopo poyerô marha na kîwîrîyaketu so anarimaw. Kîrwañhe nasî ero wa kîwîrîyakacho yînîmtopo Kaan ya. Ero ke Kaan yakro tîmtapotacerî, Apa kah yawno, Pawru wara rma ow cirko, Xesus pokono yekatîmne me roro ow cirko. Yîhtîhkara ow cirko owîrîyaketaw meero tooto komo ya, kañe me cehcerî.

- **Kaan xîkrî komo tîi wara kyam makî exihra cexpore nasî. Xesus yehtopo xa cekatîmpore nasî anarî komo tooto ya.**
- **Ahnoro tooto komo Kaanî mtapotarî yewetîñe me exihra ro makî wa naxe, Xesus pona enîhra marha naxe.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. On wara tî xatkeñe Anciokia pono komo, Xesus ponarono komo, Kaan Yekatî takî tî nîmtapowakñe Pawru komo yeñepetopo poko. Ahce poko tî xatkeñe iitono komo ero wa ketaw Kaan Yekatî? Kaan yakro tî nîmtapowatkeñe ero wa ketaw Kaan Yekatî ya.
2. Onoke cekñe Kaanî mtapotarî yekatîmñe me Pawru yakro? Banabe tî cekñe noro yakro.
3. Ahce wa Baxesus ñiiñakñe Kaan Pawru mtapotarî yanme? Noro pen tî ñewkekñe.
4. Ahce wa takî tî xakñe kopenato noro yesewkacho yenîche? Ñeserepokerkeñe xa takî Xesus pona marha tî ñeeñakñe.
5. Anciokia po cexitaw so Pawru komo ahna cetkeñe esenmeso? Xutew komo yesenmetopo yaka tî cetkeñe esenmeso.
6. Ahce wa kekñe Pawru esenmexapu komo ya Xesus poko? Xesus waihyakñe, pakekñe hara. Noro xa nasî kakiñwamañe me, kekñe Xesus poko.
7. Ahce wa xatkeñe Xutew yenmekñe komo Xesus yehtoponho poko? Xesus yehtoponho yenta xera tî xatkeñe. Nîrwonatkeñe tak Pawru komo poko. Pawru komo takî tî ñeñepetkeñe.
8. Onoke warai yenîrî ke tak ñeserepokerkeñe xa takî tî Rista pono komo Pawru komo poko? Yihrepunînhîrî takî tî nawomyakñe, ñetañakñe, nahronakñe marha. Ero ke ñeserepokerkeñe.
9. Ero yinhîrî ahce wa takî tî xatkeñe hara Rista pono komo Pawru poko okwe? Noro pen tî ñetapetkeñe toopu ke twaihkaxi ro okwe.
10. Ahce wa takî tî xakñe Pawru tpakache hara? Ewto mko pore tî cetkeñe hara Pawru komo. Xesus ponarono komo tî nahworetkeñe.
11. Ahce warai cemetanmetopo nînîmyakñe Xesus kîixe so cexirî ke? Tîwîrîyakacho tî nînîmyakñe, twaihkacho marha.
12. Pawru komo yehtoponho yentache tak ahce wa kapore nai Kaan ya ero poko? On wara kapore nasî, Apa kah yawno, Pawru wara rma ow cirko. Xesus pokono yekatîmñe me roro ow cirko yîtihkara ro makî, kapore nasî Kaan ya.

Kehcamhokacho 98

Piriposu Po Pawru Komo Yehtoponho

12 Komo 16:1-40

Tukukmaxmu: Epesu 5:19 – Awakno komo yakro etakîrecoko waano yaatopo ke. Kaan Karitan yawno aacoko waano, mîk hak ñiritho marha, Kaan Yekatî ñirpotho mak ha. Centaporem me aacoko okre. Aropotaw so rma aacoko, Kporin komo ñentarî me. Ero wa waano aacoko.

CEKATÎMSOM

Taa, pahkî cexiche Anciokia po Kaanî mtapotarî yekatîmsö tîto xe xa hara tî xaknê Pawru. Ero ke anarî takî tî ñaañaknê takrono me. Siras tî mîk xaknê noro yosotî. Ñexamro takî tî cetkeñe ewto mko pona roro. Pahxa Banabe yakro Xesus pokono ñekatîmyatkeñe yaake ewto pono komo ya, iina xa hara tî cetkeñe Pawru Siras yakro. Xesus pona enîñenhîrî komo yahworeso tî cetkeñe, akîhreno riso marha. Xesus pokono tî ñekatîmyatkeñe xa hara tî yîwya so Noro ponaro xa tak ehtome so.

Ero yinhîrî tîñenîthîrî pîn yaka tito xe takî tî xaknê Pawru. Ahna amna cee hara? ketkeñe Pawru komo Kaan ya. Ero yimaw takî tî kosope wosowaknê Pawru. Tooto tî ñeeñaknê twosoto. On wara tî kekñe noro, Ai Pawru, amohcoko amna yakronomaxi. Masetoña pono amna ha, kekñe tî yîñenîthîrî. Ero ke enmapuche ñesencetkeñe tî Siras yakro Masetoña pona tîttopo komo poko. Iina kîwto xe nai Kaan ham, ketkeñe. Ero ke iina takî tî cetkeñe kanawa yaw ha ka, ero yinhîrî esama yaw cetkeñe hara miya takî Piriposu pona. Masetoña rowon pono mîn xaknê Piriposu. Iito cexitaw so wooxam komo tî ñeeñatkeñe sabatu po. Ero po roro tî tuuna yepu yecihtaka tî ñesenmekyatkeñe ñexamro Kaan yakro yîmtapotaxi. Ero ke ñexamro yakro takî tî ñesenmekyatkeñe Pawru kom hara. Iito cexitaw Xesus pokono tî ñekatîmyatkeñe yîwya so.

Anarî kaamo po tak Pawru komo cetaw Kaan yakro yîmtapotaxi emasî takî tî ñexamro ñepoñaknê tooto komo yanton me cehsom. Worokyam keñe tî xaknê noro kica. Noro yanme tooto komo yehtopo tî ñekatîmyaknê emasî tîropotawno yanme. On wara masî amñe, kañe tî mîk xaknê. Epethîrî pona tî ero wa kekñe. Ero ke emasî yosom komo tî nahsiyatkeñe ekatîmtonhîrî yepetho. Meñpora tî nahsiyatkeñe tupurantan komo. Noro takî tî mokyaknê Pawru komo wenari emasî ha. On wara tî kekñe ñexamro poko. Kaan yanton komo moxam ha. Yîtîhkarî yanton kom ha. Kakiñwamacho komo yekatîmne komo moxam ha, kekñe ñexamro poko. Ero wa kekñe roro yaake kaamo. Kañpe xa kekñe kica. Ero ke ñeserepokekñe takî tî Pawru. Emasî wece takî tî ñeeñaknê, on wara tî kekñe worokyam ya, Worokyam amoro, awya wiñkesî, emasî ropotai tak etowko. Xesus Kristu yosotî pona weeñasî awetowtome, kekñe tî. Ero wa kache rma takî tî worokyam ñetowyaknê.

Ero ke takî tî tooto komo yehtopo yekatîmra thakwa xaknê emasî. Ero ke ñîrwonatkeñe noro yosom komo. Tupurantan komo yahsîra takî tî xatkeñe ekatîmra exirî ke emasî. Ero ke Pawru komo takî tî nahsiyatkeñe. Ewto yenîñe komo yaka tî ñexamro pen ñihxikyatkeñe okwe. Kicicme ro makî tî ñîmtapowatkeñe ñexamro poko. Tooto pen takî tî ñesenmekyatkeñe. Pawru komo poko tî ñîrwonatkeñe. Ñexamro ponon mohketkeñe.

Nîhyokyatkeñe marha tî tkamxutaxi ro oco. Ero yinhîrî kahrutopo yaka nahruyatkeñe. Iina arîche on wara takî tî xakñe kahrutopo yenîñe, yîhraknu komo tî nakîknayakñe weewe yexehkotoxapu yaka awomra ro mak ehtome so okwe. Yîwînkîra ro makî tî xatkeñe.

Taa, ero wa cexitaw so, on wara tî xatkeñe Pawru komo, Kaan yakro tî nîmtapowatkeñe, Kaan wanorî marha tî naafatkeñe. Ero poko tî xatkeñe rakatawro rma. Iito tî xatkeñe anarî kom hara, ahruxapu komo xa marha. Nexamro tî nîncetkeñe waano yaatopo. Ero wa ketaw rma yîwya so roowo takî tî nîsesewsîyakñe tîhra rma. Kaâpe ro makî tî nîsesewsîyakñe. Ero yimaw ahnoro metata mko tî nîtahrunkkekñe, swaa. Ahruxapu komo yimitoponho marha tî nîtîmhokekñe ahnoro okyo. Ero yimaw takî tî pakekñe kahrutopo yenîñe. Tahrunkaxi takî tî nîeeñakñe metata yahruru ahnoro. Kopi, kekñe takî tî. Nêmahcicow tak ham okwe ahruxapunhîrî komo, kekñe tî. Ero ke kacipara imo takî tî mohkekñe ceknutawno cetwaikachome okwe. On wara tko tî kekñe Pawru yîwya, Ai, etwaikara esko. Tanî rma nas amna ahnoro, kekñe tî. Ero ke weeyu takî nîkpekñe, Pawru komo yaka tî cekñe. On wara kekñe yîwya so, Ai, oyakno komo, ahce wa xa wai waipîra oyehktome kopi? kekñe tî. On wara tî Pawru komo nîeyukyatkeñe, Kporin komo Xesus Kristu pona tak enko waipîn me tak awehtome, ahyawno komo marha waipîn me ehtome so, ketkeñe. Ero ke tîmîn yaka takî tî Pawru komo naafakñe kahrutopo yenîñe. Yînahrî komo tî nîtakekñe. Kaan pona tî nîeeñatkeñe yîhyawno komo ahnoro. Ero ke tahwore tî xakñe noro. Ero wa Kaan nakronomekñe tîmtapotarî yekatîmîne me exirî ke Pawru komo.

KPANATANMETOPO

Ahce kacho Pawru komo yukurunpera ka xakñe Kaan. Ñexamro pen tî nîhyokyatkeñe ro oko. Amñe tak nahruyatkeñe kahrutopo yaka. Iito takî tî yîhrepú komo nakîhnoyatkeñe weewe exehkotoxapu yaka awomra ro mak ehtome so. Ahce kacho ha na, titkesî makî. On wara tko wîîkesî, ñexamro ñewanometkeñe tkamxukre rma exitaw tîmkarî komo. Ero yipu tî ñencetkeñe anarî komo kahrutopo yawno kom hara. Ñeserepoketkeñe ro mak tî tahwore ehtopo komo poko. Xesus ponarono komo mîkyam ham. Ero ke tahwore natu cerewataw so rma, ketkeñe. Amñe tak ñexamro meero na Xesus pona ñeeñatkeñe anarî komo, ñexamro mtapotarî yentañenho komo, ñexamro wanorí yentañenho komo marha. Ero wa ehtome so na Pawru komo ka yukurunpera xakñe Kaan.

Ahce wa matu amyamro, Kaan wanorî maañatu amîn komo yaw rma? Akuywan po so awexitaw so yîwînkîra ka ahce poko mîmtapowatu? Kaan Karitan tukukmapore nasî. Kaan wanorî marha tarpore nasî. Tahwore tarpore nasî. Ero wa awexitaw so anarî komo awencetu so. Ero yinhîrî Kaan yakro tîmtapotapore nasî yaake amxîkrî komo meero. Ahyawno komo ñentari me rma tîmtapotapore nasî Kaan yakro. Kaan ponaro ñhe tak awehtome so. Noro ponaro ñhe marha na natu amîtwono kom hara. Yukukmacoko ika.

- **Kaan nasî kiŵwañhe xa mai ham
Apa kacho xe emapona roro.**

- **Kaan xîkrî komo cewanomapore
Kaan pokó makî.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Onok yakro tak cekñe Pawru tîcetaw xa hara Xesus pokono yekatîmso? Siras yakro.
2. Onok warai komo yenso ka cetkeñe ñexamro? Pahxa Banabe yakro cetaw so ewto mko pona cetaw so Xesus nahsiyatkeñe meþpora tooto komo. Ñexamro yahworeso tî cetkeñe xa hara Pawru Siras yakro.
3. Ahce kacho Masetoña pona tîto xe so xatkeñe hara? Kosope Pawru yîwînîkyataw tooto tî ñeeñakñe twosoto. Amohcoko Masetoña pona amna yakronomaxi, kekñe tî. Ero ke iina cetkeñe.
4. Ahce ewto pona tak cetkeñe Masetoña rowon po cexitaw so? Piriposu pona tî cetkeñe.
5. Ahce poko tî xatkeñe iitono komo wooxam komo tuuna yepu yecihtaw? Kaan yakro tî ñîmtapowatkeñe roro iito.
6. Onoke warai yanme ñîmtapowakñe emasî tooto komo yehtopo yekatîmyataw? Worokyam yanme tî ñîmtapowakñe ero yipu poko.
7. Ache wa kekñe Pawru worokyam ya yîropotawno ya? Etowko emasî ropotai Xesus Kristu yanme ero wa wîkes awya, kekñe tî yîwya.
8. Ahce wa tak xakñe worokyam? Netowyakñe yîropotai ero yimaw rma.
9. Ero poyeru ahce wa takî tî Pawru komo ñiifatkeñe iitono komo yenîne kom ha? Ñexamro pen tî ñîhyokyatkeñe tkamxutaxi ro oko. Nahruyatkeñe marha. Yihrepu komo marha tî nakîhnoyatkeñe weewe exehkotoxapu yaka awomra ro mak ehtome so.
10. Ahce poko tî xatkeñe Pawru komo kosope kahrutopo yaw cexitaw so? Kaan yakro tî ñîmtapowatkeñe, waano marha tî naaðatkeñe.
11. Ahce wa takî tî xakñe kahrutopo yenîne ero yimaw? Xesus pona takî tî ñeeñakñe, yihiawno komo marha ahnoro tî ero wa xatkeñe.
12. Ahce wa tatu Kaan poko noro karitan yukukmetaw kîwya so kîmîn yaw so, Kaan wanorî yaaðataw marha? Kaan ponaro ñhe tak taxe, tahwore ñhe tak taxe okre.

Kehcamhokacho 99

Epesu Po Pawru Yehtoponho

12 Komo 19:1, 8-41; 12 Komo 20:17-38

Tukukmaxmu: 12 Komo 20:32 – ...Awakîretopo komo xa mîn Kaanî mtapotarî. Tînakiîwamathîrî komo yakrono me tak awîraxe so Kaan tîmtapotarî ponaro awexitaw so. Awakrexe so marha ñexamro yakro rma. Ero ke Kaanî mtapotarî ponaro awexi xe so wasî.

CEKATÎMSOM

Taa, miya so tîto xe xa hara tî xaknê Pawru. Ero ke Anciokia poi tî ceknê hara. Ewto pore tî ceknê yakeno pore. Kaan xîkrî komo tî nahworekñê roro Kaan poko. Mîn hak pono komo nahworekñê. Ero yinhîrî takî tî Epesu pona tî ceknê hara. Iito cexitaw Xutew yesenmetopo yaka ceknê sabatu po roro. Kristu xa Mîkî Xesus, keknê roro tî esenmexapu komo ya. Pahkî ñhe ero wa xaknê 3 nuuñi wicakî. On wara tko tî xatkeñe anarî komo Xutewkom ha, Pîra, Kristu pîn Mîkî Xesus, ketkeñe kica. Xesus xera xatkeñe okwe. Ero ke ñexamro yesenmetopo yaka tohra takî tî xaknê Pawru. Anarî yaka tak tî ceknê hara.

Ero po rma tî xaknê anarî komo yesenmetopo hara. Ciranu mîn tî xaknê iito Epesu po. Eskora rma tî mîn xaknê yîmîn, karita poko yîhcamhokano riñe mîk xaknê ham Ciranu. Yîhyaka tî mokyatkeñe ehcamhokaxi meñpono pîn tooto komo. Ero ke iina takî tî ceknê hara Pawru Xesus pokono yekatîmsa iina mohxapu komo ya hara. Iina roro tî ceknê pahkî, 2 cimñipu tî. Ero ke meñpono pîn komo takî tî Xesus pokono ñencetkeñe. Ahnoro Asia pono komo tî ñencetkeñe okre.

Ero yimaw on wara marha tî ciino ñiiñaknê Kaan, cirihñ tî ñîfpekñê Pawru yamorî ke. Poono tî ñekyatkeñe anarî komo Pawru yaka. Yînekîthîrî komo takî tî nahsîyaknê Pawru. Tînahsîthîrî takî tî naafatkeñe hara tamotosom komo yakiîwamacho me. Ero yanme mak kîwañhe takî tî xatkeñe amotoxapunhîrî komo. Ero yanme marha worokyam takî tî ñetowyaknê yîkeñarînhîrî komo ropotawnonho. Ero wa tî akiñwamano ñirpekkñê Kaan Pawru ya yînahsîthîrî ke rma, poono ke.

Ero yimaw on wara takî tî xatkeñe anarî kom hara Xutew kom ha, worokyam keñarî komo yaka tî cetkeñe yîropotawno yeñepeso. Yîropotai kîa etowko, ketkeñe tî worokyam ya. Xesus yanme tan amna kes awya, Pawru ñekatîmyasî Noro yanme ha, ketkeñe tî. Ero yimaw tî iito xatkeñe 7 Xutew komo kîrkomo. Etakno re tî mîkyam xaknê. Ñexamro takî tî cetkeñe worokyam keñarî mîn yaka yîropotawno yeñepeso. Anarî komo wara xa marha tî ketkeñe ñexamro hara, Yîropotai etowko. Xesus yanme, Pawru ñekatîmtho yanme ha, ketkeñe. On wara tko tî keknê yîkeñarî, Xesus weeñasî, Pawru marha weeñasî. Onok na amyamro, ahtînopîra so wasî, keknê tî. Ero wa kache takî tî nahronaknê ñexamro pona, pom chow, knu knu knu. Ñexamro pen takî tî ñetapekñê oko. Tîropotawnonhîrî yeñepexatînhîrî komo yopo ro makî tî xaknê worokyam keñarî. Ñexamro pen takî tî ñemahciyatkeñe. Ponomra so thakwa tî ñemahciyatkeñe, tkamxukre so marha tî. Ero wa tî xatkeñe ñexamro pen kopi.

Ero wa ñexamro yehtoponho tî ñencetkeñe Epesu pono komo ahnoro. Ero ke ñeraswatkeñe takî tî. Kaâpe ma nai ke Kporin komo Xesus, ketkeñe tî. Xesus yosotî poko tî ñeserepoketkeñe. On wara marha tî xatkeñe Xesus pona enîne komcha, mokyatkeñe takî tî kicicme cehtoponhîrî komo yekatîmsso. Meâpono pîn komo tî ñesekatîmyatkeñe. Ceremkem komo marha tî mokyatkeñe yaake. Tîkaritan komo tî ñekyatkeñe eremkano ritopo pokono ha, cepethîkem tî mîn xakñe ero mko. Ero yiputho rma takî tî nakñiyatkeñe kâ meâpono pîn komo weroro. Ero yimaw takî tî Kaanî mtapotarî ponaro ñehtîketkeñe iitono komo meâpono pîn komo okre. Ero wa xatkeñe okre.

Meâpono pîn komo rma tko tî xatkeñe Xesus ponarono pîn komo okwe. Ero yimaw takî tî anarme ro makî tî ñehtîketkeñe okwe. Iito tî xakñe prata pokono ro Temetriw tî xakñe noro yosotî. Ciana kuknon ciiñe ro tî mîk xakñe. Ponaro iitono komo yehtopo mîn xakñe Ciana kuknon. Wooxam kuknon tî mîn xakñe Ciana, kacho. Anarî komo marha tî xatkeñe ero yipu ciiñe, Epesu pono komo. Yaake tî xatkeñe. Tîñirithîrî komo tî ñîmyatkeñe roro tooto komo ya epethîrî pona, meâpono pîn. Ero yanme tupurantai xa tî xatkeñe. Ero yimaw ñexamro tî nañikyakñe Temetriw esenmetome so. On wara tî kekñe esenmexapu komo ya, Ai oyakno komo, anarî poko mak panatanmekno ñiiñasî Pawru, Xesus poko ha. On wara kesî, Noro pîntho ro mak mîn añenporithîrî komo Ciana kuknon ha, kesî. Meâpono pîn komo ya ero wa kesî kica. Ero ke kñenporethîrî komo xera takî men ñehtîkexe okwe miyan komo rma, Pawru mtapotarî yentañenho kom ha, kekñe tî. Ero wa kekñe Temetriw.

Ero ke on wara takî tî ketkeñe esenmexapu komo, Kyopono ro xa mîk Ciana, ponaro Epesu pono komo yehtopo ha, ketkeñe. Kaâpe xa tî ketkeñe, ñemtaraketkeñe makî. Ero ke yîmtapotarî komo tî ñencetkeñe ahnoro ewto pono komo. Ero ke meâpono pîn komo tak mohtîketkeñe iina xa marha esenmetopo yaka. Ñexamro meero takî tî ñemtaraketkeñe, Kyopono ro xa mîk Ciana ponaro Epesu pono komo yehtopo ha, ketkeñe. Kaâpe xa marha tî ketkeñe ahnoro iitono komo okwe. Pahkî ro makî tî ketkeñe, 2 oora kopi. Ero yinhîrî ewto pono komo kayaritomo takî tî mokyakñe. Tîtkeñe tak ehcoko, kekñe tî esenmexapu komo ya. Ero ke tîtkeñe takî tî xatkeñe. Onwara marha tî kekñe yîwya so, Tohnaw mak mesenmecow kopi. On wara kesenmetopo rma tak na ñencetu Homanu komo. Keiso so tak na mokyatu kopi. Ero ke etocoko hara amîn komo yaka, kekñe tî yîwya so. Ero ke noro ñewehtîketkeñe, cetkeñe hara esenmexapunhîrî komo.

Ero yinhîrî takî tî cekñe Pawru Epesu poi. Xerusaren pona tîto xe tî xakñe. Ero ke ñesekatîmyakñe Kaan mîn yenîne komo ya, Epesu pono komo ya ha. Kîwcesî tak okwe, kekñe. Eroromero tan kîwcesî. Awenîra tak was hara okwe. Wara rma awakro so rma nasî Kaan. Noro mtapotarî marha nasî ahyaw so. Awakîretîkacho komo mîn ha. Ero ke ero ponaro men ehcoko. kekñe Pawru yîwya so. Ero ke tî Pawru pînîn yaw xatkeñe, noro ñîpîmomiyatkeñe, ñîwracetkeñe marha okwe. Ero yinhîrî cekñe takî tî Pawru yîhyai so.

KPANATANMETOPO

Kaan ñeñepékñe Pawru, anarî komo marha missionario me ñeñepékñe ewto mko pore Xesus yehtopo yekatîmso, Kaanî mtapotarî poko yiycamhokaxi so marha. Kaan nasî tooto komo xe Xesus pona enîñe me exi xe so, ehcamhokaxe so marha nasî tîmtapotarî poko, ewetî xe marha. Kaan ñeñepékñe missionario komo Wai Wai komo cheka Xesus yehtopo yekatîmso, Kaanî mtapotarî poko yîhcumhokaxi so marha. Kaan nasî Wai Wai komo Xesus pona enîñe me exi xe so, Kaan yewetîñe me marha. Kaan marha nasî Wai Wai komo ahwokan me exi xe so Kaanî mtapotarî yewetîñe me, mooxe exitaw so rma missionario komo.

Kaan marha Wai Wai komo meñekékñe anarî yanan komo cheka tîtosom komo me Xesus yehtopo yekatîmso, Kaanî mtapotarî poko yîhcumhokaxi so marha. Ero ke Kaan nasî Wai Wai komo yetakiŵwama xe tîmtapotarî poko panatanmekno citome so, tîmtapotarî yañe me ehtome so marha anarî yana komo cheka. (1 Tsr 2:4-13)

- **Kaan ñeñepesî tîmxîkrî komo Xesus yehtopo yekatîmso anarî komo tooto ya. Kaan marha nasî tîmxîkrî komo ya tîmtapotarî yarpoxe anarî yana komo yaka.**
- **Kaan nasî cewñe so tooto komo Xesus pona enî xe, tîmtapotarî poko marha ehcamhoka xe so nasî, ewetî xe marha nasî tîmtapotarî.**
- **Twerî ro makî men cexpore nasî tohnaw kpanatanmekñe komo poko. Ñexamro tohnaw kpanatanmekñe komo naxe tpona enîñe me kiri xe so kica, Kaan pona enîñe pîn me.**
Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa ketkeñe Xutew komo Xesus poko Pawru mtapotarî yentache? Kristu pîn Mîkî Kristu, ketkeñe okwe.
2. Atî wicakî pahkî Xesus pokono ñekatîmyakñe Pawru eskora yaka mohxapu komo ya? 2 Cimñipu tî ñekatîmyakñe.
3. Ahce ke tamotosom komo nakiwamapekñe Kaan ero yimaw? Poono ke tamotosom komo nakiwamapekñe Kaan, Pawru nahsîtho ke rma.
4. Ahce wa ketkeñe 7 kîrkomo worokyam yeñepetome yiikeñarî ropotai? Xesus yanme etowko kâr yîropotai. Pawru ñekatîmîtho yanme amna kes awya, ketkeñe yîwya.
5. Ahce wa tî ñeyukyakñe yiikeñarî yîwya so? Xesus weeñasî, Pawru marha weeñasî. Onok na amyamro reha ahtînopîra so wasî, kekñe tî.
6. Ahce wa worokyam keñarî ñiiñakñe, yîropotawnonhîrî yeñepe xatî komo pen? Nexamro pen pona nahronakñe, nahsîyakñe, knu knu knu, kekñe poko so. Nexamro takî tî ñemahciyatkeñe ponomra, tkamxukre marha.
7. Atararo tak Xesus pona ñeeñatkeñe Epesu pono komo? Meñpono pîn komo tî ñeeñatkeñe Xesus pona.
8. Ahce wa tak xatkeñe ceremkem komo Xesus pona enîrî ke? Tîkaritanthîrî komo tî nakñiyatkeñe meñpono pîn cepethîkem komo.
9. Ahce wa kekñe Temetriw Ciana kuknon ciiñe komo ya Pawru poko? Pawru mtapotarî yanme kñirithîrî yahsîra tak men natu tooto komo okwe, kekñe tî.
10. Ahce wa ketkeñe tooto pen komo Ciana poko? Kyopono ro mîkî ponaro kehtopo komo ha Ciana ha ketkeñe.
11. Ahce wa kapore roro nai Kaan ya Noro karitan yenîrî poko, kîhcambokacho poko marha? Akaritan yenîne me roro amna cirko, amna marha yîhcambokakî ero poko, kapore nasî.

Kehcamhokacho 100

Pawru Pen Yahsîtoponho Yiixatî Pîn Komo Ya

12 Komo 21:1-22, 21:27-40; 22:1-19; 23:12-35; 25:10-12

Tukukmaxmu: 2 Korintu 12:10 – Ero ke tahwore rma wasî kaâpera oyexitaw, owîriyaketaw marha tooto komo ya, owîrimetaw marha tooto komo ya, oyesemetanmekyataw marha. Ero wa so oyexitaw kerepowasî rma Kristu yenpoñe me oyehtome. Kaâpera oyexitaw ero yimaw xa tak kaâpe wasî. Ero wa wasî.

CEKATÎMSOM

Taa, ero yinhîrî tak Pawru cekñe kanawa yaw Ciru pona. Iito tî ñenmayakñe 7 ro Kaan xîkrî komo yaw. Iito exitaw on wara tî ketkeñe Kaan xîkrî komo Pawru ya. Ai oyakno, tohra ro mak cexpore nasî Xerusaren pona, ketkeñe yîwya. Kaan Yekatî yanme rma ero wa ketkeñe yîwya. Wara rma tîto xe tî xakñe Pawru. Xutew mîk xakñe, ero ke tpoyino komo pînîn yaw ro makî tî xakñe. Xesus pona enîñe me tak exi xe so xakñe meñpono pîn. Ero ke cekñe rma tî Xerusaren yesamarî yaw. Sesareia pona ka cekñe. Iito ñenmayakñe yaake kaamo. Iito exitaw Kaan yanme kweronomañe tî mokyakñe iina. Noro takî tî cekñe Pawru yaka. On wara tî kekñe yîwya, On wara kesî Kîwanî ro Yekatî awya, awapomiyaxe ro mak men kpoyino komo Xerusaren pono komo iina awtoche, kekñe tî. Ero ke ero wa kacho yentache tî on wara ketkeñe Pawru ya Kaan xîkrî komo, Oyakno, tohra ro mak cexpore nasî iina okwe, ketkeñe tî. On wara tko tî ñexamro mtaka ñeyukyakñe Pawru, Ahce kacho mîwracetu opînîn yaw? Omitopo pona erasîra ro mak wa wasî. Xesus pokono yekatîmtopo yanme owaikacho meero wukurunkesî, kekñe tî Pawru. Ero wa tî xakñe Pawru.

Ero ke cekñe rma tî Pawru anarî komo yakro Xerusaren pona. Iito cexitaw Xesus npanatanmekîtho komo yaka tî cekñe. Ñexamro ya takî tî ñesekatîmyakñe. On wara tî kekñe yîwya so, Xesus pona tak ñeeñaxe Xenciu komo meñpono pîn, miyan komo rma, kekñe tî. Ero wa tî kekñe Pawru yîwya so. Ero yipu yentache tawake xa tî xatkeñe entañe komo, Kaan xîkrî komo ha. Ero yinhîrî Kaan mîn yaka tî cekñe Pawru. Porinî ro mîn xakñe Kaan mîn Xerusaren pono. Ero yaka tî cekñe roro yaake kaamo. 7 kaamo exiche iina tî mokyatkeñe anarî komo Xutew komo. Asia pono komo tî mîkyam xatkeñe. Ero yimaw tî Pawru ñeeñatkeñe. Xesus ponarono pîn komo ro makî tî mîkyam xatkeñe. Ero ke Pawru yenîche yiixerâ ro makî tî xatkeñe. Kaan mîn yaw ñemtaraketkeñe ro mak tî. Eei, moso ha Kaan mîn yîwîrîmañe ro. Tahsîcerî ha, twaihkapore ro mak nasî, ketkeñe tî okwe. Ero ke yohno mohkyatkeñe kîrkomo, Xutew kom ha. Pawru pen takî tî ñahsîyatkeñe, katpanaka tî ñihxikyatkeñe. Meñpono pînî ro makî tî mîkyam xatkeñe Pawru xatî pîn komo. Pawru pen tî ñetapetkeñe ahce ke ha na, watma ke ha na. Waihka xe tî xatkeñe.

Ero yimaw rma tko tî mokyatkeñe sowtatu komo, Homanu komo ha. Ñexamro yenîche tî ñîfîmamyatkeñe Xutew komo. Pawru pen yetapara takî tî xatkeñe. On wara tî kekñe sowtatu yantomañe yîwya so, Ahce poyerô moso pen waihkaxe matu? kekñe tî yîwya so. Wara hakî makî tko tî ketkeñe Xutew komo. Anarmerpa so makî tî ketkeñe takîhsö entari yarohra ro makî tî. Ero ke sowtatu mînî ro yaka tî Pawru narpekñe sowtatu yantomañe. Wenari rma tko cetkeñe Xutew komo meñpono pîn. Sowtatu mîn yaw cexiche takî tî ñesekatîmyakñe Pawru Xutew komo ya, tîxatî pîn komo ya rma. Tîtkeñe takî tî xatkeñe,

Pawru yesekatîm topo tî ñencetkeñê ha kapu. Amñe takî tî wara hakî ketkeñê xa hara. Twaihkapore men nasî kica, ketkeñê kaâpe ro makî. Ero wa xatkeñê Pawru poko. Camkî rma tko tî xakñê sowtatu yantomañê. Ahce poyerô moso xera natu Xutew komo kopi? kekñê makî tî. Kicicme ehxapunhîrî warahra tî ñeeñakñê. Wara rma Pawru pen yahrunkara xakñê, iito rma xakñê sowtatu mîn yaw tahruso.

Ero yinhîrî pahkî ro makî tî xakñê Pawru pen tahruso rma. Kicicme ehxapunhîrî warahra tî ñeeñakñê sowtatu yantomañê. Ero ke Xutew komo nañikyatkeñê kicicme xa ehtoponhîrî yentachome takîhso. Kicicme cehsom warahra rma tko ti ñencekñê noro yehtoponho.

On wara tko tî xatkeñê Xutew komo, Pawru xera tî ñehtîketkeñê okwe. Xerusaren po rma ka exitaw noro iitono komo takî tî ñesenmekyatkeñê kîrkomo 40 yakenon. Xutew komo re mîkyam xatkeñê Xerusaren pono kom ha. On wara tî ketkeñê ñexamro, Eseresmara ro makî ka cehcerî Pawru waihkara kexitaw so. Amñe noro pen waihkache mak tak kîwya so ceseremexe, ketkeñê ñexamro. Yîmtapotarî komo tko tî ñencekñê Pawru yepeka mrerî. Ero ke sowtatu yantomañê ya tî ñekafîmyakñê yîmtapotarî komo. Ero ke, Kopi, kekñê tî sowtatu

yantomañê. Ero ke miya takî tî Pawru ñeñepékñê mooxe anarî ewto pona. 470 Sowtatu komo tî nantomekñê iina aatopo poko. Iito exitaw tak kopenato meero tî ñencekñê Pawru yesekatîm topo, Xutew komo mtapotarî marha tî ñencekñê noro, Kicicitho mîkro ha kacho yîwya so. Camkî rma tî xakñê kicicme Pawru yehtopo poko. Ero ke kayaritomo me cehsom xa takî tî mokyakñê. Pawru mtapotarî yentaxi hara. On wara tî kekñê Pawru yîwya, Xesus xa ñesenpekñê owya. Noro mtapotarî mak wekatîmyasî Xenciu komo ya, kekñê tî. Kîrwañhe tî yîmtapotarî ñencekñê Xesus yahsîporono wara takî tî xakñê. Ero wa tî xakñê noro.

Ero wa tî xakñê Pawru. Pahkî ro makî takî tî xakñê tahruso rma okwe, asakî cimñipu tî okwe. Ero ke on wara takî tî kekñê noro kopenato ya, Homa pona owto xe tak wasî esekatîmso. Kayaritomo ro ya oyesekatîm xe wasî iitono ya ha, kekñê tî. Ero ke, Taa, kekñê takî tî kopenato, iina keñepe ham, kekñê tî. Ero ke iina tîtosom takî tî ñepoñakñê kanawa imo Pawru yeyun. Ero wa tî xakñê Pawru Xesus pokono yekatîmrî poyerô mak okwe.

KPANATANMETOPO

Ahce kacho twaparî komo nukurunkekñe Pawru? Ahce kacho kahrutopo yaw cehtopo marha nukurunkekñe? Ñex ha, Xesus pokono yekatîmra ro mak tak wasî, kahra ro mak xakñe? Xesus xe xa xakñe ham okre. Ahce kacho ero wa xakñe? On wara kekñe, Ooxe xa nasî Kaan, tumumuru xa ñeñepekkñe oona roowo pona. Noro takî twaparî komo nukurunkekñe ooxe xa cexirî ke. Ooxe xa nai ham okre Xesus. Kaan xîkrî me xa tak oyahsîyakñe, kekñe. Ero ke ow xa marha owaparî komo wukurunkesî, oyahrutopo marha wukurunkesî, kekñe marha. Ero ke ahce wa mîike Kaan ya? Aaxe xa tak wasî Apa, Xesus xe marha wasî. Aaxe so ro mak wasî. Anarimaw owîrîmañe komo na natu apokono yekatîmrî poyer. Ero rma wukurunkesî, oyahrutopo meero wukurunkesî, owaitopo meero wukurunkesî mîike? Ero wa kahra katî mai? Atî wicakî ow meero wukurunke, kapore. Xesus xe xa cehcerî. Kakîhtoñenhîrî Mîk ha, kukurunpeñenhîrî marha, kicicme kehtoponhîrî yanme waihxapunhîrî marha Mîkî. Ooxe xa nai ham. Ero ke yiixe xa tak wasow hara, tîtkacerî Pawru wara rma.

- **Kaan karihcesî tîmxîkrî komo cemetanmeson
me exitaw so Kaan yewetîtopo yanme.**

- **Kaan yakro makî tîmtapotapore kîkaritotopo
komo pokon yîtîkmamra Xesus pokon
kîmtapotatome so anarî komo ya.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahna tîto xe xakñe Pawru? Xerusaren pona tîto xe xa xakñe.
2. Ahce wa ketkeñe yîwya iina totopo poko? Tohra ro mak cexpore nasî, ketkeñe yîwya.
3. Ahce wa ñexamro ñeyukyakñe Pawru? Xesus pokono yekatîm topo yanme owaikacho meero wukurunkesî kekñe.
4. Ahce wa kekñe Pawru Xesus npanatanmekîtho komo ya? Xesus pona tak ñeeñaxe Xenciu komo meñpono pîn komo, kekñe yîwya so.
5. Ahce warai yaka cekñe roro Pawru iito Xerusaren po cexitaw? Kaan mîn yaka tî cekñe roro porinî ro yaka xa.
6. Ahce wa ketkeñe Asia pono komo Pawru poko, Kicicitho mîkro ha, kache ha. Eei, Kaan yîwîrîmañe ro moso, twaihkapore nasî, ketkeñe okwe noro poko.
7. Onok warai komo tak mokyatkeñe Pawru yukurunpeso? Sowtatu komo mokyatkeñe yukurunpeso.
8. Ahce wa xakñe sowtatu yantomañe, kopenato komo marha kicicme Pawru yehtopo poko? Kicicme ehxapunhîrî warahra tî ñeeñatkeñe. Ahce poyerô moso xera natu Xutew komo kopi, ketkeñe makî.
9. Ahce wa ketkeñe 40 komo Pawru waihkacho poko? Eseresmara ro mak cehcerî Pawru waihkara ka kexitaw, ketkeñe okwe.
10. Yîmtapotarî komo yentache ahna tak Pawru ñeñepékñe Sowtatu yantomañe? Miya tî ñeñepékñe kopenato yaka.
11. Atî wicakî pahkî xakñe Pawru kahrutopo yaw? 2 cimñipu tî xakñe kahrutopo yaw okwe.
12. Ahna tîto xe tî xakñe Pawru? Homa pona tîto xe takî tî xakñe kayaritomo ro yaka tak yîwya esekatîmso.
13. Ahce poyerô Pawru xera ro mak xatkeñe Xutew komo? Xesus pokono yekatîmrî poyerô makî yiixerâ ro makî tî xatkeñe okwe.
14. Ahce warai cerewrem nukurunkekñe Xesus kîpînîn ke so? Twaihkacho nukurunkekñe Xesus kîpînînke so.

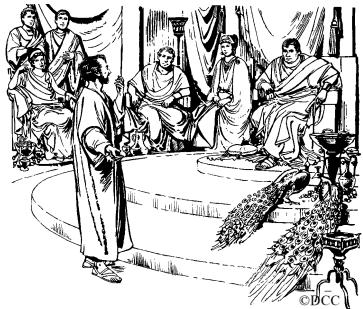
Kehcamhokacho 101

Homa Pona Pawru Totoponho

12 Komo 27:1-44; 28:1-11; 28:16-31

Tukukmaxmu: Waano 119:143 – Oyesemetanmetopo tak oyepořasî, oyahwokacho xa. Tpoxwe rma tko wencesî awya kpanatanmetopo.

CEKATÎMSOM

Taa, Sesareia po rma ka xakñe Pawru tahruso rma okwe. Pahkî cexiche iito on wara tî kekñe Pawru kopenato ya, Owto xe xa wasî kayaritomo Sesa yaka noro ñentarî me oyesekatîmtome, kekñe tî. Ero ke, Taa, kekñe tî kopenato, Sesa yaka karpe ham, kekñe tî. Kayaritomo xa tak mîk xakñe Sesa. Moose tko tî xakñe noro yeken. Homa pono tî mîk xakñe. Tuuna imo kwari mak cetkeñe tooto komo ero yimaw iina. Ero ke kanawa imo tî ñepořakñe kopenato iina tîtosom. Ero yipu yenîche takî tî Pawru ñesenkayakñe ero yaka Homa pona totohme. Anarî komo marha ñesenkayatkeñe kahrutopo yawnonhîrî komo. Ñexamro yenîne marha tî xakñe iito. Ero yinhîrî takî tî cetkeñe tuuna imo kwari. Yamoro makî tî cetkeñe, kiřwañhe exihra tî xakñe ocowo okwe. Kanawa yemtaka tî nocowonakñe. Ero ke pahkî ro makî tî xatkeñe tuuna imo kwari tî totopo komo poko. Ero yinhîrî ewto imo nakwataka tî cetkeñe. Kanawa imo ñimiyatkeñe ha ka iito. Moose rma tî ka xakñe Homa pona totopo komo.

Iito exitaw so on wara takî tî kekñe Pawru kanawa yaañe komo ya, Oyakno komo, on wara wîhtînoyasî, cecmamacow okwe. Cwotu yimawno me tak ñenmayasî. Ero ke ocowo men mokya kenorinohkañe komo okwe. Ero ke tanî rma ka cexpore nasî nakwataw cwotu yimawno cenatkaxi ro. Ero yimaw tak kiřwañhe nasî kîwtotopo ocowo imo mokuhra tak nasî, kekñe. Apohana, kekñe tko tî kanawa yosom. Anarî xa wîhtînoyasî nakwa. Iina xa tîtopore nasî owya. Iito tak cexpore nasî cwotu yimawno yenatkacho poko, wîkesî, kekñe. Ero ke tî cetkeñe xa hara tuuna imo kwari. Kiřwañhe ka cetkeñe cewñe kaamo makî. Amñe kanawa yemtakan tak tî mokyakñe xa hara ocowo imo xa tak okwe, kiřwañhe torî yarohra okwe. Cenořaxe tak men okwe, ketkeñe tî. Ero ke roona mko takî tî namomiyatkeñe makî. Ocovo rma tko ñexamro pen naafakñe ahna na okwe. Enmapuche nocowonakñe rma tî, enmapuche xa hara ero wara rma tî xakñe ocowo me kopi.

Yaake ro enmapuche on wara takî tî kekñe Pawru kanawa yaañe komo ya. Omtapotari yewetîra mehce. Ero ke on wara taxe kenorir komo yaro taxe okwe. Wara rma oroto rma kosope Kaan yancun wenwo oyantomañe yanton ha. On wara kekñe noro owya, Ai, Pawru erasîra esko. Homa pona rma wa kaařasî kayaritomo yaka xa. Ero ke ahnoro awakrono komo marha wukurunpesî. Waipîra ro mak masî, ñexamro marha waipîra naxe nîka owya. Ero wa Kaanî mtapotarî ñekatmo ancu owya. Yîmtapotarî ponaro xa wasî. Ero ke erasîra ehcoko, kekñe tî Pawru yîwya so.

Ero yinhîrî tî nocowanakñe rma yaake kaamo. 14 tak xakñe kanawa ocovo imo narîtho me. Ero yinhîrî kosope rma on wara tî xatkeñe kanawa yaañe komo anařme takî tî ñencetkeñe

tuuna imo yekahximarî. Kopi, ketkeñe, toh po men kaañatu so ocowo okwe, ketkeñe tî. Ero ke kanawa yacehtotopo takî tî nañmetkeñe yukwaka, 4 tî nañmetkeñe. Ero ke tohra takî tî xakñe kanawa. Enmapuche axawa tak ñesenpekñe roowo yeciyawno. Ero yimaw rma tko tî kanawa imo pen mapirî tî ñewakrokekñe ro mak ekahximarî ke okwe. Ero ke tî yohno so yukwaka ñihcetkeñe ahnoro kanawa imo yawno komo, kopow kopow, ketkeñe tî. Perenatkeñe takî tî ecihtaka. Waipîra rma tî xatkeñe, cewñe ñhe tî waipîra. Ero wa tî xatkeñe Kaanî mtapotarî yaw roro rma. Ero wa xatkeñe.

Ciwyâ tî mîn xakñe iipo ehtopo komo. Iito rma tî xatkeñe pahkî ñhe 3 nuuñi ha tî. Tawakem komo tî mîkyam xatkeñe ciwyâ pono komo. Kanawa imo yawnonho komo nakronometkeñe, tîmîn komo yaka naañfatkeñe. 3 nuuñi tî xatkeñe iito. Iitono komo kayaritomo yîm tî xakñe ocoro okwe. Noro yenso tî cekñe Pawru. Kaan yakro tî ñîmtapowakñe noro yepoi, noro tîpîrî marha tî nahsîyakñe. Ero yimaw kiñwañhe takî tî xakñe hara. Ero yinhîrî anarî komo marha tî mokyatkeñe Pawru yaka, tamotosom kom ha. Ñexamro marha tî nakiñwamekñe Kaan Pawru yanme rma. Kaanî mtapotarî marha tî Pawru ñekatîmyakñe iitono komo ya. Ero wa tî xakñe Pawru.

Ero yinhîrî anarî yaka takî tî ñesenkayatkeñe miya takî tîtotome so. Ero ke ahnoro rma takî tî ñepataketkeñe Homa ponâ. Iito exitaw so Pawru xakñe cewyaro mîimo yaw. Epatakan me rma tî xakñe. Sowtatu yaporî poko tî cimiso xakñe etarin me ro mak okwe. Pahkî tî xakñe Pawru iito, 2 cimñipu tî ka xakñe kayaritomo ro xa yenîhra rma. Iito cexitaw Xutew yenîñe komo tî nañikpekkñe. Ero ke mokyatkeñe yaake. Kaan Karitan tî ñekatîmyakñe yîwya so, Xesus pokono tî ñekatîmyakñe yîwya so. Kokoñi cehso ro tî ero wa xakñe. Kiñwañhe tî yîmtapotarî ñencetkeñe anarî komo. Yaarono pîn me tko tî ñencetkeñe anarî kom hara okwe. Ero wa tî xatkeñe Xutew komo. Ero yinhîrî mîk hak makî takî tî mokyatkeñe Pawru yenso. Ñexamro ya marha tî Xesus pokono ñekatîmyakñe roro. Ero poko makî tî xakñe Pawru Homa po cexitaw. Iina mak nai ekatîmtopo.

KAPANTANMETOPO

Ero wa xakñe Pawru. Kaanî mtapotarî ponaro xa tî xakñe. Ñekatîmyakñe roro tooto komo ya. Noro nukurunpekñe rma re Kaan, yiixatî pîn komo ya tî waihkpora xakñe. Wara rma etarin me ro makî tî xakñe pahkî, 4 cimñipu yopo. Anarimaw tî xakñe kahrutopo yaw, anarimaw tî xakñe mîimo yaw cimiso rma sowtatu komo yaporî pokô. Okwe, ooxera nai Kaan ham okwe, kahra rma tî xakñe. Tahwore rma tî xakñe, Kaan Karitan yekatîmñe me marha tî xakñe roro, tîhyaka tmohsom komo ya tî ñekatîmyakñe.

Ahce wa natu kanawa yakañe komo? Weewe ka ñepoñatu, kiñwan yenîche nametu, nîhkocetu, ñipiketu, naketu kuyana ke tîyokem ke. Akañkache nupuñatu wehto yepoi. Amñe nanketu kiñwañhe cehso ro. Taa, tooto me exitaw kanawa yepu ahce wa nîike ha re, Aka, aka, ahce kacho ow mametu aka? nîike. Ero yinhîrî aketaw, on wara na nîike hara. Ñerewas

kuyana oko, nîike hana anarimaw. Amñe on wara nîike hara, Oco, ahce kacho ow mupuñatu hara oco? Noro yipu ya tîketu on wara, Kiñwañhe awehtome ero wara awifas amna, tîtkexe. Ero wara rma nasî Kaan kpoko so, tîixatî komo pokô, kenporetîkesî kesemetanmetopo ke. Ero yipu yînmñe me kexitaw so noro xîkrî mexan me taxe okre. Kaan ponaro xa tak cehtîkexe kiñwañhe yînmŷataw kîwya so. Okre, Kaan ponarono xa mîk ham, ketu tak anarî komo kpoko so. Kwara so xa marha cexi xe so tak natu anarî komo okre. Tawake xa nasî Kaan kpoko so ero wara kexitaw so okre. Ero ke yînmñe me cehcerî.

- **Kaanî mtapotarî makî kîkaricexe so, kiñwañhe takî nîiñasî kekatî komo.**

- **Kaan xîkrî komo cexpore Kaanî mtapotarî ponaro xa. Kaanî mtapotarî yîmtapareñê me, entañe me xa, ewetîñe me marha.**

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSMO

1. Onoke yaka tak tîto xe xakñê Pawru esekatîmso? Sesa yaka tîto xe xakñê esekatîmso, kayaritomo xa yaka tak ha.
2. Ahce xakñê Sesa yewton yosotî? Homa mîn xakñê Sesa yewton yosotî.
3. Ahce wa kekñê Pawru nakwataw rma ehtopo komo poko? Tanî rma cexpore nasî on nakwataw cwotu yimawno cenatkaxi ro, kekñê.
4. Ahce wa kekñê kanawa yosom? Kaikatko anarî nakwataka cwotu yimawno yenatkaxi, kekñê.
5. Tuuna imo kwari toche so ahce wa tak xakñê? Ocowo imo takî tî mokyakñê xa hara kopi enorinohkarî komo yaro.
6. Ahce wa kekñê Kaan yancun Pawru ya kosope? On wara kekñê, Erasîra esko, iina roro kaafasî kayaritomo yaka. Awakrono komo meero wukurunpesî kekñê yîwya.
7. Roowo yecihtaka pahnoke exitaw so ahce wa takî xakñê kanawa pen? Înewakrokekñê ro mak kanawa mapirî okwe.
8. Atararo kanawa yawnonhîrî pen komo waihyatkeñe ero yimaw? Waipîra ro mak xatkeñe cewñe ñhe rma. Ahnoro rma cetkeñe ecihtaka.
9. Ahce wa xakñê Pawru ciwyá pono komo poko iito cexirî poko? Tamotosom komo tî nakiñwamekñê yaake. Xesus pokono marha tî ñekatîmyakñê yîwya so.
10. Homa pono epatakache so ahce wa tak xakñê Pawru, tanmero katî ñetañakñê? Pîra tanme ro etarira xakñê. Mîimo yaw rma re xakñê cimiso sowtatu yaporî poko.
11. Ahce poko xakñê Pawru pahkî cexitaw iito? Kaanî mtapotarî ñekatîmyakñê tîhyaka mohxapu komo ya.
12. Ahce kacho kukurunpera nai Kaan esemetanmekîra ro mak tak kehtome so? Kesemetanmetopo komo ke kenporitîkesî tak okre. Ero ke tînîmpore mak nasî.

Kehcamhokacho 102

Xesus Mohtopo Xa Hara

**12 Komo 1:9-11; 1 Tesaronika 4:13-18;
Xesus Nenpotho 7:1-8; 19:11-16; 20:1:-6; 1 Korintu 3:10-17**

Tukukmaxmu: 1 Tesaronika 4:16 – Ñexamro ka pakexe cokorî. On wara nasî Kporin komo noro yipu komo paketaw, Noro rma tak nîhcesî kah yai. Yihcetaw rma ancu yantomañe ñemtarakesî, Kaan ratîn marha ñeceyas hara. Ero yimaw tak waixapunhîrî komo pakexe, Kristu yakrono ro komo mak. Kah yaka tak ñetanîmyaxe.

CEKATÎMSOM

On wara nasî Xesus oroto kah yaw nasî. Mokyas hara tko amîne ahcemaw ha na. Ero po xa mokyasî, kahra nasî Kaan kîwya. On wara nasî ponañe rma, ancu yantomañe ñemtarakesî kaâpe xa. Kaan ratîn marha ñeceyasî. Ero yimaw Xesus nîhcesî kah yai. Waihapunhîrî komo pakexe Noro yakrono komo. Ero yimaw marha tak waipîn komo ñetanîmyaxe ñexamro yakro. Ero ke cetanîmyaxe ahnoro Kristu yakrono komo pahxa waihapunhîrî komo, waipîn komo marha. Kaapu smun cheka cetanîmyaxe Xesus yakro ceseposo ro. Kah yaka takî tîhcexe Noro yakro. Eroromero tak taxe Noro yaw. Ero wa taxe amîne Kaan xîkrî komo.

Ero yimaw tak takrono ro komo ñepemesî Kristu. Kaan yanmen poko kehtoponhîrî komo yepetho nîmyasî kîwya so ahce wa so na kehtoponhîrî komo yaw roro. Ero yimaw ahnoro kehtoponhîrî komo nasî iito tukukmaxmu me takî. Ero rma tak wehto cheka tak nañmexe ancu komo yukukmachome. Ero yimaw tak ahce na poko kehtoponhîrî komo ñecakyas okwe Kaan yanmen pîn poko kehtoponhîrî komo. Kaan yanmen poko kehtoponhîrî komo reha ecakîra nasî ooru warai me exirî ke. Anarî nas hara kîfwan xa cepethîkem, toopuci warai. Ero yipu marha ecakîra nasî. Ero yimaw Xesus pici warai me tak taxe ahnoro Kaan xîkrî komo. Yîhyawno ro me takî taxe ahnoro ero warai komo. Tahwore xa taxe Xesus yawno ro me kexirî ke so eroromero. 7 cimñipu taxe iito kahwotacho komo poko.

Iito kexitaw so Kaan xîkrî pîn komo reha roowo po rma naxe Xesus pona enîne pînînhîrî kom okwe. Xutew komo marha naxe tanî rma roowo po. Ñexamro marha tak ñeeñaxe Xesus pona, anarî komo makî. Xesus pokono yekatîmne me tak naxe ñexamro. Yaake naxe noro yipu komo 144.000. Xesus ya karîche so rma kah yaka ñexamro takî tî nukuknometu ancu komo. Xesus yosotî mewrexe ancu komo ñexamro perî poko. Ero ke ñexamro waihkara ro mak naxe kayaritomo sowtatu komo. Waihkan me ciiso naxe. Ero yinhîrî tak ñexamro ñetañaxe miya so ro makî Xesus pokono yekatîmrî poko. Ñexamro yanme tak meñpono pîn komo tak ñeeñaxe Xesus pona Kaan xîkrî me tak cehtome so. Noro yipu komo tak waihkexe kayaritomo sowtatun komo. Kîfwañhe rma tko naxe waihkaxapu komo, yohno rma cexe kah yaka. Iito takî ñesenmekyaxe Kaan yaka, Xesus yaka marha. Xesus tak nasî ñexamro yakrono ro me, ñexamro yaañe me marha nasî tuuna pîtho kwaka. Yîwratara ro mak tak naxe noro yipu komo miya roro.

Ero yinhîrî takî tî Xesus mokyas hara roowo pona. Orispera yîpîn pona nîhcesî, Xerusaren panawno pona. Xerusaren pona tak cesî. Kayaritomo me tak nasî. 1.000 cimñipu nasî ero wara. Ero ke kîfwañhe tak naxe tooto komo ero yimaw. Etwora tak naxe tooto komo ero yimaw. Kayaritomo komo tak cexe amîne xa so Xerusaren pona Xesus poko ahwotaxi. Ero yimaw marha paaka xîkrî tak ñetañasî reaw yakro eseskara rma. Cuupu yahñe me tak nasî reaw ero yimaw paaka wara rma. Okoyi yewtarî mítwo rma ñesemañiyasî rikomo komo

eskara rma nasî. Waihkano cirihra ro mak tak naxe onok na komo ahnoro. Ahnoro tak ñencexe kiñwañhe Kporin komo yehtopo, miyan komo rma. Entañe pîn exihra tak naxe ero yimaw. Ero wa naxe ahnoro tooto komo ero yimaw kayaritomo me exitaw Xesus.

Ero yinhîrî takî ahnoro roowo pen tak ñecakyasî yiiponohîrî mko marha ñecakyasî ahnoro. Kah yawno mko marha tak ñehcamnoyasî ahnoro kpanaikatoñe me xa tak. Ero yinhîrî kaapu nakîhces hara Kaan. Roowo marha nakîhces hara yaxan me, kiñwanî ro me. Kicicitho keñehra ro mak tak nasî ero yimaw. Ero yimaw tuuna imo exihra tak nasî. Kosope exihra marha nasî. Katpape tak nasî roowo ahnoro. Ero yimaw marha ewto imo xa takî ñîhcesî kah yai. Yaxan Xerusaren tî mîn ewto imo yosotî. Porinî ro tî mîn orotonu ewto imo yopo. Xesus yewtonî ro me tak nasî miya roro. Ero wa takî tî roowo nai amñe, ero wa marha tî nai kaapu ahnoro.

KPANATANMETOPO

Ahce kacho tîtwaiyatû tooto komo ahnoro? Anarimaw so kañpera tasî, tamotoyasî anarimaw, cerewasî marha oko, tîromanasî marha. Ahce kacho kîmxîkrî komo waihyatu anarimaw okwe? Ero wa so taxe tan roowo po anarimaw so okwe. Ahce kacho meñpora natu Kaan xîkrî pîn komo, asakî ñhe mak natu Kaan xîkrî komo? Ahce kacho anarî komo nahwoketu Kaan pokô, Noro ponarora tak ñehtîkexe okwe? Ero wa naxe anarimaw so Kaan xîkrî komo rma. Ero wa so exihra ro mak taxe amñe kah yaw. Kiñwanî ro me takî taxe ahnoro iina toxapu komo. Ahce kacho kicicitho chew tatu oroto Kaan ponarono komo rma? On wara wîïkesî, Kaan xe xa kehtopo yesenpotome xa ero wa taxe. Cerewasî anarimaw, kîixatî pîn chew rma tasî anarimaw hara. Xesus ponaro rma kexitaw tko on wara tak nîke kîmîtwono komo kpoko so, Enko mîkro, Kaan xe xa ñehtîkesî cesemetanmekyataw rma, Kaan xatî xa mîk ham, kexe tak kîmîtwono komo ero yimaw.

Kah yaka kîwtoche so esemetanmekîra tak taxe okre. Wara rma tan roowo po kehtoponhîrî ponaro rma taxe. Kaan xatî me xa tak oriyakñe Kaan Yekatî. Oyesemetanmetopo ke rma, tîtkexe roro iito kah yaw. Xesus waihtonho ponaro marha taxe miya roro. Kîixe so xa xakñe ham Xesus okre, tîtkexe roro. Noro ponaro xa tak cehtîkexe iito enîrî ke roro tak kîwya so. Ero ke oroto rma Xesus yenîne wara cehcerî. Xesus xe xa tak ow cirko Apa, tîtkacerî roro marha Kaan ya.

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Onoke warai komo ka paketu Xesus mokyataw hara? Xesus yakrono komo waihxapunhîrî kom ha.
2. Onok warai komo naâra Xesus tîcetaw hara kah yaka? Ahnoro takrono ro komo naârasî waihxapunhîrî komo, waipîn komo marha.
3. Atwicakî pahkî tak tatu Kaan xîkrî komo Kristu yakro ero yimaw? Eroromero taxe Noro yakro.
4. Ahce warai poko kehtoponhîrî ñetkukme ero yimaw? Wehto ke ñetkukme. Ñecakyasî tak Kaan yanmera kehtoponhîrî.
5. Ahce wa nai Kaan yanmen poko kehtoponhîrî kom hara? Ecakîra reha nasî, ooru wara nasî, cepethîkem toopuci wara marha.
6. Kah yaka Kaan xîkrî komo totîkache onoke warai komo natu rma tan roowo po Xesus pokono yekatîmñe me rma? Xutew komo tak naxe ero yekatîmñe me, 144.000 yakenon.
7. 7 cimñipu exiche ahna tak cee hara Xesus? Roowo pona tak mokyas hara Oripera Yîpîn pona. Xerusaren pona cesî, kayaritomo me tak nasî iito.
8. Atararo cimñipu tak Noro nai kayaritomo me Xerusaren po? 1.000 cimñipu ero wa nasî.
9. Ahce wa nai reaw komo ero yimaw, okoyi komo marha? Eseskara tak naxe okre.
10. 1.000 cimñipu yenatîche ahce wa tak nai hara roowo, xiîko kom ha? Ñecakyasî roowo, ñehcamnoyasî kah yawno mko marha.
11. Ahce poko tak nai Kaan ero yinhîrî? Yaxan takî tî nakîhce hara roowo, xiîko marha ahnoro.
12. Ahce wa ketu kîmîtwono komo kpoko so tahwore rma kexitaw kesemetanmekyataw so rma? Kaan xatî xa mîk ham. Enko xe, tahwore rma nasî cesenmetanmekyataw rma, ketu takî.

Kehcamhokacho 103

Kaan Xatî Pîn Komo Yehtopo Amñe

Mahkus 13:1-37; 2 Tesaronika 2:1-4; Xesus Ñenpotho 13:11-18; 20:1-15

Tukukmaxmu: Xesus Ñenpotho 20:15 – Anarî marha tak Kaan ñeeñakñe karita, Waipîn Me Ciixapu komo Yosotî Tan, kacho. Ero yipu yaka mewren komo tak nañmapekñe wehto imo cheka. Ero wa añmapono ñiiñakñe Kaan.

CEKATÎMSOM

On wara takî tî natu Xesus pona enîne pîn komo amñe, Kristu ow ha, ketu tohnaw ro mak okwe. Yaake natu ero wa kañe komo. Noro yipu ponaro takî ñehtîketu meñpono pîn komo okwe. Ñetwetu marha kayritomo maywen komo anarî maywen komo yakro okwe. On wara marha tî natu Kaan ponarono komo rma re, wara kyam mak takî ñehtîkexe amñe Kaan ponaro okwe, Noro xatî pîn me rma nat okwe. Ero wa natu tooto komo Xesus mohtopo pahnoke exitaw.

Taa, Xesus yakro toche so Kaan xîkrî komo kah yaka anarmenî ro makî tak nasî tooto komo kayaritomon me, miyan komo kayaritomon me rma. Kicicitho pokono ro me mak nasî kica. Kaanî ro ow ha, kañe me nasî kica. Anarî tak nasî kayaritomo yakrono ro. Kicicitho me xa marha nasî noro hara. Cirihñî ciiñe me nasî. Ero ke noro ponaro ñehtîkexe tooto komo. Tîkayaritomon kuknon me tak ooru ñirpesî tmaywen komo ya. Ero yipu ciriche on wara kesî Kayaritomo kuknon mamakan me men atupentacoko amyamro tooto komo ahnoro, kesî kica. Ero wa atupentache so kayaritomo yosotî tak mewrepesî aperî komo pokon, awamorî komo pokon anarimaw. Yutupentara awexitaw so kayaritomo warai mamakan me kwaihkixe so, kesî tooto komo ya. Warawantara ro mak ehcoko noro yosotî keñiarî pîn komo yakro, kesî marha ahnoro tooto komo ya. Wara rma ero yimaw Xesus pona tak ñeeñaxe meñpono pîn tooto komo. Ero wa naxe Xutew komo mtapotarî yentarî ke okre, 144.000 komo mtapotarî yentarî ke ha. Xesus pokono yekatîmñe me naxe 144.000 komo ha. Ñexamro reha nukurunpesî Kaan waipîra ehtome so. Anarî komo pen waihkixe kayaritomo maywen komo meñpono pîn komo Xesus pona enîrî ke yîwya so. Ero ke yohno takî cexe ñexamro kah yaka okre. Kifwañhe tak naxe iito okre.

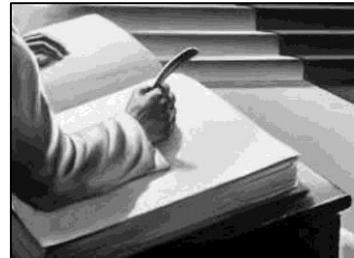
Ero yimaw tak roowo ñesewsîyasî, miya xe xa ñesewsîyasî kopi. Ero yimaw marha cicwiye tak nasî kaamo, cucure tak nasî nuuñi hara. Ero yimaw marha tak ñetowyasî xîfko mko, roowo pona ñepîrkes kopi. Îpî mko marha tî ñesewyetake, ciwya mko marha. Anato tak nasî ero yimaw. Ero yimaw takî ñeraswaxe ro mak tooto pen komo ahnoro, kayaritomo komo meero. Ero yimaw on wara tî ketu tooto komo îpî ya, Amna pona kîa epîrkak ha. Ero wa amna eyamko. Kaanî rwonîmtopo me tak men nasî kopi, kexe ero yimaw.

Ero yimaw takî tî tooto komo yemetanmetopo xa tak nasî, Kaan ya emetanmetopo kom okwe. Yihcirî me tuuna tak ñepîrkesî ceipamxapu, saraipa kacho. Wehto marha mokyasî ero yakro rma. Weewe pen tî nakñiya, cuh pen marha ñecakyasî ahnoro kopi. Ero yinhîrî ñipî tak ñepîrkesî kah yai wehto ke cetahsîsom rma kopi. Tuuna imo kwaka ñepîrkesî. Ero yanme tuuna imo tak nas kamxukme, 1 tehsa wichakî mak ero wa nasî. Ero yimaw meñpono pîn komo waihyaxe tuuna imo kwawno kom ha. Kanawa pen marha ñewakrokesî kopi meñpono pîn. Ero yinhîrî tak xîfko ñepîrkes hara porin ha, tuuna yepu kwaka ñepîrkesî, ñikitho mko kwaka marha. Ero yanme tak tuuna yepu mko tak nasî cîmîkî ro makî. 1 tehsa wichakno ero wara nasî, kmasmañe me tak nasî. Ero ke tooto pen waihyaxe meñpono pîn

komo okwe. Ero yinhîrî ñecmamyasî tak kaamo, amâne ñhe mak ñenmayasî kopi. Ero wa tak emetmekno ñiiñasî Kaan. Tîixatî pîn komo ñemetanmekyasî ro makî kicicme exirî ke so. Ero yinhîrî tak ewtarî imo tak nakrunkesî ancu. Ewtarî imo nîsînasî ro makî mararî yecakyatawno wara ro makî. Yîsîn chei tak mokyasî makaka warai meñpono pînî ro makî. Tooto pen yeskañe me tak naxe ahnoro tooto kom okwe. Kaan yosotî ke mewren komo makî reha ñeskesî. Cerevre xa nasî cikiri ya keskacho wara oco. 5 nuuñi tî eskano ñiiñia oco. Kaanî rma tî nukurunpe 144.000 komo noro yipu komo yeskara ehtome. Iito rma naxe tooto komo waipîn komo rma. Ñexamro pen ñemetanmekyasî xa hara Kaan miya xe xa takî. Noro yipu komo naxe rma kicicitho pokô rma kica, waihkano ñiiñaxe rma okwe, ñenêpanaxe marha, worokyam yewetîñe me marha naxe, erem pokono me marha naxe okwe. Kaan pona enîhra rma naxe okwe. Ceipuru wara ro mak nasî yîropotarî komo, Kaan xera mak ñehtîkexe okwe.

Ero yinhîrî tak waapa me tak mokyaxe reste yaw rorono komo meñpono pîn. Ero yimaw marha tî Xesus mokyas hara Oripéra Yîpîn pona. Xerusaren pona tak cesî. Waapa me mohxapu mak waihkesî yohno rma. Ero yinhîrî ahnoro roowo pono komo kayaritomon me tak nasî Xesus Xerusaren po. 1.000 cimñipu pahkînon ero wa nasî. Ero yimaw waapa me tohra tak naxe tooto komo. Takîhsa xa tak ciino ñiiñasî Xesus ero yimaw.

Ero yinhîrî on wara tak nasî Xesus, waihxapunhîrî pen komo tak ñenpakesî, ñenmekyasî marha tîhyaka ahnoro. Karita mko tî nai yîhyaw, tooto komo yehtoponho mewrexapu ahnoro nasî ero yaw tmewreso. Kicicme ehtoponhîrî komo yekatîmtempo mîn ha. Ero yawno ñîmtaporesî Xesus yîñentarî komo me. Anarî nasî karita. Xesus pona enîñe komo yosotî mko nasî tmewreso ero yaw. Tooto komo yosotî ñepoña Xesus ero yaw. Osotî exihra exitaw noro yipu komo nañmesî ancu wehto imo cheka okwe. Eroromero naxe iito ecahtîkara rma. Satanas marha nasî iito eroromero. Ero yinhîrî tak kaapu nakîhces hara Kaan, roowo marha nakîhcesî. Kaan xîkrî komo tak naxe Xesus yaw eroromero, Yiixe ro mak taxe ero yimaw, tawake xa nasî Noro hara tîhyaw kexirî ke so. Ero wa taxe miya roro.

KPANATANMETOPO

Xesus pona enîhra rma ka awexitaw on wara kapore nasî Kaan ya, Apa kah yawno, kiñwan pîn ow ha. Kicicme oyehtoponho nasî tmewreso akaritan yaw. Ero ke Xesus pona mak weeñasî oyakîwamañe me. Kicicme oyehtoponho yepetho me tî waihyakñe, pakekñe hara kaâpe xa hara okaritoñe me cehtome. Noro pona tak weeñasî kicicme oyehtoponho yîhcamnotome awya, kasko. Ero wa kañe me awexitaw, yaaro kañe me xa awosotî takî mewresî Kaan tîkaritan yaw. Ero ke Kaan xîkrî me tak masî wehto imo cheka tohnî ro me.

Tukukmaxmu yukukmapoko xa hara esenmexapu komo ya.

CEYUHSOM

1. Ahce wa ketu Kaan xatî pîn komo amâne Kristu poko? Kristu ow ha, kexe meîpono pîn komo kica.
2. Kicitho ro mak nasî tooto komo kayaritomon me amâne. Ahce wa nîike noro Kaan poko? Kaan ow ha, kesî kica.
3. Ahce wa nîike kayaritomo yakrono noro kuknon poko amâne? Kayaritomo kuknon poko atupentacoko amyamro ahnoro tooto komo. Yutupentara awexitaw so kwaihkexe so men okwe, nîike kica.
4. Xesus pona enîhra tak natu tooto komo ero yimaw awya so? Xesus pona rma ñeeñaxe meîpono pîn komo. Xutew komo mtapotarî yanme Noro pona ñeeñaxe 144.000 komo yanme ha.
5. Ahce wa nai roowo ero yimaw, ahce wa nai kaamo hara, ahce wa nai nuuñi hara, ahce wa nai xiñko mko hara? Nesewsîyasî roowo, cicwiye tak ñesenpesî kaamo, nuuñi nasî cucure, xiñko tak ñetowyasî, roowo pona ñepîrkesî kopi.
6. Tîixatî pîn komo yemetanmekîra nai Kaan ero yimaw kicicme exirî ke so awya so? Tîixatî pîn komo ñemetanmekyasî rma Kaan ero yimaw kicicme exirî ke so.
7. Kicitho tak nahsîpînketu ñexamro Kaan ya cemetanmetopo komo yanme? Pira kicitho poko rma naxe okwe.
8. Xesus mokuche hara atî wicakî pahkînon nai ahnoro tooto komo kayaritomon me? 1.000 cimñipu nasî ahnoro tooto komo kayaritomon me.
9. 1.000 yenatîche ahce wa tak nai hara Xesus? Ahnoro waihxá pen komo ñenpakesî, ñenmekyasî marha. Kicicme ehtoponhîrî komo ñîmtaporesî ñexamro ñentará me karita yawno ha.
10. Onoke warai komo yosotî nai anarî yaw hara? Xesus pona enîñe komo yosotî tî nai ero yaw.
11. Ahce wa tak natu tooto pen komo osotî komo exihra exitaw ero yaw karita yaw? Wehto imo cheka tañmaxmu me naxe oco.
12. Ahcemaw wehto imo chei ñepataket hara iina aîmaxapu komo? Pira ro mak, eroromero naxe ero chew okwe.
13. Ahce wa kapore nai oroto kicicme awehtopo komo yîhcamnotome Kaan ya? Apa kah yawno, Xesus xa ñepemekñe kicicme oyehtopo twaitopo ke. Ero ke Noro pona tak weeñasî kicicme oyehtopo yîhcamnoñe me, kapore nasî oroto.